

„Kecskemét Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Településfejlesztési Stratégiájának teljes körű felülvizsgálata, átdolgozása” című,
DAOP-5.1.1/B-13-2013-0004
azonosító számú projekt keretében készített

KECSKEMÉT MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének
227/2014. (IX.4.) közgyűlési határozata által elfogadott végleges változat

Készítette: Kecskeméti Városfejlesztő Kft.

Kecskemét
2014

**Kecskemét Megyei Jogú Város
Településfejlesztési Konceptiója**

**„Kecskemét Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált
Településfejlesztési Stratégiájának teljes körű felülvizsgálata, átdolgozása” című, DAOP-
5.1.1/B-13-2013-0004 azonosító számú projekt keretében készült**

Témavezető

Kanalas Imre

A munka elkészültében aktívan közreműködtek

Öveges László főépítész

Borbélyné Balogh Katalin

Csuvár Gábor

Gaborjákné dr. Vydareny Klára

Dr. Iványosi Szabó András

Kiss Attila

Nagy Ágnes

Bangó Gedeon

Varga László

Zsigmond László

Kecskeméti Városfejlesztő Kft.

2014. szeptember

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOM

1. BEVEZETÉS	1
1.1. Külső kihívások, elvárások a városok fejlesztésével kapcsolatban	4
1.1.1. Európai Unió városfejlesztési dokumentumok	6
1.1.2. A hazai fejlesztéspolitika elvárásai.....	10
1.1.3. Szakigazgatási, jogszabályi elvárások.....	20
1.2. A Belső kihívások	30
2. JÖVŐKÉP	33
2.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan	34
2.2. A város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan.....	35
2.3. A településfejlesztési elvek rögzítése	40
3. CÉLOK	43
3.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása.....	43
3.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása	46
3.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata.....	46
3.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	49
4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	86
4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	86
4.1.1. Társadalmi adatok, információk.....	86
4.1.2. Humán infrastruktúra állapota, intézményi ellátottság	94
4.1.3. Gazdasági adatok, információk	97
4.1.4. Környezeti adatok, információk.....	106
4.1.4.1. Talajok	108
4.1.4.2. Felszíni és felszín alatti vizek	109
4.1.4.3. Levegőtisztaság és védelme.....	113
4.1.4.4. Zaj- és rezgésterhelés.....	116
4.1.4.5. Hulladékgyűjtés és kezelés	120
4.1.4.6. Klímastratégia	123

4.1.4.7. Vizuális környezetterhelés	126
4.1.5. A táj- és külterületi területhasználat	128
4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	132
4.2.1. Infrastrukturális elemek fejlesztése (közműellátás, közművesítés)	133
4.2.1.1. Vízellátás	133
4.2.1.2. Szennyvízelvezetés és -tisztítás	134
4.2.1.3. Csapadékvíz elvezetés és elhelyezés	137
4.2.1.4. Villamosenergia ellátás	140
4.2.1.5. Földgázellátás	142
4.2.1.6. Távhőellátás	143
4.2.1.7. Elektronikus hírközlés	144
4.2.2. Megújuló energiaforrások, energiatakarékosság és energiahatékonyság	145
4.2.3. Közlekedés	150
4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	162
4.3.1. A kecskeméti műemlékvédelem	163
4.3.2. Helyi védelem	167
4.3.3. Javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	172
4.4. Az egyes területfelhasználási egységek fejlesztési lehetőségei	176
5. ÖSSZEFOGLALÁS, AJÁNLÁSOK	190

1. BEVEZETÉS

Az elmúlt évtizedekben jelentős változáson ment keresztül a hazai településhálózat. Az elmúlt időszakban Kecskemétnek is olyan változásokkal, kihívásokkal kellett szembenéznie, melyek egyrészt az örökölt – és részben a mezővárosias múltból következő – hiányok (pl. infrastrukturális, ellátási, innovációs) felszámolásának igényéből, másrészt a jelentős gazdasági és ezzel összefüggésben a társadalmi átalakulásából, harmadrészt pedig a folyamatosan változó külső (politikai, közigazgatási, gazdasági, tervezési) környezetből adódott. Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy az M5-ös autópálya Kecskemétiig, majd Szegedig történő kiépülése új lehetőségeket hozott a város térkapcsolati rendszerébe. Kecskeméten több funkció (pl. nagykereskedelem, ipar, logisztika, felsőoktatás, egészségügy) esetében is olyan erősödést figyelhettünk meg az elmúlt évtizedekben, melyek hatással voltak településhálózati szerepkörére. Időközben Magyarország az Európai Unió tagországává vált, amely új kapukat nyitott meg a település további fejlődése előtt. Ezzel párhuzamosan pedig a mind öntudatosabb helyi társadalom és civil közösség is új igényeket, elvárásokat fogalmazott meg a város fejlesztésével kapcsolatban.

Ebben a gyorsan változó, vibráló, sok újdonságot és számos kihívást hozó időszakban (2001-2002) kellett elkészíteni Kecskemét Településfejlesztési Koncepcióját (ezt Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2002 májusában – a 273/2002. (V.8.) KH. számú határozatával – hagyta jóvá). Az átfogó, eredetileg 10-15 éves időtávra szóló – az önkormányzati döntéseket átgondolt fejlesztési gondolatmenetbe illesztő – alapidokumentum 2006-ban kisebb módosításon ment keresztül (elfogadása a 452/2006. (VI: 28.) KH. sz. határozata alapján történt), melyet nemcsak a város növekvő népessége, a helyi gazdaság fejlődése, a társadalmi igények változása, de Magyarország Európai Unió csatlakozása is indokoltá tett.

A jelenleg is hatályos (2006-ban elfogadott) településfejlesztési koncepció az útkeresés jegyében fogalmazódott meg. A dokumentum megállapította, hogy „Kecskemét élénken, de nem ellentmondásokról mentesen fejlődik”, fontos volt tehát, hogy a koncepción keresztül tükröződjön, hogy újszerű városfejlesztési gondolkodás kialakítására van szükség. A tervezők felhívták a figyelmet arra, hogy azokra a legfontosabb, legjelentősebb témákra, problémákra kell koncentrálnia Kecskemétnek, amelyek meghatározó jelentőségűek lehetnek a város jövőjét illetően. Olyan településfejlesztési koncepció kidolgozása volt a cél, amely képes serkenteni egyfajta közös gondolkodást, új irányokat mutat, illetve olyan ajánlásokat, üzeneteket fogalmaz meg, amelyek alapján elkészülhet Kecskemét új városrendezési terve.

Kecskemét hatályos településfejlesztési koncepciójában rögzítette a város fejlődése szempontjából figyelembe veendő legfőbb fejlesztési elveket, melyek napjainkban is időszerűek és vállalhatók:

- *„környezeti kritériumok erőteljes érvényesítése, a város ökorendszerként való kezelése,*
- *a gazdaság diverzifikációja és annak a regionális és térségi rendszerbe illesztett fejlesztése,*
- *a város térbeli növekedésének korlátozása, s belső terének megújítása,*
- *a harmonikusan fejlődő, kompakt város ideájának alkalmazása,*
- *a városfejlesztés társadalmasítása,*
- *a város regionális és hálózati együttműködésben való fejlesztése (komplementer-központok).”*

Az előző településfejlesztési koncepció kiemelt figyelmet fordított **Kecskemét várható városfejlődésének felvethető dilemmáira, a várostest térbeli-szerkezeti konfliktusaira**, többek között kiemelte a várostest alig korlátozott növekedését, illetve a várostest további növelése és a belterület minőségi fejlesztése között feszülő komoly ellentmondást, melynek feloldása szükséges. Felhívta a figyelmet továbbá a lakófunkciók tekintetében mindenképpen meghatározó fontosságú szerkezeti egységeinek, alközpontjainak (pl. Petőfiváros, Vacsi-köz,) illetve a csatolt településrészeknek (Katonatelep, Hetényegyháza) szolgáltatásokkal kapcsolatos ellátási problémáira, melynek kezelése érdekében, javaslatot tesz a hivatkozott városrészi alközpontok kiépítésére.

A dokumentum kiemelte, hogy **térbeli és szerkezeti problémát vetnek fel**, ugyanakkor meglehetősen **nagy fejlesztési tartalékot is jelentenek a volt laktanyák** (Rudolf-laktanya, Homokbánya). Ezek kapcsán javaslatot tesznek arra, hogy *„a Rudolf-laktanya műemlékileg is védett területeinek fejlesztését mindenképpen összhangba kellene hozni az integrálódó Kecskeméti Főiskola várhatóan tovább bővülő igényeivel”*. Megállapítják továbbá, hogy a *„Homokbánya teljes területének további sorsa is koncepcionális újragondolást igényel”*.

Az elemzések során megállapították, hogy a **város zártkerti és tanyás területei** a rendszerváltás után mind tulajdonosi szerkezetében, mind hasznosításában, mind szabályozási minőségében, mind pedig az e területeket érintő lakossági igényeket illetően alapvetően megváltoztak. *„A legsúlyosabb konfliktusok a zártkertekben tapasztalhatók, ahol több ezer részben állandó, részben időszakos lakos él. A telkek mérete kicsi, a dűlők több esetben szabálytalan vonalvezetésűek, keskenyek. Az „ott éléshez” szükséges infrastrukturális*

feltételek hiányosak, számottevően nő a környezeti terhelés”. Javaslatot tettek ezért e területek újraszabályozására a város új rendezési tervében.

Emellett a koncepció kitért a központi belterületől távolabb elhelyezkedő **tanyás területek** kérdésére is, melyek kapcsán az alábbiakat fogalmazták meg: *„A távolabbi tanyás területek szabályozását illetően fontos lenne a tájvédelem, a tájlesztés, a tájfenntartó gazdálkodás kritériumainak meghatározása, s az új funkciókhoz igazodó, de a hagyományos alföldi illetve kecskeméti tanyai építkezési és gazdálkodási struktúra tovább-örökítése.”*

A harmonikus, a város térbeli egyenlőtlenségeit szintre hozó városfejlesztés igényei fejezet keretében a dokumentum megállapítja: *„a különböző városrészek, várostervezési egységek, azok életminősége, ellátottsága, lakókörnyezeti színvonala, infrastrukturális fejlettsége között jelentős különbségek vannak”*. Éppen ezért javaslatot tesz a felszámolásukra, a felmerülő igények szerinti „szintre hozásuk” elindítására, amely azonban hosszú időt igénybevevő folyamat. Következő lépésként megfogalmazzák a különböző városrészek – korösszetételétől, jövedelemviszonyaitól és igény szintjétől függő – **alközponti fejlesztéseinek számbavételét és beindításának fontosságát**.

A „minőség”, mint a kecskeméti jövő városfejlődés meghatározó tényezője kapcsán kiemelte a dokumentum, hogy ezen a téren Kecskemétnek jelentős lemaradása van, ami elsősorban az épített környezet állapotában és a különböző szolgáltatások színvonalában érhető leginkább tetten. Lakosság és a notabilitások véleménye szerint is egyértelmű, hogy **az igényesség és a minőség a jövő fejlődésének kulcseleme**, vezérelve kell, hogy legyen.

Emellett a dokumentum külön kitért **a város „valódi” regionális szerepköreire**, melynek keretében megállapította, Kecskemétnek *„tudatosan kell terveznie, szerveznie (bizonyos ésszerű funkciómegosztással is) várható térszervező, ellátó, logisztikai, központi funkcióit”*. Ezekhez szervesen társulhatnak azok központi – szervezési – ellátási funkció-fejlesztések, amelyek az egész Duna–Tisza–közéregre kihathatnak (pl. agrár-vidékfejlesztési központ, távoktatási és átképzési központ, stb.).

A fentebb vázolt elvek, folyamatok és megállapítások alapján fogalmazták meg a koncepcióban az új rendezési tervnek szóló üzeneteket, ajánlásokat, melyek meghatározták a város elmúlt évtizedének területhasználati folyamatait, jellemzőit.

A módosított területfejlesztési koncepció elfogadása óta azonban eltelt nyolc év. Ezalatt az idő alatt, mind a külső környezetünkben (globális szinten, az Európai Unióban, és Magyarországon is), mind pedig a városban olyan léptékű gazdasági (pl. Mercedes-gyár és

beszállítóik megjelenése, s termelésük beindulása, a gazdasági válság hatásai), társadalmi (pl. a város lakosságának növekedése, szegmentálódó társadalom), környezeti (pl. szárazodás, időjárási szélsőségek mind gyakoribbá válása, megújuló energia alkalmazásának növekvő igénye) és fejlesztéspolitikai változások (új kohéziós- és gazdaságpolitika, új városfejlesztési elvárások) következtek be, melyek mindenképpen indokoltá teszik a Településfejlesztési Konceptió felülvizsgálatát.

Kecskemét számára fontos, hogy nyomon kövesse a legújabb nemzetközi és hazai gazdasági, társadalmi, környezeti, illetve települési és térségi folyamatokat, s tisztában legyen a városra nehezedő globális, illetve helyi kihívásokkal. Éppen ezért kiemelt figyelmet fordít azokra a külső és belső tényezőkre, melyek hatással lehetnek a település fejlődésére, versenyképességének javítására, illetve élhetőségének hosszú távú biztosítására.

1.1. Külső kihívások, elvárások a városok fejlesztésével kapcsolatban

A változó világgazdaság, a globális és helyi kihívások folyamatos alkalmazkodást követelnek meg a településektől, s ezen belül pedig – az európai uniós kohéziós politikában egyre felértékelődő – városoktól. A városfejlesztés az 1990-es évektől mind erőteljesebb szerepet tölt be a világban, s ezen belül az Európai Unió szakpolitikái között is, amely több tényező együttes hatásának köszönhető.

A második világháborút követően az ipari tevékenység fokozódása, a városi munkalehetőség nagy számban történő megjelenése következtében az európai népesség egyre növekvő arányban vándorolt a városokba, ezzel párhuzamosan elindult a városok területének extenzív növekedése. Az iparosítás ütemét, s a városok növekedését követni nem tudó infrastrukturális ellátottság, a motorizáció soha nem látott fejlődése, illetve a környezet védelemének elhanyagolása az 1970-es évek második felétől, az 1980-as évek elejétől a városi problémák egész sorát generálta:

- A városok területének (sokszor indokolatlan mértékű) expanzív növekedése – pazarló területhasználat;
- Lakó- és munkahelyek térbeli eltávolodása;
- Átgondolatlan szolgáltatástervezés, ad-hoc döntések;
- Növekvő gépkocsiforgalom (forgalmi dugók, parkolási problémák, közlekedési felületek iránt egyre növekvő igény);
- Egyre súlyosabbá váló városi környezeti problémák (pl. levegőszennyezés, hulladékkezelési problémák, csökkenő zöldterület);

- A városi lakókörnyezet állapotának romlása (leértékelődő, szlömösödő városrészek);
- A belvárosok funkcióvesztése (pl. a kiskereskedelem térvesztése), elnéptelenedése;
- Társadalmi problémák (bevándorlás, szegregáció, munkanélküliség, elszegényedés, a közbiztonság romlása).

Az első látványos átalakulás – részben külső kényszer (első és második kőolajválság) hatására – nyugat-európában a városi gazdaság területén volt megfigyelhető. **A nagyipari tömegtermelés és az energiaigényes ágazatok helyett, egyre inkább a szakképezett munkaerőre építő, s a nagy „hozzáadott értéket” képviselő termelésre helyeződött át a városi gazdaság súlypontja.** Hihetetlen gyorsasággal fejlődtek e települési központokban a nem termelő ágazatok, a városi szolgáltatások. Új városi struktúrák, hálózatok, s ráépülő ágazatok (kereskedelmi, pénzügyi-üzleti, kutatás-fejlesztési, innovációs, információs-kommunikációs, stb.) épültek ki, melyek nemcsak a foglalkoztatásban, de a nemzeti termék előállításában is egyre nagyobb szerepet játszottak, s meghatározták egy adott város versenyképességét és élhetőségét.

A gazdasági szerkezet átalakulása mellett egy új városverseny is kibontakozott. Ennek lényege, hogy az adott város sikeres legyen, s hosszú távra is kiegyensúlyozott és stabil jövedelemtermeléssel tudjon szolgálni lakosai számára. Részben maga a város is gazdasági szereplővé válik, s képes befolyásolni sikerekhez vezető folyamatokat. Ezen **új városfejlődési rendszer pályáját leginkább a tudás, az új technológiák, a modern városi környezet és a különböző szervezeti formák együttes kölcsönhatásai határozták meg.** (Enyedi Gy., 1996)¹

A siker kulcsa az adott városban előállított jövedelem tartós növelése, s annak a város mind szélesebb rétegeihez való eljuttatása, amely során bővíthet a városi termékek és szolgáltatások piaca, növekedhet a helyi adóalap, fejlődhet az infrastruktúra és a közszolgáltatások egész köre. **A sikeres városban a tudásalapú társadalom megteremtésével és fejlesztésével érik el a szükséges gazdasági szerkezeti és technológiai változásokat.** Képesek befogadni az innovációt, egyre fontosabbá válik a helyi életkörülmények minősége, felértékelődnek a környezeti és nem anyagi értékek, viszonylag mérsékelhetők a negatív hatások, s **e városok – a gazdaság nemzetközivé válásával párhuzamosan – nemcsak hagyományosan a szűkebb vonzáskörzetükkel építenek ki kapcsolatokat, hanem a nemzetközi városverseny résztvevőivé válnak.**

¹ Enyedi György: Regionális folyamatok Magyarországon az átmenet időszakában. Bp.: Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, 1996. 138 p. (Ember, település, régió)

1.1.1. Európai Unió városfejlesztési dokumentumok

Az 1990-es évektől még nagyobb figyelmet kapnak a városi társadalmi és környezeti problémák az Európai Unióban, felértékelődnek a fenntarthatósággal (gazdasági, környezeti, társadalmi, közlekedési) és élhetőséggel kapcsolatos elvárások, melyek biztosítása érdekében, városfejlesztési dokumentumok (Green Paper on Urban Development 1990, Aalborgi Charta 1994, Új Athéni Charta 1998, Európai Területfejlesztési Perspektíva 1999, Bristol Nyilatkozat 2005, Lipcsei Charta 2007, Marseille-i Nyilatkozat 2008, Toledói Nyilatkozat 2010, Budapesti Nyilatkozat 2011) keretében ajánlásokat fogalmaztak meg.

Az uniós városfejlesztési dokumentumok közül kiemelkedik a *Lipcsei Charta*. Ebben a szakanyagban hívták fel először a figyelmet az **integrált városfejlesztési politika** nagyobb mértékű **hasznosítására**, továbbá arra, hogy **a fenntartható fejlődés minden dimenzióját** – a gazdasági prosperitást, a társadalmi egyensúlyt és az egészséges környezetet – **egyidejűleg és egyforma súllyal kell figyelembe venni**. Az ajánlások között olyan témákat emeltek ki, mint a városokon belüli hátrányos helyzetű városrészek problémáinak kezelése, az építészeti örökség megőrzésének fontossága, **a történelmi épületek, közterületek és azok városi és építészeti értékeinek védelme**, az infrastrukturális hálózatok modernizálása és **az energiahatékonyság növelése, a munkahelyteremtés és a munkahelyek megőrzése**, illetve új vállalkozások elindításának megkönnyítése. Kiemelték, különösen a helyi munkaerőpiacra való bejutás lehetőségét kell fejleszteni a keresletnek megfelelő képzések biztosításával.

A gazdasági válság elmélyülésével párhuzamosan megfigyelhető volt az európai diskurzusban a **városi gazdaság szerepének a felértékelődése**, illetve a **társadalmi feszültségek kezelésének fontossága**, melyet részletesen kifejtenek a *Toledói Nyilatkozatban*. A dokumentum felhívta a figyelmet – többek között – a város gazdasági teljesítménye, ökohatékonysága és társadalmi kohéziója terén történő fejlesztések szükségességére, továbbá – a *Marseille-i Nyilatkozat* megállapításai alapján – a városok **klímaváltozásra történő felkészülésének fontosságára**. Kiemelte továbbá területi- és **várostervezés célszerűségének és hatékonyságának hangsúlyozását**, a városi újrahasznosítás és/vagy – az adott helyezettől függően – **a kompakt várostervezés**, mint a terület-felhasználás minimálisra csökkentését célzó stratégiák megfelelőségének számításba vételét, a zöld mezők és természetes területek városi területté történő szükségtelen átalakításának megakadályozását, ezáltal a város szétterjeszkedésének irányítását és korlátozását. A településfejlesztésért felelős miniszterek

felhívták a figyelmet **az integrált városfejlesztés stratégiai jelentőségére az intelligens, fenntartható és befogadó városfejlesztés megvalósításának fontosságára.**

Többek között rögzítették, hogy:

- a fővárosi területeken kívül a kisebb és nagyobb **városok a globális fenntarthatóság főszereplői** és vezető szerepet töltenek be a klímaváltozás elleni harcban,
- az európai lakosság legnagyobb részét tényszerűen összetömörítő **városok egyben olyan helyek is, ahol a társadalmi** – pl. demográfiahoz, a befogadáshoz, a társadalmi kohézióhoz, a bevándorlók integrációjához, a munkanélküliséghez, az oktatáshoz, a szegénységhez, a multikulturalizmushoz stb. kapcsolódó – **kihívások a legintenzívebben érezhetők,**
- **a városok** Európa humán, társadalmi, kulturális és gazdasági tőkéjének igen nagy részét tömörítik magukba, így ezek optimalizálása és újraértékelése elengedhetetlen, hiszen ezek a települések **kulcsfontosságú szerepet töltenek be Európa globális versenyképességének növelésében,**
- **a városok és örökségeik a gazdag és változatos európai történelem és kultúra meghatározó elemei és tárházai,** ezért szükséges a város történelmi és kulturális örökségének megőrzése az örökség fizikai állagának megóvása, de élhetőségének és lakhatóságának megteremtése is.

Fontos európai városfejlesztési dokumentumnak tekinthető a **Budapesti Nyilatkozat** is, amely **az európai városok demográfiai és klímaváltozási kihívásaira, valamint a város-vidék együttműködések élénkítésére hívta fel a figyelmet.** A dokumentumban javaslatokat tettek az európai, nemzeti és regionális szintű várospolitikák számára. Ezek közül az alábbiak emelhetők ki:

- a kis- és nagyvárosoknak kulcsszerepük van a demográfia és klímaváltozás kihívásaira adható válaszok kialakításában, ezért alapvető, hogy a városok a kihívások kezelésére alkalmas várospolitikai eszközökkel rendelkezzenek,
- az európai városokat képessé kell tenni a jövőbeli kihívások (pl. demográfiai, szegregációs, városüzemeltetési, klímaváltozással kapcsolatos) kezelésére,
- megállapították, hogy a közösségi politikák – a kohéziós politika, környezetvédelmi, közlekedési, migrációs, energia, innovációs, vidékfejlesztési, foglalkoztatási, és szociális politikák – fontosak az Európán belüli gazdasági különbségek csökkentésében, különösen fontos az EU politikák területi és városi dimenziója a

városi területek fenntarthatóságának elősegítésében, mely a gazdasági növekedés kulcsfeltétele,

- felhívták a figyelmet arra, hogy a fenntartható városfejlődés terén a nemzeti, regionális és helyi szintű irányelvek kidolgozása elengedhetetlen, a túlszűfolt területek terjeszkedése és a periférikus régiók egyidejű elnéptelenedésének elkerülése érdekében – a Területi Agenda elveivel összhangban – a várospolitikáknak hozzá kell járulnia a többközpontú (policentrikus) városfejlődéshez, ami egy hatékonyabb, kiegyensúlyozottabb területi fejlődést céloz és egyben a közösségi források jobb felhasználását eredményezi,
- a munkalehetőségekhez és közszolgáltatásokhoz való hozzáférhetőség szempontjából rendkívül fontos a városközpontok környező vidéki területekkel, illetve leromlott városrészekkel való összeköttetéseinek fejlesztése,
- a várospolitikáknak válaszokat kell találniuk a város-vidék együttműködések élénkítésére, valamint az elérhetőség problémáinak javítására egyaránt.

A demográfiai változásokkal szembesülő városok kapcsán kiemelték, hogy gyakorlatilag minden városi térséget érinteni fognak a változások, akár a népesség csökkenése, vagy dinamikus növekedése, akár a bevándorlás, vagy az elvándorlás, akár az öregedés vagy a csökkenő gyermekszám révén. A demográfiai kihívások kezelése érdekében az alábbi javaslatokat fogalmazták meg:

- helyi munkaerőpiaci programok megvalósítását, annak érdekében, hogy a meglévő, de jelenleg nem aktív lakossági tartalékokat is aktivizálni lehessen,
- családbarát környezet kialakítását, és a családbarát társadalmi környezet erősítését annak érdekében, hogy a családok több gyermeket vállaljanak és a városi területeken maradjanak,
- a helyi gyermekintézmények működésének erősítését annak érdekében, hogy a gyermekvállalás feltételei javuljanak, és a szülők munkavállalása könnyebbé váljék,
- a lakáspolitikai és várostervezés során olyan mechanizmusok alkalmazását, amelyek korban, családszerkezetben, és társadalmi összetétel szempontjából vegyes lakóterületeket eredményeznek,
- új és jobb minőségű szolgáltatások biztosítását az idősödő népesség számára (szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közlekedés, akadálymentes környezet, stb.),
- olyan kulturális és társadalmi programok megvalósítását, amelyek erősíthetik a társadalmi kohéziót, és a helyi közösséget fejlesztik, ugyanakkor tiszteletben tartják a kulturális sokszínűséget és csökkentik a társadalmi feszültségeket,

- biztonságos városi környezet biztosítását annak érdekében, hogy csökkenjen a területi szegregáció, és javuljon a lakosok életminősége.

A Budapesti Nyilatkozat megállapította továbbá, hogy **napjaink másik fontos globális kihívása a klímaváltozás**, amely jelentős hatást gyakorol az európai városok lakóinak életére. Kiemelték, hogy Európa lakosságának háromnegyede városokban él, melyek szerepe elvitathatatlan a klímaváltozás szempontjából. A városok felelősek a globális energiafelhasználás és a szennyezőanyag-kibocsátás 60-80 százalékáért. Európában az összes üvegházhatású gáz kibocsátás 69 százaléka keletkezik a városokban. Ugyanakkor az urbanizált térségekben koncentrálnak a kiváltó okok mellett a káros hatások is.

A beavatkozások tovább nem halogathatóak. A dokumentum az alábbi megállapításokat teszi:

- a városi klímapolitikát széles körre épülő, tartós és jól szervezett partnerség keretében kell kialakítani, mely bevonja a lakosságot, valamint a civil és gazdasági szereplőket egyaránt, hiszen a városi önkormányzat minél több szakterületre támaszkodhat, annál erősebb városi klímapolitikát tud kialakítani,
- a városi klímapolitika kialakításának fontos eszköze lehet a gazdaságpolitika, amennyiben az képes a zöld gazdaság céljait és elveit követni, valamint a lokális erőforrásokra épülő helyi gazdaságot erősíteni,
- a városoknak törekedniük kell a klímabarát városszerkezet kialakítására, a kompakt városszerkezet megteremtésére, melyben intenzív együttműködés zajlik a szereplők között, mérsékeltek a közlekedési távolságok, és a hatékony energia felhasználás szerint korlátozza az urbanizált területek terjeszkedését,
- szem előtt kell tartani a klímabarát építészeti megoldásokat (pl. károsanyag kibocsátás csökkentés, hatékony épületenergetikai megoldások, energiafogyasztás mérséklés, alternatív energiaforrások támogatása, víztakarékosság és víz-újrahasznosítási megoldások alkalmazása, az épületek és közterek felkészítése a szélsőséges időjárási eseményekre),
- a városok klímatudatos magatartást és életmódot alakítanak ki, elősegítik és erősítik a környezeti felelősségvállalást az oktatáson, a kultúrán, az ismeretterjesztő kampányokon, eseményeken keresztül,
- fel kell készíteni a katasztrófavédelmet és az egészségügyet az egyre gyakoribb és jelentősebb természeti és környezeti katasztrófák kezelésére (pl. hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék, hóhullámok, vízhiány, ipari katasztrófák, havária helyzetek), valamint a váratlan egészségügyi, környezetbiztonsági és katasztrófa helyzetekre.

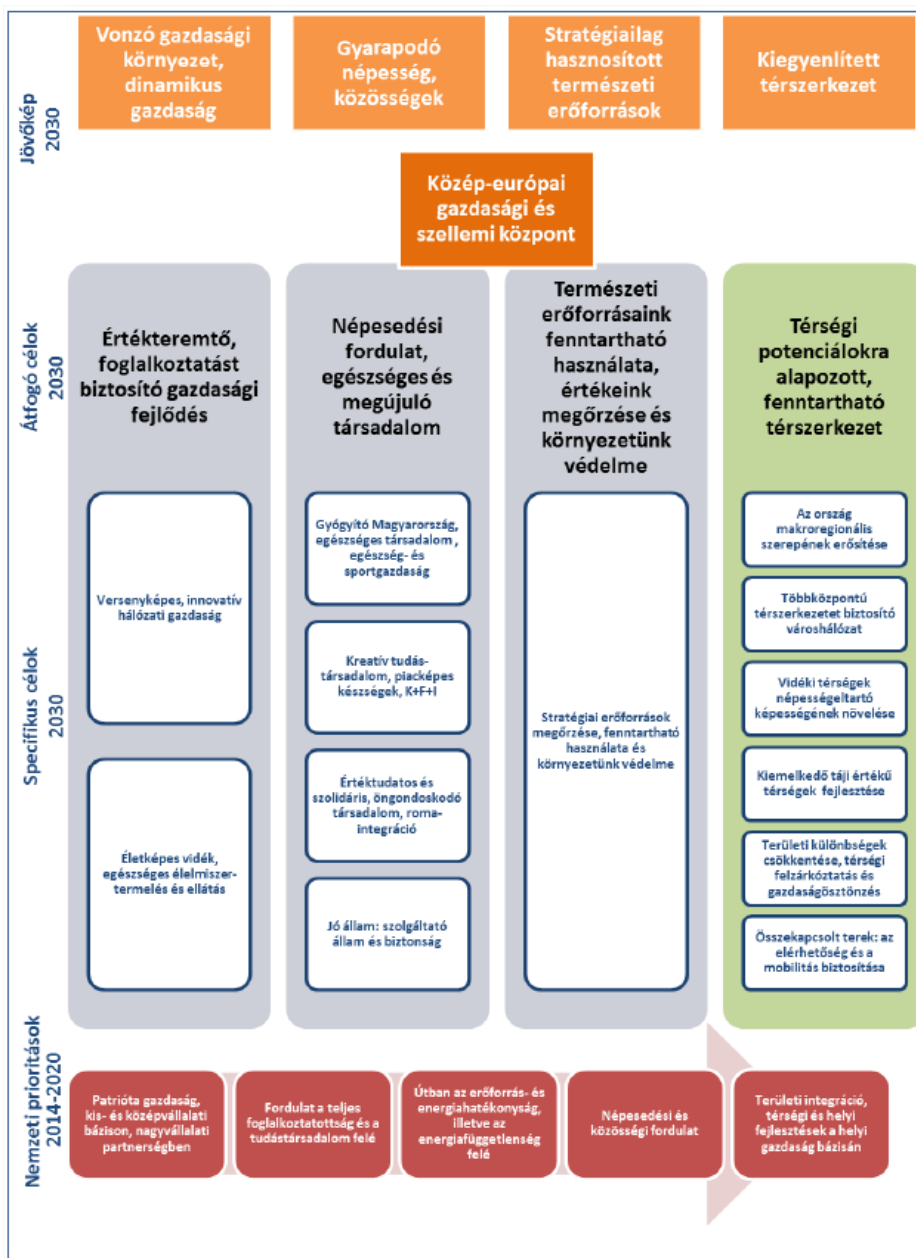

1.1.2. A hazai fejlesztéspolitika elvárásai

Az Országgyűlés 1/2014.(I.3.) határozatával fogadta el a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg.

Az Országgyűlés a nemzeti jövőkép elérése érdekében a Konceptióban foglalt négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelöl ki (1. ábra).

1. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

A négy cél a társadalom és gazdaság egészének szól, beleértve a társadalom és a gazdasági környezethez való viszonyulást és a környezeti szempontokat is. **Az átfogó célok a gazdasági és társadalmi fordulatot célozzák meg**, az alábbiak szerint:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében az **OFTK tizenhárom specifikus célkitűzést, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt rögzített**. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek.

A szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

1. versenyképes, innovatív gazdaság,
2. gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
3. életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás,
4. kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
5. érték tudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
6. jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
7. stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.

A területi specifikus célok:

1. az ország makro-regionális szerepének erősítése,
2. a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat,
3. vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
4. kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
5. területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
6. összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az OFTK számos olyan ágazati és területi célt fogalmaz meg, melynek elérésében jelentős módon támaszkodik a nagyobb városokra, várostérségekre, így köztük Kecskemétre és

közvetlen települési környezetére is. **A dokumentumban megfogalmazott célokat, iránymutatásokat, elvárásokat, szem előtt kell tartania a városnak fejlesztési céljai és jövőképeinek meghatározásakor.**

Emellett a város földrajzi elhelyezkedéséből, környezeti adottságaiból, közigazgatási és településhálózati helyzetéből, kulturális örökségéből, sajátos településszerkezetéből, valamint gazdasági fejlettségéből adódóan számos feladat fogalmazódik meg, melyet figyelembe kellett vennie Kecskemétnek a településfejlesztési koncepciójának kialakítása során.

Kecskemét és térsége a környezetileg érzékeny és a klímaváltozás által leginkább érintett Homokhátság legnagyobb települési központja. A város területén számos védett természeti érték (pl. védett szikes tavak, Natura 2000 területek), közvetlen környezetében pedig a Kiskunsági Nemzeti Park területei találhatók. Így a város a természet- és környezetvédelem területén számos tervezési, koordinációs és fejlesztési feladattal rendelkezik, az ökológiai (pl. természetes élőhelyek védelme, táj- és élőhely rehabilitáció, biológiai sokféleség megőrzése), a vízgazdálkodási (pl. vízbázisvédelem, vízvisszatartás, vízpótlás), talajvédelmi, zöldfelület kialakítási és erdősítési területeken.

A város hosszútávú élhetőségének biztosítása érdekében ugyanakkor figyelnie kell a környezetének védelmére is, így többek között a levegőtisztaság javítására, a növekvő hulladékmennyiség megfelelő kezelésére és hasznosítására, a vízbázisok védelmére, az egészséges ivóvíz biztosítására, a zajártalmak csökkentésére, az energiahatékonyság növelésére, a megújuló energiák mind nagyobb léptékű használatára.

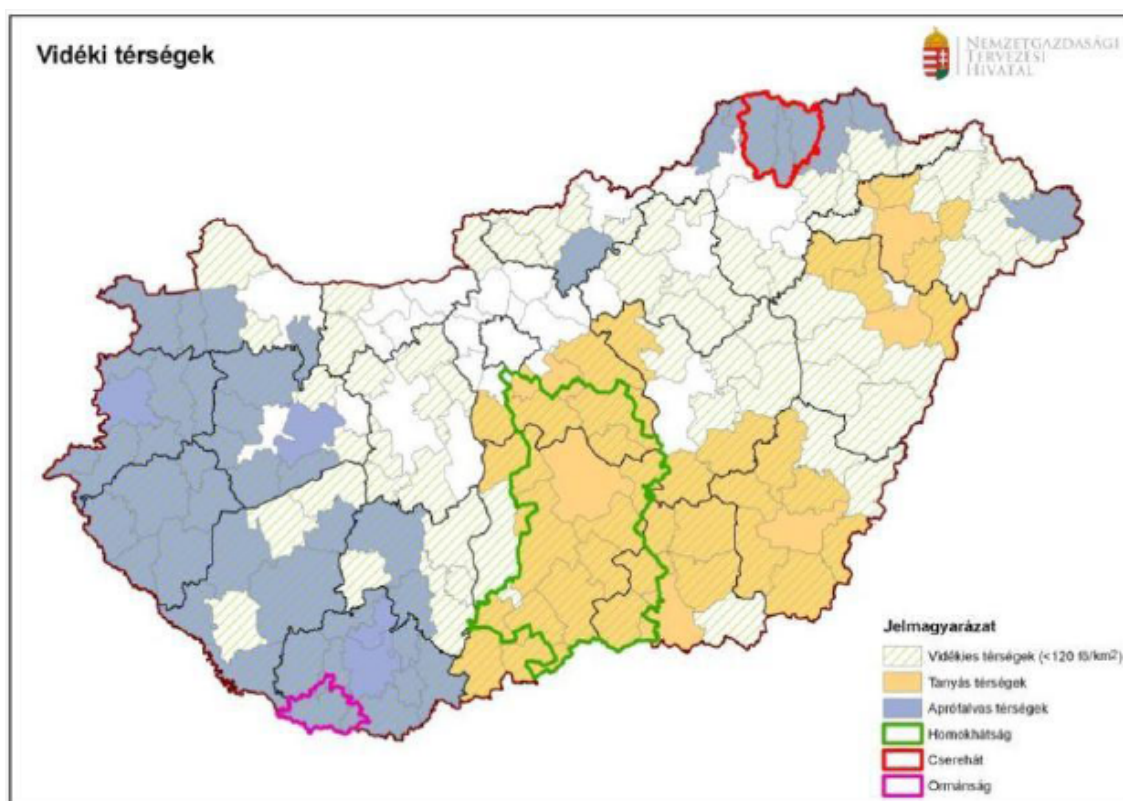
Kecskemét az OFTK lehatárolása alapján a Homokhátság részét képezi, illetve **tanyás térség** kategóriájába tartozik (2. ábra). Ennek megfelelően részt kell vállalnia a Homokhátság komplex fejlesztésében, valamint a Tanyafejlesztési program kiterjesztésében, ezen belül is:

- a megváltozott éghajlati feltételekhez alkalmazkodó gazdálkodási formák elterjesztésében,
- a Homokhátság táj és környezetgazdálkodási szempontú vízgazdálkodási problémáinak átfogó rendezésében,
- a területhasználat, a gazdálkodás és a vízgazdálkodás összehangolásában, szükséges esetekben a terület- és gazdálkodási forma váltásának elősegítésében,
- a népességmegtartást és a tájfenntartást biztosító agrár- és élelmiszergazdaság működésének biztosításában, bővítésében, a speciális táji körülményeknek megfelelő korszerű technológiák használatának elősegítésében,

- a tanyai gazdaságok fennmaradásának, piacra jutásának segítésében, annak érdekében, hogy tájfenntartó és megélhetést biztosító szerepüket betölthessék,
- a tanyákra vonatkozó jogi szabályozás alakításában,
- a tanya külterületre vonatkozó településfejlesztési és -rendezési tervezés, szabályozás megújításában,
- a közbiztonság és a szolgáltatások elérhetőségének javításának előmozdításában.

2. ábra: Vidéki térségek Magyarországon

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció 2013.

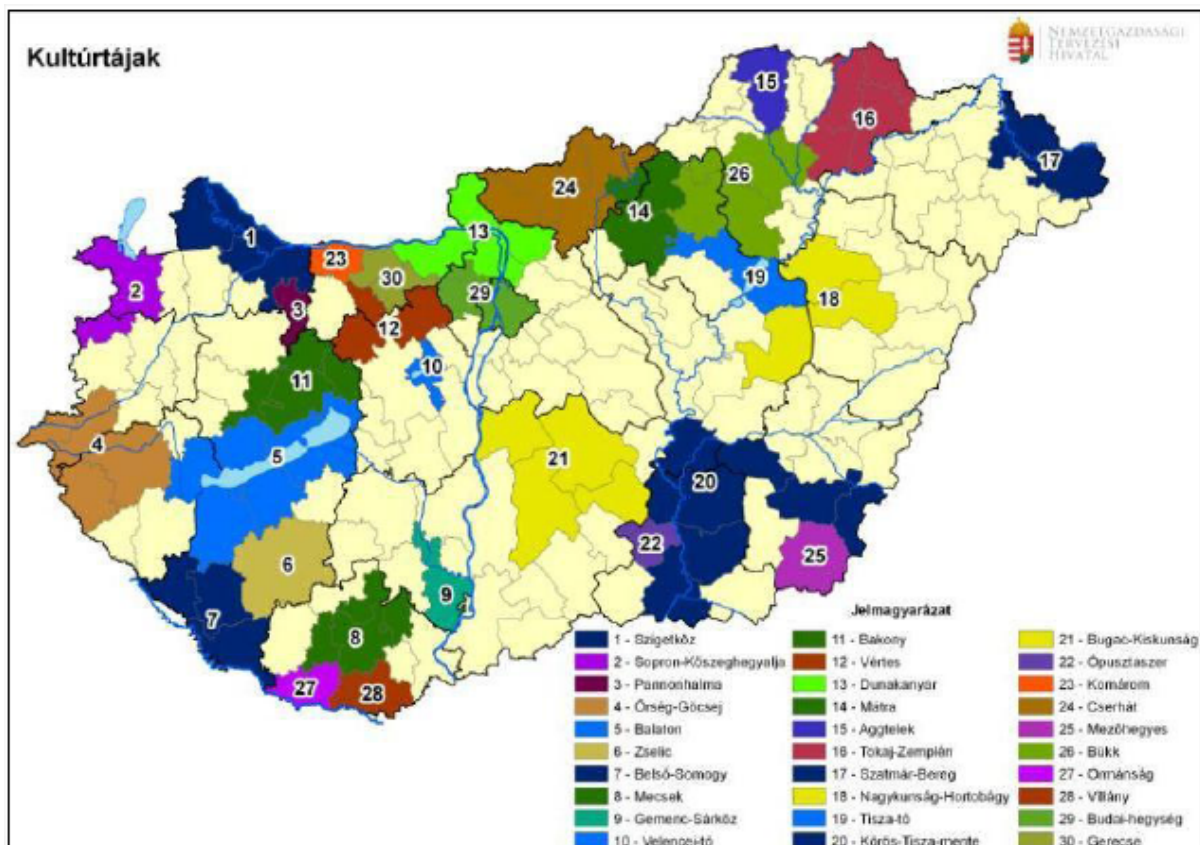
A természeti környezet, az ahhoz igazodva kialakult, hozzá szervesen illeszkedő gazdálkodási és településrendszer, valamint a tájformáló, tájképi értékű településkép és kulturális értékek együttese pótolhatatlan, a jövő számára megőrzendő rendszert alkot, amelyeknek védelme, értékeik kibontakoztatása, fenntartható fejlesztése elengedhetetlen. Ilyen **egyedi tájegységként tartja nyilván az OFTK a Bugac-Kiskunsági tájegységet, melynek kiemelkedő városa Kecskemét**, amely egyben tájképvédelmi terület is (3. ábra). Ebből a státuszából adódóan a városnak meghatározó feladatai vannak:

- A kulturális örökség megőrzése. Az épített örökség mellett a településszerkezet és településkép is megőrzendő érték;

- A jellegzetes táji környezethez alkalmazkodó, hagyományörző és a tájképet megőrző gazdálkodás támogatása (szőlők, legelők, kisparcellás gazdálkodás), a hagyományos mesterségek, iparágak megőrzése és fenntartható fejlesztése;
- A helyi közösségek, helyi identitástudat fejlesztése, erősítése;
- A jellegzetes táji sajátosságokra épülő fenntartható turizmus fejlesztése, a helyi értékek bemutatása, a lokális adottságokhoz alkalmazkodó idegenforgalmi infrastruktúra, szálláshelyek, turisztikai desztináció menedzsment (TDM) kialakítása;
- Az időben és térben koncentrált vendégforgalom szétterítése, a szezon meghosszabbításával, sokoldalú turisztikai kínálattal;
- A fokozott környezeti terhelés megelőzése, illetve környezettechnológiai fejlesztésekkel annak kezelése, a vízellátás, a hulladékgazdálkodás, a szennyvízkezelés, a zajvédelem, a levegőminőség-védelem fejlesztése fokozott prioritás ezekben a térségekben;
- A fejlesztések során figyelembe kell venni, hogy Kecskemét és környéke környezeti meghatározottságú természetközeli gazdálkodás területe az OFTK rendszerében, így alkalmas bio- és ökogazdálkodás feltételeinek erősítésére.

3. ábra: Kultúrtájak Magyarországon

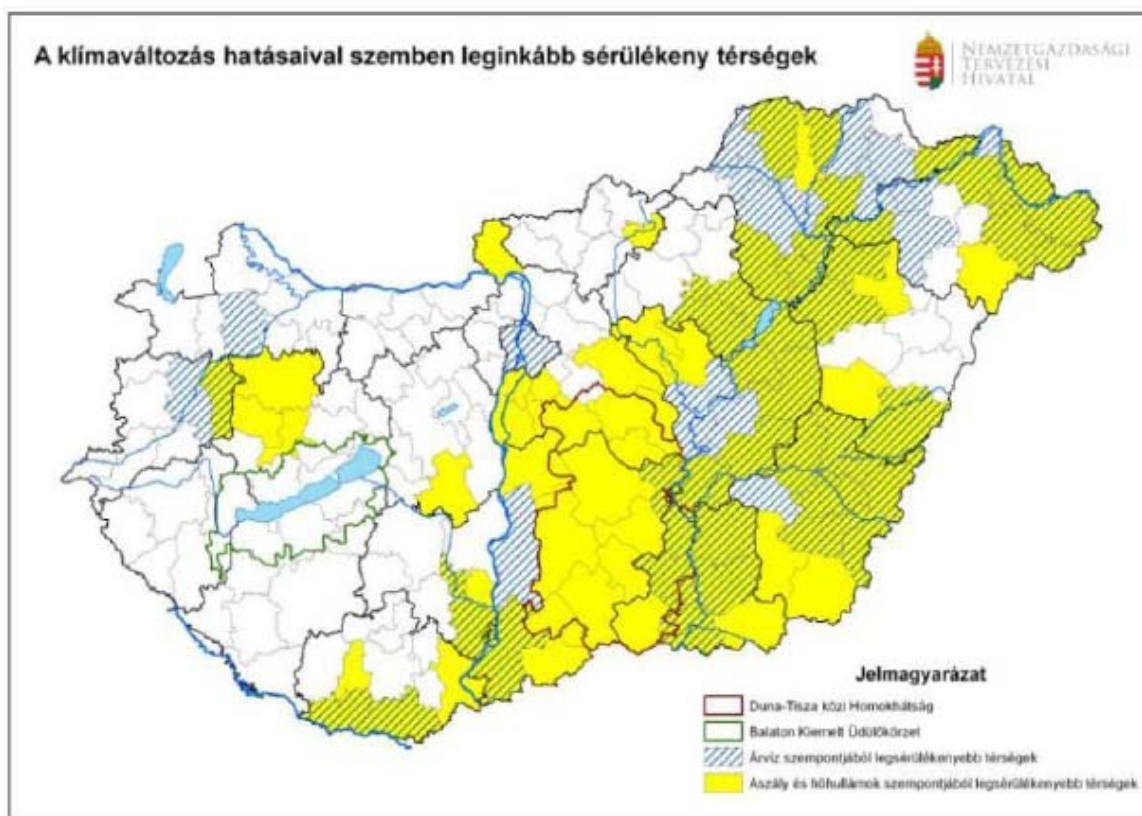

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

A jövőt meghatározó célok megfogalmazása során figyelembe kell venni a klímaváltozásból eredő kihívásokat, melyek jelentős mértékben érinthetik a várost és térségét (4. ábra). A klímavizsgálatok rámutattak arra, hogy a legsérülékenyebb területek prognosztizálhatóan a Nagykanizsa-Budapest-Tokaj vonaltól délre elhelyezkedő országrészben lesznek, míg az aszály szempontjából a Duna-Tisza-közi Homokhátság területe mutatkozik a legveszélyeztetettebbnek.

4. ábra: A Klímaváltozás hatásainak leginkább kitett területek Magyarországon

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

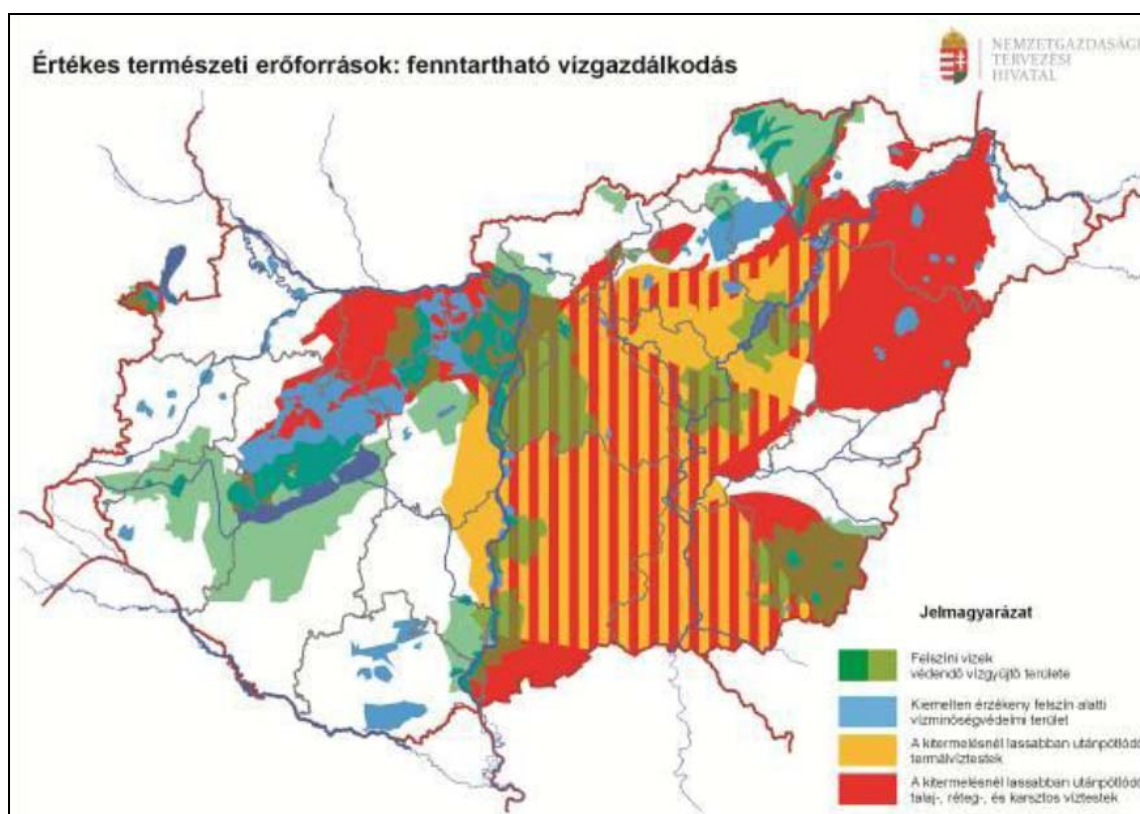
Különösen sérülékenyek az előregedő lakosságú tanyás települések, aprófalvak, de a városokban is jelentős, bár más jellegű (pl. építészeti, energiahatékonysági, humán-egészségügyi, katasztrófavédelmi, vízgazdálkodási, zöldfelületi) intézkedésekre, fejlesztésekre van szükség az alkalmazkodás érdekében (klímabarát városok kialakítása). A város hosszútávú élhetőségének fenntartása érdekében Kecskemét kapcsán az alábbi feladatok fogalmazhatók meg az OFTK alapján:

- A jelenlegi vízrajzi viszonyokhoz közeli területhasználatok, művelési módok terjedésének támogatása, a vízvisszatartás és a víztakarékos technológiák alkalmazása az agráriumban, az iparban és a lakosság körében egyaránt;

- A vízgazdálkodás – és ennek részeként a vízvisszatartás – új rendszerének kiépítése, nagytérségi vízpótlás megoldása, további vízfelületek kialakítása a város területén (csapadékvíz gyűjtés, víztakarékos technológiák, mikroklíma befolyásolás);
- Térségi vízgazdálkodási tervek készítése vagy felkészítése a változó adottságokra, az aszályos és csapadékos időszakokat egyaránt kezelni képes, integrált és környezetbarát, kisléptékű vízgazdálkodási fejlesztések (ezekre különösen szükség mutatkozik, hiszen az 5. ábra tanúsága szerint térségünkben a felszín alatti víztestek utánpótlódása lassabb a kitermelés üteménél);
- Alkalmazkodóképes, több lábon álló agrárium támogatása, ösztönzése, a környezeti kihívásoknak megfelelő termékszerkezet (szárazságtűrő, ellenálló fajták; helyi feldolgozás; másodlagos haszonvétek kihasználásának fejlesztése) kialakítása;
- Kisléptékű, kistermelők számára is gazdaságos öntözési megoldások támogatása;
- Az öntözés kiterjesztése a meglévő infrastrukturális hálózatra építve, de csak a termésbiztonság növelése érdekében (figyelve a másodlagos szikesedés elkerülésére);
- A klímaváltozás hatásait csökkentő és magasabb hozzáadott érték termelését segíteni képes mezőgazdasági vízgazdálkodás kialakítása. Elsősorban a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő víz- és energiatakarékos öntözőtelepek és rendszerek építése és értéknövelő felújítása;
- Klímabarát építészeti megoldások elterjesztése, közterületek és épületek felkészítése (árnyékolás, párástítás, belterületi légmozgások klímatudatos tervezése, zöldterületek növelése), burkolt felületek arányának csökkentése a leszivárgási viszonyok javítása érdekében;
- Az egészségügyi- és szociális ellátó-hálózat, illetve a helyi katasztrófavédelem rendszerének felkészítése a hőhullámokkal, szélsőséges időjárási jelenségekkel kapcsolatos feladatokra, ezen keresztül a helyi közösségek önszerveződésének és klímatudatosságának erősítése;
- A helyi és térségi klímaváltozással, a környezeti tényezők változásával összefüggő tervezés elindítása: a várható környezeti kockázatok megismerése, a kockázatértékelések, sérülékenységi vizsgálatok, vészhelyzeti tervek készítése;
- A város sajátos klímaváltozási kihívásaira az építésügynek, a várostervezésnek és a városfejlesztésnek figyelemmel kell lennie, az ágazati és területi beavatkozások során – mintegy horizontális szempontként – figyelembe kell venni a klímabarát megoldásokat.

5. ábra: Vízgazdálkodási övezetek és feladatok területi képe hazánkban

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

Mindezek figyelembe vételével **fontos, hogy Kecskemét és térsége fenntartható módon meg tudja őrizni természeti erőforrásait, ezen belül is különösen a mezőgazdasági potenciálját, termelési hagyományait és élelmiszer-önellátó képességét.** A még meglévő városi és városkörnyéki agráradoottságok megőrzése érdekében, az intenzív gazdálkodás és a környezeti meghatározottságú természetközeli gazdálkodás ideális egyensúlyát kell megtalálni, a mezőgazdaság tájfenntartó szerepének érvényesítésével, a környezeti adottságokhoz igazodó tájhasználattal és gazdálkodással (6. ábra).

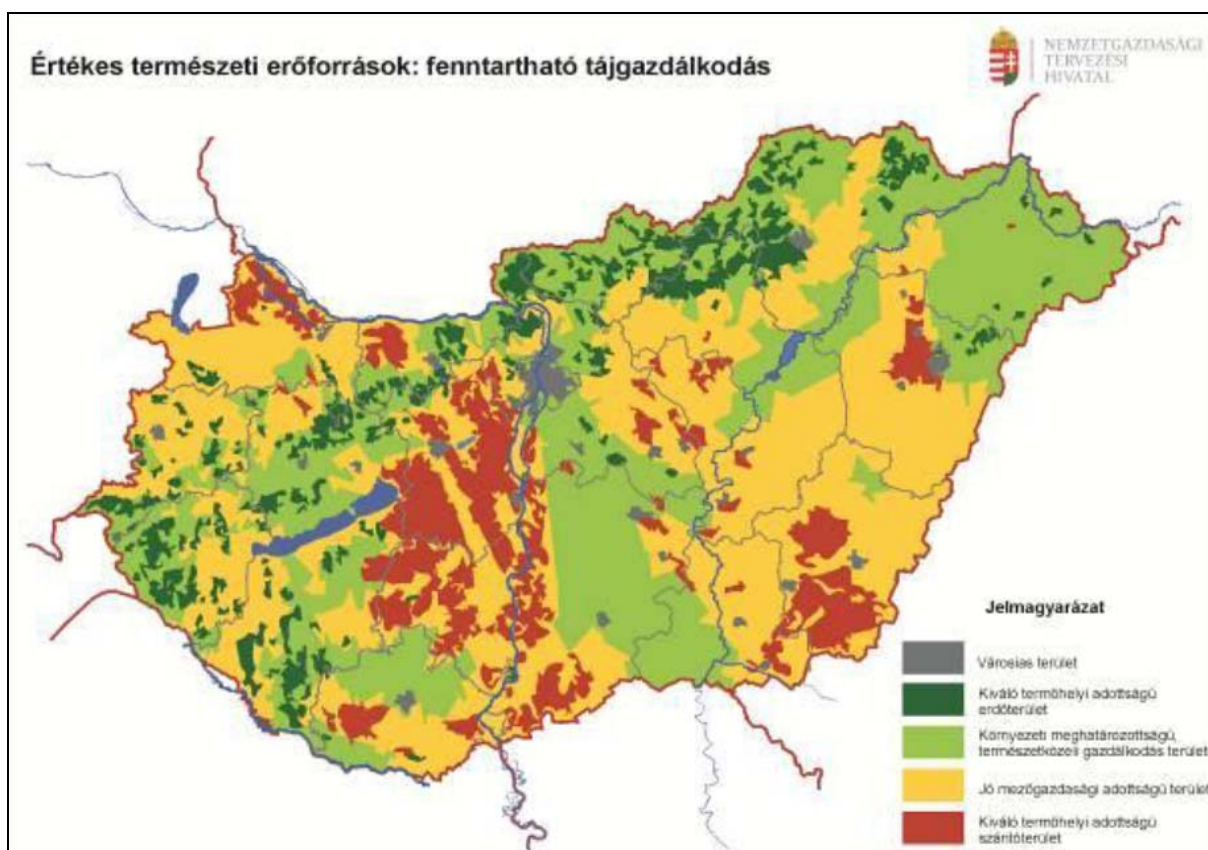
Az elérendő célok érdekében Kecskemét számára az alábbi konkrét feladatok fogalmazhatók meg:

- A természeti erőforrásokat és a biodiverzitást megőrző, a termőhelyi adottságokra építő területhasználat, termelési szerkezet és agrotechnika alkalmazása;
- A klímaváltozás hatásainak mérséklése, a nagyterségi vízpótlás megoldásával, az öntözés fejlesztésével és terjesztésével, illetve a szárazságot, vagy más extrém időjárási körülményeket jobban viselő fajtaállomány alkalmazásával;
- A termőföld más célú hasznosításának korlátozása, a felhagyott területek újrahasznosítása;

- Magasabb hozzáadott értéket előállító és nagyobb foglalkoztatást biztosító agrárágazatokra és gazdálkodási formákra épülő termelési szerkezet kialakítása;
- Kertészetek korszerűsítése, támogatása különös tekintettel a fenntartható fejlődés elvére;
- A több lábon álló és az ökológiai gazdálkodás erősítése, a GMO-mentes mezőgazdaság fenntartása;
- Egészséges és biztonságos élelmiszerelőállítás és -ellátás megszervezése;
- Biztosítani kell, hogy zöldmezős beruházások és erdőtelepítések csak a gyengébb minőségű termőföldeken, szántókon valósulhassanak meg;
- Az erdők környezeti, gazdasági és szociális szolgáltatásainak hosszú távon való biztosítása többcélú, tartamos (fenntartható) erdőgazdálkodással, elsősorban az őshonos, illetve az adott erdészeti tájba illeszkedő fajok alkalmazásával történjen.

6. ábra: Értékes természeti erőforrások, fenntartható tájgazdálkodás területei

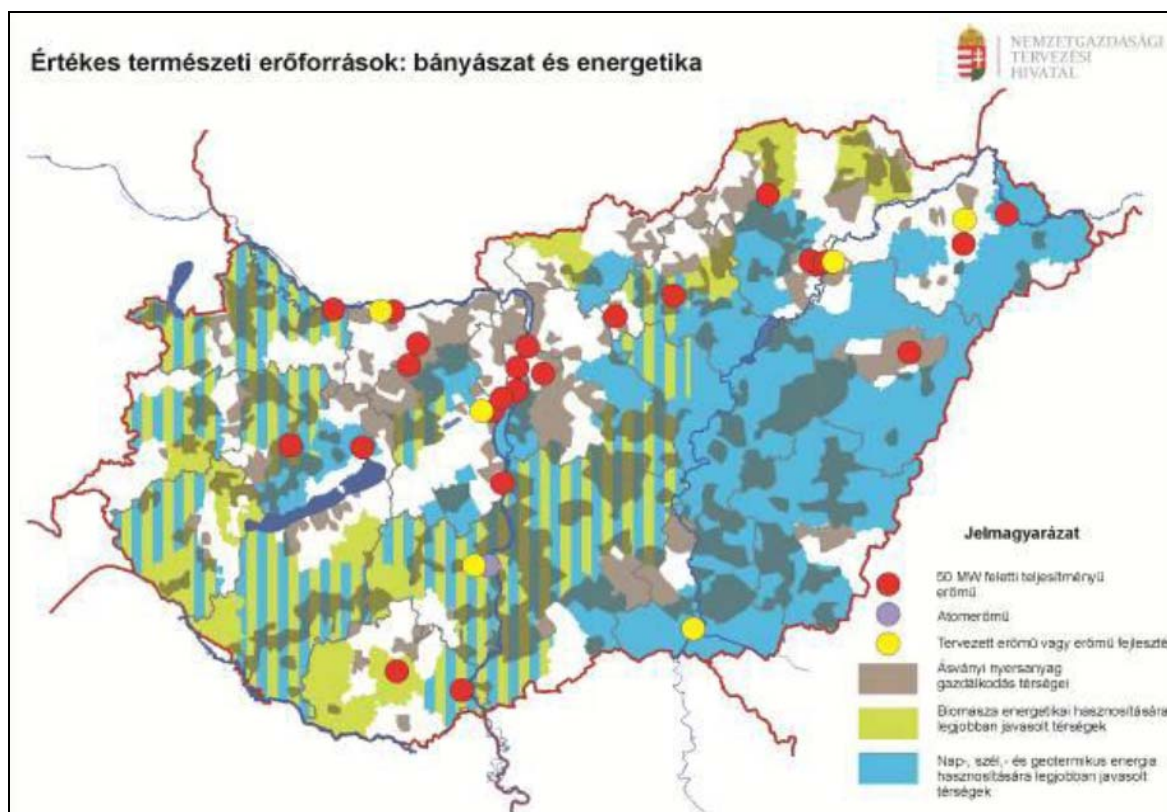

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

Kecskemét hosszútávú élhetőségével, üzemeltethetőségével összefüggő kérdés energiaellátásának biztosítása, energia kiszolgáltatottságának csökkentése, melynek során az energiahatékonysági beavatkozások mellett, egyre nagyobb szerepet kell kapnia a

diverzifikált, helyi energiaforrásokra épülő autonóm energetikai rendszerek (pl. geotermikus hőtermelési rendszer, az ökológiai rendszereket és tápanyag utánpótlást nem veszélyeztető biomassza hasznosítás, naperőmű építés, napcellák és napkollektorok alkalmazása) kialakításának. A rendelkezésünkre álló potenciáltérképek is rámutatnak a város és a térség ilyen típusú lehetőségeire (7. ábra).

7. ábra: **Értékes természeti erőforrások területi képe Magyarországon**

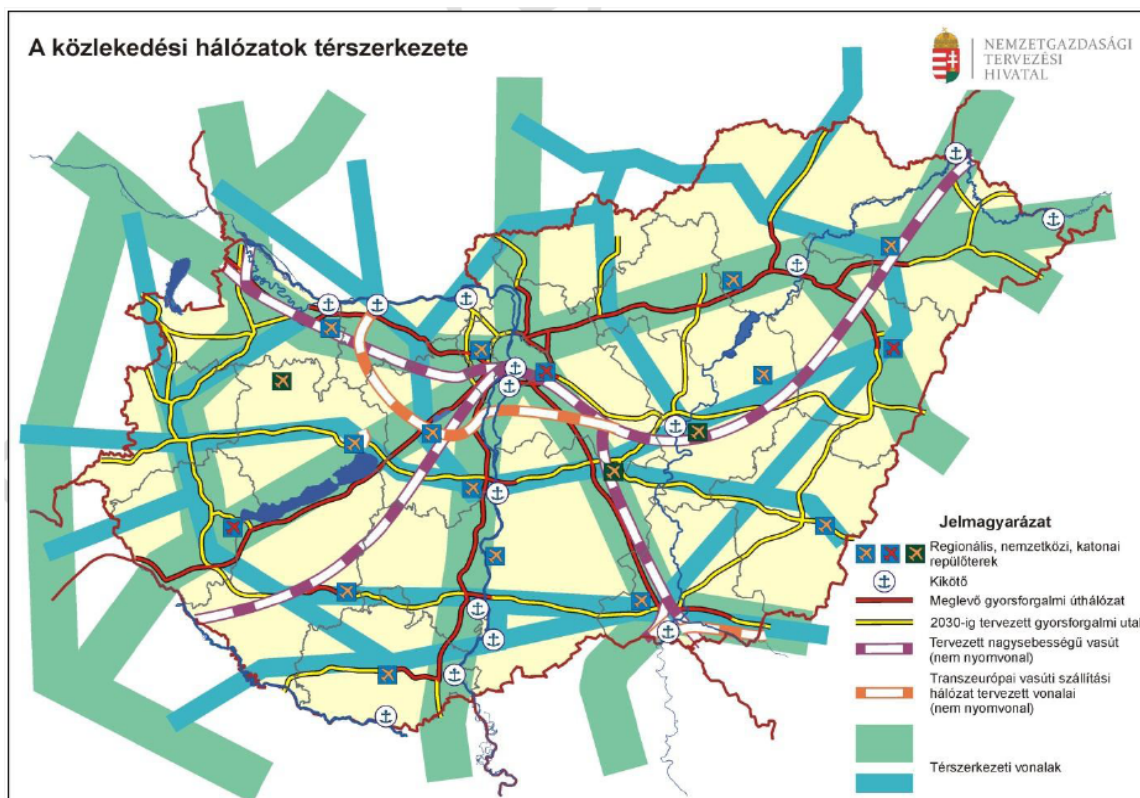

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

A tudáshoz, a termékekhez és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása meghatározó a kecskeméti várostérség gazdasági fejlődésében. Mint ahogy nélkülözhetetlen, hogy a térség munkavállalói megfelelő módon tudják megközelíteni az egyre nagyobb számban létrejövő kecskeméti munkahelyeket. Ezért **elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és kiszolgáló közlekedési rendszer jöjjön létre Kecskeméten és tágabb vonzáskörzetében** (8. ábra).

Kiemelkedően fontos szempont a kecskeméti közlekedési rendszer (közút, vasút, kerékpárút, közösségi közlekedés, intermodalitás biztosítása) minden elemének fejlesztése, az optimális üzemeltetés és fenntarthatóságának biztosítása (gazdasági, környezeti és társadalmi szempontból egyaránt).

8. ábra: A közlekedési hálózatok térszerkezete

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

Kecskemét közigazgatási, oktatási és egészségügyi szerepköréből, gazdasági erejéből, innovációs képességéből, s természetes térszervező helyzetéből adódóan is számos feladatot kell biztosítania közvetlen és távolabbi környezete számára.

Az új területi politikában Kecskeméttel szemben elvárás, hogy szerepet vállaljon a területi különbségek kiegyenlítésében, a környező területek gazdasági és társadalmi felzárkóztatásában, az új innovációk terjesztésében, munkahelyei révén a térség foglalkoztatásában, a térségi elérhetőség javításában, továbbá a kiskunsági táj élhetőségének hosszútávú biztosításában és a kulturális örökség ápolásában, fejlesztésében.

1.1.3. Szakigazgatási, jogszabályi elvárások

Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata, a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról című jogszabályon kívül, számos szakigazgatási szervezet előírásait, illetve jogszabályi követelményeit kell figyelembe venni Kecskemét településfejlesztési koncepciójának kialakítása során. A fejezet keretében elsősorban azokat a jogszabályi hivatkozásokat tüntetjük fel, melyek alapvető hatással lehetnek Kecskemét jövőbeli fejlesztési elképzeléseire, területhasználatára, tervezett beavatkozásaira.

A város hosszútávú élhetőségének biztosítását Kecskemét alapvető céljának tekinti, így kiemelt figyelmet kíván fordítani a természet- és környezetvédelemmel, valamint a klímaváltozás lehetséges kezelésével kapcsolatos célok megfogalmazására, illetve a jelentkező feladatok azonosítására, ellátására.

Kecskemétnek figyelembe kell vennie, hogy egy környezetileg érzékeny területen helyezkedik el, így tervezett fejlesztéseinek a környezeti adottságokkal harmóniában, a környezet védelmét elősegítő jogszabályi előírásoknak megfelelően kell megvalósulniuk, melyek azonban hatással lehetnek a területhasználatra, illetve egyes tervezett fejlesztésekre.

Természet és Tájvédelmi szempontból az alábbi jogszabályok irányadók:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.)
- 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról
- 153/2009. (XI.13.) FVM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól
- 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről
- 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról
- Figyelembe kell venni az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (OTrT.) övezeti besorolásait, különös tekintettel az országos ökológiai hálózat részeire. Fontos kiemelni, hogy a nemzeti ökológiai hálózat területei közé bekerültek – nagyobb részben – a Natura 2000 területek is.

Víz- és talajvédelmi szempontból irányadó jogszabályok:

- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A Vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
- 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási rendszerek védelméről
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről (Kecskemét az érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területi kategóriákba tartozik)
- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól

- 377/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet. egyes környezetvédelmi és vízügyi tárgyú jogszabályok módosításáról
- 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról
- 1042/2012. (II.23.) Kormányhatározat. Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről

Zaj- és rezgésvédelmi szempontból irányadó jogszabályok:

- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről
- 142/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet a háztartási gépek zajkibocsátási értékeinek feltüntetési kötelezettségéről
- 140/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátási követelményeiről és megfelelőségük tanúsításáról
- 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól
- 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról
- 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól
- 43/2002. (VIII. 12.) HM-KvVM együttes rendelet az állami repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki követelményeiről
- 27/2008. (XII. 3.) A környezetvédelmi és vízügyi miniszter, valamint az egészségügyi miniszter KvVM-EüM együttes rendelete a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról.
- 29/2001. (XII. 23.) KöM-GM együttes rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátásának korlátozásáról és a zajkibocsátás mérési módszeréről
- 49/1999. (XII. 29.) KHVM rendelet a motoros légi járművek zajkibocsátásának korlátozásáról
- 18/1997. (X. 11.) KHVM-KTM együttes rendelet a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki szabályairól

Levegőtisztaság-védelmi szempontból irányadó jogszabályok:

- 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről
- 6/2011. (I.4.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról
- 7/2003. (V. 16.) KvVM-GKM együttes rendelet az egyes levegőszenyező anyagok összkibocsátási határértékeiről
- 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről

Hulladékgazdálkodási szempontból irányadó jogszabályok:

- 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról
- 314/2005. (XII. 25.) Korm. Rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- 438/2012. (XII.29.) Korm. Rendelet a közszolgáltató hulladékgazdálkodási tevékenységéről és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről
- 439/2012. (XII.29.) Korm. Rendelet a hulladékgazdálkodási tevékenységek nyilvántartásba vételéről, valamint hatósági engedélyezéséről
- 440/2012. (XII.29.) Korm. Rendelet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről
- 310/2013. (VIII. 16.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási tervekre és a megelőzési programokra vonatkozó részletes szabályokról
- 5/2002. (X.29.) KvVM rendelet a települési szilárd hulladék kezelésére szolgáló egyes létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól
- 2055/2013. (XII. 31.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti időszakra szóló Országos Hulladékgazdálkodási Tervről

A városi területhasználatot, s a tervezett fejlesztéseket ugyancsak befolyásolhatja a **termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény** (Tfvt), melyet a 2013. évi CLXIX. törvény (A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény módosításáról) jelentősen módosított. Új rendelkezés a 6/B. szakasz, amely „*A termőföld védelmének érvényesítése a településrendezés és a településfejlesztés során*” címet viseli. Ebben felhívják a figyelmet arra, hogy:

„6/B. § (1) *Ha az ingatlanügyi hatóság a településrendezési eszközök, a településfejlesztési koncepció, illetve az integrált településfejlesztési stratégia elkészítése vagy azok módosítása tekintetében az egyeztetési eljárásban*

véleményező hatóságként működik közre, a termőföld védelmének érvényesítése érdekében érvényre kell juttatnia, hogy a beépítésre szánt területek kijelölése lehetőség szerint a gyengébb minőségű termőföldeken, a lehető legkisebb mértékű termőföld igénybevételével történjen. A vélemény kialakítása során figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy az egyeztetési eljárás tárgyát képező földrésztelkekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását az övezeti átsorolás szerinti területfelhasználás ne akadályozza.

(2) Az egyeztetési eljárásban az ingatlanügyi hatóságnak – a (3) bekezdésben meghatározott eset kivételével – kifogást kell emelni, ha a településrendezési eszköz készítése, vagy módosítása alapján kijelölt beépítésre szánt területek

a) többségében átlagosnál jobb minőségű termőföldeket érintenek, és a beépítésre szánt terület övezeti besorolásának megfelelő területfelhasználásra hasonló körülmények és feltételek esetén átlagosnál gyengébb vagy átlagos minőségű termőföldeken is sor kerülhet, vagy

b) övezeti besorolásának megfelelő területfelhasználásra kellő nagyságú térmértékben lehetőség van a település már beépítésre kijelölt, de még fel nem használt területén is.

(3) A (2) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni a zártkerti ingatlan esetében, ha a településrendezési eszköz készítése vagy módosítása a zártkerti ingatlan területének beépítésre szánt területbe történő átsorolása érdekében történik.”

A törvény értelmében a termőföldet elsősorban művelési ágának megfelelően kell hasznosítani (5.§ (1)). Új elem az 5/A.§ mely a nem művelt zártkerti ingatlanokról és a szociális földprogramokról is külön rendelkezik.

Érdemes kiemelni, hogy a Tfv. 11.§ (3) bekezdése alapján, helyhez kötött igénybevételnek kell tekinteni különösen a meglévő létesítmény bővítését, közlekedési és közműkapcsolatainak kiépítését, valamint a bányüzemet és az egyéb természeti kincsek kitermeléséhez szükséges létesítményt, illetve a Kormány által beruházási célterületté nyilvánított területet.

Fontos megállapítása a törvénynek, hogy a külterületi termőföld igénybevételekor a takarékos terület felhasználást kell megvalósítani. „11.§ (4) Az igénybevételt az indokolt szükségletnek megfelelő legkisebb területre kell korlátozni”.

A **Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szolnoki Bányakapitánysága** felhívta a figyelmet arra, hogy a településfejlesztési koncepció kialakítása során, a területhasználati módokat földtani (geológiai) szempontból is megalapozottan kell tervezni! A szakigazgatási szerv bemutatta a település közigazgatási területén található bányatelkeket, s a felszín-közeli ásványi nyersanyag előfordulásokat (Magyarország Földtani Térképe – L-34-40 - Kecskemét). Megjegyezték továbbá, hogy mind a településfejlesztési koncepció kialakítása, mind pedig a rendezési terveknél figyelembe kell venni a bányászati érdekeltségű, továbbá

koncesszióra kijelölt területek elhelyezkedését, melyeket az aktualizált nyilvántartások tartalmaznak (Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, <http://www.mbfh.hu>).

A **Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** többek között felhívta a figyelmet arra, hogy a tervezés során be kell tartani az általános tűzvédelmi szabályokra vonatkozó előírásokat. Javasolták a belvízvédelmi tapasztalatok alapján a rendezési terv ilyen irányú felülvizsgálatát.

Tájékoztattak arról, hogy a veszélyforrások széles skálája, valamint a dominóhatás elméletét figyelembe véve Kecskemét **I. osztályba, a legmagasabb katasztrófavédelmi osztályba** kapott besorolást a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet alapján. Ezek alapján készül a település veszély-elhárítási terve, melyben foglaltakat szükséges figyelembe venni a településfejlesztési koncepcióban és a településrendezési tervben.

Megadta a hatóság Kecskemét közigazgatási területén belül található veszélyes üzemek listáját, s felhívta a figyelmet arra, hogy a településrendezési terv és a helyi építési szabályzat módosítása során vegyék figyelembe a szomszédos települések felső és alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek veszélyességi övezeteit.

A katasztrófavédelem szempontjából irányadó jogszabályok:

- 1996. évi XXXI. törvény - a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról
- 2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról
- 234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról
- 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről
- 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
- 321/2012. (XI.8.) Korm. rendelet a területszervezési eljárásról
- 28/2011. (IX.6.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról

A települési örökségvédelem kapcsán a **Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatala** felhívta a figyelmet arra, hogy a tervezés, illetve az egyes elképzelések megvalósítása során figyelemmel kell lenni

arra, hogy a koncepcióban/stratégiában megfogalmazott célok és prioritások ne veszélyeztessék a kulturális örökség és a védendő értékek hagyományának, valamint a régészeti értékeknek a védelmét. Javasolták, hogy a koncepció részeként készüljön örökségvédelmi munkarész (ld. 4.3 fejezetet).

A Csongrád Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítésze a partnerségi egyeztetési eljárás során kiemelte: A településfejlesztési koncepció kialakítása során figyelembe kell venni az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció céljait és fejlesztési irányait, területhasználati elveit. Felhasználandók az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény, valamint a Bács-Kiskun megye Területrendezési Tervéről szóló 19/2011. (XI.29.) sz. rendelet előírásai és ajánlásai, különösen a területhasználat feltételében, a táji- és településkép formálásában és az épített örökség területén. Az Állami Főépítész egy olyan célrendszer kialakításának szükségességét ajánlotta, amely a meglévő természeti és épített környezeti adottságokra figyelve, egyszerre megőrzi és fejleszti a település értékeit, valamint megfelelő alapot nyújt a város településrendezési eszközeinek átdolgozásához.

Az örökségvédelem szempontjából irányadó jogszabályok:

- 2001. évi LXIV. törvény - a kulturális örökség védelméről
- 2003. évi XXVI. törvény - az Országos Területrendezési Tervről
- Bács-Kiskun megye Területrendezési Tervéről szóló 19/2011. (XI.29.) sz. rendelete
- 395/2012. (XII.20.) Korm. rendelet az örökségvédelmi hatástanulmányról

A településfejlesztési koncepció összeállítása során kiemelt figyelmet kell fordítani Kecskemét közlekedési rendszereinek fejlesztésére is, hiszen a város élhetőségét, működőképességét, logisztikai lehetőségeit, ezen keresztül gazdasági versenyképességét, valamint a környező területek ellátását, illetve az onnan ingázó munkavállalók városba történő bejutását alapvetően meghatározó tényezőről van szó. A **Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ** és a **Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatal** felhívta a figyelmet a különböző jogszabályokban rögzített – Kecskeméthez kötődő – országos közutakat érintő fejlesztésekre, melyeket a város figyelmébe ajánl a településfejlesztési koncepció felülvizsgálata során.

Gyorsforgalmi utak:

- M8 autótút Dunavecse-Kecskemét (M5) közötti szakaszának 2x1 sávós (Nagytávon 2x2 sávós autótút) építése szerepel (50,1 km becsült hosszon) az 1222/2011. (VI.29.) Korm. határozatban, annak 2017-2020 (II. programciklus) közötti időszakában.
- M8 autópálya építése M5-M44 gyorsforgalmi utak között 14,5 km becsült hosszon 2x2 sávón (Nagytávon 2x3 sávós autópálya)
- M44 autópálya M8-Kunszentmárton közötti szakaszának 2x2 sávós építése szerepel az 1222/2011. (VI.29.) Korm. határozatban, annak 2021-2024 (III. programciklus) közötti időszakában.
- 54. sz. főút Kecskemét-Soltvadkert délnyugat elkerülő lánc 2x1 sávós építése szerepel az 1222/2011. (VI.29.) Korm. határozatban, annak 2025-2027 (IV. programciklus) közötti időszakában.

Országos közút:

- KÖZOP: 445. sz. főút Kecskemét északi elkerülő szakaszának I. és II/1. üteme 2013-2015 között várható, a II/2. ütem 2013-2017 között valósul meg. (a Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatal az adatokat pontosította, ld. lentebb).

A **Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.**, mint az országos közutak – a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 29.§ (1) bekezdésben meghatározott – építetője kérte, hogy az általuk gondozott projekteket, fejlesztési terveket Kecskemét MJV. Önkormányzata vegye figyelembe.

Kecskemét térségi fejlesztések:

- 52. sz. főút bevezető szakasz (Izsáki út) négysávós kapacitásbővítése (a 0+592-4+794 km szelvények között).
- 54. sz. főút kapacitásbővítése az M5 autópálya – 5. sz. főút közötti szakaszon (0+000-6+270 km szelvények között, valamint a 44. sz. főút kezdő 400 métere).
- Kecskemét Nagykörút ütemezett fejlesztése (Kuruc krt., Bethlen krt. hiányzó szakasza, Kuruc tér, Mátyás tér).
- 441. sz. főút fejlesztése (+ vasúti műtárgy) a 445. sz. főút – Kecskemét Nagykörút között.
- 441. sz. főút korszerűsítése (kapacitásbővítés és/vagy 11,5 t-s burkolat megerősítés) az M8 autópálya és a 445. sz. főút között.

- 445. sz. főút, Kecskemét északi elkerülő út az M5-5 sz.-441. sz.-44. sz. főutak között (az 5. sz.-441. sz.-44. sz. főutak közötti szakasz kivitelezése folyamatban).
- 445. sz. főút, Kecskemét északi elkerülő út továbbvezetése az M5 autópálya -5218. j. összekötő út között.
- 541. sz. főút kiépítése az 52. sz. főút – Halasi út között.

A **Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége** is nyilatkozatot tett Kecskemét Megyei Jogú Város településfejlesztési koncepciója felülvizsgálatának véleményezési eljárása keretében. Ebben felhívja a figyelmet arra, hogy több fejlesztést a 345/2012. (XII.6.) Korm. rendelet (*egyres közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről*) nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházásnak minősített, ezek előkészítése és megvalósítása a kormány döntése szerinti időben történik. Beszámolnak a hivatkozott kormányrendeletben szereplő utak kapcsán folyamatban lévő építési engedélyezési eljárásokról (54. sz. főút 5. sz. főút és M5 autópálya közötti szakasz négy nyomúsítása; 52. sz. főút Olimpia utca és M5 autópálya közötti szakasz négy nyomúsítása) és az engedélyes tervekészítés fázisában járó beruházásokról (Kecskemét Nagykörút ütemezett fejlesztése, 441. sz. főút fejlesztése (+ vasúti műtárgy) a 445. sz. főút – Kecskemét Nagykörút között, 445. sz. főút, Kecskemét északi elkerülő út továbbvezetése az M5 autópálya -5218. j. összekötő út között).

Javaslatot tesznek továbbá különböző fejlesztési igények megfogalmazására. Kiemelik, hogy Kecskemét közlekedési hálózatának fejlődése szempontjából jelentős lépés a Kecskemét-északi elkerülő út 44. sz. és 5. sz. főút közötti szakasz kivitelezésének megkezdése. Ahhoz azonban, hogy az elkerülő út valamennyi tranzitirány vonatkozásban betöltse a neki szánt szerepet, feltétlenül szükséges az M5 autópálya és az 5. sz. főút közötti szakasznak a megvalósítása is. Kiemelték, hogy foglalkozni kell a Kuruc krt. és Bem utcai csomópont átépítésével, a csomóponthoz csatlakozó közúti aluljáró folyamatos használhatóságának megteremtésével, kapacitásának növelésével. Javasolták, hogy a tervezett intézkedések között hangsúlyosabban szerepeljen a Nagykörúton kívüli, jelentős befogadó képességű személygépkocsi parkolók kialakítása. (Ezek megléte, alapvető feltétele a kiskörúti közlekedési rendszernek az újragondolása, egy élhetőbb gyalogos-kerékpáros belváros kialakításának).

A javaslat foglalkozott a Déli városrész iparterületi besorolásának megtartásával, (melynek déli határát a 44. sz. főútnak kellene képeznie), a Déli Iparterület megközelíthetőségének

javításával (a vasúti elérhetőségi hiányok mérséklésével), a tömegközlekedési feltételek fejlesztésével.

Végezetül javaslatot tesznek arra, hogy a településfejlesztési koncepció keretében milyen közlekedésfejlesztési célokat lenne érdemes vizsgálni, megfogalmazni. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- A gyorsforgalmi elérhetőségek fejlesztése, biztosítása. Ezen belül az M8 autópályát/autópálya Dunavecse és Nagykőrös közötti szakasza megvalósíthatóságát akadályozó körülmények vizsgálata, a megvalósítás érdekében szükséges intézkedések meghozatala;
- A város körüli főúti elkerülő úthálózat még hiányzó szakaszainak kiépítése;
- A városon belüli körútrendszerek hálózati hiányainak megszüntetése, keresztmetszeti és csomóponti kapacitásbővítések;
- A közvetlen városmag átmenő forgalmának megszüntetése, a gyalogos- és kerékpáros közlekedés preferálása;
- A kerékpárút-hálózat hiányzó elemeinek megépítése, a meglévő hálózat felújításának mielőbbi elvégzése;
- A fejlesztési területek megközelíthetőségének javítása (tömegközlekedés biztosítása, kerékpárutak kiépítése), az odavezető úthálózat kapacitásának biztosítása, csomópontjainak biztonságossá tétele.

A településfejlesztési koncepció kialakításakor figyelembe kell venni, hogy a város területén katonai objektumok (katonai repülőtér és kiszolgáló létesítményei, NATO lőszerbázis, központi üzemanyagraktár) is találhatóak, melyek hatással lehetnek az egyes városrészek területhasználatának alakítására. Erre hívta fel a figyelmet a **Honvédelmi Minisztérium Hatósági Hivatal** állásfoglalásában. A hivatal tájékoztatja a tervezőket, hogy Kecskemét közigazgatási területén több HM vagyonkezelésű, honvédelmi érdeket szolgáló ingatlan található, amelyek jelenlegi funkció szerinti használatát a honvédelmi tárca hosszú távon tervezi, ezért azok korlátozásmentes használatára és a működésüket biztosító védőterületeikre továbbra is igényt tart.

Ezzel összefüggésben a hivatal kiemeli, hogy „a város infrastrukturális elemei és lakóövezetei fejlesztése során külön figyelmet indokolt fordítani azon elemekre, projektekre, amelyek fejlesztése a katonai objektumok környezetében (OTrT 16/C. §), illetve azok védőterületén történik.”

27/A. § alapján meghatározta, hogy Kecskemét közigazgatási területén mely helyrajzi számokon található ingatlanok tartoznak a honvédelmi terület övezetébe. 27/A. § értelmében „a honvédelmi terület övezetét a településszerkezeti tervben beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület terület-felhasználási egységbe kell sorolni.”

1.2. Belső kihívások

Kecskemét hosszútávú és harmonikus fejlődésének biztosítása érdekében szembe kell néznie az eddig megfogalmazott, s várhatóan a közeljövőben jelentkező városi problémákkal, s megfelelő válaszokat kell megfogalmaznia azokra.

Kecskemétnek egyszerre kell tudnia kezelni a gazdasági növekedés és foglalkoztatás bővítése kapcsán megfogalmazott kormányzati és társadalmi igényeket, illetve azt a tényt, hogy a város egy környezetileg érzékeny, a klímaváltozás által leginkább érintett területen helyezkedik el. Gazdaságfejlesztése során meg kell találnia az egyensúlyt az ipari fejlesztések léptéke és ágazati szerkezete (elsősorban a környezetbarát, magas technológia színvonalat képviselő, valamint agrár-élelmiszeripari ágazatok fejlesztése lenne kívánatos), valamint a természet teherbíró képessége között. Az egészséges városi gazdasági szerkezet megerősítése érdekében egyformán kell támogatni az új, magas technológiai színvonalat képviselő ágazatokat (pl. járműipar, gépipar, elektronika), illetve a már hosszú ideje a városban található, hagyományos ágazatokat (pl. mezőgazdaság, élelmiszeripar, nyomdaipar, műanyagipar, építőipar). Fontos a vonzó gazdasági környezet kialakítása a már letelepedett és a betelepülésen gondolkodó vállalkozók és vállalkozások számára, amely magában foglalja nemcsak a kedvező helyi adókönyvet megteremtését, a magas szintű üzleti szolgáltatások elérésének biztosítását, az innovációs, oktatási és infrastrukturális háttér folyamatos fejlesztését, hanem a gyors, egyablakos vállalkozási ügyintézés gyakorlati megvalósítását is.

Biztosítania kell a városnak, hogy az évek óta alulhasznosított, vagy barnamezős gazdasági zóna kijelölésű ipari (Gipe) és kereskedelmi, szolgáltató (Gksz) területei fokozatosan benépesüljenek, s megszűnjenek a – talán kevésbé szükségszerű – területátminősítések (pl. törekedni kell, hogy új területátminősítések a mezőgazdasági területek rovására csak nagyon indokolt esetben történhessenek).

A városban folytatódnia kell az elmúlt években felgyorsult infrastrukturális beruházásoknak, melyek követő jelleget mutattak az elmúlt évtizedek során (ami azt jelenti,

hogy a város fejlődésével nem, vagy csak részben tudott lépést tartani az infrastruktúra fejlesztése).

Különösen a város közúthálózatának és közlekedésfejlesztésének kell megfelelnie az új elvárásoknak. A város egyre növekvő népessége és gazdasági teljesítménye új igényeket támasztott a közút- és vasúthálózat fejlesztésével kapcsolatban. Az elmúlt öt évben csak a termelés és logisztika területén mintegy 5000 új munkahely jött létre Kecskeméten. A város növekvő gazdasági teljesítménye jelentős forgalomnövekedést eredményezett, mind a szállítmányozás, mind pedig a városkörnyéki hivatásforgalmi ingázás terén. A város közúthálózata azonban egyre kevésbé tud megbirkózni a növekvő forgalommal. Kecskemét számára ezért kiemelkedő fontosságú, hogy a tervezett közúti és közlekedési beruházásai minél nagyobb arányban megvalósuljanak.

- Északi elkerülő út teljes körű megépítése;
- Izsáki út négy nyomúsítása, korszerűsítése, kerékpárúti fejlesztése;
- A Nagykörút egyen keresztmetszetének kialakítása;
- A 441-es főút tervezett bővítése két műtárgy megépítése, a 140-es vasútvonal eltérő szintbeli keresztezése érdekében;
- Az 541-es sz. főút út kiépítése, az Izsáki út és a Halasi út között;
- Városi csomóponti átépítések a forgalom biztonságosabb levezetése érdekében;
- Kiskörút forgalmi szerepének átalakítása, a kerékpáros és tömegközlekedés előnyben részesítése;
- Intermodális központ kiépítése, a kecskeméti vasúti pályaudvar átépítése, a közösségi közlekedés fejlesztése;
- A kecskeméti reptér vegyes hasznosításának előkészítése és környezetének fejlesztése;
- Az elővárosi közlekedés feltételeinek javítása, a kerékpárhálózat jelentős bővítése, stb.).

Folytatódnia kell az egészségügyi és szociális rendszerek korszerűsítésének, a jelentkező kapacitáshiányok és minőségi problémák felszámolásának, valamint az oktatási infrastruktúra fejlesztésének. Emellett bővülnie kell a kulturális és szabadidős lehetőségek intézményi hátterének, egy élhető, minden elemében fejlődő város kialakítása érdekében.

Fontos feladat a város előtt a társadalmi polarizáció csökkentése, a szegénység mérséklése és a társadalmi szegregáció megállítása, melynek megfelelő kezelése nélkül a kedvezőtlen társadalmi folyamatok és szegregációs tendenciák elmélyülhetnek a városban (pl.

etnikai problémák, bűnözés, leromló, elértéktelenedő városrészek, romló társadalmi feltételek a munkaerőpiacra történő visszajutásra).

Jelentős kihívást jelent Kecskemét életében a település üzemeltetésének optimalizálása, amely egyrészt egy kompakt város kialakítására való törekvéssel, másrészt a területhasználat (pl. külterületi, zártkerti) racionalizálásával, szabályozásával valósítható meg. Figyelmet kell biztosítani az egyéb belterületi településrészekre (Hetényegyháza, Katonatelep, Kadafalva, Méntelek, stb.) is, hiszen a központi belterületről mintegy 5-10 km távolságban található szatellit településeken összességében mintegy 11.000 fő közszolgáltatásokkal, történő ellátásáról és fejlesztéséről kell gondoskodni. A településnek törekednie kell továbbá a megalapozott vizsgálatokon nyugvó szolgáltatástervezésre, a meglévő intézményhálózat hatékony üzemeltetésére, melyben jelentős szerepet kell szánnia a megújuló energiahordozóknak, a megfelelő hőszigetelési eljárásoknak, energiakorszerűsítési, anyag-, erőforrás- és energiatakarékosági megoldásoknak. Folytatni kell a közvilágítási rendszer rekonstrukcióját, illetve tovább növelni a távhőszolgáltatás hatékonyságát, az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében.

Sajátos, egyedi képet mutat Kecskemét településszerkezete, s az abban helyet foglaló (tanyás) **külterületek és kertségek** léte, melyek különleges probléma-együttest jelenítenek meg a közigazgatási határon belül. A kertségek megkülönböztetése az általános külterületről elsősorban a jellegzetes területhasználatuk alapján történhet. A kertségek földterületeknek nagyobb része „szőlő-gyümölcsös”, illetve „kert” művelési ágba sorolható. A másik jellegzetesség az aprólékosan tagolt birtokszerkezet. **A kertségek alapvető problémája a funkcionális jelleg megváltozásából adódik,** hiszen az elmúlt évtizedekben – a mezőgazdasági művelés mellett, illetve helyett – jelentősen erősödött a kertségek lakójellege, amely a gazdálkodók és az újonnan érkezők között okoz feszültséget. De gondot okoz a mezőgazdasági eredetű úthálózat is, amely nem alkalmas a lakóhelyi jelleg által támasztott követelmények kielégítésére. Legtöbbször a közterületet alkotó dűlők vonalvezetése teljesen esetleges, hiányzik a megfelelő szélesség, nincsenek meg a szükséges hálózati kapcsolatok. A terület egyre intenzívebb beépítésével a kedvezőbb közterületi rendszer kialakításának lehetősége is nehézkes (a lakó funkciók megjelenésével elindult az ingatlanok bekerítése, mellyel a mezőgazdasági területek művelhetőségében, valamint azok nagyméretű járművekkel történő megközelíthetőségében is problémák merülnek fel). Az alföldi viszonylatban élénk domborzat következtében igen jellegzetes a terület tájképi megjelenése, a dombháton megülő tanyákat, a mélyedésekben elfekvő szántókat és gyepeket találhatunk.

Ez a tájképi érték azonban erősen veszélyeztetett, mivel a környezet adottságaira kevésbé érzékeny új építkezések nem veszik figyelembe a régi területhasználati sajátosságokat, így „tájidegennek” tekinthetők.

Kecskemét külterületi részei jellemzően mezőgazdasági hasznosításúak, de területileg nem képeznek egybefüggő egységet (eltérő talajadottságok és birtokstruktúra, eltérő területhasználat, stb.). A külterületen az elaprózott birtokstruktúrájú, alacsony aranykorona értékű földterületek ésszerű mezőgazdasági hasznosítása nem megoldott, mint ahogyan a jellegzetes tanyai tájhasználat tájképi elemeinek (fasorok, facsoportok, gyümölcsfás szőlők stb.) védelme sem biztosított. Gondot okoz, hogy a legjobb talajadottságú, magas aranykorona értékű, déli külterületi szántók egy részét már iparterület foglalja el. A még megmaradt, növénytermesztésre alkalmas „feketeföldek” (Városföldi tanyák, Törökfái és Kisfái határos részei) védelmére a jövőben óriási szükség lenne. A legrosszabb talajadottságokkal rendelkező **Szarkás térségében jelentős szegénytanyai népesség telepedett meg**, jellemzően korszerűtlen tanyai épületállományban. A szociális alapon ebbe a térségbe kiköltözők száma az elmúlt évtizedben – sajnálatos módon – folyamatosan növekedett, s **fennáll a veszélye egy területi szegregátum kialakulásának.**

2. JÖVŐKÉP

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának olyan Településfejlesztési Konceptiót kell elfogadnia, amely figyelembe veszi a fentiekben bemutatott legfontosabb külső és belső kihívásokat, pontosan azonosítja a városban és funkcionális vonzaskörzetében a legfőbb problémákat, illetve a jellemző folyamatokat, tendenciákat. Bemutatja továbbá a város, mint társadalmi-környezeti rendszer egyes tényezői (természeti környezet, társadalom, gazdaság, műszaki infrastruktúra) között feltárható összefüggéseket, és fejlesztési elképzelései során épít ezekre. Reagálni tud az új társadalmi igényekre oly módon, hogy közben megőrzi a város értékes épített és természeti környezetét, illetve kulturális hagyományait, értékeit. Célrendszerében törekszik a harmonikus és értékközpontú fejlesztésre, melyet széleskörű társadalmi viták során fogalmaz meg. Az így kiérlelt célok és hozzá tartozó fejlesztési irányok, illetve prioritások egy hosszú távon is élhető és fenntartható város jövőképét kell, hogy előrevetítsék.

2.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Kecskemét olyan, európai értékeket követő, egyúttal saját identitását is megfogalmazó és azt büszkén vállaló várossá kíván válni, amely képes egyensúlyt teremteni a gazdasági fejlődés és a közösségi értékek között, felelősen gondolkodik természeti és épített környezetéről, társadalmában nyitott, befogadó és innovatív.

A kívánt jövőkép elérése érdekében az alábbi intézkedések, feladatok megvalósítását tekinti elsődlegesnek:

- Alkalmazkodik a sajátos táji és településkörnyezeti adottságokhoz, s aktív beavatkozásokkal felkészül a klímaváltozásból eredő kihívásokra;
- A környezeti adottságaiban rejlő lehetőségek felhasználásával, törekszik a megújuló energiahordozók nagyobb használatára, s tudatosan él azokkal az új technológiákkal, amelyek hozzájárulnak a természeti erőforrások megóvásához;
- Megbecsüli és védi épített örökségének értékeit, tudatosan formálja településképét és törekszik a település harmonikus működését elősegítő területhasználat kialakítására;
- Törekszik a kompakt város kialakítására, és szigorú keretet szab a beépített területek koordinálatlan növekedésének, ezzel is elősegítve a város üzemeltethetőségét;
- Sokoldalú gazdasága megújítása révén, saját polgárai és szűkebb térsége számára kiszámítható megélhetést nyújt, s biztosítja az itt élni akarók számára a jövő boldogulási lehetőségeit;
- A tudásalapú társadalom fejlődésének előmozdítása érdekében minden lehetőséget kihasznál az oktatási rendszerének támogatására, fejlesztésére a közoktatástól a felsőfokú oktatásig;
- Segíti társadalmának kiteljesedését, az egyetemes értékekre, tudásra és újdonságokra nyitott, innovatív és kreatív szellemiség kialakulását;
- Művészetpartolásával a helyi hagyományokra építő, markáns kulturális és művészeti arculatot alakít ki, amely széles hazai és nemzetközi érdeklődésre tart számot;
- Törekszik a különböző társadalmi rétegek, csoportok, illetve korosztályok harmonikus együttélésére és a társadalmi szolidaritás megteremtésére;
- Lakói számára minőségi közszolgáltatásokat, egészséges és élhető lakókörnyezetet nyújt;
- A szabadidő helybéli eltöltésére változatos lehetőségeket kínál;
- A központi szerepkör előnyeinek kisugárzásával sokoldalú, kölcsönös együttműködést valósít meg a természetes vonzáskörzetének településeivel;
- A város jövőjét, versenyképességét és lehetőségeit meghatározó kérdésekben (A klímaváltozásra történő felkészülés, a Homokhátság vízpótlása, az agrár- és

élelmiszeripar fejlesztése, a megújuló energiaforrások nagyobb arányú hasznosítása, az M8 és M44 autótút kiépítése, a 140-es vasútvonal korszerűsítése, a kecskeméti repülőtér vegyes hasznosításának előmozdítása, a Közép-alföldi gazdaságfejlesztési térség megerősítése, az egyetemi szintű képzés, a kutatás-fejlesztési tevékenység, valamint az innovációs kapacitás erősítése) együttműködik lehetséges stratégiai partnereivel.

2.2. A város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Kecskemét jövőbeli térségi szerepkörét számos tényező befolyásolja. Ebből a szempontból **meghatározó a város térbeli elhelyezkedése**, melynek értékelése során figyelembe kell venni a város természetföldrajzi viszonyait ugyanúgy, mint közlekedésföldrajzi helyzetét. Kecskemétnek jelentős feladatai adódnak megyeszékhelyi, közigazgatási státuszából éppúgy, mint oktatási, kulturális és egészségügyi szerepköréből. Emellett nem hagyhatjuk figyelmen kívül egyre növekvő gazdasági erejét, illetve azt a tényt, hogy a város gazdaságának ágazati összetétele a rendszerváltozás óta jelentősen átalakult, modernizálódott, így jelentős innovációs szerepet tölt be térségében. A város újonnan létrejött, s várhatóan a jövőben tovább bővülő munkalehetőségein keresztül nemcsak a térség foglalkoztatásában, de az elindított képzési programoknak és a magasabb jövedelem biztosításának köszönhetően, a társadalmi felzárkóztatásban is kiemelt szerepet tölt be.

Az OFTK-ban megfogalmazott területi politikai célokból kiolvasható, hogy a megyei jogú városokkal, így Kecskeméttel szemben is elvárás, hogy szerepet vállaljon a területi különbségek kiegyenlítésében, a környező területek gazdasági és társadalmi felzárkóztatásában, az új innovációk terjesztésében, munkahelyei révén a térség foglalkoztatásában, illetve a térségi elérhetőség biztosításában, javításában.

Részletesebben vizsgálva a térségi szerepköröket, megállapítható, hogy **Kecskemétnek** – mint a Duna-Tisza-közi Homokhátság legjelentősebb települési központjaként – **kiemelt szerepet kell betöltenie a klímaváltozás elleni küzdelemben**, a feladatok (Homokhátság komplex fejlesztési program, vízgazdálkodási, nagytérségi vízpótlási-, öntözési-, tanyafejlesztési-, energiahatékonysági-, megújuló energiatermelési programok, stb.) térségi szervezésében és koordinálásában. Felsőfokú oktatási intézményei, kutatóintézetei és vállalásai fontos szerepet fognak betölteni többek között a vízgazdálkodás új eredményeinek, a környezeti kihívásoknak megfelelő, új mezőgazdasági termékszerkezet bevezetésének, vagy éppen az alkalmazkodó képes agrárium kialakításának térségi

terjesztésében. Fontos szerepe lesz a városnak a térségben található helyi közösségek önszerveződésének és klímatudatosságának erősítésében, vagy az egészségügyi- és szociális ellátó-hálózatuk, illetve a helyi katasztrófavédelmi rendszerek felkészítésében (szélsőséges időjárási jelenségek, hőhullámok, tartósan száraz időszakok, stb.).

Kecskemétnek szerepet kell vállalnia a vidéki népesség helyben tartásában, életkörülményeik javításában is, melyet a multifunkciós agrárgazdaság kialakítása és vidékfejlesztésben rejlő lehetőségek kiaknázása révén érhet el. Ennek érdekében szükség van a térségi innovatív agrárgazdaság megvalósítására, a gazdaságok szerkezetváltásának elősegítésére, új növénykultúrák meghonosítására, a kertészeti ágazat fenntartható fejlesztésére, a termelés technológiájának korszerűsítésére, a termékek feldolgozására, az értékesítés fejlesztésére, a termelői szerveződések támogatására, továbbá az agrárlogisztika fejlesztésére. Kecskemétnek a fentebb említett fejlesztési területeken befektetés-ösztönző, szervezési-koordinációs, oktatási-kutatási, marketing és logisztikai feladatokat egyaránt el kell látnia.

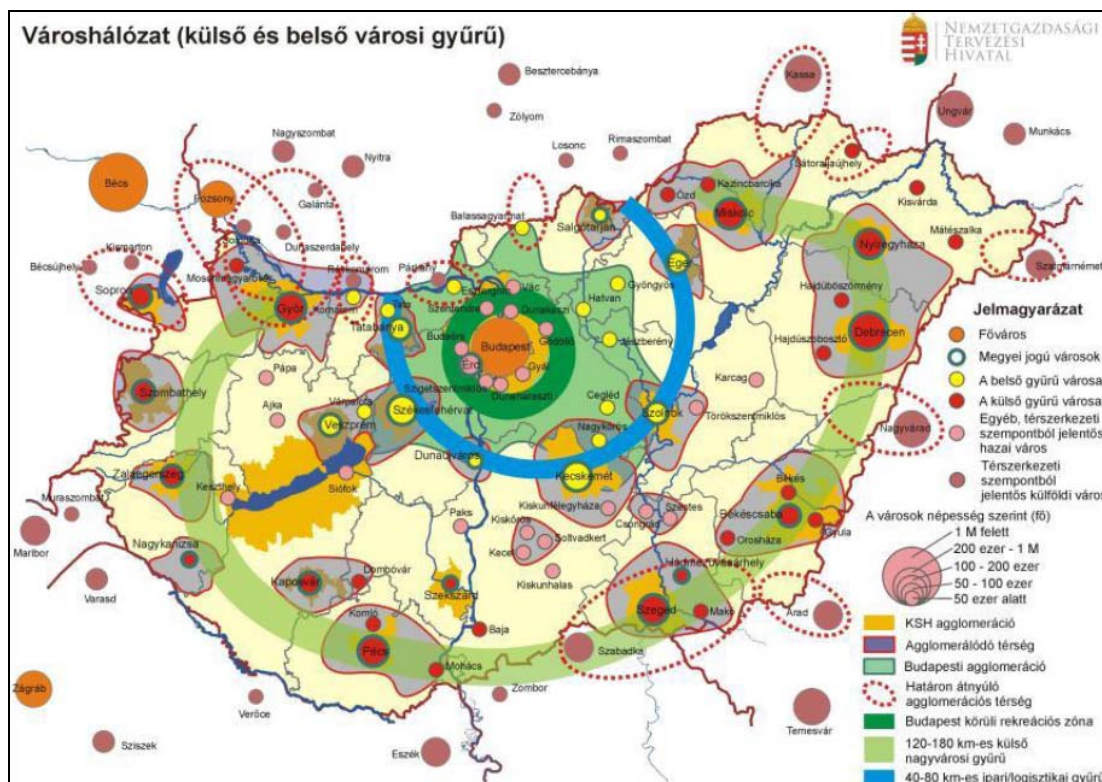
A város gazdasági potenciálja jelentős hatással van környezetére, ennek köszönhetően meghatározó módon mérsékli a térség munkanélküliségét. Kecskemét munkaerő vonzása – különösen a Mercedes-gyár beruházását, a beszállítók megjelenését, illetve a termelés beindulását követően – növekedett, s napjainkra a hagyományos vonzáskörzeteken kívül, kiterjed Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megyék déli részére is. A kecskeméti gazdaság szerepe azonban a foglalkoztatási szerepkörén messze túlmutat, hiszen a városban megtelepedett, magas technológiai színvonalat képviselő vállalkozások folyamatosan keresik új beszállítóikat, így a kecskeméti nagyobb vállalkozások a térség kis- és középvállalkozásait innovációs tevékenységre, technológiai megújulásra ösztönzi, emellett az új kapcsolatok szélesedő értékesítési lehetőségeket is megnyithatnak számukra. Kecskemét vállalkozásai a multinacionális cégein keresztül lehetőségeket kaphatnak az európai beszállítói hálózat térképére történő felkerülésre, ebben segítheti a várost **kiemelt járműipari térség** funkciója is.

Kecskemét térségi szerepkörének bővülését hozhatja a kedvező közlekedésföldrajzi elhelyezkedése, hiszen Kecskemét a Budapest-Belgrád-Athén fejlesztési tengely mentén fekszik, melyen áthalad az Észak- és Dél-Európát összekötő IV-es számú Helsinki folyosó. A nemzetközi fejlesztési tengely mellett, Kecskemét térszerkezeti helyzetét kedvezően befolyásolhatja a jövőben, hogy részét képezi annak a – várhatóan – egyre markánsabb szerepet képviselő Tatabánya-Dunaújváros-Kecskemét-Szolnok-Eger ipari-logisztikai

gyűrűnek (9. ábra), amely a megfelelő közúthálózati fejlesztések (pl. M8 és M44 autoutak kiépítése) esetén egyrészt kedvezőbb elérhetőséget biztosít a közlekedési folyosó mentén elhelyezkedő városok irányába (10. ábra), másrészt bővülő lehetőségeket nyit meg Stájerország, az Adria-térsége, illetve az ország keleti, dél-keleti része, valamint Erdély piacai felé.

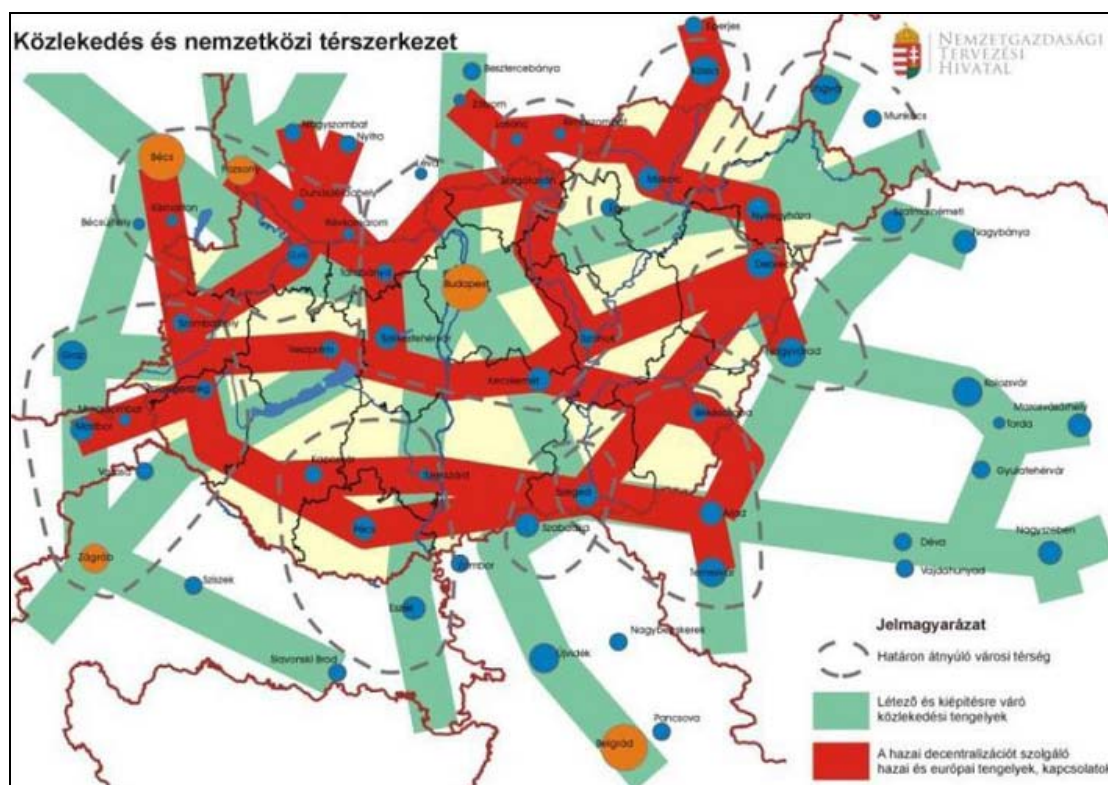
9. ábra: Közlekedési kapcsolatok, meghatározó térszerkezeti irányok

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

Kecskemét a kelet-nyugati irányú közúti fejlesztések megvalósulása (az 52-es sz. főút korszerűsítése, az M8, M4, M44. sz. főutak fejlesztése), a Budapest-Szeged, valamint a Kecskemét-Szolnok (145-ös vasútvonal) vasútvonal korszerűsítése, a Budapest-Belgrád gyorsvasút kiépítése, a meglévő katonai repülőtér fejlesztése, vegyes használatra történő átalakítása esetén, továbbá a helyi és térségi gazdasági szereplők szállítási igényeinek növekedésével, már középtávon is meghatározó szervező, elosztó és csomóponti szerepet tölthet be, mind az észak-déli, mind pedig kelet-nyugati áruáramlatok tekintetében.

10. ábra: Közlekedési kapcsolatok, meghatározó térszerkezeti irányok

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

Kecskemét a jövőben erősíteni kívánja a térségben betöltött oktatási és kulturális szerepkörét. A város – több mint 60 feladatellátási hellyel rendelkező – közoktatási intézményeibe napjainkban mintegy 20.000 tanuló jár, közülük mintegy 3.500 diák, 38 településről veszi igénybe Kecskemét egyre szélesedő, különböző fenntartók által (állami, alapítványi, egyházi) működtetett és új oktatási formákat (pl. középiskolai duális képzés) is biztosító képzési szolgáltatásait. Ezt az oktatási hálózatot egészíti ki a régió legnagyobb főiskolájának műszaki, informatikai, pedagógiai és agrár képzési területei. A Főiskola három karán (GAMF, Kertészeti, Tanítóképző) BSc és MSc szintű képzésen, jelenleg több mint 4200 diák vesz részt. A Főiskola térségi szerepére jellemző, hogy a három karra 567 hazai és 37 külföldi településről járnak hallgatók. **A felsőoktatási szerepkör megerősítése kulcsfontosságú a város számára,** amely nemcsak a helyi vállalkozások szakember utánpótlásához biztosít háttérrel, de a város K+F szférájának és innovációs teljesítményének növekedéséhez is nélkülözhetetlen. Az erős felsőoktatási funkció nemcsak a város ismertségének és elismerésének fontos tényezője, de Kecskemét további fejlődésének is egyik legerősebb hajtóereje lehet, amely meghatározó módon járulhat hozzá a város térségi (pl. innovációs, szolgáltatási) szerepkörének növeléséhez is.

Kecskemét **kulturális és építészeti öröksége** gazdag, **a kultúra közvetítéséhez szükséges intézményi háttér kiterjedt és sokelemű**, amellyel mégsem él kellőképpen a város, így ezen a területen jelentős térségi szerepkört sem tudott eddig betölteni. Ezen kíván Kecskemét változtatni a közeljövőben, hiszen a város turisztikai megítélését is nagyban elősegítené a vonzó kulturális kínálat. Kecskemét a Kodály örökségre, a magyar és világzenei hagyományokra, a várhatóan még inkább erősödő színházi életre, valamint olyan bemutatóhelyekre és művészeti alkotóműhelyekre támaszkodhat, mint a Magyar Fotográfiai Múzeum, a Magyar Naiv Művészek Múzeuma, a Nemzetközi Kerámiastúdió, a Nemzetközi Zománcművészeti Alkotóműhely, illetve a magyar animáció egyik vezető műhelyeként számon tartott Kecskemétfilm Kft.

Kecskemét jelenlegi és jövőbeli turisztikai vonzerejének alapját a térség természeti-, kulturális-, épített örökségében, valamint a kiváló adottságokkal rendelkező gyógy- és egészségmegőrző/fejlesztő turizmus programkínálatának és minőségi szolgáltatásainak kialakításában látja (ebben jelentős szerepet játszhat az egyre magasabb minőségi szolgáltatást biztosító Kecskeméti Gyógyintézeti Központja és felkészült egészségügyi dolgozói). Kecskemét és környéke kulturális és szellemi hagyományaira, sajátos táji adottságaira építve több fejlesztési irányhoz (Wellness- és egészség turizmus, kulturális és szellemi értékekre épülő turizmus, lovas-, aktív- és ökoturizmus) tud és akar csatlakozni. Turisztikai kínálatát a térség kisebb településeivel összehangoltan komplex turisztikai terméként kívánja megjeleníteni.

Összefoglalva: *Kecskemét törekszik térségi szerepköreinek (igazgatási, oktatási, innovációs, logisztikai) bővítésére, ennek érdekében mindent elkövet a vonzó befektetési környezet kialakításáért, a kiemelt járműipari központ státuszának erősítéséért, a Közép-Alföldi Gazdaságfejlesztési Övezet kialakításáért, a hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerének szélesítéséért. Szem előtt tartja a foglalkoztatási lehetőségek bővítését, a magas szintű köz- és üzleti szolgáltatások fejlesztését, kulturális életének színesebbé tételét, hogy be tudja tölteni térségi szolgáltatási és ellátási feladatait. Élhető és vonzó városi milió kialakítására törekszik, turisztikai vonzerejének növelése érdekében. Szellemi és gazdasági erejét felhasználva szervezi, koordinálja a klímaváltozás és szárazodás elleni harcot a Homokhátság térségében. A megfogalmazott célok elérése érdekében a központi szerepkör előnyeinek kisugárzásával sokoldalú, kölcsönös együttműködést kíván megvalósítani a természetes vonzáskörzetének településeivel, illetve távolabbi települési stratégiai partnereivel.*

2.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

Szakmai, szervezeti elvárások, településfejlesztési elvek

- **Rendszerelvű településműködtető és -fejlesztő gondolkodás kialakítása**, amely számol a legkülönbözőbb összefüggésekkel, integrált megközelítésekkel, így egyidejűleg képes figyelembe venni a város belső gazdasági, műszaki, társadalmi és környezeti körülményeit, valamint a külső hatásokat és kihívásokat.
- **Integrált tervezési szemlélet és komplexitásra történő törekvés**, hiszen a városfejlesztési feladatok keretei között erősen keverednek a gazdasági, a műszaki-építészeti és a társadalmi kérdések, melyeket éppúgy nem lehet egymástól elválasztva kezelni, mint ahogy a város sem értelmezhető pusztán műszaki, gazdasági vagy közigazgatási szempontok alapján. Olyan összetett gondolkodásra és tervezési szemléletre van szükség, amely képes átlátni a különböző irányultságú fejlesztések egymást feltételező és egymást erősítő összefüggéseit.
- **Proaktív városfejlesztési és -irányítási szemlélet kialakítása, megerősítése**, melynek lényege, hogy a város elébe megy a várható eseményeknek, kihívásoknak, s ezáltal egy tudatosabb programalkotási, tervezési folyamatot indít el.
- **Belső egyetértés a fejlesztési irányokban és prioritásokban**. Ennek alapvető feltétele a város és közvetlen környezetének politikai-, szakmai- és civil szervezeteinek, vállalkozásainak széleskörű együttműködése, s a fejlesztési elképzelések kapcsán kialakított konszenzusa. Ennek hiányában nem valósíthatóak meg a még a legjobban megtervezett programok sem.
- **Széleskörű városi és térségi partnerség kialakítása**. Az adott fejlesztési folyamatban érintett városi és térségi szakmai és civil résztvevők bevonása (együttműködő tervezés), már a tervezés időszakától kezdődően.
- **Monitoring rendszer kialakítása**, a városi folyamatok nyomon követhetőségének, továbbá az ITS intézkedései során meghatározott indikátorok, illetve a konkrét projektek mérésének érdekében.
- **Dinamikus, professzionális tervezés és fejlesztés**, amely igényli a meglévő városi fejlesztő-tervező szervezetek összehangolt munkáját, szakmai tevékenységük professzionalizálását, kiszélesítését.

Tér- és területhasználati elvek, ajánlások

Már a 2002-es Településfejlesztési Konceptió nagyon alaposan és szakmailag pontosan megfogalmazta a város térszerkezetének legfontosabb értékeit, illetve a harmonikus

városszövet kialakításának, tervezésének legfontosabb kereteit, elvárásait. Ezek a megállapítások nemcsak napjainkban érvényesek, de néhány kiegészítéssel a középtávú tervezés (2030-ig terjedő időtáv) során is felhasználhatók.

*„A józan célszerűség, a természetes intuíció és a bölcs előrelátás évszázadokon keresztül biztosította a térbeli kontinuitást, a működőképességet, valamint a fejlődést. A máig fennmaradt **jellegzetes gyűrűs-sugaras szerkezeti rendszer felbecsülhetetlen érték, amelynek megőrzése és sérülésmentes továbbvitele az egyik legfontosabb városfejlesztési cél. Alapvető feladat e városszerkezet nyitottságának fenntartása, az organikusan rétegződő területfelhasználás megőrzése, illetve további biztosítása.**”*

A gondolat annyival kiegészítendő, hogy törekedni kell gyűrűs-sugaras szerkezeti rendszer hálózati hiányainak megszüntetésére, s az elmúlt évtizedekben tapasztalt kedvezőtlen térszerkezeti folyamatok megállítására. Ezek alapján kijelölhetők napjaink legfontosabb, a térszerkezet alakításával, a területhasználat módjaival kapcsolatos legfontosabb feladatai, melyek az alábbiakban foglalhatók össze:

- **a várostest arányos térbeli, funkcionális alapú morfológiai tagolása**, az eltérő funkciójú területek „egymásba növése”, konfliktuszónák kialakulásának elkerülése érdekében,
- a szerkezeti jelentőségű, északnyugat–délkeleti irányú, a város testébe beékelődő „zöld-éksáv” vagy **ökológiai folyosó funkciójának erősítése**, a várost elkerülő utak mentén „zöldgyűrű” kialakítása, a táji értékek védelme,
- **a beépítés intenzitásának differenciált meghatározása**. Ennek érdekében meg kell akadályozni a túlzottan zsúfolt beépítéseket (különösen az újonnan kialakított, vagy kialakításra váró lakóterületeken), egyidejűleg elejét kell venni a gazdaságtalan, terjengős területhasználat kialakulásának (különösen a gazdasági területeken),
- **törekedni kell a tagolt, tértakarékos (kompakt) városszerkezet kialakítására**, a várostest további szétterülésének elkerülésére, ennek érdekében:
 - támogatni kell az **új és a régebben beépítésre kijelölt**, ugyanakkor alulhasznosított **gazdasági területek** hasznosítását, fejlesztését, s korlátozni szükséges az új gazdasági területek kijelölését, ha az mezőgazdasági területek rovására történne (zöldmezős beruházások helyett a barnamezős hasznosítás támogatása),
 - szükség van a városkörnyéki terület belterületi bővítésének korlátozására, a már **beépítésre szánt lakóterületek** városrészi léptékű, de legalább nagyobb

tömb egészére kiterjedő, összehangolt telekrendezésének támogatására, az új lakóterületek kijelölésének irányítására,

- elősegítendő a szabad területek, **a zöldfelületek** (erdők, parkok, vízfelületek, stb.) **kiterjedésének** és a teljes területhasználton belüli **arányának növelése,**
- a „kertségek” funkcionális zónájában, a földművelés, zöldség- és gyümölcsstermesztés támogatása, a gazdálkodási terület csökkenésének megállítása,
- kiemelten ajánlandó **mezőgazdasági területek megőrzése,** további felaprózódásuk és átminősítésük megakadályozása (termőföld védelem),
- **a közúti közlekedési területek növelése csak olyan léptékben támogatandó, amely elősegíti a város biztonságos üzemeltetését, élhetőségét és versenyképességét,** ugyanakkor adottságként kell tekintenünk a város területén belül meglévő vasúti hálózatra, amely a jövőben szerepet kaphat a városrészi, térségi szállításban, tömegközlekedésben,
- **a tér- és területhasználat során – horizontális elvként – figyelembe kell venni a fenntarthatóság tágabb szempontjait** (anyag- és energiatakarékosságra, a biodiverzitás védelmére, a kibocsátások csökkentésére, a klímaváltozás káros hatásainak megelőzésére, illetve csökkentésére való törekvést).

3. CÉLOK

3.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Átfogó cél

- A jövőkép elérése érdekében meghatározott különböző városfejlesztési (tematikus és területi) célokat egyetlen közös **fejlesztési elv** vezérli: a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt **HARMONIKUS és ÉRTÉKKÖZPONTÚ FEJLŐDÉS**.

Stratégiai célok

- Kecskemét hagyományos és új gazdasági ágazatainak kiegyensúlyozott fejlesztése, versenyképes termelés és vállalkozási környezet háttérfeltételeinek biztosítása, a kutatás-fejlesztési és az innovációs teljesítmény fokozása, modern gazdasági és logisztikai központtá válás támogatása (Versenyképes-innovatív város).
- Környezettudatos és értékörző városi, várostérségi fejlődés, az értékes épített és természeti környezet megóvása, a jó termőhelyi adottságú mezőgazdasági területek és vízbázisok védelme, az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése, a megújuló energiahordozók szerepének bővítése (Ökotudatos-, zöld város).
- A hagyományaira büszke, jól képzett, újdonságokra nyitott, megújulóképes és befogadó társadalom erősítése (Megújuló város).
- Kecskemét térségi szerepkörének bővítése, magas szintű köz- és üzleti szolgáltatások fejlesztése, kulturális szerepkörének bővítése, élhető és vonzó városi miliő kialakítása (Élhető város).

Tematikus célok

- A város hagyományos gazdasági ágazatainak erősítése, vállalkozóbarát gazdasági környezet fejlesztése, a helyi kis- és középvállalkozások versenypozícióinak javítása.
- Az export és innováció-vezérelt jármű- és gépipari, valamint elektronikai, ágazatok erősítése, kihasználva a kiemelt járműipari térség státuszt.
- A térség agrárlehetőségeinek javítása, a helyi élelmiszertermelés és feldolgozás szerepének erősítése, a tanyás és kiskerti övezetek erőteljesebb bevonása a helyi termékláncok kialakításába.
- A város kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitásának bővítése, a szükséges infrastrukturális háttérfeltételek kialakítása.
- A klímaváltozásra történő felkészülés részeként, tudatos városi zöldfelület-fenntartás, gazdálkodás és fejlesztés erősítése, a vízpótlással, vízgazdálkodással és vízvisszatartással kapcsolatos városi és térségi tevékenység bővítése.

- A környezettudatos gondolkodásmód és környezetbarát eszközök, technológiák városi szintű elterjesztése.
- A város energiafüggsének oldása, az energiahatékonyság növelése, az alternatív energiaforrások (nap, szél, biomassa, geotermia) szélesebb körű használata, intelligens energiahálózatok kiépítése.
- Az aktív-, a lovas-, az öko- és az egészségturizmus infrastrukturális háttérének erősítése, programkínálatának bővítése, a szolgáltatások minőségi fejlesztése.
- A sokszínűsége nyitott és befogadó város megteremtése, amely ápolja hagyományait és széles lehetőséget teremt a művészet és a kultúra minden szegmensének megjelenésére.
- Az óvodai képzés, valamint az alap- és középfokú oktatás szakmai minőségének és infrastrukturális háttérfeltételeinek javítása.
- A munkaerőpiaci igényekhez illeszkedő, gyakorlatorientált szakképző- és duális felsőoktatási rendszer erősítése, kiterjesztése, törekvés az egyetemi szintű képzés megteremtésére.
- A munkavállalást, az egészségmegőrzést, a családok támogatását, a helyi identitást és kötődést elősegítő gyermek- és fiatalkort, valamint az aktív idősödést támogató szolgáltatások fejlesztése.
- Az aktív szabadidő eltöltési lehetőségek széles skálájának biztosítása, az egészséges életmód népszerűsítése, a helyi turisztikai programkínálat összehangolása és színvonalas bővítése.
- A városkép és a lakókörnyezet minőségének javítása, a társadalom lakókörnyezettel szemben támasztott igényességének növelése.
- A térségi és városszerkezeti jelentőségű közlekedési kapcsolatok kiépítése, a belvárosban a gépkocsiforgalom visszaszorítása, a gyalogos, kerékpáros és tömegközlekedés előnyben részesítése.
- A város térségi szerepvállalásának növelése, a város és térsége együttműködésének kiterjesztése, erősítése.

Horizontális célok

A harmonikus városfejlődés érdekében, kiemelt figyelmet kell fordítani a tervezett fejlesztéseket átható, következő „horizontális” célok elérésére:

- Az esélyegyenlőség, a társadalmi integráció elősegítése, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása.
- Egészséges, élhető és fenntartható városi környezet kialakítása.

- Értékalapú és értékőrző, intelligens fejlődés feltételeinek megteremtése.
- A foglalkoztatás és munkahelyteremtés lehetőségeinek biztosítása, bővítése.

A településfejlesztésben az egyik legfontosabb horizontálisan érvényesítendő szempont az **esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés** biztosításának elve. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális fejlesztés, illetve település-rehabilitációs támogatás esetén az alacsony státuszú, vagy fogyatékkal élő emberek helyzetére. Kiemelten fontos a település minden lakója számára az alapvető **közzolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása**, valamint a hátrányos megkülönböztetés és a szegregáció minden formájának megakadályozása.

Az egészséges, élhető és fenntartható környezet igényeinek való megfelelés. Kecskemét a környezetileg érzékeny Duna-Tisza-közi Homokhátság területén fekszik, ahol a környezeti veszélyek fokozottabban jelentkezhetnek/jelentkeznek (pl. szárazodás, defláció, talajvízszint-süllyedés, por- és pollenszennyezettség, romló természeti potenciál), ezért a jövőben a városnak kiemelt figyelmet kell fordítania a környezeti fenntarthatóság biztosítására. Fontos az egészséges, rendezett, s a közösség által is óvott városi környezet kialakítása, valamint ennek részeként az erdők, közparkok és magánkertek egységes rendszert alkotó „városi zöld szövetté” történő formálása. Az egészségesebb lakókörnyezet kialakítása, az okszerű víz- és hulladékgazdálkodás, a termőföldek és a természeti táj védelme, továbbá a környezettudatos gondolkodás együttesen biztosíthatja a – klímaváltozás miatt egyre veszélyeztetettebb – Homokhátság ökológiai viszonyainak és a lakosság egészségi állapotának javulását.

Értékalapú és értékőrző, intelligens fejlődés feltételeinek megteremtése, vonatkozik minden meghatározó városi szféra (kulturális, gazdasági, környezeti, társadalmi) fejlesztésére, melynek elő kell segítenie a közösségi értékek megőrzését és megújítását. A döntések során figyelembe kell venni a város hosszútávú érdekeit és meglévő adottságait. Törekedni kell a partnerségre épülő fejlesztésekre, az intézményi képességek javítására és a hatékony közzolgáltatások megteremtésére.

A város fejlesztése során a **foglalkoztatás lehetőségeinek biztosítása, bővítése** és az ahhoz szükséges megfelelő képzettség megteremtése az egyik, ha nem a legfontosabb teendő. A lakosság szociális biztonságérzetét és életkörülményeit alapvetően meghatározza a stabil és kiszámítható munkahelyek jelenléte. Éppen ezért az egyik legfontosabb városfejlesztési cél a **munkahelyteremtés és a munkahelyek megőrzése**, illetve új vállalkozások elindításának megkönnyítése. Különösen a helyi munkaerőpiacra való bejutás lehetőségét kell fejleszteni a

keresletnek megfelelő képzések, átképzések biztosításával, a lakosság vállalkozási kedvének és innovativitásának növelésével, melyben kiemelt szerepet kell játszania a város felsőfokú oktatási intézményeinek, képzőközpontjainak, vállalkozásfejlesztési szervezeteinek, kamaráinak és kutatóintézeteinek. Meg kell teremteni az atipikus foglalkoztatás feltételeit (pl. részmunkaidős munka, távmunka) a teljesebb körű foglalkoztatás érdekében, valamint javítani szükséges a települések között a munkavállalási célú ingázás lehetőségeit.

3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

3.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Az elmúlt két évtized Kecskemét saját maga újradefiniálási kísérletének jegyében telt. Annak ellenére, hogy gazdaságát sikeresen újíttotta meg és számos területen (pl. infrastrukturális mutatók, kulturális kínálat bővülése, egészségügy feltételeinek javulása) jelentős előrelépést tudott felmutatni, napjainkban azonban újabb és újabb kihívásokkal kell szembenéznie a városnak, melyekre gyors és szakmailag kielégítő válaszokat kell találnia.

Kecskemétnek a közeljövőben olyan minőségi települési környezetet kell kialakítania, amely egyszerre képes előrelépést mutatni a magas szintű vállalkozási-, szolgáltatási- és infrastrukturális környezet kialakítása, a helyi társadalom életszínvonalának emelése, az épített- és a természeti-táji környezet kiemelt védelme, valamint a kulturális miliő formálása terén. Ha ezek a feltételek teljesülnek, Kecskemét egy versenyképes, élhető és vonzó település képét mutathatja majd, amely meg tud felelni nemcsak a multinacionális cégek által elvárt igen szigorú nemzetközi követelményeknek, de a helyi társadalom várossal szemben támasztott egyre növekvő igényeinek (megfelelő minőségű munkahelyek, élhető, tiszta és egészséges környezet, változatos kulturális kínálat, magas színvonalú oktatási és egészségügyi rendszer, minőségi tömegközlekedés, javuló közbiztonság, stb.) is.

A megfogalmazott feltételek teljesülése érdekében került kialakításra a településfejlesztési koncepció célrendszere, amely *egyensúlyt és harmóniát* kíván keresni a gazdasági fejlődés, a versenyképességi kívánalmak, a társadalmi igények és elvárások, valamint a természeti környezet által biztosított adottságok, illetve lehetőségek között.

Kecskemét célrendszerével is jelezni kívánja, hogy a város meghatározó szféráinak (gazdaság, társadalom, természeti környezet, infrastruktúra) mindegyikét kiemelten kezeli, ezek fejlesztését pedig egymásra épülően, időben párhuzamosan kívánja megvalósítani az európai városfejlesztési célkitűzésekkel összhangban (11. ábra).

11. ábra: Kecskemét Településfejlesztési Konceptiójának célrendszere 2014 és 2030 között

Jövőkép	Kecskemét olyan, európai értékeket követő, egyúttal saját identitását is megfogalmazó és azt büszkén vállaló várossá kíván válni, amely képes egyensúlyt teremteni a gazdasági fejlődés és a közösségi értékek között, felelősen gondolkodik természeti és épített környezetéről, társadalmában nyitott, befogadó és innovatív			
Átfogó cél	A jövőkép elérése érdekében meghatározott különböző városfejlesztési (tematikus és területi) célokat egyetlen közös fejlesztési elv vezérli: a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt HARMONIKUS és ÉRTÉKKÖZPONTÚ FEJLŐDÉS			
Stratégiai célok	Sc1: Kecskemét hagyományos és új gazdasági ágazatainak kiegyensúlyozott fejlesztése, versenyképes termelés és vállalkozási környezet háttérfeltételeinek biztosítása, a kutatás-fejlesztési és az innovációs teljesítmény fokozása, modern gazdasági és logisztikai központtá válás támogatása (Versenyképes-innovatív város)	Sc2: Környezettudatos és értékőrző városi, városrészi fejlődés, az értékes épített és természeti környezet megóvása, a jó termőhelyi adottságú mezőgazdasági területek és vízbázisok védelme, az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése, a megújuló energiahordozók szerepének bővítése (Ökotudatos-, zöld város)	Sc3: A hagyományaira büszke, jól képzett, újdonságokra nyitott, megújulóképes és befogadó társadalom erősítése (Megújuló város)	Sc4: Kecskemét térségi szerepkörének bővítése, magas szintű köz- és üzleti szolgáltatások fejlesztése, kulturális szerepkörének bővítése, élhető és vonzó városi milió kialakítása (Élhető város)
Tematikus célok	Tc1: A város hagyományos gazdasági ágazatainak erősítése, vállalkozóbarát gazdasági környezet fejlesztése, a helyi kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása.	Tc5: A klímaváltozásra történő felkészülés részeként, tudatos városi zöldfelület-fenntartás, gazdálkodás és fejlesztés erősítése, a vízpótlással, vízgazdálkodással és vízviszataratással kapcsolatos városi és térségi tevékenység bővítése.	Tc9: A sokszínűségére nyitott és befogadó város megteremtése, amely ápolja hagyományait és széles lehetőséget teremt a művészet és a kultúra minden szegmensének megjelenésére.	Tc13: Az aktív szabadidő eltöltési lehetőségek széles skálájának biztosítása, az egészséges életmód népszerűsítése, a helyi turisztikai programkínálat összehangolása és színvonalas bővítése
	Tc2: Az export és innováció-vezérelt jármű- és gépipari, valamint elektronikai, ágazatok erősítése, kihasználva a kiemelt járműipari térség státuszt.	Tc6: A környezettudatos gondolkodásmód és környezetbarát eszközök, technológiák városi szintű elterjesztése.	Tc10: Az óvodai képzés, valamint az alap- és középfokú oktatás szakmai minőségének és infrastrukturális háttérfeltételeinek javítása.	Tc14: A városkép és a lakókörnyezet minőségének javítása, a társadalom lakókörnyezettel szemben támasztott igényességének növelése.
	Tc3: A térség agrárlehetőségeinek javítása, a helyi élelmiszertermelés és feldolgozás szerepének erősítése, a tanyás és kiskerti övezetek erőteljesebb bevonása a helyi termékláncok kialakításába.	Tc7: A város energiafüggeségének oldása, az energiahatékonyság növelése, az alternatív energiaforrások (nap, szél, biomassa, geotermia) szélesebb körű használata, intelligens energiahálózatok kiépítése.	Tc11: A munkaerőpiaci igényekhez illeszkedő, gyakorlatorientált szakképző- és duális felsőoktatási rendszer erősítése, kiterjesztése, törekvés az egyetemi szintű képzés megteremtésére.	Tc15: A térségi és városszerkezeti jelentőségű közlekedési kapcsolatok kiépítése, a belvárosban a gépkocsiforgalom visszaszorítása, a gyalogos, kerékpáros és tömegközlekedés előnyben részesítése.
	Tc4: A város kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitásának bővítése, a szükséges infrastrukturális háttérfeltételek kialakítása.	Tc8: Az aktív-, a lovas-, az öko- és az egészségturizmus infrastrukturális hátterének erősítése, programkínálatának bővítése, a szolgáltatások minőségi fejlesztése	Tc12: A munkavállalást, az egészségmegőrzést, a családok támogatását, a helyi identitást és kötődést elősegítő gyermek- és fiatalkort, valamint az aktív idősödést támogató szolgáltatások fejlesztése.	Tc16: A város térségi szerepvállalásának növelése, a város és térsége együttműködésének kiterjesztése, erősítése.
Horizontális célok	Hc1: Az esélyegyenlőség, a társadalmi integráció elősegítése, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása Hc2: Egészséges, élhető és fenntartható városi környezet kialakítása Hc3: Értékalapú és értékőrző, intelligens fejlődés feltételeinek megteremtése Hc4: A foglalkoztatás és munkahelyteremtés lehetőségeinek biztosítása, bővítése			

Kecskemét tervezett jövőképét és átfogó célját csak abban az esetben érheti el, ha a jelen dokumentumban rögzített szakmai és szervezeti elvárásokat következetesen betartja, a térhasználati elveket pedig tudatosan és következetesen érvényesíti.

Kecskemét harmonikus és értékközpontú fejlesztése során bizonyos **prioritásokat** szem előtt kell tartania a városnak.

1. Befektetőbarát, vonzó gazdasági környezet megteremtése
2. A területi- és társadalmi kohézió erősítése
3. Hatékony városüzemeltetési rendszer kialakítása
4. A fejlesztési források rendelkezésre állásának biztosítása
5. Felkészülés a klímaváltozásból eredő kockázatok kezelésére

Egy versenyképes, innovatív város kialakítása nem képzelhető el **befektetőbarát, vonzó gazdasági környezet** megteremtése nélkül. Ennek érdekében a város mindent elkövet a kedvező helyi adórendszer eredményeinek fenntartásáért, a város fejlődéséhez szükséges infrastrukturális rendszer folyamatos fejlesztéséért, a munkaerőpiac jelzéseit is figyelembe vevő oktatási-képzési rendszer kialakításáért, a már meglévő kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitások megerősítéséért, illetve új tudásközpontok városba történő vonzásáért. Emellett a városnak fejlesztenie kell az új befektetők fogadásával és a vállalkozások informálásával kapcsolatos szolgáltatásait, s olyan „egyablakos” rendszer kiépítésére kell törekednie, amely segíteni tud a városban fejlesztésben gondolkodó vállalkozók teljes körű ügyintézésében, s beruházásaik minél gördülékenyebb megvalósításában.

Egy város egészének fejlődése csak abban az esetben lehet harmonikus, ha a településen belül nincsenek nagy fejlettségbeli, funkcionális és társadalmi különbségek, ennek érdekében **Kecskemétnek** fejlesztései során **erősíteni kell a területi- és társadalmi kohéziót.**

Egy területileg kompakt város kialakításával, továbbá anyag-, erőforrás- és energiatakarékossági lépésekkel, a működtetés optimalizálásával, valamint szervezeti korszerűsítésekkel elősegíti egy **hatékony városüzemeltetési rendszer** kialakulását.

A koncepció megfogalmazott céljainak elérése érdekében, az önkormányzatnak **elő kell segítenie a fejlesztéseikhez szükséges források eredményes felhalmozását**, melynek két legfontosabb eszköze *a vagyongazdálkodási rendszer hatékonyságának növelése* és a működtetés professzionalizálása, valamint a fejlesztési források (pl. kormányzati, uniós, nemzetközi) hatékony lehívása, melynek érdekében *fejleszteni, bővíteni szükséges az előkészítéssel, tervezéssel, pályázatírással és projektmenedzsment tevékenységgel foglalkozó szervezeti egységeit.*

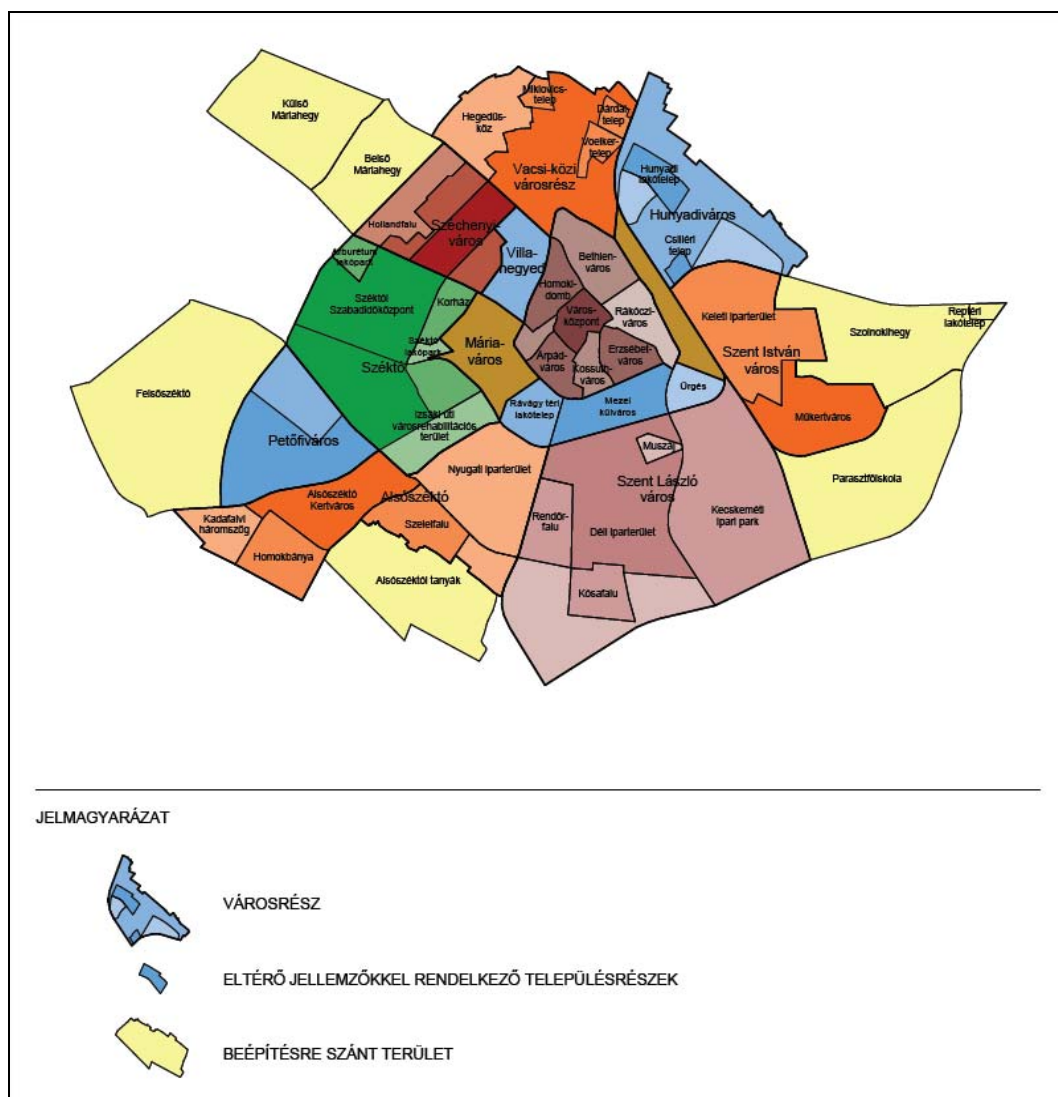

A városnak a megfogalmazott céljainak elérése érdekében, a fejlesztési során szem előtt kell tartania a környezetbarát, környezet-, és klímatudatos szemlélet erősítését, s annak előtérbe helyezését, *fel kell készülnie a klímaváltozásból eredő kihívásokra*, a hosszú távon fenntartható és élhető város kialakítása érdekében.

3.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Kecskemét közigazgatási területén belül található településrészei, a történelmi fejlődés sajátosságaiból, az egyes területek eltérő funkcióiból és az ahhoz kapcsolódó területhasználatból adódóan rendkívüli változatosságot mutatnak (12. ábra). Ennek megfelelően az egyes területrészekre jellemző funkciók, az épített környezet karaktere, valamint a jellegzetes területhasználat alapján, jól elkülöníthető városrészeket határolhatunk le.

12. ábra: A központi belterület városrészei és eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészei

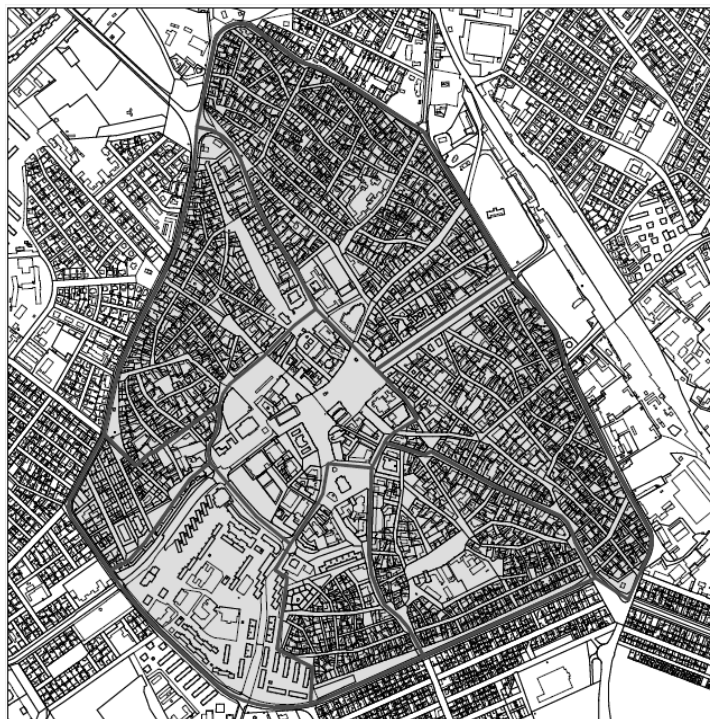

BELVÁROS

Lehatárolás:

A Nagykörút által határolt terület (Bethlen körút - Kuruc körút - Erzsébet körút - Kossuth körút - Árpád körút - Mária körút - Széchenyi körút) (13. ábra).

13. ábra: A belváros lehatárolása

Általános jellemzők:

A Nagykörúton belüli Belváros az árokkal és sövényel körülvelt történelmi várostest alakját őrzi. A XIX-XX. századtól megjelenő külvárosok mérnöki osztású, szabályos szerkezete határozottan elkülönül a Nagykörúton belüli városterület jellemzően szabálytalan, halmazos – mezővárosi múltat hordozó – térbeli struktúrájától (ez alól csak az 1960-as évektől a városszerkezeti beavatkozásoknak „áldozatul eső” Petőfi Sándor utca tengelye és az Árpádváros kivétel). A Belvárosi terület több városrész (Városmegye, Árpádváros, Kőhid utca térsége, Homoki-domb, Bethlenváros, Rákóczi város, Erzsébet- és Kossuthváros északi része) egységéből épül fel. A terület jellemzője a funkcionális sokszínűség, az intézményekkel történő jó ellátottság.

A **belvárosra**, de egyúttal az egész városra **jellemző monocentrikus térszerkezet** részben történelmi adottság, a mezővárosi élet szerveződésének logikus következménye. A központi tércsoport szinte minden hagyományos mezővárosi funkciót egy helyen összpontosított.

Egyszerre volt piactér, igazgatási és egyházi centrum. Nem jöttek létre azok a másodlagos településközpontok, amelyek – a történelmi városokban megszokott módon – az egymástól távolabb elhelyezkedő egyházi vagy világi középületek körül szerveződtek. Nem alakult ki valódi főutca, amely kiterjeszthette volna a városközpontot. A Rákóczi út kialakítása ez utóbbira kiváló példa lehetett volna, azonban erőn felüli vállalkozásnak bizonyult. Kiépítése – nem kívánt történelmi események következtében – elhúzódott és nem az eredeti elgondolások szerint fejeződött be.

Az egyközpontú városszerkezet a XX. század második felében is megmaradt, a modern nagyvárossá válást szolgáló közigazgatási, közművelődési, kereskedelmi épületek többsége ismét csak a történelmi főtér szomszédságában nyert lehelyezést (megyeháza, művelődési központ, SZTK, Alföld Áruház, Centrum Áruház stb.). Sőt, ez a folyamat az elmúlt évtized során – a Malom Központ megépülésével – csak erősödött. A túlzott egyközpontú kialakítás oldására elindultak ugyan különböző városrehabilitációs elképzelések, beavatkozások (Rákóczi út és Vasútkert funkcióbővítő városrehabilitációja, Intermodális csomópont kialakításának tervezése), ezek azonban – egyelőre – csak részben képesek oldani ezt a városszerkezeti problémát.

Városrészi célmeghatározás:

A belvárosi terület jövőbeli céljainak meghatározása a napjainkban felmerülő problémák megoldási szándékából adódik. Ennek megfelelően a belvárosi fejlesztések legfőbb célja a túlzottan egyközpontú rendszer oldása, a Főtér minden irányban történő kiterjesztésével egy egységesen magas színvonalú közterületi rendszer kialakítása, a zöldfelületek növelésével. Fontos szempont a Főtérrel szomszédos utcák és terek új tartalommal történő megtöltése, a környező (elsősorban védett) épületek megújítása, valamint a kulturális és közösségi élet fejlesztése.

Fontos városrészi cél a főtéri gyalogos övezet kiterjesztése, igényes közterületi megjelenés (egységes burkolatok, zöldfelületek) biztosítása, a belvárosi közlekedés és parkolási rendszer (a felszíni parkolás visszaszorítása, újabb parkolóházak, mélygarázsok létesítése) átalakítása, a kiskörút forgalmi szerepének átgondolása, a belvárosban a közösségi-, a gyalogos- és kerékpáros közlekedés előtérbe helyezése. A belváros számára kiemelt cél a turisztikai vonzerő fenntartása, erősítése, melynek érdekében az intézményi háttérnek folyamatos megújítására, korszerűsítésére van szükség. Elő kell segíteni továbbá a belvárosi lakásállomány revitalizációját, amely hozzájárulhat nemcsak az épített környezet, de a belváros társadalmi megújulásához, a belvárosi lakhatás vonzóbbá tételéhez is.

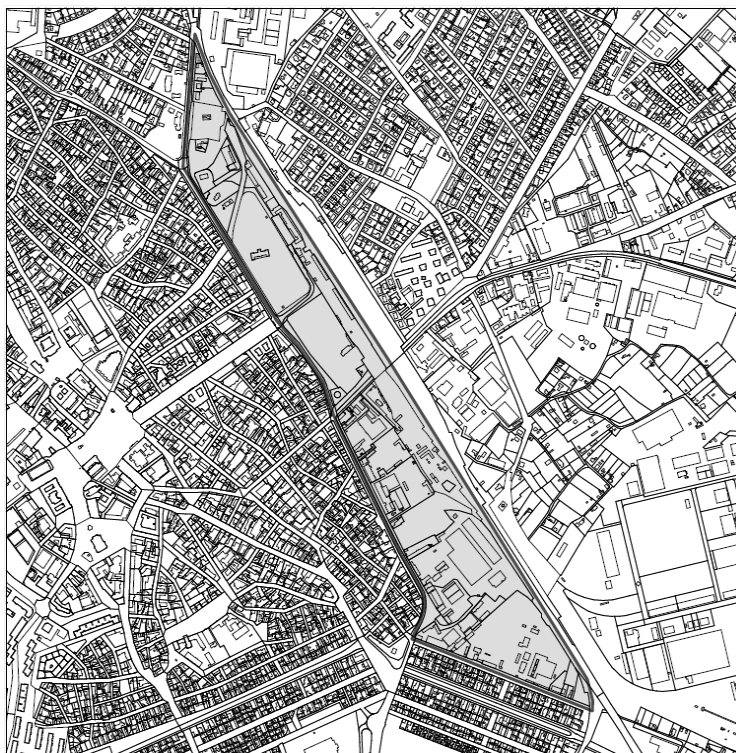

VASÚT MENTI TÉRSÉG

Lehatárolás:

Cegléd-Szeged vasútvonal - Csáktornyai utca - Kuruc körút - Bethlen körút - Ceglédi út (14. ábra).

14. ábra: A vasút menti térség lehatárolása

Általános jellemzők:

A várost 1853-ban érte el a vasút. A pálya nyomvonala a városszéli házaktól mintegy 200 méterre, a hajdani temetők mögött vezetett. Az indóház a Nagykőrösi utca vonalában épült fel. A XIX. század második felében a temetőket lezárták, majd a kegyeleti idő lejáta után felszámolták. A város keleti pereme és a vasút között – mintegy 600 méter hosszan – parksáv létesült, amely rövidesen a városlakók kedvelt pihenő- és szórakozóhelyévé vált. A gyümölcstermesztés fellendülésével a pályaudvar egyre fontosabb gazdasági, kereskedelmi szerepet kapott. Itt történt a város határában termelt gyümölcs exportra történő előkészítése és vagonírozása. A Szolnoki úttól délre eső területek a XX. század második feléig beépítetlenek maradtak. A XX. század második felében a mintegy 2 km hosszú területsáv – mind rekreációs, mind kereskedelmi téren – fokozatosan elvesztette a város életében betöltött korábbi fontos szerepét. A 2012-ben végrehajtott részleges vasútkerti rehabilitáció újra megpróbálta feleleveníteni a tradíciókat a felújított területeken.

Napjainkban a településrész közlekedési funkciója meghatározó. Itt található a város főpályaudvara, a távolsági autóbussz-pályaudvar, valamint a Kunság Volán központi telepe. A Kuruc körút mentén a kereskedelmi hagyományokat az Alföld Pro-Coop Zrt. logisztikai bázisa folytatja. A terület funkcionális átalakulását jelzi a NAV Bács-Kiskun Megyei Adóigazgatóságának Kuruc körúti székháza, valamint a kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások egyre erősödő jelenléte.

Városrészi célmeghatározás:

A Vasút menti térség legfőbb célja a közlekedési, szolgáltatási és kereskedelmi, valamint szabadidős funkciók erősítése, a vasút menti területek revitalizációja, új intermodális csomópont és kereskedelmi központ megépítése, ezáltal a város egyik legfőbb gyalogos tengelyének méltó lezárása. A beruházások eredményeképpen új városi alközpont jöhet létre, ahol a zöldfelületek megújításával új közösségi terek alakulhatnak ki. A komplex városrészi fejlesztések eredményeképpen megoldódhat a vasút melletti rendezetlen ipari és kereskedelmi ingatlanok helyzete, az Intermodális központot kiszolgáló út megépítésével megtörténhet az érintett nagykörúti szakasz tehermentesítése, javul a Hunyadváros elérhetősége, XXI. századi városkép formálódhat az érintett területen.

DÉLI KÜLVÁROSOK

Lehatárolás:

Küküllő utca – Árpád körút – Kossuth körút – Erzsébet körút – Csáktornyai utca – Fülöpszállási vasútvonal – Lajosmizsei vasútvonal (15. ábra)

15. ábra: Déli külvárosok lehatárolása

Általános jellemzők:

Mint neve is mutatja nem egy egységes városrész, hanem három kisebb (Külső-Árpádváros, Mezeiváros [Erzsébet- és Kossuthváros déli része], Ürgés), egymáshoz lazán kapcsolódó településrész együttese. A legfőbb összekötő erő a településrészek földrajzi helyzete, azaz a Nagykörút és a várost délről keretező Lajosmizsei vasútvonal közötti elhelyezkedés.

A terület keleti részét a Szentháromság temető foglalja el. A XVIII. század közepén megnyitott temető kiterjedése 1960-ra megközelítette a 20 hektárt, de további terjeszkedésre már nem volt lehetőség. A Halasi út és az Árpád körút által biztosított kiváló közlekedési helyzet, illetve az újonnan létesülő nagyipari üzemek közelsége (Kádgyár) felértékelte a területet. A temető város felőli részét felszámolták. Helyén 1968-ban avatták fel a város első lakótelepét. A lakóházak mellett épült bölcsőde, óvoda, általános iskola, ABC, orvosi rendelő, gyógyszertár és posta is. Az elmúlt évtizedben is folyamatos volt a terület átalakulása. A kádgyár területén új barkácsáruház jött létre, valamint a Szultán utca környékén is új szolgáltatási és kereskedelmi telephelyek alakultak ki.

A terület középső része (Mezeiváros) a XIX. század első felében népesült be. Településszerkezetét a kelet-nyugat irányú nyílegyenes utcák határozzák meg. A széles utcákat fésűs beépítésű, földszintes házak kísérik.

Ürgés alacsony fekvésű területét évszázadokig legelőként hasznosította a város. A XIX. század elején alakult ki a Csongrád felé vezető út (ma Műkerti sétány) két oldalán. Ez utóbbi két városrész a város egyik leginkább szegregált területe, ahol szociális városrehabilitációs akcióval és társadalmi programokkal igyekeznek a város elősegíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációs törekvéseit.

Városrészi célmeghatározás:

Elő kell segíteni a városrész épített környezetének megújulását (út- és járdaburkolatok kiépítése, a kerékpáros közlekedés feltételeinek kialakítása, a közterületek parkok rendbetétele, a Rávagy tér komplex városrehabilitációs akciójának elindítása). Meg kell valósítani Kecskemét-Alsó vasútállomás környezetének rendezését, a felüljáró felújítását. Folytatni kell a szegregált területen jelenlevő szociális hátrányok felszámolását, a meglévő lakásállomány és intézmények korszerűsítését, a közterületek revitalizálását, valamint a területen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek, beilleszkedésének, közösségé szerveződésének támogatását. További fontos cél a napjainkban zajló szociális jellegű városrehabilitáció eredményeinek fenntartása, megőrzése.

MÁRIAVÁROS

Lehatárolás:

Mária körút - Árpád körút - Küküllő utca - Lajosmizsei vasútvonal - Tatár sor - Juhar utca - Nyíri út (16. ábra).

16. ábra: Máriaváros lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrész északi felének párhuzamos utcáit 1819-ben jelölték ki, tehát csaknem 200 éves a mai beépítés alapjául szolgáló településszerkezet. A telkek kisméretűek, a beépítés sűrűnek tekinthető. A lakóházak előkert nélkül, közvetlenül az utcára néznek. Az eredeti fésűs beépítés fokozatosan átadja helyét a félig zárt sorú beépítésnek. Az egyszerűség ellenére a porták takarosak, az utcakép kulturált. Az épületállomány megújulása folyamatos, a sokszínűség sem zavaró.

A Szent Miklós utcától a Szentháromság temetőig terjedő egykori vásártér beépítése csak a XX. század elején, illetve nagyjából az 1930-as években történt meg. Az utcaképet az utcával párhuzamos gerincű, igényes kispolgári lakóházak határozzák meg. A lakóterület mindmáig megőrizte egységes arculatát. A terület nagyobbik északi része helyi jelentőségű

értékvédelmi terület, számos egyedi értékkel (úthálózatát, telekrendszer, beépítési mód, épületek, kapuk, stb). A terület északi és déli részén jelentős intézményi negyed található óvodával, iskolákkal, kollégiumokkal, múzeummal, inkubátorházzal. A városrészben az elmúlt években jelentős intézményi beruházások (BKMÖ Kecskeméti Közoktatási, Gyermekvédelmi és Szociális Intézménye - intézmény korszerűsítés; Széchenyi István Idegenforgalmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskolája - kollégiumi épületben vizesblokkok felújítása, csatornahálózat rekonstrukció, homlokzat hőszigetelés; Katona József Gimnázium és Számítástechnikai Szakközépiskola - tetőszerkezet felújítása, csapadékvíz-csatorna csere, kémények újjáépítése, udvari nyílászárók cseréje), épületkorszerűsítések (Dózsa György út, Juhar utca Panelprogram), közmű és útfelújítások (Botond utca környékén csapadék-fogyújtó csatorna építése, új csomópont kialakítása, útrekonstrukció; Dózsa György út és Ipoly utca kereszteződésének átépítése jelzőlámpás csomóponttá, stb.) mentek végbe, melynek köszönhetően az épített környezet megújult, a terület társadalmi megítélése tovább javult.

Városrészi célmeghatározás:

A Máriaváros védett utcáinak és épületeinek örökségvédelmi szemléletű megújításának folytatása. Az intézményi negyed épületeinek korszerűsítése, a közterületek zöldfelületeinek minőségi megújítása (Honvéd park, Temes tér, Boldogasszony tér), a csapadékcsatorna hálózat teljes körű kiépítése, a még hiányzó járdaburkolatok megépítése.

VILLANEGYED

Lehatárolás:

Széchenyi körút - Nyíri út - Lunkányi János utca - Irinyi utca - Akadémia körút - Budai út
(17. ábra).

17. ábra: A Villanegyed lehatárolása

Általános jellemzők:

A Széchenyi körüttől északra elterülő lakó- és intézményterület jellegét a két világháború között emelt, kertekkel körülvett, szabadon álló villák határozzák meg, igényes polgári hangulatot kölcsönözve az egész környéknek. A városrész végleges kiépülése az 1950-es, 1960-as években történt. Ekkor az egyszerű, sátozott családi házak mellett, többlakásos lakóházak és közintézmény is megjelentek, köztük a jelentős zöldfelülettel övezett Honvédkórház.

A városnegyed fontos értéke a funkcionális sokszínűség. A lakófunkció mellett számos oktatási intézmény (Bányai Júlia Gimnázium, Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Szakközépiskola és Szakiskola, ÁFEOSZ Kereskedelmi és Közgazdasági Szakközépiskola, M. Bodon Pál Zeneiskola, Németh László Gimnázium, Szent Imre

Katolikus Óvoda és Általános Iskola), hivatal (Polgármesteri Hivatal Balaton utcai telephelye), egészségügyi intézmény és kutatóintézet (MH. Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ Repülőorvosi-, Egészségvizsgáló és Kutató Intézet) is található, melyek közötti elérhetősége megfelelő.

Városrészi célmeghatározás:

A villanegyedre jellemző polgári településkép megőrzése, a meglévő intézményhálózat állagmegőrző és energetikai megújítása, a közintézmények körüli zöldfelületek állapotának javítása. Egyes érintett utcák parkolási helyzetének normalizálása (a városrész viszonylag közel helyezkedik el a belvároshoz, de még nem díjfizető parkolási övezet, ezért a külsőbb városrészekből autóval érkezők az érintett utcákban hagyják az autóikat, rongálva a zöldfelületeket, s nehezítve az ott lakók közlekedését) a Nagykörút mentén kialakítandó parkolóház segítségével.

MH. Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ Repülőorvosi-, Egészségvizsgáló és Kutató Intézet – lehetőségek szerinti – hosszú távú működésének biztosítása, az ellátási formák minőségi fejlesztése, az alapellátó körzet minél teljesebb egészségügyi kiszolgálása érdekében.

SZÉCHENYIVÁROS

Lehatárolás:

Budai út - Akadémia körút - Irinyi utca - Lunkányi János utca - Nyíri út - tervezett Károly Róbert körút (18. ábra).

18. ábra: Széchenyiváros lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrészben a lakótelep jelleg dominál, de a Hollandifalu laza, sorházasszerű utcái már egy egészen más fejlődési irányt képviselnek.

A közel 9.000 lakást számláló Széchenyivárosi lakótelep országos viszonylatban is a nagy lakótelepek közé tartozik. Építése 1968-ban vette kezdetét, és alig több mint 20 év alatt érte el mai több mint 100 hektáros méretét. Közlekedési hálózata megfelelően kiépült, jelenleg azonban a sugár irányú útjai (a nap bizonyos időszakában) egyre nehezebben tudják kielégíteni az autóval közlekedők igényeit.

A lakótelepet az Akadémia körút és a Március 15. utca három jól elkülönülő térszerkezeti egységre osztja. Az Akadémiai körúttól délre 4 emeletes, blokkos épületek határozzák meg a beépítés karakterét. A lakóházak mellett bölcsőde, óvoda, általános iskola és szolgáltató alközpont is létesült. A 40 éve telepített fák mára valódi zöldvezetési hangulatot kölcsönöznek a lakókörnyezetnek.

Az 1970-es évek közepétől a nagypaneles technológia megjelenésével már egy egészen más léptékben folytatódott a lakótelep építése. Az Akadémia körút és a Március 15. utca között – a legkülönbébb elrendezésben – 5 és 10 emeletes lakóházak alkotják a beépítést. A területen belül két – bölesödét, óvodát, általános iskolát magában foglaló – intézményi csoportosulás is található. A közösségi létesítmények azonban csak sokéves késéssel követték az erőltetett ütemű lakásépítést. A településrész jelképes központja az Aradi vértanúk tere, közepén a Széchenyi szoborral. Funkcionális értelemben azonban csak kiskereskedelmi szerepköre számottevő (piac, élelmiszerboltok, egyéb kiskereskedelmi és szolgáltatóegységek).

A Március 15. utcától északra eső terület kiépülése az 1980-as években vette kezdetét. Itt ismét az alacsonyabb, 4 emeletes lakóházak kerültek előtérbe. A beépítési formára általánosan jellemző a keretes elrendezés. A lakótelep harmadik ütemének építése azonban a rendszerváltás időszakában félbemaradt. Az elmúlt negyedszázadban csupán néhány új társasház létesült a korábbi beépítés folytatásaként, ami nem volt elég ahhoz, hogy a befejezetlenség érzése megszűnjön, illetve hogy a társasházi beépítés elérje a „Királyok körútja” még hiányzó déli beépítési vonalát. A közintézményeket két középfokú iskola képviseli a területen (Bólyai János Gimnázium, Szent-Györgyi Albert Egészségügyi és Szociális Szakközépiskola). 2006 óta katolikus temploma és közösségi háza is van a városrésznek (Szentcsalád Plébánia).

Városrészi célmeghatározás:

Az egész városrész komplett közterületi megújítása, korszerűsítése szükséges, amely magába foglalná a kerékpáros- és gyalogos rendszer megújítását, fejlesztését, a parkolási rendszer újragondolását, a tömegközlekedési útvonalak (buszsáv) fejlesztését. Az egyre kritikusabbá váló parkolási gondok enyhítése parkolóház/házak építésével, a lakóházak között felszabaduló területek parkosításával, a zöldfelületek növelésével.

A Széchenyi sétányi alközpont megújítása, alközponti és közösségi szerepének növelése, szociális, társadalmi és identitásnövelő közösségi programok elindítása, a városrész presztízisének emelése.

Széchenyiváros északi részének változatos lakóterületi és szolgáltatási fejlesztése, a hiányzó körútszakasz meg-, illetve igényes beépítésével.

A városrészben fontos a panelprogramok folytatása, a lakóházak szigetelése és fűtéskorszerűsítése. A városrész meglévő intézményhálózatának ütemezett fejlesztése a minőségi munkavégzés és a működtetés költségeinek csökkentése érdekében.

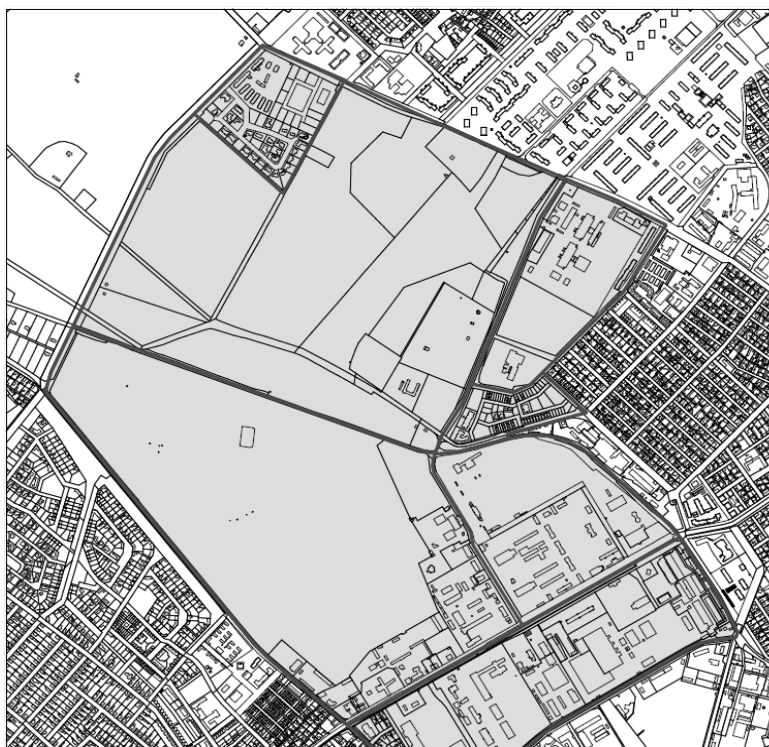

SZÉKTÓ

Lehatárolás:

Vízmű út - III. Béla körút - Nyíri út - Juhar utca - Tatár sor - Lajosmizsei vasútvonal - Korhánközi út - Könyves Kálmán körút (19. ábra).

19. ábra: Széktó lehatárolása

Általános jellemzők:

A településrész szabadidős funkciója már csaknem kilenc évtizedes múltra tekinthet vissza. Az egykori Széktó partján a város már 1926-ban nyári fürdőt létesített. Az 1948-49-ben lecsapolt tó helyén épült ki a városi strandfürdő (Széktói Strand), amely 1977-ben termálmedencékkel bővült, 2003-tól pedig élményfürdőként és csúszdaparkként üzemel.

Itt találhatóak a város legfontosabb sportlétesítményei. A stranddal szemközt 1962-ben avatták fel a Széktói Stadiont, melynek részleges korszerűsítésére 2002-ben került sor. A sportlétesítmények fejlesztése ezt követően is folytatódott a területen, s 2007-ben átépítés után készült el az új Városi Sportcsarnok. Az Izsáki úton 1968-ban átadott fedett uszoda a maga korában korszerűnek számított, azonban napjainkra üzemeltetése gazdaságtalanná vált, így funkcióját veszítette. A strand mellett 2011 óta új, korszerű versenyuszoda és vele egybeépített fedett élményfürdő és wellness-részleg épült fel, amely minőségi szolgáltatásokat kínál a város és a térség lakói számára.

A Nyíri úttól a Vízmű útig húzódó hajdani vízjárta területen 1976 és 1986 között, több fázisban mesterséges víztározó-rendszert alakítottak ki. Ennek egy része 1987 óta jóléti és idegenforgalmi célokat is szolgál. A több mint 120 hektár kiterjedésű Benkó Zoltán Szabadidőközpont területének felét erdő, negyedét pedig egy 20 és egy 14 hektáros tó foglalja el. A Kecskemét-Lajosmizse vasút túloldalán további két, egyenként 10 hektáros tó található. A vízben szegény tájon megtelepült város számára különösen nagy értéket képvisel az összesen több mint 50 hektár kiterjedésű vízfelület, valamint a helyi védett zöldterületek (Kápolna-rét, a Szabadidőpark egy része, Arborétum).

A szabadidőközpont mögött 1986-ban alapított arborétum szakmai sikertörténetnek tekinthető. Természeti, környezeti és rekreációs értékei az idő múlásával egyre jelentősebbé váltak, így nem meglepő, hogy bővítési igénye napirenden van.

A Nyíri út és a Csabay Géza körút által közrefogott 12 hektáros területen áll a megye legnagyobb egészségügyi komplexuma, a Kecskeméti Gyógyintézeti Központ. A megyei kórház központi épületeit 1980-ban adták át. Azóta többször bővítették és korszerűsítették. Legutóbb átadásra került a rendelőintézet harmadik szintje, ahol a járóbeteg-ellátást szolgáló diagnosztikai egységek (vérvételi labor, röntgen diagnosztika, neurofiziológia, in vitro izotóp labor, cytodiagnosztika) kaptak helyet. Jelenleg egy 15 ezer négyzetméter alapterületű új szárny átadása előtt áll a város, melyben többek között anya-gyermek központ, valamint szív- és érrendszeri centrum fog majd helyet kapni.

A városrészhez kapcsolódik az Izsáki úti fejlesztési zóna gazdag intézményi környezettel. Itt található a Kecskeméti Főiskola legnagyobb egysége, a Műszaki Főiskolai Kar (GAMF), Katedra Gimnázium, Informatikai és Művészeti Szakközépiskola és Kollégiuma, a megyei kórház régi telephelye, az OEP Bács-Kiskun Megyei kirendeltsége, valamint két bevásárlóközpont: Szil-Coop Áruház és a 2008-ban megnyílt a Target Center (Tesco, OBI), melynek funkciói napjainkban is bővülnek (KFC 2014).

Az Izsáki út menti térség funkcionális átalakulása az elmúlt években elkezdődött, s várhatóan tovább folytatódik. A KÉSZ Kft. irodaháza helyén 2013-ban nyílt meg a négycsillagos Four Points by Sheraton Kecskemét Hotel és Konferenciaközpont, amely 136 szobával, valamint több mint 570 főt befogadó 8 rendezvénytermével (a legnagyobb 450 fő befogadására alkalmas) elsősorban az üzleti turizmusra specializálódott. Új funkciót keres a régi sportuszoda jelenleg üresen álló épülete, a Megyei Kórház izsáki úti épületkomplexuma, valamint a 12 hektáros Rudolf-laktanya műemlék-együttese, illetve a volt Erzsébet-laktanya ingatlana.

Városrészi célmeghatározás:

A városrész szabadidős, rekreációs, kulturális, oktatási (felsőoktatási lehetőségek szélesítése) és sport funkcióinak erősítése, bővítése. Az Izsáki út mentén alulhasznosított, barnamezős területek (pl. Rudolf- és Erzsébet-laktanya, a KÉSZ Kft. iparterülete, a Megyei Kórház Izsáki úti telephelye, a volt Sportuszoda) komplex funkcióváltó hasznosítása.

A Megyei Kórház további épülettel történő bővítése, az „egytelephelyes”, valamennyi osztályt magába foglaló gyógyintézeti központ kialakítása érdekében. Az egészségügyi adottságok kihasználása, a gyógyturizmus lehetőségeinek bővítésével.

A városrész sportlétesítményeinek fejlesztése (Vízisport telep és golfközpont létrehozása a Széktói Szabadidőközpont területén, a stadion korszerűsítése, új atlétikai stadion létesítése, új teniszközpont kialakítása, a volt sportuszoda épületének sportcélú hasznosítása).

A terület közúti és kerékpáros kapacitásainak bővítése (Izsáki út négysávúsítása, a Csabay Géza krt. folytatása, az Izsáki út és a Halasi út között 541. sz. főútként, komplex kerékpáros zóna kialakítása) a tervezett fejlesztési területek megfelelő közlekedési kiszolgálása érdekében.

VACSIHEGYI VÁROSRESZ

Lehatárolás:

Budai út - Bethlen körút - Ceglédi vasútvonal - tervezett belterületi határ (20. ábra).

20. ábra: A Vacsihegyi városrész lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrész alapvető jellegzetessége az erőteljes mozaikosság. A különböző időpontokban épült, kis kiterjedésű lakónegyedek nemcsak területileg, hanem városképi karakterük alapján is jól megkülönböztethetők egymástól.

A történelmi várostestet északról határoló egykori szőlőskert övben (Vacsihegy) a két világháború között jöttek létre az első telepszerű településkezdemények (Volkertelep, Dárdaitelep, Miklovicstelep, Székelytelep). A részben dűlőutakból kialakult keskeny utcák között szegényes, falusias beépítés volt a jellemző. Az 1960-as években már szabályozott keretek között folytatódott a városrész kiépülése. Ekkor létesültek a Vacsi-köztől keletre elhelyezkedő, rendezett környezetű, családiházás utcák. Az 1980-as évek közepétől a városrész középső és keleti térségében indultak el nagyobb szabású lakóterületi fejlesztések. A cél egy intenzív, de egyben változatos beépítésű városi lakókörnyezet létrehozása volt. Az új – kistársasházás, sorházás és zárt sorú családi házas – lakóegységek jelentősen emelték az épületállomány műszaki minőségét, ennek köszönhetően pedig városrész egyre javuló társadalmi megítélését.

A Vacsihegyi városrészben – a sajátos, mozaikos térszerkezet miatt – nem alakult ki természetes településrész-központ. A lakosok alapellátását szolgáló intézményrendszer is hiányos, mint ahogyan a városrész közlekedési kapcsolatai. Hiányzik a megfelelő hálózati kapcsolat a Hunyadváros és a Széchenyiváros irányába is. A meglévő úthálózat pedig egyre nehezebben képes levezetni az elmúlt évtizedben jelentősen megnövekedett forgalmat. A meglévő intézmények és szolgáltatások egymástól távol, területileg elszórva jelennek meg. A helyben élők a mindennapi szolgáltatások jelentős részét kénytelenek a városrészen kívül igénybe venni, ami újabb nem kívánt forgalmat gerjeszt.

A városrész három legjelentősebb intézménye Kecskeméti Főiskola Kertészeti Főiskolai Kara, a Főiskolai Kar épületében működő Petőfi Sándor Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Óvoda, valamint a Kandó Kálmán Szakközépiskola és Szakiskola. Mindhárom oktatási intézmény a városrész Belvárossal szomszédos peremén helyezkedik el.

Városrészi célmeghatározás:

A városrész jobb megközelíthetőségét elősegítő hiányzó közlekedési kapcsolatok fejlesztése, a Nagy Lajos Király körút és a Mátyás király körút összeköttetésének megteremtése, a Mikszáth Kálmán körút és Akadémia körút – legalább kerékpáros szintű – kapcsolatának biztosítása. Nagy Lajos király krt. hiányzó szakaszának megépítése a Budai útig. Továbbá a

kerékpáros úthálózat sugár irányú kapcsolatának biztosítása (pl. a Talfája közön keresztül) a városközponttal. A Budaihegy térségében lakóterületek kiépítésének támogatása, a kertvárosi jelleg megőrzésével és új közpark nyitásával. A hiányos alapellátási intézményrendszer fejlesztése.

HUNYADIVÁROS

Lehatárolás:

Cegléd-Kecskemét vasútvonal - Szolnoki út - Békéscsabai út - tervezett belterületi határ (21. ábra).

21. ábra: Hunyadiváros lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrész helyén korábban szőlőskertek (Kőrösihegy, Szolnokihegy) terültek el. Az első utcák még az 1930-as években népesültek be (Csillérytelep), de a városrész tényleges kiépülése csak az 1960-as évektől vette kezdetét.

A városrészben a lakóterületi jelleg dominál. Gazdasági funkció nagyobb kiterjedésben csak a Békéscsabai út – Béke fasor – Géza fejedelem körút, valamint a Ceglédi út – Liszt Ferenc utca – Daróczi köz által határolt területen fordul elő. A Ceglédi út mentén a kereskedelmi

funkció gyors térnyerése figyelhető meg. A városrészben a laza, családi házas jelleg a meghatározó, de emellett számos más beépítési forma is jelen van (telepszerű blokkos, illetve paneles kislakótelepek, kistársasházak, sorházak, ikerházak, zárt sorú családi házak).

Hunyadiváros szerkezetében és településképében világosan érzékelhető a tervszerűség, ez a tervszerűség azonban nem jelent egyúttal monotonitást is. A változatos beépítés megteremti azokat a kisebb lakóegységeket, amelyekkel a helyiek könnyen azonosulni tudnak és magukénak érznek.

A városrész két alközponttal rendelkezik. A Hunyadi János tér a városrész régebbi építésű, jellemzően családi házas déli részének a természetes központja. A tér helyzete, városias környezete és központi szerepkörei (középiszkola, általános iskola és egészségház) együttesen valódi városrészcentrummá avatják.

A Hunyadiváros északi részén, az 1970-es és 1980-as években felépült társasházak, sorházak környezetében alakult ki a városrész másik alközpontja. A helyi igényeket kielégítő oktatási intézmények (óvoda, általános iskola) mellett, itt található a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága, a Természet Háza, és a Kecskemétfilm Kft. alkotóműhelye. Valódi városrészközpont helyett azonban inkább intézményi csoportosulásról beszélhetünk, mivel az egyes épületek egymástól távolabb, önállóan jelennek meg, s nem képeznek városképi egységet.

Hunyadivároshoz tartozik az 1928-ban alapított baromfifeldolgozó üzemegysége. Az egykori városszéli telephely ma már zárványként ékelődik a várostestbe.

Szintén a gazdasági funkció a meghatározó a Béke fasor – Géza fejedelem körút – Békéscsabai út által határolt területen. A korábbi ipari övezet fokozatos átalakulása figyelhető meg. Az utóbbi 10-15 évben előtérbe került a kereskedelmi funkció (Lidl, Faipari áruház, nagykereskedelmi telephelyek), és intézményi szerepkörrel is gazdagodott a terület (Kecskeméti Regionális Képző Központ, ma Türr István Képző és Kutató Intézet).

A városrész legnagyobb problémája a belvárostól történő elszigeteltség (vasút elvágó hatása), valamint a gyenge közúti kapcsolat más városrészekkel (Mátyás király körút - Nagy Lajos király körút kapcsolatának hiánya).

Városrészi célmeghatározás:

A városrész közlekedési kapcsolatainak javítása, a Ceglédi út felújítása, a kapcsolódó Liszt Ferenc utca és Mátyás király körút csomópontjainak korszerűsítése, a hiányzó Mátyás király körút - Nagy Lajos király körút kapcsolatának megteremtése, a Ceglédi út és a 140-es számú

vasútvonal külön szintű keresztezésének megoldása, valamint a Szolnoki út-Béke fasor csomópont rendezése.

A Béke fasor – Géza fejedelem körút – Békéscsabai út által határolt korábbi ipari övezet funkcióváltó hasznosításának folytatása, a városrész szolgáltatási jellegének erősítése.

A helyi közösség által kezdeményezett városrészi alközponti fejlesztés megvalósítása, új közösségi terek kialakítása, az előregedő városrész társadalomfejlesztési programjainak elindítása.

SZENT ISTVÁN VÁROS

Lehatárolás:

Szolnoki út – Békéscsabai út – belterület keleti határa – Kecskemét-Lakitelek vasútvonal – Cegléd-Szeged vasútvonal (22. ábra).

22. ábra: Szent István Város lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrészen belül két, eltérő területhasználatú rész különíthető el, a Műkertvárosi lakónegyed, valamint a keleti gazdasági terület.

Műkertváros 4.300 lakójával már a tekintélyesebb kecskeméti lakónegyedek közé tartozik. A Műkert területén építették fel 1909-12 között a város Művésztelepét. Lakóterületként a XX. század második felében vált jelentőssé. A családi házas beépítés mellett, a Szent István körút felé eső részen 6-8-10 lakásos, 2-3 szintes társasházak szegélyezik az utcákat. Napjainkban a városrész legjelentősebb vonzereje a Kecskeméti Vadaskert.

A Békéscsabai út és a Szent István körút a város gazdasági életének egyik kulcsterülete. A keleti gazdasági terület előzményét a Békéscsabai út déli oldalán 1922-ben alapított Platter-féle Konzervgyár jelentette. A gazdasági telephelyek nagyobb léptékű megjelenésének az 1970-es években átadott Szent István körút teremtette meg a feltételeit. A korábban a várostól közlekedésileg elzárt, mezőgazdasági hasznosítású térségben először a megyei építőipari vállalat hatalmas házgyári telephelye épült fel, majd az 1990-es években számos multinacionális vállalat telepítette ide új termelőbázisát. A város legnagyobb ipari foglalkoztatói közül itt található a Kecskeméti Konzervgyár Zrt., a Phoenix Mecano Kecskemét Kft., a ThyssenKrupp Nothelfer Kft., a Hilti Szerszám Kft., CabTech Kft.

Jelentős lökést adhat a terület további fejlődéséhez, hogy az északi-elkerülő út a városrész határában éri majd el a 44. sz. főutat. Hasonlóan nagy potenciál rejlik a kecskeméti repülőtér vegyes hasznosításának jövőbeli beindításában, amely a Szolnokihegy keleti részének átalakulását hozhatja magával.

Városrészi célmeghatározás:

A lakó és ipari területek egybenövésének megakadályozása, a konfliktusterületek számának csökkentése, a térség gazdasági jellegének hangsúlyozásával. Részletes Rendezési Terv készítése, valamint a feltáróút-hálózat kiszabályozása a hajdani kertségi területen.

Az északi elkerülő út közelségében, valamint a kecskeméti repülőtér vegyes hasznosításában rejlő fejlesztési potenciál kiaknázása.

A Műkertváros kisvárosias jellegének megőrzése, a műkerti Múterem-villák örökségvédelmi szempontú felújítása, a Vadaskert bővítési lehetőségeinek alapos, minden szempontot figyelembe vevő vizsgálata, valamint a Műkerti sporttelep igényes funkcionális fejlesztése

SZENT LÁSZLÓ VÁROS

Lehatárolás:

Fülöpszállási vasútvonal – Szegedi vasútvonal – déli elkerülő út (54. sz. főút) – Halasi út (541. sz. főút) (23. ábra).

23. ábra: Szent László Város lehatárolása

Általános jellemzők:

A városfejlesztési körzet területhasználata összetett. Nagyobbik részén a gazdasági (azon belül is az ipari) hasznosítás dominál, kisebb hányadán pedig kertvárosias, illetve falusias lakóterületeket találni. Lakóterületei mind egymástól, mind a város központi részétől elkülönülnek.

Az első gazdasági létesítmények (gőzmalom, sertéshizlaló telep) az 1800-as évek végén Kecskemét-Alsó vasútállomás mellett jelentek meg. Az 1970-es, 1980-as évekre ipari és kereskedelmi telephelyek többé-kevésbé összefüggő sávja alakult ki a Mindszenti körút, a Külső Szegedi út és a Matkói út mellett, ahol olyan cégek jelentek meg, mint a STI Petőfi Nyomda, a Zwack Pálinka Manufaktúra, vagy a VER-BAU Kft.

Ezen a területen jött létre a város nagybani piaca, a régió legjelentősebb gokart pályája a kapcsolódó szállodával és kiszolgáló egységekkel, valamint számos autókereskedés is.

A főbb feltáró utak közötti területek azonban beépítetlenek maradtak (nagyobb részt a közművesítés, s a belső feltáróutak hiányai miatt). Ez a laza, hézagos térszerkezet az utóbbi negyedszázadban sem módosult lényegesen, az új beruházások is alkalmazkodtak az adottságokhoz.

Kivételt jelent a Szegedi út és a Szegedi vasút közötti terület, amely nagy területigényű zöldmezős beruházások számára kínált fejlesztési lehetőséget (Univer Product Zrt., Bertrans Zrt., Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft., Fornetti Kft., a város új busztelephelye).

Szent László város gazdasági zónájában három különálló lakónegyed is beékelődik. A legnagyobb a Halasi út és a Matkói út között elhelyezkedő Rendőrfalu. Az első utcák az 1930-as években létesültek, mai formáját az 1960-as években érte el. Utcahálózata mértani szerkesztésű, településképe falusias. Népsége 1770 fő.

A Szent László körút déli oldalán található Kósafalu az 1970-es években termelőszövetkezeti lakótelepnek épült, és körülbelül 800 lakosnak ad otthont.

A legkisebb és legrégebbi múltra visszatekintő településrész az ún. Muszáj, ahol a lakosság száma mindössze 500 fő.

Városrészi célmeghatározás:

Törekedni kell a pazarló területhasználat megszüntetésére, az alulhasznosított gazdasági területek benépesítésére, a befektetők erre a területre történő irányítására, valamint az iparterületek védőfásítására.

Biztosítani kell az ipari besorolású területek megfelelő közművesítését, az ipari feltáró utak kiépítését, esetleg ipari park kialakítását.

Gondoskodni kell az iparterületek és lakóterületek „egymásmellettiségből” adódó konfliktushelyzetek számának csökkentéséről.

Szükség van az 54. sz. főút kapacitásbővítésére az M5 autópálya és az 5. sz. főút közötti szakaszon, továbbá az 5-ös számú főút déli – városból kivezető szakaszának – fejlesztésére. Meg kell oldani a déli iparterület kerékpáros infrastruktúrájának kiépítését is, hogy a legfontosabb irányokból (Szent László körút, Juhász utca, Külső Szegedi út, Klebelsberg Kunó út) biztosítottá váljon a megközelíthetőség.

Fontos a sugárirányú és a körúti szakaszok mentén a mindmáig hiányzó közvilágítás kiépítése, lehetőség szerint korszerű ledes világítótestek felhasználásával.

ALSÓSZÉKTÓ

Lehatárolás:

Dunaföldvári út – Izsáki út – Könyves Kálmán körút – Weber Ede út – Halasi út – dél-nyugati belterületi határ (24. ábra).

24. ábra: Alsószéktó lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrész térszerkezeti inhomogén, egymástól elszigetelt területi egységekből tevődik össze. A különböző területhasználattal és eltérő beépítési jellemzőkkel rendelkező településrészek között csak laza kapcsolat van. A lakóterületek alkotják a városrész magját (Alsószéktó Kertváros, Szeleifalu), amihez kelet felől jelentős kiterjedésű gazdasági zóna, nyugat felől pedig kereskedelmi központ csatlakozik.

Szeleifalu kis kiterjedése ellenére saját városrészi identitással rendelkező lakóterület. Magja a két világháború közötti időszakra jellemző peremvárosi telep képét mutatja. Az 1960-as években történt lakóterület-fejlesztés már a kertvárosias jellegét erősítette. A településrész nyugati oldalán az 1990-es évek elején felépült új családiházak már az Alsószéktói tanyák határrész kertvárosi átépülésének előfutáráiként tekinthetők. A Szeleifalu dél-nyugati határrészén jelentős kiterjedésű tartalék lakóterületek állnak rendelkezésre.

Alsószéktó Kertváros az Izsáki út és a Fülöpszállási vasútvonal között helyezkedik el. Keleti fele az 1960-as években, nyugati része pedig az 1990-es évek elején népesült be. 2010-ben itt épült fel mintegy 25.000 m²-en az ún. Mercedes lakópark, amely 50 családi házat foglal magába.

Alsószéktó „Homokbánya” nevű településrésze a város legnagyobb egykori szovjet laktanyáját fogadta be. A több mint 50 hektáron elterülő ingatlan-együttesnek eddig még csak kisebbik hányadát sikerült hasznosítani. A felújított épületekben helyet kapott egy középiskola, a Keckeméti Főiskola kollégiuma és Tudósháza, továbbá kialakítottak 240 önkormányzati bérlakást is.

A város nyugati kapujában – az autópálya közelségét és a kedvező közlekedési kapcsolatokat kihasználva – kereskedelmi centrum alakult ki. Az Auchan hipermarket mellett jelen van a Media Markt, a Decathlon, az Aldi, de található itt mezőgazdasági szakáruház és fürdőszobaszalon is.

A Könyves Kálmán körút – Wéber Ede út – Lajosmizsei vasút – Halasi út által határolt területen egyeduralkodó a gazdasági funkció. Egykor a Kiskőrösi út elején működött a város egyik első ipari üzeme, az 1900-ban alapított Első Keckeméti Konzervgyár. A Kiskőrösi út és a Halasi út között ma már elavultnak tekinthető a telephelystruktúra. Az épületek többsége elöregedett, a jelenlegi elvárásoknak már nehezen felel meg. A Kiskőrösi út és a Wéber Ede út közé eső terület kevésbé beépített. A Könyves Kálmán körúttal határos nyugati része az utóbbi 15-20 évben alakult ki, ahol kereskedelmi egységeket éppen úgy megtalálunk, mint termelő vállalatokat (autókereskedések, Rösch Mode ruhagyár, Agroker, stb.).

Városrészi célmeghatározás:

Fontos városrészi cél a Homokbánya területének környezetbarát módon történő komplex fejlesztése, igazi városi alközpont létrehozása, amely gazdasági, kereskedelmi, lakóterületi (pl. bérlakásépítés, új lakóterületek kijelölése), intézményi és közterületi fejlesztéseket (pl. parkok, kerékpárforgalmi létesítmények, közvilágítás, járdák, közutak) egyaránt magába foglal. A közterületi fejlesztések részeként a városrész zöldfelületeinek megújítása, valamint a városrész üzemeltetésébe a megújuló energia nagyobb arányú bevonása. A város innovációs és K+F kapacitásának növelése érdekében Kreatív Innovációs Központ és technológiai park létrehozása a Homokbánya területén.

A lehatárolt városrészben jelen lévő sokszínű funkció (lakóterületi, intézményi, kereskedelmi, foglalkoztatási), valamint a jövőbeli fejlesztési elképzelések kiszolgálása érdekében a terület észak-nyugati határán húzódó Izsáki út négynyomúsítására, illetve a szükséges szerviz- és kerékpárutak kialakítására.

Meghatározó jelentőségű lehet a Nyugati Ipartelep megújulásában, a terület jobb feltárásában a Csabay Géza krt. és a Mindszenti krt. között építendő körútszakasz (541. sz. főút) megvalósulása.

Jelentősebb társadalmi igény esetén lehetőség mutatkozik a Szeleifalu dél-nyugati határrészén elhelyezkedő tartalék lakóterületek beépítésére, hasznosítására.

PETŐFIVÁROS

Lehatárolás:

Izsáki út - Vízmű út - Csalánosi út (25. ábra).

25. ábra: Petőfiváros lehatárolása

Általános jellemzők:

Az Izsáki úttól északra elhelyezkedő Petőfiváros erdősávok mögé húzódó összefüggő, magas társadalmi presztizsű lakóövezet. Átmenő közlekedési forgalom egyáltalán nem terheli. A városrészben a családiházak beépítés dominanciája mellett sorházak és ikerházak is megtalálhatók. A lakókörnyezet jellege alapján az egyes építési fázisok területileg is jól elkülönülnek. Az 1990 előtt kiépült, Szüret utcától nyugatra eső területeken a nagyobb telkek (átlagosan 800 m²) és lazább beépítés általános. Az 1990 után kialakított, Vízmű út felé eső részekben már kisebb telekméret (500-600 m²) és intenzívebb beépítés jellemző.

A városrész kezdetben központ és intézmények nélkül épült. Az általános iskolát csak 1989-ben adták át. Ma a Vásárhelyi Pál Általános Iskola környéke tekinthető a városrész központjának, de valódi, teljes értékű városrészi alközponttól nem beszélhetünk. A helyi

lakosságot kiszolgáló alapvető oktatási és egészségügyi intézményeken kívül (iskola, óvoda, háziorvosi rendelő, gyógyszertár), az 1990-óta itt működő SOS gyermekfalu emelhető még ki.

Városrészi célmeghatározás:

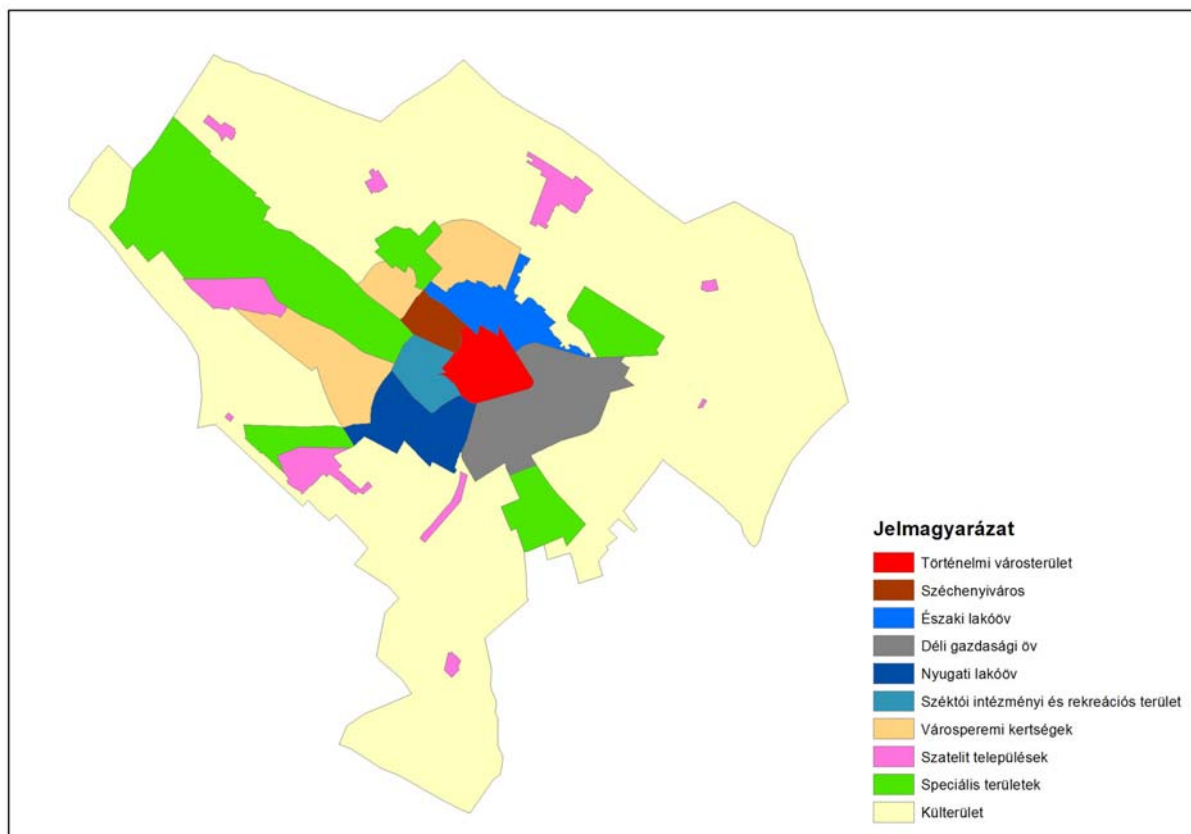
A viszonylag kedvező demográfiai adatoknak köszönhetően támogatható a városrész intézményeinek bővítése, felújítása, korszerűsítése, ezzel összefüggésben új közösségi terek kialakítása, a városrészi identitás növelésével.

Fontos városrészi cél a terület déli határán húzódó Izsáki út keresztmetszetének bővítése, az Izsáki út - Vízmű út csomópontjának korszerűsítése, valamint a Csalánosi út mentén kialakítandó gyalogos- és kerékpárút megépítése.

EGYÉB BEL- ÉS KÜLTERÜLETI VÁROSRESZEK

Ezeket a városrészeket az Integrált Településfejlesztési Stratégia városfejlesztési körzet lehatárolása alapján azonosíthatjuk (26. ábra). Indokoltnak tartjuk három sajátos városfejlesztési övezet kiemelését, *a szatellit településrészeket, a városperemi kertskéket, és a tanyás külterületeket*, melyek fejlesztési céljait ugyancsak azonosítani szükséges.

26. ábra: Kecskemét városfejlesztési körzetei

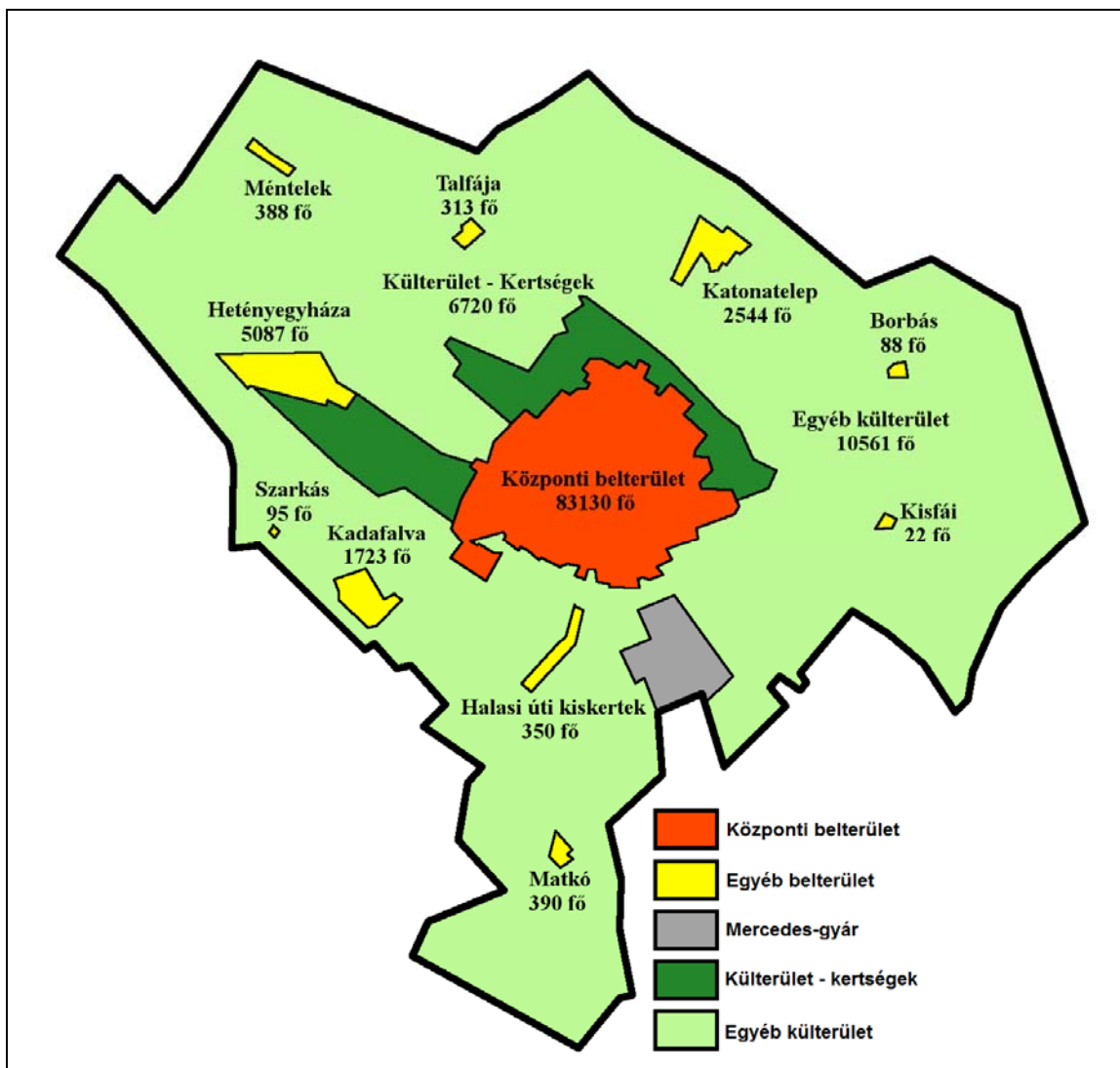

SZATELLIT TELEPÜLÉSRESZEK

Lehatárolás:

A jelzett 10 egyéb belterületi településrészt (szatellit településrészek) lehatárolását a 27. ábra mutatja be.

27. ábra: Az egyes területi egységek térbeli megjelenése és jellemző lakosságszámuk

Adatok forrása: Magyarország helységnévtára 2013.

Általános jellemzők:

A körzetbe Kécskemét tíz, a központi településtesttől különálló, úgynevezett egyéb belterületi településrész tartozik. Közülük három (Hetényegyháza, Katonatelep és Kadafalva) népességszáma 1500-5100 fő közötti, dinamikus népességnövekedést mutató szuburbán település. A másik négy településrészt képviselő Matkó, Méntelek, Halasi úti kiskertek és Talfája lassabb népességfejlődéssel jellemezhető, 300-400 fős lakossággal. A szatellit

településrészek harmadik csoportjába tartozó Szarkás, Borbás és Kisfái népességszáma nem éri el a 100 főt. A központi belterülettel összevetve, a szatellit településrészek általánosságban fiatalosabb korszerkezettel rendelkeznek, így mondhatjuk, hogy a központi belterület természetes humán erőforrás tartalékainak egy része itt található. A három nagy lakosságszámú településrésze jellemző, hogy mindegyikben megtalálhatók az alapszintű szolgáltatások, a településrészek rendelkeznek óvodával, általános iskolával, orvosi rendelővel, s viszonylag nagy számban vállalkozásokkal is. Különösen igaz ez Kadafalvára, ahol egy 51 ha-os ipari park számos vállalkozást foglal magába. A három településrésze jellemző, hogy a munkavállalók nagy számban ingáznak a Központi belterület munkahelyeire, amely az egyelőre szűkös közúthálózat jelentős igénybevételével jár. A kisebb lakosságszámmal jellemezhető településrészek (Méntelek, Matkó, Halasi úti kiskertek, Borbás, Szarkás, Kisfái, Talfája) jelentős, a természeti adottságokból is következő különbségeket mutatnak.

Célmeghatározás:

Ezen szatellit települések fejlesztési céljai elsősorban a lakóterületi minőség javítására, az alapszolgáltatások kiépítésére, illetve korszerűsítésére, bővítésére, továbbá a központi belterülettel összekötő alsóbbrendű utak és kerékpárutak fejlesztésére, valamint a szolgáltatások helyben tartására, letelepítésére irányulnak. Ezt egészítik ki olyan fejlesztési elképzelések, mint a Halasi úti kiskertek mellett húzódó 54. sz. főközlekedési út (és kerékpárút) fejlesztése, a hetényegyházi északi elkerülő út (5218. j. út) kiépítése, a Kisfáit érintő 145-ös vasútvonal korszerűsítése, Talfája 5. sz. főút és mellette kerékpárút fejlesztése, vagy a Katonatelepet érintő 441. sz. főút kapacitásbővítése, melyek az elérhetőségi viszonyaikat javíthatják.

VÁROSPEREMI KERTSÉGEK

Lehatárolás:

A városperemi kertségek városfejlesztési körzete a központi belterülettől északra, a külterületen található, három egymástól elkülönülő tömbjét volt zártkertek alkotják (ld. 26. ábra). Az Északkeleti tömb (Budaihegy és Vacsihegy kertségek) dél felé az Északi lakóövvvel határos, attól nem válik el élesen. Keleti határát a Cegléd-Szeged vasútvonal (140-es) képezi, északi határát a leendő (445-ös) északi elkerülő út nyomvonala adja és választja el az egyéb külterületektől. A tömböt nyugaton a térképen zöld színű (speciális területként feltüntetett) gazdaságfejlesztési terület (Gksz) zárja le, melynek pontos határait a város hatályos

Szerkezeti Tervében lehet nyomon követni. Ettől a gazdaságfejlesztési területtől nyugatra található északi tömb (Máriahegy kertség) északi határát szintén a majdani elkerülő út képezi, nyugatra egy újabb speciális terület, a „Zöld folyosó” határolja. Délről a Széchenyiváros városfejlesztési körzettel határos, annak fejlesztési „tartalékerületként” kezelt Belső-Máriahegy részétől a Széles köz határolja le, azonban nem válik el tőle élesen. A legnagyobb északnyugati kertéségi terület (Úrihegy és Felsőszéktó) határát északkeleten a Kecskemét-Lajosmizse vasútvonal, Hetényegyháza déli része, az Úrihegy és Szarkás közötti dűlőút, az M5-ös sztráda íve, valamint a Nyugati lakóöv határvonala rajzolja ki. A városfejlesztési körzet lehatárolása nagyjából megegyezik a 2008-as IVS-hez lehatárolt városfejlesztési körzettel, annál valamivel kisebb területre terjed ki.

Általános jellemzők:

A kertségek eltérő területhasználatuk mindig is jól elkülönítette a többi – pl. tanyás – külterülettől. A kertségek földterületeknek nagyobb része szőlő, gyümölcsös, illetve kert művelési ágba sorolható. A másik jellegzetesség az aprólékosan tagolt birtokszerkezet.

A szocializmus idején a kertségek egy részét hobbikertként felosztották, amelyek a gazdálkodási mellett már rekreációs szerepet is betöltöttek. A rendszerváltás után felerősödött a körzet lakófunkciója. Megfigyelhető a korábbi hétvégi ház állandó lakóhellyé válása, illetve új építésű, villaszerű ingatlanok megjelenése, amiket a központi belterületről módos kiköltözői emeltek. Ezek az új lakosok már kizárólag lakófunkcióra használják ingatlanjukat, ami konfliktusokhoz vezethet a ház körüli gazdálkodást továbbra is fenntartani kívánó régebbi lakókkal. A kertségek alapvető problémája a funkcionális jelleg megváltozásából adódik. A mezőgazdasági eredetű úthálózat nem alkalmas a lakóhelyi jelleg által támasztott követelmények kielégítésére. Legtöbbször a közterületet alkotó dűlők vonalvezetése teljesen esetleges, hiányzik a megfelelő szélesség, nincsenek meg a szükséges hálózati kapcsolatok. A terület egyre intenzívebb beépítésével a kedvezőbb közterületi rendszer kialakításának lehetősége is egyre kisebb.

Területi egységek:

Máriahegy

A Máriahegy egyike Kecskemét legnagyobb népességű külterületi határrészeinek. Lakossága a 2011 évi népszámlálás szerint 1339 fő, és folyamatos növekedést mutat. Könnyű megközelíthetőségének köszönhetően már 100 évvel ezelőtt is a város egyik legkedveltebb kertéségi területe volt. Kezdetben még alapvetően gazdálkodásra használták a kerteket. A

rendszerült követően sok kiskertbe költöztek ki a tulajdonosai, s a meglévő lakótanyák mellett szép számmal épültek új családi otthonok is (különösen a Ladánybenei út mentén). Ennek köszönhetően 1990-2001 között csaknem egynegyedével nőtt a helyben lakó népesség, s mintegy ötödével a lakóingatlanok száma. Napjainkban Máriahegy egy rendkívül tagolt struktúrájú, sűrű beépítésű, sokszínű kertségként jellemezhető, amely jelentős térszerkezeti problémákkal küzd. A területtel szemben felmerülő már-már lakóövezeti, kertvárosi igényeket jelen állapotában nem képes kielégíteni.

Budai- és Vacsihegy

E két határrész sem területileg, sem karakterében nem különül el élesen egymástól. Együttes kiterjedésük és népességük a szomszédos Máriahegyhez hasonló. E két területre is jellemző, hogy térszerkezeti vázuk a városból kivezető a sugárirányú utakra épül, korlátozott keresztirányú kapcsolattal. A XX. század második felében a városszéli kertes részei beépültek, azonban a Budai- és Vacsihegy fennmaradó része – miután a város terjeszkedése nem volt olyan erőszakos, s nagyobb hobbikert-osztásokra sem került sor – a városperemi zóna többi határrészéhez képest egy autentikusabb kertségi jelleget őrzött meg.

A főbb dűlők mentén már gyakran összeérnek a házak, viszont a dűlők között még szántókat, gyümölcsösöket és tanyai gazdaságokat találni. Az alföldi viszonylatban élénk domborzat következtében igen jellegzetes a terület tájképi megjelenése: dombhátakon megülő tanyák, mélyedésekben elfekvő szántók és gyepek. Ez a tájképi érték azonban erősen veszélyeztetett az új építkezések miatt.

Felsőszéktői tanyák

Megjelenése és jellege alapján Máriahegyvel állítható párhuzamba: magas népsűrűség, nagy számban megjelenő kiskertek, nehezen áttekinthető belső térszerkezet. Különbség viszont, hogy Máriahegyhez képest Felsőszéktő korábban egy jóval kevésbé benépesült határrésze volt a városnak. Tehát egy gyorsabb és dinamikusabb folyamat eredményeként alakult ki a jelenleg tapasztalható beépítés és területhasználat (pl. az 1990-es évtizedben másfélszeresére nőtt a határrész a népessége). Ez a fejlődési folyamat a mai napig töretlen.

Úrihegy

A Felsőszéktői tanyák és Hetényegyháza között elterülő határrész több mint kétezer lakójával a város legnépesebb külterületi határrésze. Fejlődésének ütemére jellemző, hogy a rendszerült óta megháromszorozta lakónépességét. Úrihegyet a Felsőszéktői tanyáktól, illetve a belső kertségi gyűrű határrészeitől mindenekelőtt a szabályos, hálós jellegű

dűlőúthálózata különbözteti meg. Ma már nemcsak a Hetényegyházi utat kíséri szinte összefüggő beépítés, hanem a határrész belsejében található főbb dűlők is egyre inkább utcás jelleget kezdenek öltetni. Ugyanakkor a hálós struktúra által közrezárt belső területeken továbbra is a kertes jelleg dominál. Úrihegy térszerkezetében az M5-ös autópálya megépülése jelentős torzulást okozott. Az autópálya keresztülzeli a kertséget, megszüntetve a korábbi utcahálózati kapcsolatokat.

Célmeghatározás:

Szabályozott közterület-hálózat kialakításával és a helyi ellátás kiszélesítésével a lakókertes fejlődés feltételeinek megteremtése, illetve a központi belterülettől távolabbi részeken a kertművelési tradíciók értékörző újraértelmezése.

A kertségeken belül a népességnövekedést elsősorban a városhoz közelebb eső, már jelenleg is nagy lakónépséget tömörítő területekre kívánatos összpontosítani (Máriahegy és Felsőszéktő), mely lakókertek a jövőben Kecskemét új, vonzó színfoltjává válhatnak.

A kertségek nem lakókertes övezeti besorolású részein az erősödő lakójelleg mellett továbbra is a kertművelés és gyümölcstermesztés kapja a főszerepet. Ezekben a területeken a lakófunkció túlzott mértékű térnyerését, illetve földterületek nagymértékű felaprózódását el kell kerülni. Fokozott figyelmet kell biztosítani a Budai- és Vacsihegy térségében a városperemi kertes tájkarakter megőrzésére.

TANYÁS KÜLTERÜLET

Lehatárolás:

A központi és egyéb belterületi településrészekbe nem tartozó, s az előzőekben bemutatott, különböző városfejlesztési körzetekhez nem sorolt külterületek tartoznak ide (ld. 26. ábra).

Általános jellemzők:

A 2011-es népszámlálás adatai alapján Kecskemét rendelkezett Magyarország legnagyobb külterületi lakosságával, még a máshova korábban be nem sorolt külterületeken is 8748 főt, a város lakónépességének 7,4%-át találjuk. A térséget fiatalos korösszetétel, alacsony iskolai végzettség (a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya az aktív korúakon belül (25,3%) majdnem kétszerese a városi átlagnak) és viszonylag kedvezőtlen foglalkoztatottsági helyzet jellemzi (az aktív korúak 13,4%-a pedig se munkajövedelemmel, se általános iskolainál magasabb végzettséggel nem rendelkezett).

A külterületet három jól elkülöníthető határrészre (északi, nyugati, déli) oszthatjuk. A lehatárolás alapját a természeti adottságokon alapuló különböző táj- és területhasználat, illetve ebből adódóan eltérő tájkép és épített környezet indokolja.

Északi határ

A Kecskemét külterületének északi része (Ménteleki tanyák, Talfája és Belsőnyír keleti része) őrzi leginkább a klasszikusnak tekinthető tanyás településhatár képét. A változatos talaj- és terepadottságokhoz alkalmazkodó sokszínű tájhasználat révén a külterület tájképi értékekben leggazdagabb része. Méntelek térségében a nagyobb kiterjedésben fennmaradt természetes gyepek ökológiai értéket is képeznek.

Nyugati határ

A külterületek közül a legkisebb kiterjedésű, de a legnagyobb lakosságszámmal rendelkező része. Területét igen gyenge minőségű homoktalajok alkotják, ezért földje szántóművelésre alkalmatlan. A várostól távolabbi fekvése miatt a kiskertes művelés is csak a közlekedésileg frekvenciáltabb részein jellemző. Természetközeli területek csak elvétve fordulnak elő. A XX. század első felében Szarkás térségében jelentős szegénytanyai népesség telepedett meg, melynek máig ható öröksége a korszerűtlen tanyai épületállomány. Az utóbbi években nagy számban jelentek meg a világtól elszigetelt tanyákon szociálisan rászorultak, s ezáltal fennáll a területi szegregátumok kialakulásának veszélye. Ugyanakkor a Ballószögi út, a Kadafalvi út és a Beretvás köz térségében a városból kitelepülő középosztály új építkezései a meghatározóak.

Déli határ

A matkói határrésztől a Borbási tanyáig húzódó területsáv a fejlesztési körzet legnagyobb kiterjedésű egysége. A Városföldi tanyák, valamint a szomszédos Törökfői és Kisfői határos részei Kecskemét külterületének legjobb talajadottságaival rendelkeznek. A magas aranykorona értékű földek kiválóan alkalmasak szántóföldi növénytermesztésre. Az 1960-as évektől bevezetett nagyüzemi gazdálkodás következtében a korábban szórványtanyavilággal jellemezhető tagoltabb birtokstruktúrájú táj mára erőteljesen monoton jelleget öltött. Az egykori mezsgyehatárok, fasorok és tanyák zöme eltűnt, s a terület lakossága 1960 óta kevesebb, mint a harmadára csökkent. A közelmúltban pedig a Mercedes-beruházás hasított ki közel 450 ha-t a területből.

A „feketeföldektől” délnyugatra található a matkói határrész, ahol nagy kiterjedésben található természetközeli területek: a csaknem 900 ha-os Matkói-erdő, illetve attól keletre a Matkópusztai ürgés gyeplépcső Natura 2000 természetmegőrzési területe.

A „feketeföldektől” északkeletre elhelyezkedő Kisfái az alkörzet legnépesebb határrésze. A majdnem 1000 fős lakosság döntő része a Kecskemét-Lakitelek vasútvonal melletti területsávban él. Ezen a részen a magasabb népsűrűséghez intenzívebb mezőgazdasági tevékenység társul. Ugyanakkor Kisfái nyugati felén a nagy kiterjedésű természetes gyepek az extenzív, természetközeli gazdálkodás szélesebb körű kialakítására kínálnak lehetőséget.

A Kisfáival szomszédos Borbási tanyák gyéren lakott, szóróványtanyás határrésze a városnak, nagyobb parcellákkal. Adottságai a jövőben is a terület szántóföldi hasznosítását preferálják.

Célmeghatározás:

Legfőbb cél a mezőgazdasági földhasználat prioritása mellett, a mezőgazdasági kultúrtáj értékeinek megőrzése, a vízgazdálkodás fejlesztése (vízpótlás, csapadékvizek helyben tartása, az öntözővíz biztosítása, a talajvízvédelem) a termőföld védelme, a városellátó termelés szerepének növelése.

A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek árának világviszonylatban várható tartós emelkedése, Kecskemét térségében is felértékelheti a mezőgazdasági földterületeket, ezért ezek védelme kiemelt jelentőségű. Erősíteni kell a helyi zöldség és gyümölcsstermesztés, valamint szántóföldi termelés szerepét. Elő kell segíteni az árutermelő gazdák mezőgazdasági beruházásait (terménytárolók és hűtőházak építése, élelmiszer-feldolgozó kapacitások kialakítása, új géppálmások létrehozása), fejlesztéseit és szövetkezési igényeiket. Támogatni szükséges a térségben előállított mezőgazdasági termékek helyben történő értékesítését, a helyi ellátási rendszerek kiépítését.

A nagy területű zöldmezős ingatlanfejlesztések és a mezőgazdasági termeléshez, illetve tájfenntartáshoz nem köthető lakóingatlanok külterületi elhelyezését a jövőben korlátozni szükséges. A mezőgazdasági földterületek termelésből történő kivonására csak kivételes esetekben (nemzetgazdasági érdek) kerülhet sor, azok biológiai és termőhelyi értékével arányos kompenzáció (erdősítés, rekultiváció) biztosítása esetén.

1. táblázat: A városrészi- és a tematikus célok kapcsolódása, viszonyrendszere

	Városrész	Részletes fejlesztési cél	Illeszkedés a tematikus célokhoz	Prioritás	Érintett ágazat, fejlesztendő elem
BELTERÜLET	Belváros	A halmazos városszerkezet megőrzése	Tc14	*	településszerkezet, városkép
		Városközpont kiterjesztése	Tc8, Tc14, Tc15	**	szolgáltatásfejlesztés
		Turisztikai vonzerő fenntartása	Tc8, Tc9, Tc13, Tc14	***	szolgáltatás, zöldfelület
		Főtér környéki utcákban funkciómegerősítés, funkcióbővítés	Tc9, Tc14	*	szolgáltatásfejlesztés
		Kiskörút forgalmi szerepének újragondolása	Tc15	***	közlekedésfejlesztés
		Kulturális és közösségi élet fejlesztése	Tc9, Tc13	**	szolgáltatásfejlesztés
	Vasút menti térség	Vasúti területek revitalizációja	Tc1, Tc14	**	településszerkezet, városkép
		Új közösségi terek kialakítása	Tc9, Tc13, Tc14	**	közterület, zöldfelület
		Új alközpont, intermodális központ megépítése	Tc1, Tc4, Tc15, Tc16	***	intézmények, közlekedés, szolgáltatás
	Déli külvárosok	Környezeti megújulás	Tc5, Tc6, Tc14	***	közterület, zöldfelület
		Intézmény korszerűsítés	Tc6, Tc10, Tc12	*	intézmények
		Közterületek revitalizálása	Tc13, Tc14	**	közterület, zöldfelület
	Máriaváros	Védett utcák és épületek örökségének őrzése, megújítása	Tc9, Tc14	**	közterület, épített környezet
		Intézmények megújítása	Tc6, Tc10, Tc12	**	intézmények
		Közterületek zöldfelületeinek megújítása	Tc5, Tc13	***	közterület, zöldfelület
	Villanegyed	A településkarakter megőrzése	Tc14	***	településszerkezet, városkép
		Zöldfelületek állapotának javítása	Tc5, Tc13	**	közterület, zöldfelület
		Parkolóház a Nagykörút mentén	Tc15	*	közlekedésfejlesztés
		Repülőkórház hosszú távú működésének biztosítása	Tc12	**	intézmények, szolgáltatás
	Széchenyiváros	Komplex közterület megújítás	Tc5, Tc13, Tc14	***	közterület, zöldfelület
		Széchenyi sétány alközpont megújítás	Tc12, Tc13, Tc14	**	közterület, intézmények, szolgáltatás
		Külső körút hiányzó szakaszainak megépítése	Tc15	***	közlekedésfejlesztés
		Panellakások fűtéskorszerűsítésének folytatása	Tc6, Tc7	**	épített környezet, energiahatékonyság
	Széktó	A rekreációs, kulturális, oktatási funkciók szélesítése	Tc10, Tc11, Tc13	**	intézmények, szolgáltatás
		KÉSZ Ipari park rozsdamezős területének komplex funkcióváltó rehabilitációja, fejlesztése	Tc1, Tc6, Tc9, Tc13, Tc14, Tc15	***	intézmények, szolgáltatás, közterület, zöldfelület
		Sportlétesítmények fejlesztése	Tc13	***	intézmények, szolgáltatás
		Közúti kapacitás bővítés	Tc14	**	közlekedésfejlesztés
		Az izsáki úti kórház telephelyének funkcióváltása	Tc10, Tc11, Tc12	***	intézmények, szolgáltatás
	Vacsi-köz	Alközpont funkció kiszélesítése	Tc13, Tc14	**	intézmények, szolgáltatás
		Hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése	Tc15	***	közlekedésfejlesztés
		Közpark kialakítása	Tc5, Tc14	**	közterület-, zöldfelület fejlesztés
		Hiányos alapellátási intézményrendszer fejlesztése	Tc10, Tc12	***	intézmények, szolgáltatás
	Hunyadváros	Közlekedési kapcsolatok javítása	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Ipari funkciók kiszorítása	Tc6, Tc13, Tc14	***	településszerkezet, épített környezet
		Alközponti funkciók fejlesztése	Tc13, Tc14	**	intézmények, szolgáltatás
		Közösségi terek kialakítása	Tc9, Tc14	**	közterület, szolgáltatás, zöldfelület
	Szent István város	Lakó- és ipari funkciók szétválasztása	Tc1, Tc14	***	településszerkezet, épített környezet
		Repülőtér vegyes használata, Cargo-központ kialakítása	Tc1, Tc2, Tc15, Tc16	***	gazdaságfejlesztés, közlekedés
		Vadaskert-Műkert bővítése	Tc12, Tc8	**	intézmények, szolgáltatás, zöldfelület
	Szent László város	Ipartelepítés, közművesítés	Tc1, Tc2, Tc7	***	gazdaságfejlesztés, településszerkezet
		Védőfásítás	Tc5, Tc6, Tc14	**	zöldfelületfejlesztés
	Alsószéktó, Homokbánya	Homokbánya komplex, innováción alapuló fejlesztése	Tc2, Tc4, Tc6, Tc12	***	intézmények, szolgáltatás, közterület, épített környezet, városkép
Körútszakaszok kiépítése		Tc15	**	közlekedésfejlesztés	
Tartalék lakóterületek beépítése		Tc11, Tc12, Tc14	**	épített környezet	
Petőfiváros	Intézményfejlesztés	Tc10, Tc13	**	intézmények	
	Izsáki út négygyomúsítása	Tc15	***	közlekedésfejlesztés	
	Kerékpárút kialakítása a Csalánosi út mentén	Tc15	**	közlekedésfejlesztés	
KERTSÉGEK	Felsőszéktó	Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Kertművelési tradíciók értékörző újraértelmezése	Tc3, Tc6, Tc7	***	településszerkezet, zöldfelület
		Kereskedelmi és alap szolgáltatások letelepítése	Tc1, Tc12, Tc14	*	szolgáltatásfejlesztés
		Városrészi alközpont kialakítása	Tc5, Tc11, Tc14	**	intézmények, szolgáltatás
		Közutak és infrastruktúra kiépítése, közlekedési feltételek javítása	Tc15	***	közlekedésfejlesztés
Külső-Máriahegy	Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés	
	Kertművelési tradíciók értékörző újraértelmezése	Tc3	***	településszerkezet, zöldfelület	
	Kereskedelmi és alap szolgáltatások letelepítése	Tc1, Tc12, Tc14	**	szolgáltatásfejlesztés	
	Városrészi alközpont kialakítása	Tc5, Tc11, Tc14	***	intézmények, szolgáltatás	
	Közutak és infrastruktúra kiépítése, közlekedési feltételek javítása	Tc15	***	közlekedésfejlesztés	
Alsószéktó	Közutak és infrastruktúra kiépítése, közlekedési feltételek javítása	Tc14	**	közlekedésfejlesztés	
	Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés	
	Kertművelési tradíciók értékörző újraértelmezése	Tc3	***	településszerkezet, zöldfelület	
	Kereskedelmi és alap szolgáltatások letelepítése	Tc1, Tc9, Tc12, Tc14	***	szolgáltatásfejlesztés	
	Városrészi alközpont kialakítása	Tc4, Tc5, Tc11, Tc14	**	intézmények, szolgáltatás	

	Városrész	Részletes fejlesztési cél	Illeszkedés a tematikus célokhoz	Prioritás	Érintett ágazat, fejlesztendő elem
KERTSÉGEK	<i>Budaihegy-Vacsihegy</i>	Közutak és infrastruktúra kiépítése, közlekedési feltételek javítása	Tc15	*	közlekedés
		Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedés
		Kertművelési tradíciók értékőrző újraértelmezése	Tc3	***	településszerkezet, zöldfelület
		Kereskedelmi és alap szolgáltatások letelepítése	Tc1, Tc12, Tc14	**	szolgáltatásfejlesztés
		Városrészi alközpont kialakítása	Tc5, Tc11, Tc13, Tc14	**	intézmények, szolgáltatás
	<i>Úrihegy</i>	Közutak és infrastruktúra kiépítése, közlekedési feltételek javítása	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Kertművelési tradíciók értékőrző újraértelmezése	Tc3	***	településszerkezet, zöldfelület
		Kereskedelmi és alap szolgáltatások letelepítése	Tc1, Tc12, Tc14	*	szolgáltatásfejlesztés
		Városrészi alközpont kialakítása	Tc13	*	intézmények, szolgáltatás
SZATELLIT TELEPÜLÉSRESZÉK	<i>Hetényegyháza</i>	Munkahelyteremtés, termelőhelyek letelepítésének elősegítése	Tc1, Tc3, Tc8	***	településszerkezet, épített környezet
		Infrastruktúra kiépítése, utak burkolása	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Alapszintű szolgáltatások fenntartása	Tc10, Tc12	*	szolgáltatásfejlesztés
		Minőségi lakóterület fejlesztés	Tc14	*	épített környezet
		Szolgáltatások letelepítése fenntartása	Tc1, Tc3	*	intézmények, szolgáltatás
	<i>Katonatelep</i>	Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Munkahelyteremtés, termelőhelyek letelepítésének elősegítése	Tc1	**	településszerkezet, épített környezet
		Infrastruktúra kiépítése, utak burkolása	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Alapszintű szolgáltatások fenntartása	Tc10, Tc12	**	szolgáltatásfejlesztés
		Minőségi lakóterület fejlesztés	Tc14	*	épített környezet
	<i>Kadafalva</i>	Szolgáltatások letelepítése fenntartása	Tc1, Tc12,	***	intézmények, szolgáltatás
		Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Munkahelyteremtés, termelőhelyek letelepítésének elősegítése	Tc1	*	településszerkezet, épített környezet
		Infrastruktúra kiépítése, utak burkolása	Tc14	**	közlekedésfejlesztés
		Alapszintű szolgáltatások fenntartása	Tc10, Tc12	**	szolgáltatásfejlesztés
	<i>Méntelek</i>	Minőségi lakóterület fejlesztés	Tc14	*	épített környezet
		Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Szolgáltatások letelepítése fenntartása	Tc1, Tc13	***	intézmények, szolgáltatás
		Alapszintű szolgáltatások fenntartása	Tc10, Tc12	***	szolgáltatásfejlesztés
		Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
	<i>Halasi úti kiskertek</i>	Minőségi lakóterület fejlesztés	Tc14	***	épített környezet
		Alapszintű szolgáltatások fenntartása	Tc10, Tc12	*	szolgáltatásfejlesztés
		Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc15	**	közlekedésfejlesztés
		Klasszikus mezőgazdasági kiskertek művelésének elősegítése	Tc3, Tc5	***	településszerkezet, zöldfelület
		Utak, közlekedési feltételek javítása	Tc15	*	közlekedésfejlesztés
		Mezőgazdasággal összefüggő munkahelyteremtő vállalkozások	Tc3	*	gazdaságfejlesztés
		Energiatudatos életforma támogatása	Tc5, Tc6	***	épített környezet
	<i>Borbás</i>	Klasszikus mezőgazdasági kiskertek művelésének elősegítése	Tc3, Tc5	*	településszerkezet, zöldfelület
		Utak, közlekedési feltételek javítása	Tc15	*	közlekedésfejlesztés
		Mezőgazdasággal összefüggő munkahelyteremtő vállalkozások	Tc3	***	gazdaságfejlesztés
Energiatudatos életforma támogatása		Tc5, Tc6	***	épített környezet	
<i>Kisfái</i>	Klasszikus mezőgazdasági kiskertek művelésének elősegítése	Tc3, Tc5	***	településszerkezet, zöldfelület	
	Utak, közlekedési feltételek javítása	Tc15	*	közlekedésfejlesztés	
	Mezőgazdasággal összefüggő munkahelyteremtő vállalkozások	Tc3	**	gazdaságfejlesztés	
	Energiatudatos életforma támogatása	Tc5, Tc6, Tc7	***	épített környezet	
KÜL-TERÜLET	<i>Külterületi tanyás területek</i>	Mezőgazdasági kultúrtáj megőrzése, termőföld védelme	Tc3, Tc5, Tc6, Tc7	***	településszerkezet, tájgazdálkodás
		Mezőgazdasági beruházások támogatása	Tc3, Tc5	***	gazdaságfejlesztés
		Kizárólag lakóingatlanok építésének korlátozása	Tc14	**	épített környezet
		Telekstruktúra felaprózódásának visszaszorítása	Tc14	**	településszerkezet

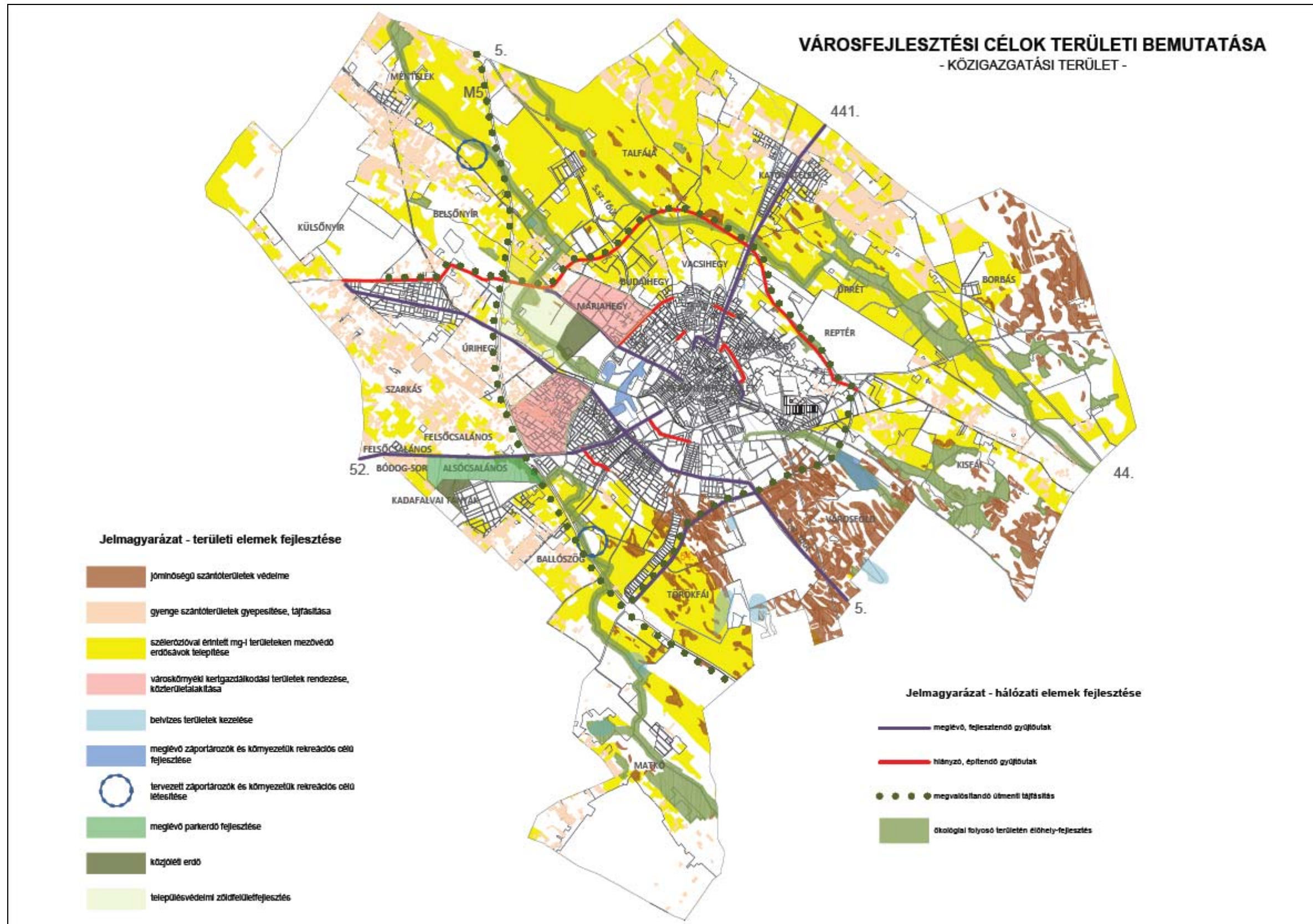
Jelmagyarázat: * fontos prioritás

** nagyon fontos prioritás

*** kiemelkedően fontos prioritás

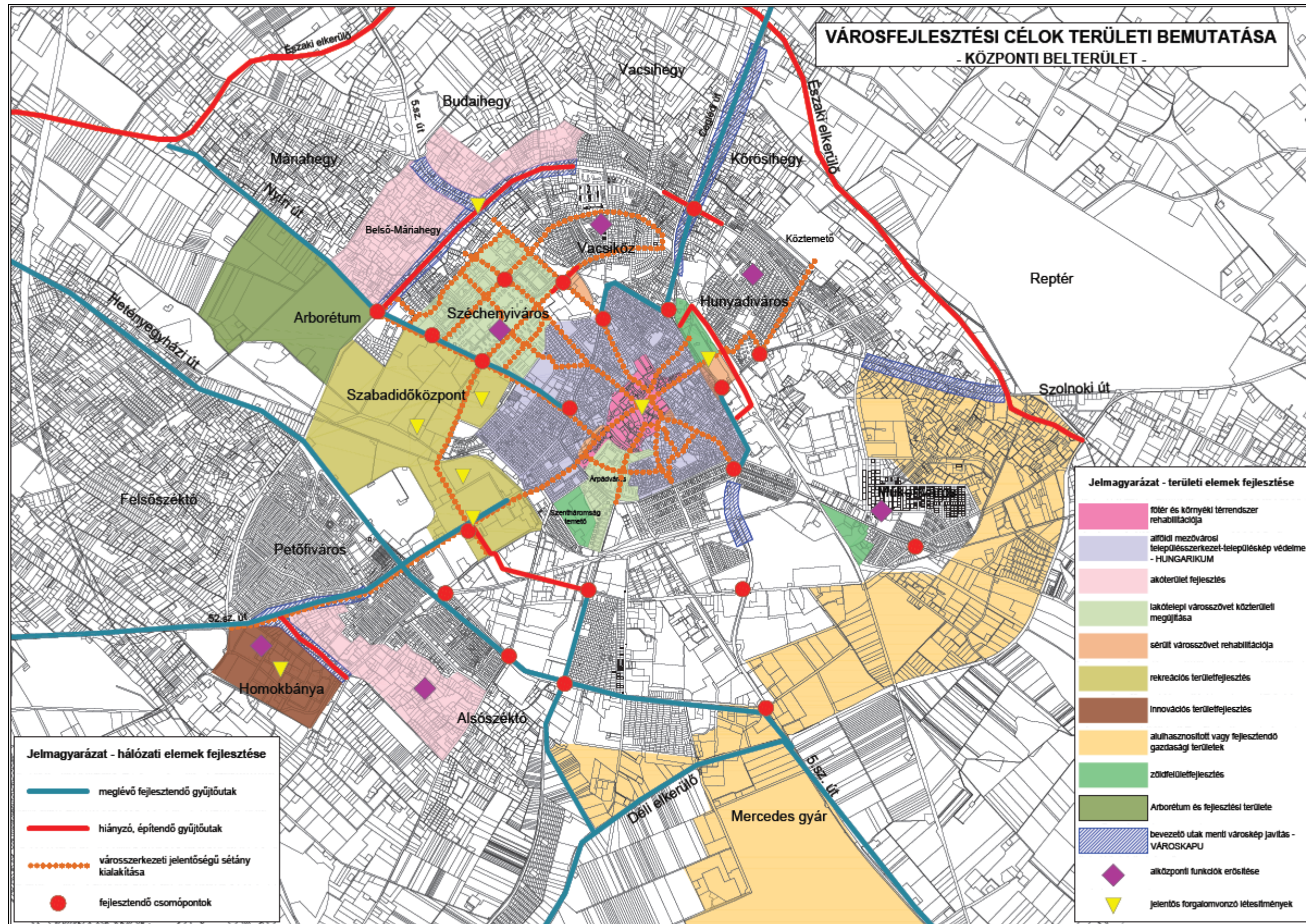
28. ábra: Városfejlesztési és területhasználati célok Kecskeméten (2014-2030)

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014.

29. ábra: Városfejlesztési célok Kecskemét központi belterületén (2014-2030)

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014.

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

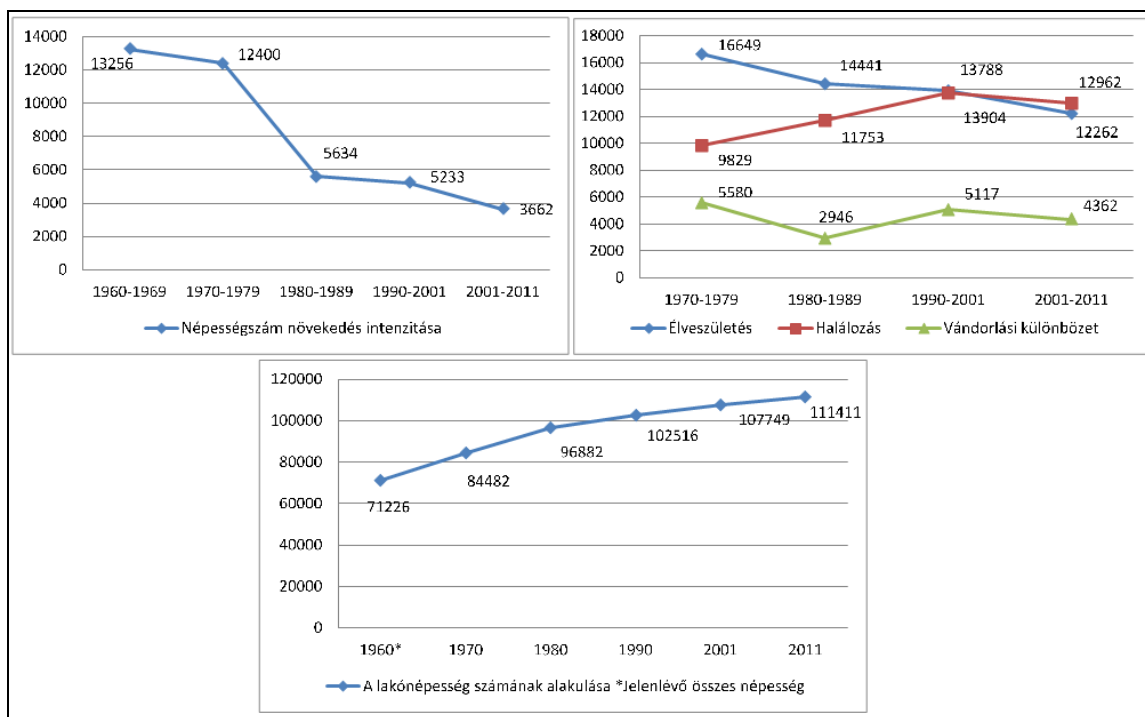
4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

4.1.1. Társadalmi adatok, információk

Demográfiai jellemzők

Kecskemét népessége a II. világháború utáni időszakban dinamikusan nőtt, amely egyrészt a természetes szaporodásnak, másrészt a pozitív vándorlási egyenlegnek volt köszönhető. Az 1990-es évek folyamán azonban egy trendfordulót figyelhettünk meg. A népességnövekedés egyik pillérét elvesztette a város, míg a másik pillér esetében (vándorlási különbözet), szintén kisebb visszaesést figyelhettünk meg. A természetes szaporodás 1990-es évekig tartó pozitív egyenlege negatívba fordult, köszönhetően a halálozások számának emelkedésének, illetve az élveszületések számának jelentős csökkenésének (30. ábra).

30. ábra: Kecskemét jellemző demográfiai mutatóinak alakulása

Adatok forrása: KSH Népszámlálás 2001, 2011.

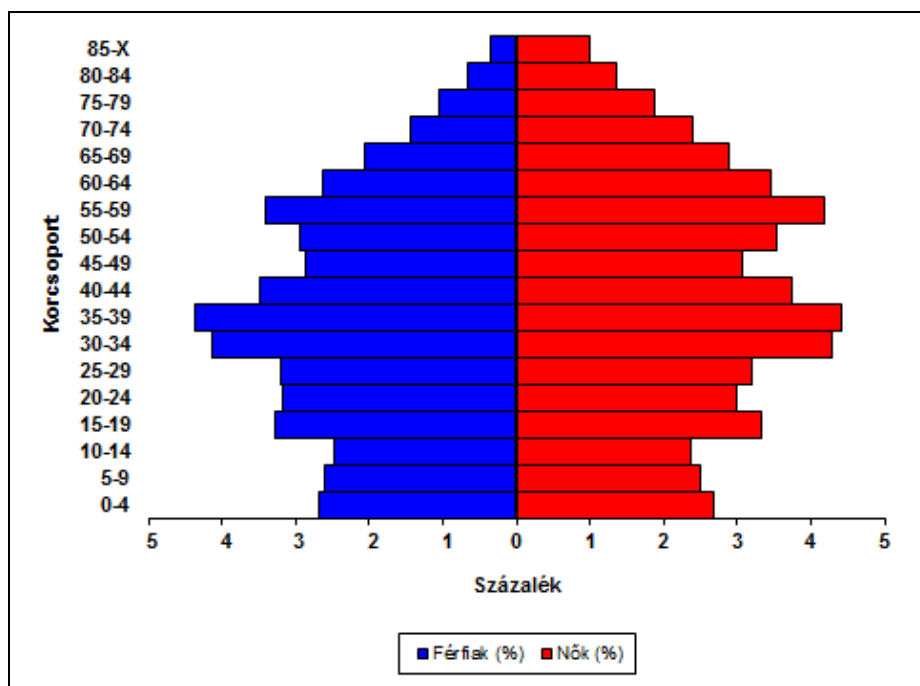
Az elmúlt évtizedek adataiból azonban az is megállapítható, hogy Kecskeméten **a születések és halálozások aránya** az országos értékekhez képest kedvezőbben alakult. Míg országos szinten a népesség fogyása 1981-től folyamatos, addig Kecskeméten ez a tendencia csak az 1990-es évek közepétől figyelhető meg. A természetes fogyás mértéke 2003-ban volt a legmagasabb, azóta viszont a növekvő élveszületéseknek és – az egyre inkább stabilizálódó –

viszonylag alacsony szintű halálozási számoknak köszönhetően, a természetes fogyás alacsony értéket mutatott. Az egyes években mért számoknál azonban sokkal fontosabb, hogy 2004-től nincsenek nagy kilengések az élveszületések és a halálozások értékei között. Megállapítható tehát, hogy a város belső népesedési folyamatai nem visszafordíthatatlanok, ugyanakkor látni kell, hogy a **fiatalok gyermekvállalási kedve alacsony**, illetve az első gyermek vállalásának időpontja, a nők esetében a 30-as éveikre tolódott ki.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján szerkesztett korfán jól látszik, hogy gyermekvállalási korúak többsége a 30-as korosztályban található, és nekik köszönhető a gyermekszületések számának jelenlegi kismértékű növekedése, ami még így sem ellensúlyozza a halálozások számát, illetve nem éri el a szülők létszámát, ami feltételezne egy normál reprodukciót (31. ábra).

31. ábra: Kecskemét korfája a 2011-es népszámlálási adatok alapján

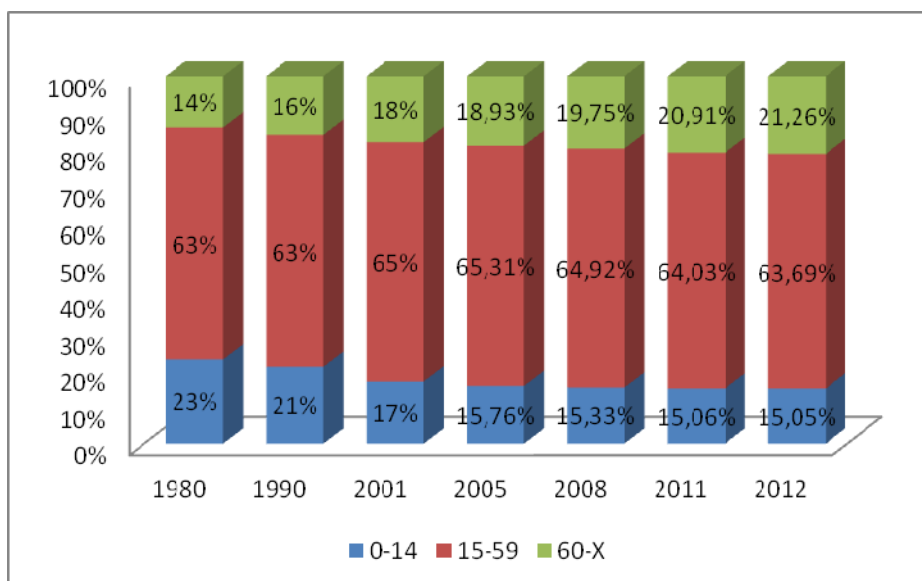

Adatok forrása: KSH Népszámlálás 2011.

Kecskemét korfája egy elöregedő társadalom képét mutatja, a korösszetétel a városban, az elmúlt évtizedekben kedvezőtlen irányban módosult. Az 1980-as évekhez képest jelentősen csökkent a gyermekek száma, ugyanakkor növekedett a 60 éven felüliek száma és részaránya (32. ábra). Különösen a változás iránya és szerkezete aggasztó, hiszen ha az 1980 és 2012 közötti adatokat vizsgáljuk megállapíthatjuk, hogy mintegy 8 százalékponttal csökkent a 14 éven aluliak aránya (23%-ról 15,05%-ra), míg az idősebb korosztályoké, több mint 7 százalékponttal nőtt (14%-ról 21,26%-ra).

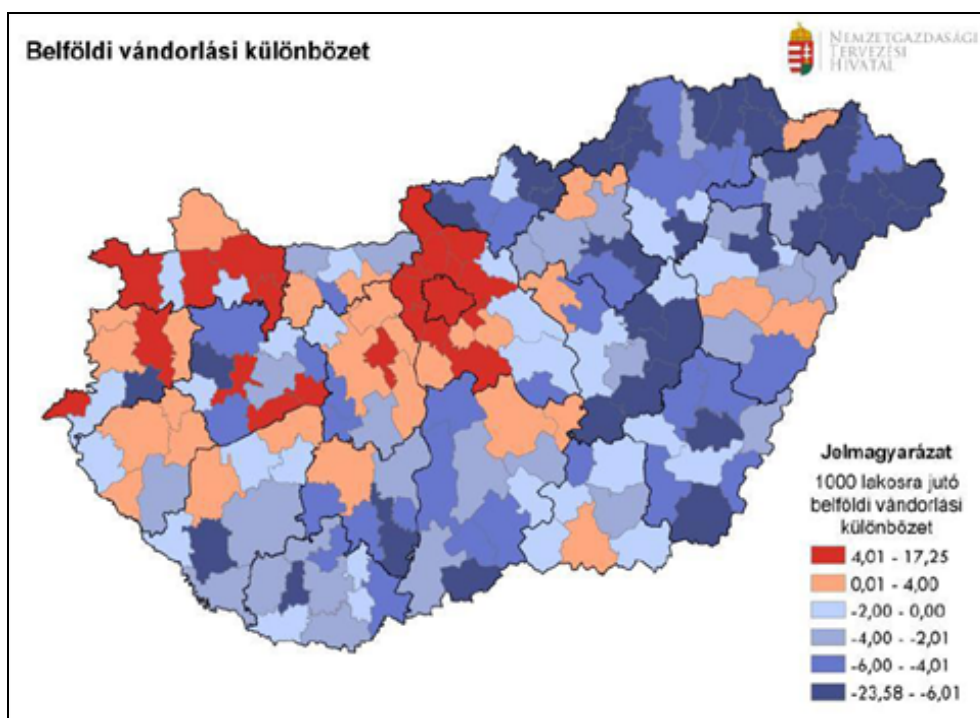
32. ábra: Kecskemét lakosságának korösszetétele, 1980-2011

Forrás: Népszámlálás 1990, 2001, 2011 és TEIR

A felvázolt kedvezőtlen demográfiai folyamatokat némiképp módosíthatja a Mercedes-gyár és beszállítóinak beruházása, illetve a nyomában elindult gazdasági növekedés, melynek következtében az elmúlt években **erősödött a betelepülés**, a fiatal családok megjelenése a városban. Ez a kedvező folyamat nemcsak a romló korösszetételt mérsékelte, de – hazai léptékben – meghatározó népességnövekedést is eredményezett. (33. ábra).

33. ábra: Belföldi vándorlási különbség területi képe, 2011.

Adatok forrása: KSH, OFTK 2013.

A KSH hivatalos adataiban a népességbővülés valódi léptéke – különböző okok miatt – még nem mutatható ki, ugyanakkor **a helyi Népeség-nyilvántartó adatai alapján, éves szinten, átlagosan több mint 800 fős népesség-növekedést regisztrálhattunk a 2010-2013-as időszak vonatkozásában.** A folyamat lakosságszámot érintő vonatkozásai mellett, annak a humánerőforrásban megjelenő minőségi hatásai is valószínűsíthetők, melynek néhány jele már érzékelhető (pl.: a német nemzetiségűek arányának jelentős növekedése, a valamilyen idegen nyelvet beszélők számának növekedése, az iskolázottsági adatok javulása, javuló jövedelmi viszonyok) a hivatalos statisztikákban is. Ugyanakkor úgy gondoljuk, hogy a mindennapi életkörülményekben már tapasztalhatjuk a megnövekedett lakosságszám hatását, amely érezhető nyomást gyakorol a város műszaki hálózataira (pl. közút- és kerékpárút hálózat, energetikai hálózat, új bérlakások iránti igény). Hasonló hatást várunk – akár már rövid távon is – a közszolgáltatások (pl. bölcsődék, óvodák, szociális létesítmények) vonatkozásában is, különösen akkor, ha azt felételezzük, hogy a dinamikus népességnövekedés időszaka még nem zárult le.

Összességében pozitív és negatív folyamatok együttesen határozzák meg a népességszám változását és korösszetételét Kecskeméten az elmúlt évtizedekben. A hivatalos KSH adatok alapján látható, hogy az előző évtizedekhez képest a népességszám növekedés dinamikája lassult, s ha csak kis mértékben is, de a pozitív vándorlási egyenleg számai is csökkenést mutatnak. Ennek ellenére megállapítható, hogy a város népességszáma az elmúlt évtized alatt – magyarországi léptékben – jelentős mértékben (több mint 3.500 fővel) növekedett, s a növekedés üteme 2011 után sem állt meg. Csökkent a halálozások száma, míg az elveszületések adatai kedvezőbbek az országos átlagnál, ennek ellenére a város egy előregedő társadalom képét mutatja, melyben a 60-x éves korosztályok száma egyre növekszik.

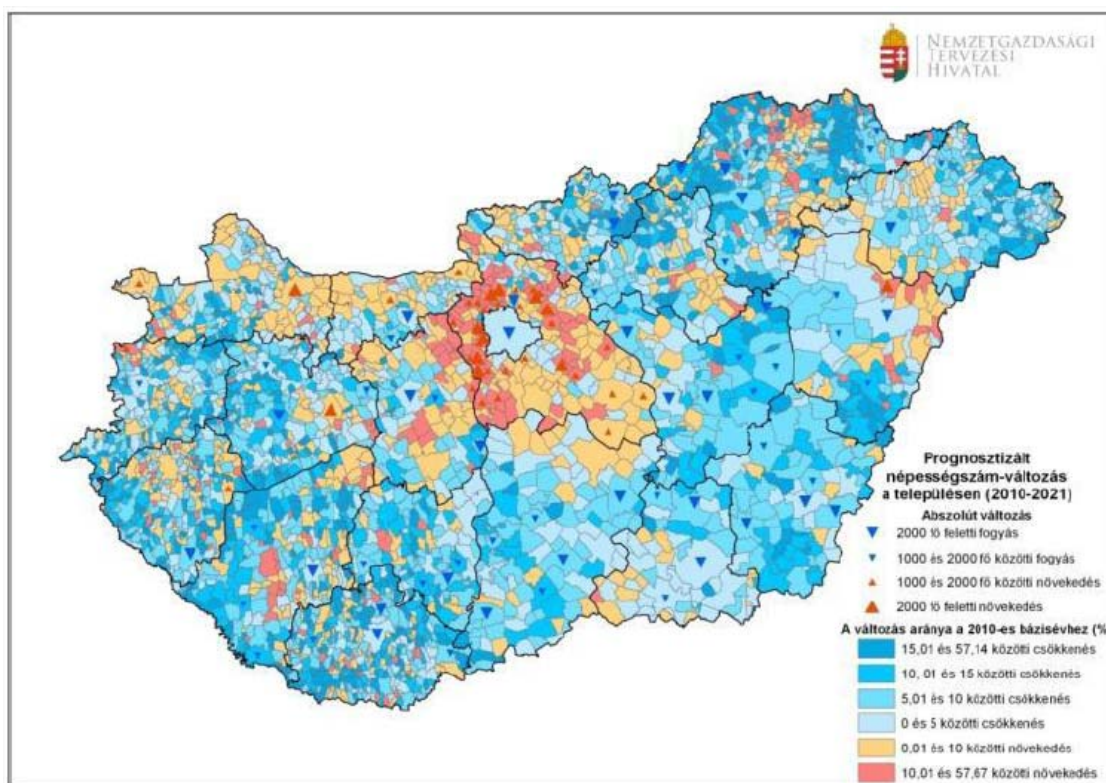
Ez a folyamat alapvetően két dologra mindenképpen felhívja a figyelmet. Egyrészt a gazdasági fejlődés helyi humán tartalékai gyorsan kimerülhetnek, másrészt az időszügyi szolgáltatások iránt a közeljövőben jelentős mértékben megnőhet a kereslet (a gyermektelenség, illetve a fiatalok mobilitásának növekedése következtében egyre több ember idős korára egyedül marad, így a családon belül nincs ki gondozza őket).

A jelenlegi gyors gazdasági és népességszám növekedés megterheli a város műszaki (pl. közúthálózat, közművek, lakások) **és közszolgáltatási infrastruktúráját** (bölcsődék, óvodák, stb.), azonban ennek lefutása, vagy hosszú távon történő fennmaradása az európai és a hazai gazdasági-társadalmi folyamatok pontos prognózisának hiánya miatt bizonytalan. Kecskemét népességszámának alakulását várhatóan két tényező „eredője” fogja meghatározni

középtávon, egyrészt a saját belső fejlődési üteme, másrészt pedig a környező térség fejlődési perspektívái, foglalkoztatási lehetőségei, a nagyvárosok elszívó hatása, illetve a vidéki térségek népességmegtartó képességének szintje. A folyamatok megfelelő nyomon követése fontos lesz a város népességszámának előrejelzésben (34. ábra), illetve az ahhoz szervesen kapcsolódó optimális szolgáltatástervezés kialakítása érdekében.

34. ábra: Demográfiai prognózis (2010-2021)

Adatok forrása: Prodemo Bt., OFTK 2013.

Mint ahogy figyelembe kell venni a város nagyfoglalkoztatói (pl. Mercedes, Phoenix Mecano, Knorr-Bremse, Bosal) termelésének alakulását, mely cégek – szinergikus hatásaiknak köszönhetően – olyan léptékű gazdaság- és társadalomfejlesztési lehetőséget jelenítenek meg, melyek hatással vannak a társadalmi folyamatok egész sorára, a demográfiai viszonyoktól kezdve, a népesség gazdasági aktivitásán, jövedelmi és szociális helyzetén át, egészen az iskolázottsági viszonyokig, vagy éppen a népesség térbeli eloszlásáig.

A humán erőforrás állapota

A lakosság iskolázottsági, képzettségi adatait tekintve **jelentős javulást tapasztalunk a 2001-es népszámlálás óta**, amely megegyezik az általános országos folyamatokkal. Ennek köszönhetően a humán erőforrás minőségét jelző városi mutatók jelentősen meghaladják, mind a megyei, mind az országos értékeket. A Mercedes és a beszállítóinak letelepüléséből,

valamint a már itt lévő cégek fejlesztéseinek hatására, mind erősebben jelentkezett a termelésben és a magasabb szintű üzleti szolgáltatásokban alkalmazható, **képzett munkaerő iránti igény**. Ez a folyamat erősítette a középfokú és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növekedését a lakosság körében. Valószínűsíthető az is, hogy az utóbbi évek vándorlási folyamatainak következtében, a városba érkezett munkavállalók is – nagyobb számban – a képzettebb társadalmi csoportok köréből kerültek ki. A munkaerőpiac jelzéseinek megfelelően, **Kecskeméten elkezdődött mind a közép-, mind a felsőfokú oktatásban a munkaadók igényeihez jobban igazodó duális képzés bevezetése**, melynek hosszú távú megalapozása, a magyar oktatási rendszerbe történő integrálása, várhatóan a kecskeméti tapasztalatokat is figyelembe véve fog megtörténni. Ugyanakkor ez azt is jelenti, hogy még a jelenleginél is (2012-ben 1.276 fő vett részt középfokú felnőttoktatásban) dinamikusabban kell folytatódnia az alacsony iskolai végzettséggel – kevesebb, mint 8 osztállyal, vagy maximum 8 osztállyal – rendelkező munkavállalók (a helyi lakosság mintegy 1/3-a) képzésének.

A multinacionális cégek mind nagyobb számban történő megjelenésével, a város gazdaságában **felértékelődött a munkavállalók nyelvtudásának értéke** is. A városban a mutatók az országos adatokkal esnek egybe, ugyanakkor látható, hogy egy évtized alatt 20,4%-ról 23,8%-ra növekedett a valamilyen nyelvet beszélők aránya. Jelentősen emelkedett az angolul (11,86%-ról 18,6%-ra) és németül (4,2%-ról 12,1%-ra) beszélők száma és aránya, csökkent viszont az oroszul beszélőké, viszont minden egyéb világnyelv (spanyol, francia, olasz, kínai) esetében bővülést tapasztalhatunk, ami meghatározó lehet Kecskemét jövőbeli gazdasági és kereskedelmi szerepkörének közép-európai bővítésében.

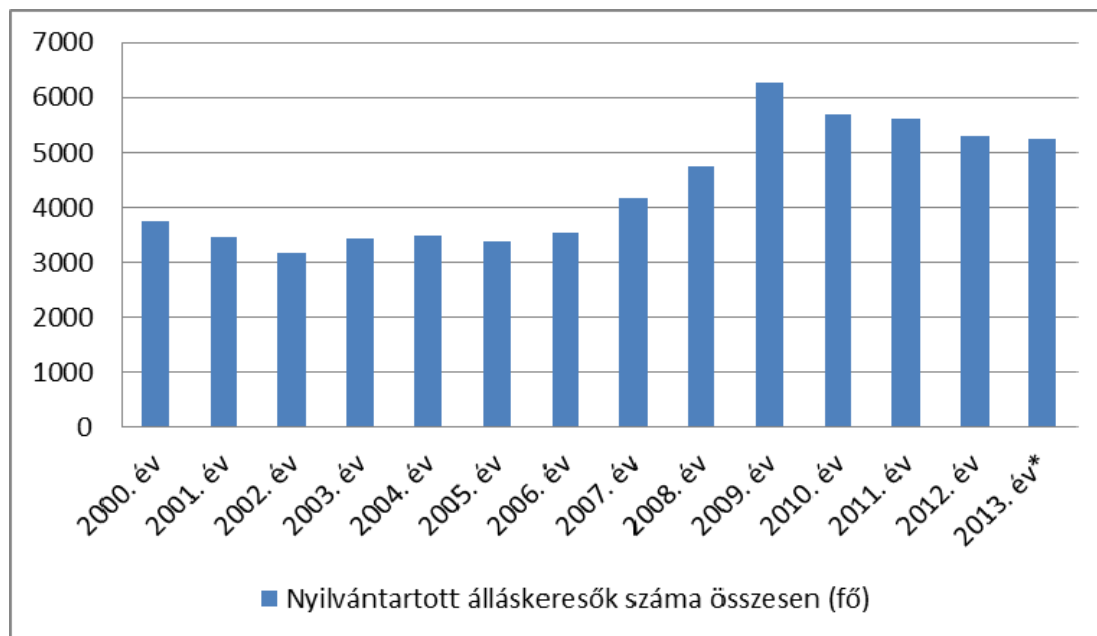
Munkanélküliség, álláskeresés

A képzettséggel szoros összefüggést mutatnak a **munkanélküliségi adatok**. A város és szűkebb környezetének gazdasági átalakulása 1990-es évek közepéig nem volt zökkenőmentes, melyet érzékletesen mutat a kilencvenes évek elején megjelenő munkanélküliség (1993-ban 6.169 fő). A kilencvenes évek közepétől egyre erősödő városi gazdaságnak köszönhetően csökkent a munkanélküliség, amely a 2000-es évek közepéig viszonylag alacsony szinten (3.000-4.000 fő között) stabilizálódott. A munkanélküliség lassú növekedését 2006-tól figyelhetjük meg ismét, amely 2009-ben, a gazdasági válság elmélyülésével párhuzamosan csúcsosodott ki, ekkor a munkanélküliek száma meghaladta a 6000 főt (35. ábra). Ezt követően a Mercedes-gyár építésének és a beszállítók megjelenésének

köszönhetően elkezdődött a regisztrált munkanélküliek számának csökkenése, amely napjainkra 5200 fő körüli éves átlagos értéket mutatott.

35. ábra: A munkanélküliek számának alakulása Kecskeméten (2000-2013)

Forrás: KSH TEIR 2013 és Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2014.

*Éves átlagos záronapi szám

A korábbi viszonylag alacsony munkanélküliségi ráta (2001: 3,36%; 2006: 3,27%) 2009-re elérte – a teljes lakosságra vetítve – az 5,6%-ot. A munkanélküliség ugyanakkor mélyebbnek és tartósabbnak is bizonyult a 2008-ban kezdődött gazdasági válságot követően, mint a korábbi években (2006-ban: 51,5%, illetve 2008-ban: 50,4%), hiszen a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők aránya 2009-ben elérte az összes álláskeresőből az 55,4%-ot. Ez az arány 2012 végére némileg csökkent, de az 52,6%-os érték még mindig meghaladja a 2000-es évek első évtizedének átlagát (51,1%), s az egy éven túl álláskeresők száma (1.590 fő) sem csökkent az elmúlt négy évben.

A szezonálisokat nem számítva látható, hogy az elmúlt két évben a munkanélküliek száma 5200-5300 fős szint (4,7%-os munkanélküliség) között stabilizálódott, annak ellenére, hogy 2010 óta több ezer új álláshely jött létre Kecskeméten, csak a termelés és az üzleti szolgáltatások területén. Az álláskeresők még mindig – viszonylag – magas száma helyi „szerkezeti, foglalkoztathatósági” problémákat feltételez. Ha részletesebben vizsgáljuk a munkanélküliségi adatokat, megállapíthatjuk, hogy az álláskeresők körében magas volt a 45 év feletti regisztráltak száma (1.796 fő), illetve az álláskeresők több mint egyharmada (34,2%) semmilyen szakmával nem rendelkezett 2012. év végén. Az álláskeresők csökkenő száma

ellenére, az elmúlt években nőtt a pályakezdő (2009-ben 7,5%; 2010-ben 8,4%; 2011-ben 10,4%; 2012-ben 12,6%), illetve a diplomával rendelkező álláskeresők aránya (2009-ben 6,8%; 2010-ben 7,9%; 2011-ben 8,9%; 2012-ben 8,6%) a regisztrált munkanélküliek körében. Ez arra hívja fel a figyelmet, hogy a fiatal pályakezdők elhelyezkedése nagyon nehéz, a szükséges tapasztalatok és a – munkaerőpiac által kívánt – megfelelő végzettség hiányában. Magas a járadékra jogosultak és a rendszeres szociális segélyben részesítettek száma, ami jelentős terheket ró a város költségvetésére.

Kecskeméten a rendszeres szociális segélyben részesülők száma 2000 óta folyamatosan növekedett. A növekedés mértéke 2006-ig viszonylag mérsékelt volt, ezt követően viszont alig három év leforgása alatt – leginkább a pénzügyi és gazdasági válság hatására – az aktív korúak körében a segélyezettek száma (2009-ben 2.800 fő) megduplázódott, s azóta magas szinten stabilizálódott (2012-ben 2.644 fő).

Összefoglalva, a város társadalmának gazdasági aktivitása az országos és a megyei jogú városok átlagát is meghaladja, ugyanakkor **Kecskemét munkaerőpiacának fontos jellemzője a strukturális munkanélküliség**, amely azt jelenti, hogy az álláskeresők képzettsége és a vállalkozások igényei nem minden esetben találkoznak. Mivel e társadalmi csoport problémáinak megoldására nem sikerült a korábbi években jó megoldásokat találni, így az álláskeresők egy jelentős hányada tartósan kiszorult a munkaerőpiacról (2013 végén az összes álláskeresőn belül a 365 napon túl álláskeresők aránya 34,1% volt). **Aggasztó jelenség a fiatal pályakezdő álláskeresők évről-évre növekvő száma** (2008-ban 312 fő, 2012-ben 665 fő), s ugyancsak kedvezőtlen folyamat – az összes álláskeresőn belül – **a diplomás álláskeresők magas aránya** (8,6%). A helyzet megoldása érdekében új, komplex megközelítésű, egymásra épülő programokra lenne szükség, ahol átlátható módon épülne egymásra a kiválasztás, a képzés-átképzés, a motivációs felkészítés és a munkahelyteremtés, illetve foglalkoztatás rendszere.

A mintegy 5000 álláskereső foglalkoztatási helyzetének javítása nemcsak a munkanélküliek és a szociális ellátottak számát csökkentené, hanem segítené a szegénység elleni küzdelmet és javítaná a jövedelmi viszonyokat is a városban. Ez utóbbi vonatkozásában egyébként is az országos átlag alatti mutatókkal rendelkeznek a kecskeméti munkavállalók, holott ennek emelése a helyi mikro- és kisvállalkozások talpon maradását is nagymértékben elősegíthetné.

Jelentős problémát jelent a városban az elszegényedés, melyet a 2008-as gazdasági válság csak felerősített. A veszélyeztetett társadalmi csoportok körében megtalálhatjuk az 50 év

fölötti munkavállalókat, a megfelelő iskolai végzettséggel és szakmával nem rendelkező aktív korúakat, a nyugdíjasokat, a roma etnikumú lakosság egy részét és a gyermekkorúakat. Az elmúlt években a jelzett társadalmi csoportok esetében volt megfigyelhető a különböző segélyezési ellátási formák tömeges – egyre emelkedő számú – igénybevétele. Az elszegényedés számos nemkívánatos jelenség megjelenését is eredményezte a város területén, mint amilyen a hajléktalanok számának növekedése, a bűnözés (különösen a vagyon elleni, közrend elleni) emelkedése, a szegregációs folyamatok egyes városrészekben történő erősödése, melynek kezelése időszerű feladat.

4.1.2. Humán infrastruktúra állapota, intézményi ellátottság

Kecskemét összességében magas színvonalú, minden ellátási területet lefedő humán infrastruktúrával, intézményi háttérrel rendelkezik, ami képes kielégíteni mind a helyi lakosság, mind a település vonzáskörzetében élő lakónépesség igényeit.

Bölcsődei és óvodai ellátás

A kellenél szűkösebb kapacitások egyedül a **bölcsődei ellátásban** jelentkeznek. Ennek oka egyrészt a bölcsődés korosztály enyhén megnövekedett létszáma Kecskeméten, valamint hogy a más településen lakó, de Kecskeméten dolgozó szülők is a megyeszékhelyen kívánják igénybe venni a bölcsődei ellátást.

Az óvodai intézményi kapacitások is szűkösek, bár az igényeket képesek kielégíteni. A viszonylag kedvező demográfiai folyamatok miatt, várhatóan középtávon sem várható jelentős kapacitásfelesleg az óvodai ellátás területén.

Általános- és középiskolai oktatás

Általános iskolai oktatás kapcsán megállapítható, hogy a diákok számában 2000 és 2010 között mintegy 20%-os visszaesés volt tapasztalható, amely kapacitásfelesleget idézett elő a városi feladatellátási helyeken. Azonban nem minden általános iskolában esett vissza egységesen a diákok száma. A településen belül voltak olyan oktatási intézmények, ahol kapacitáshiány mutatkozott (pl. egyes belvárosi intézményeknél, illetve a lakosságszámát folyamatosan emelő Petőfivárosban), míg más egységek esetében nem tudtak annyi osztályt elindítani, mint amennyit terveztek. Az elmúlt években már lassú emelkedést figyelhetünk meg az első osztályba belépők számában. Ha ez a trend tartós marad, akkor a kialakult kapacitások a legtöbb városrész esetében ki tudják elégíteni a jelentkező igényeket. Egyes

dinamikusan fejlődő területeken (elsősorban Petőfiváros, Alsószéktó, Homokbánya környezetében) azonban vizsgálni kell a fejlesztési lehetőségeket.

A város kimondott célkitűzése, hogy a **középfokú oktatást** a munkaerő-piaci igényekhez alakítsa. Ennek érdekében növelték a szakiskolai osztályok számát, csak indokolt esetben adtak engedélyt szakközépiskolai osztályok számának növeléséhez, és nem járultak hozzá a gimnáziumi osztályok számának növeléséhez sem. Feltétlen megemlítendő a duális szakképzés bevezetése, mint példa az oktatás és a munkaerőpiac korábban nem tapasztalt összefonódására. Ennek ellenére megfigyelhető, hogy az elmúlt időszakban jelentősen csökkent a középfokú oktatási intézményekbe járó diákok száma, ami az egyre bővülő munkaerőpiacon eredményezhet szakemberhiányt.

A közoktatás átszervezése révén, a **Klebsberg Intézményfenntartó Központ létrehozásával az állam fontos intézményfenntartóvá vált**. Szerepe legjelentősebb a középiskolák esetében, míg legkisebb az óvodák esetében. Az óvodai és általános iskolai oktatás esetében jelentős az alapítványok, egyesületek szerepe, valamint számos egyházi fenntartású intézménnyel is rendelkezik a város. Mindennek eredményeképpen azonban a kecskeméti önkormányzatnak jelentősen szűkült a befolyása a városi közoktatás irányítása terén.

Az oktatási intézmények térbeli eloszlását vizsgálva, mindenképp kiemelendő, hogy a **szatellit-települések általános iskolai és óvodai intézményekkel jól ellátottak**. Ugyanakkor a központi belterületen belül jelentős a belváros intézményi túlsúlya, ami egyrészt kevésbé igazodik a lakónépesség eloszlásához, másrészt a külső kerületekből vagy más településekről gyermeküket autóval az iskolába szállító szülők miatt, jelentős többletterhelést is okoz a belvárosi utakon a reggeli csúcsgalamban.

Főiskolai oktatás

Bár Kecskemét változatos felsőoktatási képzési struktúrával rendelkezik, és a legjelentősebb intézmény **Kecskeméti Főiskola** az ország nagy részére kiterjedő vonzáskörzettel rendelkezik, a képzés volumene, a hallgatók létszáma mégis elmarad a nagy vidéki egyetemi központokétól. Ez a fentebb említett középiskolai képzési célkitűzésekkel együtt középtávon a magas képzettségű lakosság arányának csökkenéséhez is vezethet, ami nem kedvezne a település versenyképességének. Az a tény, hogy több felsőoktatási intézmény is érdeklődött, illetve kihelyezett képzést hozott Kecskemétre, mutatja, hogy van igény a településen a felsőoktatási képzés bővítésére.

Egészségügyi ellátó hálózat

Noha a 2007-es kórházi ágyszám-csökkentés országos összevetésben is az egyik legkedvezőtlenebbül a város intézményeit érintette, **Kecskemét egészségügyi ellátó hálózata** képes kielégíteni a lakossági igényeket. A Kecskeméti Megyei Kórház 24 településre kiterjedő teljes területi illetékességi ellátási területe erősíti a város megyén belüli központi szerepét. Noha a viszonylag kedvező demográfiai szerkezetnek köszönhetően Kecskeméten a népesség előregedése nem előrehaladott, a középtávon az idős lakosság létszámának növekedésével számolni kell az egészségügyi és szociális (különösen az idősgondozási) szolgáltatások tervezésénél.

Kecskeméten az idősek, fogyatékkal élők, nők, romák, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlősége biztosított. A településen működnek az idősgondozásra, fogyatékkal élők ápolására fókuszáló szociális szolgáltatások, a roma és halmozottan hátrányos gyermekeket célzó tehetséggondozó programok. Bár az oktatás, képzés területén nincs jogszabályellenes elkülönítés, az alacsony státuszú lakosság térbeli koncentrációja megmutatkozik a halmozottan hátrányos, roma származású gyermekek egyes oktatási intézményekben való koncentrálódásában is. Ezen a helyzeten beiskolázási körzetek megváltoztatása sokat javított, az érintett intézményekre azonban továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek magas aránya mellett is magas színvonalú nevelést és oktatást tudjanak biztosítani az érintett általános iskolák és óvodák.

Mint láthattuk megfelelő az egészségügyi és oktatási háttér, melyek folyamatos fejlesztése azonban kulcskérdés, mind a befektetők vonzása, mind a lakosság helyben tartása szempontjából. Kecskemét erős civil élettel rendelkezik, s számos lehetőség adódik a szabadidő eltöltésére a sport, a szórakozás, a kultúra és a természetjárás területén egyaránt.

Kulturális intézményhálózat

A város kulturális kínálata gazdag, a **kultúra közvetítéséhez szükséges intézményi háttér** kiterjedt és sokelemű. A város kulturális intézményei közül nem egy országos hírű és szakmailag elismert. Ezek közül mindenképpen ki kell emelni a több díjjal is rendelkező

Katona József Megyei Könyvtárat, a Kecskeméti Kulturális és Konferencia Központot, a Kecskeméti Ifjúsági Otthont és a Kecskeméti Képtárat (Cifrapalota), melyek amellet, hogy magas színvonalon biztosítják a különböző közgyűjtemények megtekintését, aktívan szerepet vállalnak a kecskeméti hagyományok ápolásában és a helyi kultúra szervezésében is. A város nyitottságát jól jelzi, hogy több mint egy tucat külföldi várossal alakított ki testvérvárosi, vagy

partnervárosi kapcsolatot, létrehozta a Kecskemét-Aomori Baráti Kört, amely a Japán kapcsolatokat ápolja, valamint ösztönözte a – gazdasági válság következtében sajnos azóta már bezárt – Dán Kulturális Intézet és a Görög Kulturális Örökségvédelmi Hivatal városban történő letelepedését is.

A város országos jelentőségű kiállításokkal és bemutatóhelyekkel is rendelkezik, mint például a Magyar Fotográfiai Múzeum, a Magyar Naiv Művészek Múzeuma és a Szórákaténusz Játékmúzeum. A város azonban nemcsak a kiállító és kultúra közvetítő intézményeiről híres, hanem a **művészeti alkotóműhelyeiről is. A város színházi életét a Katona József Színház és a Kelemen László Kamaraszínház művészei és előadásai határozzák meg.** A város színházi életének érdekes színfoltját képezi azonban a **Ciróka Bábszínház** is, amely elsősorban a fiatalabb korosztályok és kisgyermekes családok számára nyújt tartalmas szórakozást.

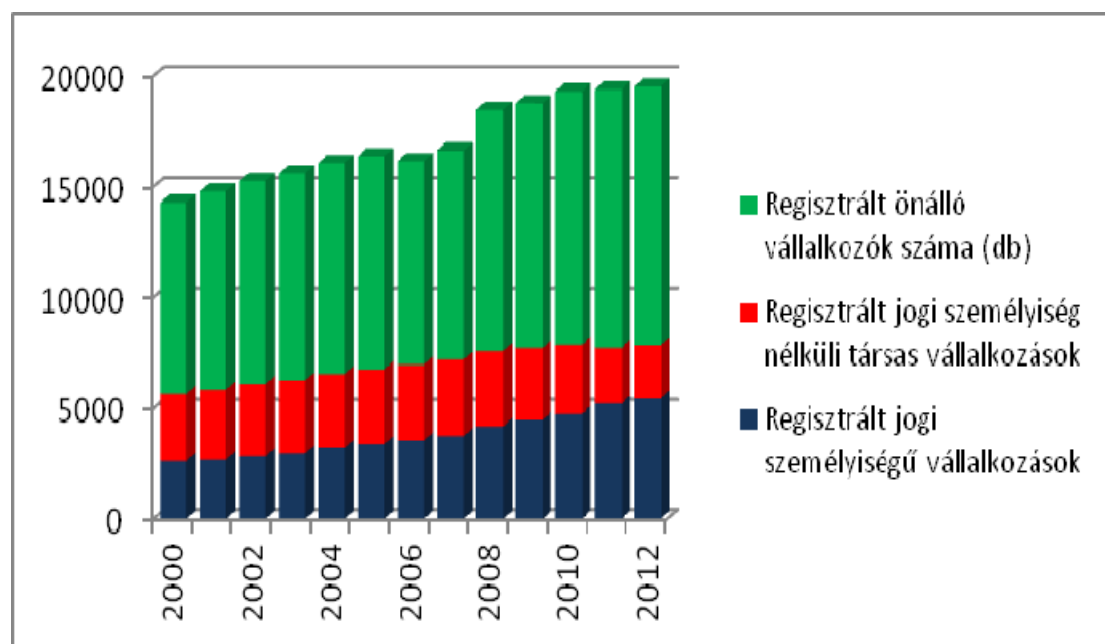
Kiemelkedő a város „kézműves” hagyománya, melynek legjelesebb központjai a Nemzetközi Kerámiastúdió, a Zománcművészeti Alkotóműhely, a Kecskeméti Alkotóház Művésztelep, a Kecskeméti Textilművészeti Alkotóműhely, és a rajzfilm munkáiról híres Kecskeméti Film Kft.

A széles kulturális kínálatából a városnak a legnagyobb ismertséget a Kodály-életműhöz és módszerhez kapcsolódó tudás gondozása, közvetítése és a zene szeretete hozta, melynek két kiemelkedő központja a **Kodály Iskola és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézete**, melynek mestertanfolyamai, szemináriumai és koncertjei méltán világhíresek.

4.1.3. Gazdasági adatok, információk

Kecskeméten az elmúlt bő évtizedben folyamatosan emelkedett a **vállalkozások száma**, 2012-ben több mint egyharmaddal többet regisztráltak, mint az évezred elején (36. ábra). A vállalkozások közül dinamikus bővülés tapasztalható a jogi személyiségű (pl. kft., rt. - közel kétszeresére nőtt a számuk) társaságoknál, melyek az összes vállalkozáson belül növekvő arányt képviselnek: 2000-ben az összes vállalkozás 18%-át, míg 2012-ben már 28%-át adták. Ez azért lényeges, mert az ilyen típusú vállalkozások általában stabilabbak, piacképesebbek, s több embernek adnak munkát, mint a jogi személyiség nélküli (pl. bt., kkt.), vagy az egyéni vállalkozások. A kft. és az rt. gazdálkodási forma népszerűségében szerepet játszott az alapításukhoz szükséges minimális alaptőke mértékének leszállítása is.

36. ábra: A regisztrált vállalkozások számának alakulása Kecskeméten, 2000-2012

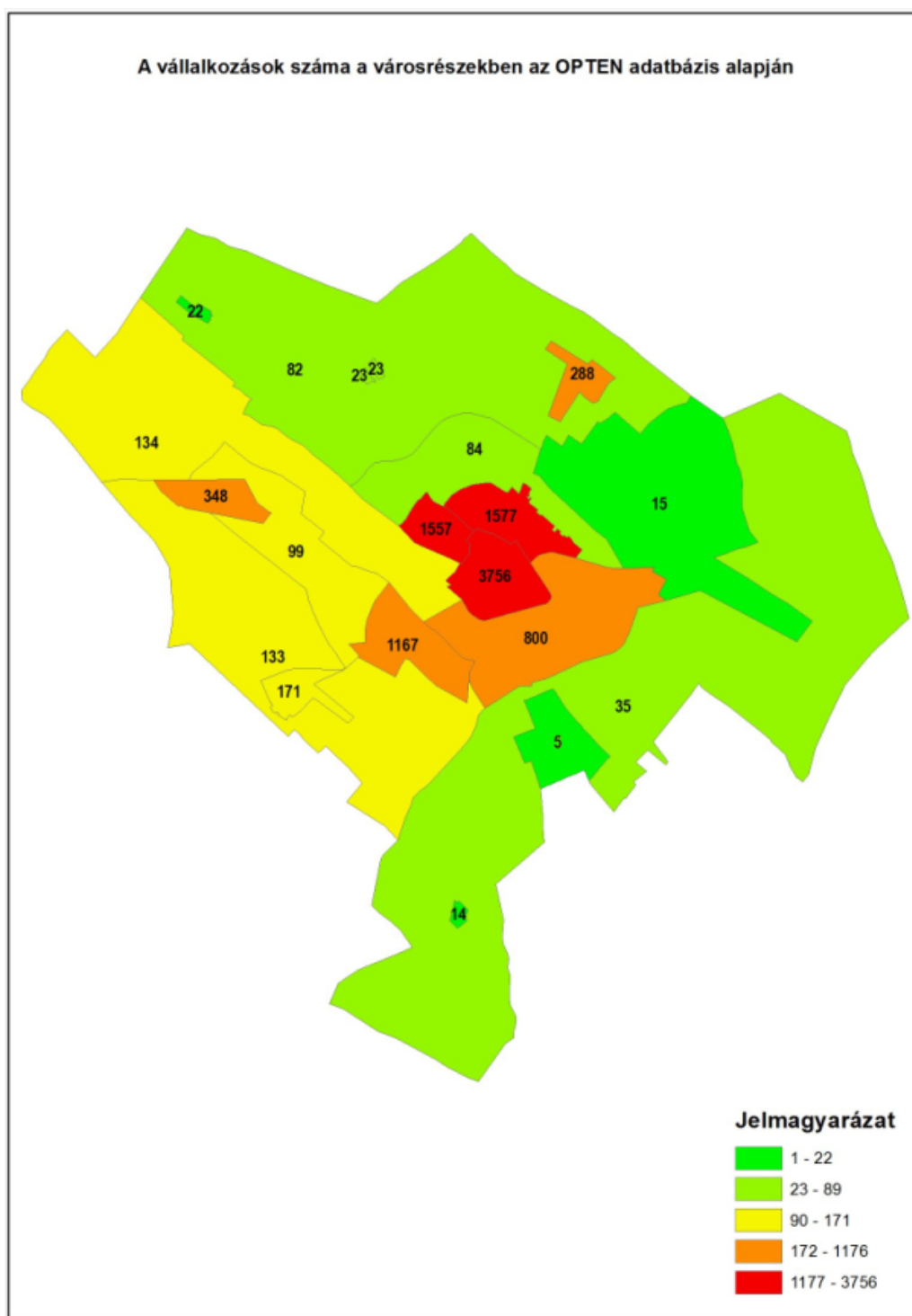
Forrás: KSH T-Star 2013.

A jogi személyiség nélküli vállalkozásokon belül a társas vállalkozások száma és aránya mérséklődött, aminek háttérében – többek között – a gazdálkodási formarendszer változtatása állt, a társasházak ugyanis a non-profit szervezetek közé kerültek. Az egyéni vállalkozók száma viszont jelentősen nőtt, aminek egyik oka, hogy az őstermelők 2007 óta egyéni vállalkozásként jelennek meg a nyilvántartásban.

A **vállalkozások városon belüli elhelyezkedése** erőteljes koncentrációt jelez (37. ábra). A vállalkozások körülbelül felének található a székhelye a Belvárosban, a Széchenyivárosban és az északi kertvárosi övezetben.

Ez érthető is, hiszen a különböző szolgáltatást nyújtó (a fodrástól kezdve az ügyvédig, az orvostól, az ingatlanközvetítőig, a könyvelőtől, a cipőjavítóig, stb.) – jellemzően néhány fős vállalkozások – igyekeztek a legjobban elérhető központi, illetve sűrűn lakott városrészeket megtalálni. Az ipari körzetekben darabszám tekintetében kevesebb cég található, gazdasági és foglalkoztatottsági súlyuk azonban jóval nagyobb. A vállalkozások számában a legdinamikusabb bővülést a déli iparterületen és a belvárosban tapasztalhatjuk, de általánosságban elmondható, hogy minden városrész esetében – ha csak kis mértékben is, de – növekedett a vállalkozások száma, különösen kedvező, hogy a stabilabb jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások száma bővült legnagyobb mértékben.

37. ábra: Kecskeméti székhellyel rendelkező vállalkozások területi képe

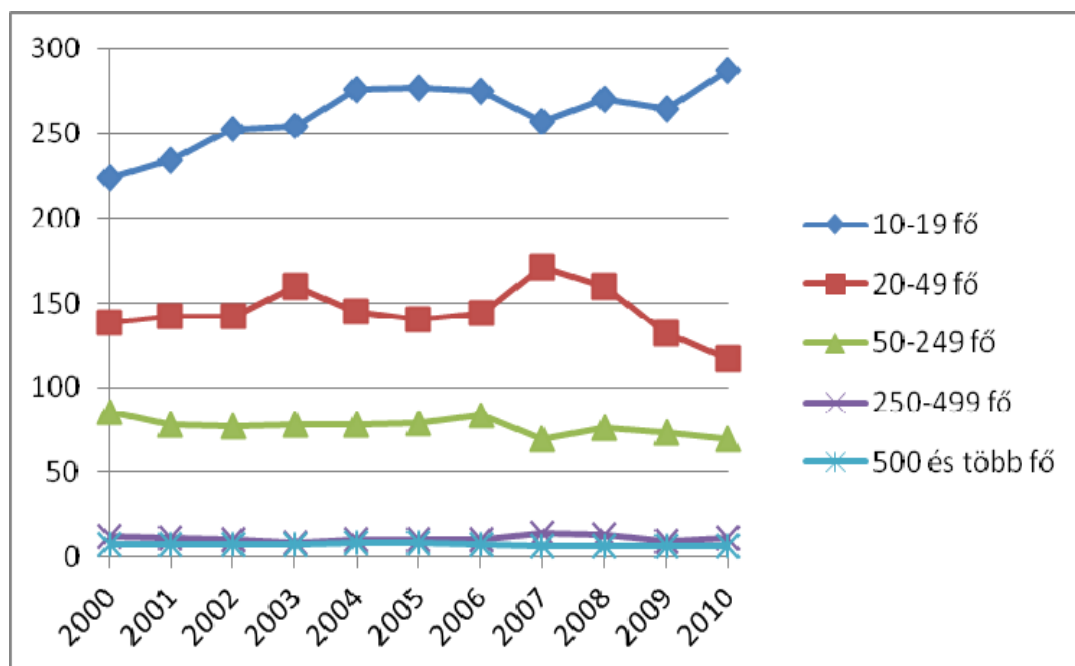

Adatok forrása: Opten 2013.

A kecskeméti vállalkozások döntő többsége – az országos helyzethez hasonlóan – igen **kis létszámmal működik**, hosszú ideje 94-95%-uk 10 főnél kevesebbet foglalkoztat. 2000 és 2010 között a 10-19 fős vállalkozások aránya picit emelkedett (2,7%-ról 2,9%-ra), a nagyobbaké viszont kissé mérséklődött (38. ábra).

38. ábra: A működő vállalkozások számának alakulása létszám-kategóriánként (2000-2010)

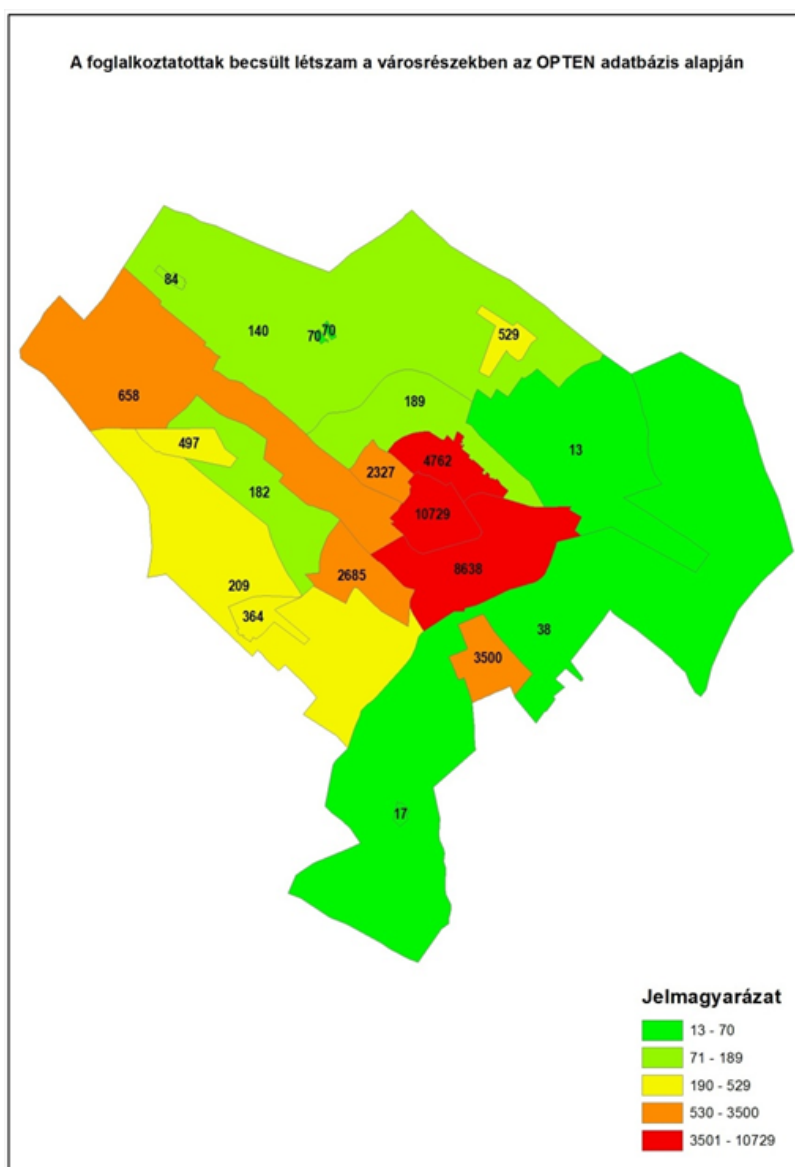

Forrás: KSH T-Star2011.

A társas vállalkozások körében valamelyest kedvezőbb a kép, 91%-uknál dolgoznak 10 főnél kevesebben, ugyanakkor némiképp kedvezőtlen jelenség, hogy ez az arány 2000 óta kissé emelkedő tendenciát mutat. Ez részben magyarázható a gazdasági válság hatásával is, hiszen számos cégnél leépítések voltak a 2008-at követő időszakban. A 10-19 fős cégek súlya 5% körüli (számuk kissé növekvő volt a vizsgált időszakban), az ennél nagyobbaknál viszont mind számuk, mind részesedésük tekintetében mérséklődés tapasztalható. A módszertan változása miatt az idősort sajnos nem tudtuk folytatni, így a 2011 és 2012-es időszekekre csak a regisztrált társas vállalkozások adatai állnak rendelkezésre. Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy az eddig megfigyelt trendek folytatódtak. A 10 főnél kevesebbet foglalkoztató regisztrált vállalkozások száma tovább növekedett, csak úgy, mint a 10-19 főt foglalkoztató cégeké. Ugyanakkor 146-ról 136-ra csökkent a 20-49 főt foglalkoztató vállalkozások száma, ami nem feltétlenül jelentette a vállalkozások megszűnését, sokkal inkább a válság következtében bekövetkező létszámleépítést és ebből adódó kategóriaváltást. Az 50 fő fölött foglalkoztató vállalkozások körében jelentős változások a két vizsgált év tekintetében nem figyelhető meg, azt leszámítva, hogy az 500 főnél többet foglalkoztató vállalkozások száma 6-ról 8-ra növekedett.

A foglalkoztatási viszonyok **városon belüli elhelyezkedését** értékelve, részben hasonló képet kapunk a vállalkozások megjelenésének területi képével (39. ábra).

39. ábra: A foglalkoztatottak becsült átlagos létszáma az egyes városrészekben

Adatok forrása: Opten 2013.

A belváros és környékének sok-sok vállalkozása, még egy-két fő alkalmazása esetén is, kumuláltan jelentős létszámot képvisel. Ugyanakkor a déli iparterület viszonylag nagy vállalkozási száma a foglalkoztatás tekintetében már nem annyira szembetűnő, ez alól talán az önálló területegységként kezelt Mercedes telephely többezres állománya kivétel. Érdeemes még megemlíteni a város Ny-i, ÉNy-i részének foglalkoztatási szerepkörét, melyben a feldolgozóipar mellett nagy szerepet játszik a szolgáltatás és a kiskereskedelem, valamint részben a mezőgazdaság és a vendéglátás is.

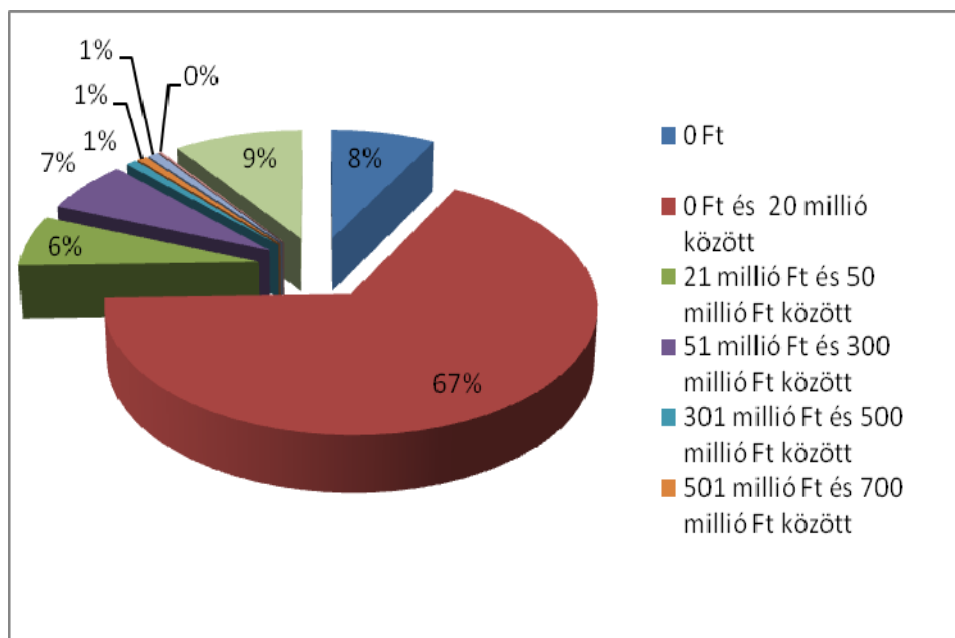
A város legnagyobb **munkáltatója** (a közszférán kívül) a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft, amely már több mint 3 ezer embernek ad munkát (a harmadik műszak bevezetésével 3500 fő). A másik jelentős foglalkoztató a Phoenix Mecano Kecskemét Kft,

ahol közel 1.100 fő dolgozik. Ötszáz és ezer közötti létszámúak körében többféle ágazat képviselteti magát, pl. a Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft, a Freudenberg Simmering Kft, a Bácsvíz Zrt, a KEFAG Zrt, a CabTec Kft, a Fornetti Kft, az Univer-Coop Zrt, a Kunság Volán Zrt. Több száz dolgozója van pl. a Gallfood Kft-nek, a Kecskeméti Konzervgyár Kft-nek, valamint a Bosal Hungary Kft-nek.

A vállalkozások kétharmada 20 millió Ft-nál kevesebb **árbevételt** realizált 2012-ben (kb. 8 adata nem ismeretes – ezek nagy része egyéni vállalkozó), 13%-uk 21 millió és 300 millió Ft közötti bevételt ért el. Egy-öt milliárd Ft közötti árbevételt 91 vállalkozás jelentett be, 5 milliárd feletti árbevétele 23 cégnek volt (40. ábra).

40. ábra: A kecskeméti vállalkozások megoszlása árbevétel-kategóriánként, 2012

Forrás: Opten Kft. 2013.

A **legnagyobb árbevételű vállalkozások** között szerepel a korábban már említett, nagy létszámú vállalkozások mellett, például a kereskedelemmel foglalkozó MALEN Kft, az Alföld Pro-Coop Zrt; a különböző gépek, alkatrészek, szerszámok gyártásával foglalkozó Autóflex-Knott Kft, HBPO Manufacturing Hungary Kft, Mag Hungary Kft; a KÉSZ Holding Zrt, az STI Petőfi Nyomda Kft; a nagy múltú élelmiszeripart képviseli a Fornetti Kft, a Nissin Foods Kft; meg kell említeni a Táp Kft-t, az Odisys Bt-t.

A kecskeméti székhelyű vállalkozások mellett, több olyan cég is működik a városban, melyeknek **csak telephelye** található itt, ugyanakkor ezek is jelentős szerepet töltenek be a helyi munkaerő-piacon, valamint hozzájárulnak az „anya”vállalkozás árbevételéhez, sikeréhez. Ezek között találhatunk több bankot (pl. OTP, Raiffeisen, K&H, Erste, Budapest

Bank, Citibank, MKB); biztosítókat (pl. Aegon, Allianz, Ing, Groupama); közüzemi szolgáltatókat (pl. GDF SUEZ Energia Magyarország Kft., EDF Démász Zrt); távközlési társaságokat (pl. Vodafone, Telenor, Telekom, Invitel, DIGI); kiskereskedelemben érdekelt multinacionális cégeket (pl. Metro, Auchan, Tesco, Lidl, Aldi), illetve más társaságokat is (pl. Posta, IBUSZ, Quaestor, Strabag).

Kecskemét Bács-Kiskun megye legnagyobb munkaadója, a foglalkoztatottak száma meghaladja a 47.700 főt, ami a megyei érték 23,7%-a. A megye összes regisztrált vállalkozásának mintegy 20%-a (19.528 db), a regisztrált jogi személyiségű vállalkozások viszont 34%-a a városban működik. Meghatározó a súlya a regisztrált egyéni vállalkozóknak is, hiszen a megye minden negyedik egyéni vállalkozója Kecskeméten van bejegyezve. A fenti adatok alapján is látható, hogy Kecskemét gazdasági szerepe meghatározó nemcsak a megyén belül, hanem a megyei jogú városok összevetésében is (pl. az 1000 lakosra jutó vállalkozások száma, jogi személyiségű vállalkozások száma, Bt-k, Kft-k, Rt-k száma tekintetében már a 6. és 7. helyet foglalja el a megyei jogú városok rangsorában), s ez a szerepkör egyre erősödik, főleg, ha az előállított jövedelmet is figyelembe vesszük.

A város tehát jelentős gazdasági potenciállal rendelkezik, a megyei adatokhoz képest magas a vállalkozási sűrűség, kedvező a kiskereskedelmi ellátottság, s több jelentős foglalkoztató (köztük több hazai és multinacionális cég) is képviselteti magát a városban. Erősödik a város logisztikai szerepköre, s a beszállítók révén bővülnek gazdasági kapcsolatai. Ugyanakkor a jelentős fejlesztések ellenére (pl. élményfürdő és sportuszoda, gokart pálya, kereskedelmi szálláshelyfejlesztések, konferenciaterem, lovasturisztikai beruházások) a város és térsége turisztikai adottságait és programjait ma még nem tudja megfelelően kihasználni Kecskemét.

Megállapítható, hogy **a város gazdaságának ágazati szerkezete kiegyensúlyozott, és folyamatos átalakulásban van**, melynek a legfőbb jellemzői a következők: A **mezőgazdaság** elmúlt években történő erőteljes visszaesése ellenére, az összes vállalkozás több mint 2%-a ebben az ágazatban található. Az erős agrár-élelmiszeripari hagyományok (amit jól mutat az is, hogy az agrárvállalkozások arányát tekintve Kecskemét a megyei jogú városok rangsorában a 3. helyen szerepel), a kialakult munkakultúra, a meglévő termelési technológia, a hosszú évtizedek alatt kiépült értékesítési kapcsolatok, mind-mind nagy erősségét képezhetik a jövőbeli kecskeméti gazdaságának. Nagy hagyományokkal és erős pozícióval rendelkezik az **építőipar** is a városban, hiszen a vállalkozások mintegy 8,7%-át ebben az ágazatban regisztrálhatjuk. **Egyre erősödik a város feldolgozóipari szerepe**, amely

elsősorban nem a vállalkozások számában és arányában (7,4%) figyelhető meg, sokkal inkább az előállított jövedelem tekintetében. Kecskemét kereskedelmi és szolgáltatási ellátottsága kiemelkedő, erősödik a kereskedelem (20,4%), a szállítás és raktározás (4,2%), valamint az ingatlanügyletekkel foglalkozó ágazat pozíciója (4,1%). A szolgáltatásokon belül meghatározó az egészségügy (5,7%), az oktatás (4,6%), az információs-kommunikációs ágazat (4%) és a pénzügyi szolgáltatások (3,8%) területén dolgozó vállalkozások száma.

A vállalkozások méretbeli (a foglalkoztatottak száma alapján) eloszlása, s annak elmúlt években történő változása már nem mutat az ágazati szerkezethez hasonló, kedvező képet. Igaz, hogy az 50 fő fölötti méretkategóriákban stabilizálódás látható, de évek óta nem mutatható ki a vállalkozások számának növekedése. Ugyanakkor a 9 fő alatt foglalkoztató mikrovállalkozások száma folyamatosan növekedett az elmúlt időszakban, így arányuk az összes regisztrált vállalkozáson belül elérte a 97,3%-ot. Ezek a vállalkozások leginkább a helyi piacra termelnek, így a legkiszolgáltatottabbak a gazdasági válság hatásaival szemben, ami némi bizonytalanságot eredményezhet a helyi gazdaság hosszútávú stabilitásának megítélésében. A 9 fő alatt foglalkoztató vállalkozások részarányának növekedése nem feltétlenül csak kedvező folyamatokat tükrözhetnek, hiszen számuk és részarányuk növekedésében szerepet játszott a 2008 után felerősödő gazdasági válság, melynek során több kis- és középvállalkozás kénytelen volt leépíteni a munkavállalói számát (így a foglalkoztatottak száma alapján kategóriát váltott), illetve a munkahelybezárásoknak következtében számos kényszervállalkozás is megjelent. Ez utóbbiak kapcsán megállapítható, hogy sem a foglalkoztatásban, sem pedig a jövedelemtermelésben nem játszanak meghatározó szerepet városi szinten, s egy részük a szürke- és feketegazdaságban is érdekelt a rendőrségi adatbázisok szerint.

Több gazdasági ágazat területén (pl. információs-kommunikációs, gépipar, logisztika, járműgyártás, élelmiszeripar, nyomdaipar) **jelentős beruházások zajlottak le Kecskeméten az elmúlt hét év folyamán.** Csak az uniós forrásokhoz kötődően 2007 és 2013 júliusa között 31 milliárd Ft értékben nyertek el támogatásokat kecskeméti vállalkozások, melynek keretében több mint 80 milliárd Ft-nyi befektetést valósítottak meg. Ez az összeg nagymértékben hozzájárult a vállalkozások versenyképességének fokozásához, a foglalkoztatás bővítéséhez, valamint árbevételeik növeléséhez. Ennek is köszönhetően a vállalkozások 16%-nak meghaladja a jövedelme az 50 millió Ft-ot. Ezen belül több mint 110 olyan vállalkozást tartunk nyilván, melynek árbevétele meghaladja az 1 milliárd Ft-ot. Másfelől **a városban tevékenykedő vállalkozások mintegy 2/3-ad részének az árbevétele viszonylag alacsonynak mondható, nem éri el a 20 millió Ft-ot, további 8%-uk esetében**

ismeretlen az árbevétel. Ezek a vállalkozások sok esetben teljesen ki vannak szolgáltatva a helyi piac változásainak, s érzékenyen reagálnak a helyi lakosság jövedelmi viszonyainak változásaira. Megfelelő tőketartalékokkal általában nem rendelkeznek, s a jelenlegi hitelezési gyakorlat mellett, nehezen jutnak fejlesztési forrásokhoz, alacsony hitelképességük miatt.

Jellemző a városi gazdaságra, hogy **a legtöbb ágazat esetében alacsony az innovációs aktivitás** és hajlandóság, ennek kedvezőtlen hatását láthatjuk napjainkban, amikor az elektronika, a műanyagipar, a villamosberendezések, a gép- és járműgyártás területén lehetőség nyílhatna beszállítói státuszok elnyerésére. Sajnos a kecskeméti vállalkozások többsége még nem érett nemzetközi viszonylatban is versenyképes termékek nagy mennyiségben és jó minőségben, határidőre történő előállítására. Döntő jelentősége lesz a jövőben a kecskeméti vállalkozások versenyképességének megőrzésében, illetve fokozásában, az innovációs képesség növelésének. Ebben fontos szerepet játszhat a Kereskedelmi és Iparkamara, a Főiskola, különböző innovációs szervezetek, valamint a helyi klaszterszervezetek is, akik nemcsak a felkészítésben és a tapasztalatok megosztásában játszhatnak kiemelt szerepet, hanem az összefogás erősítésében, a piacszerzés elősegítésében is.

A Mercedes-gyár és beszállítóinak megjelenése rámutatott arra, hogy **jelentős előrelépésre lesz szükség az oktatás-képzés-átképzés területén, a jól képzett munkaerő hosszútávú biztosítása érdekében**. A munkaerőpiaci jelzések ellenére csak nagyon lassan indultak meg azok a folyamatok, melyek a piac jelzéseinek megfelelő hiányszakmák képzésére álltak volna rá. Megállapítható tehát, hogy az elmúlt évtized átalakuló gazdasági struktúráját még napjainkra sem tudta teljes körűen lekövetni az oktatási szerkezet, annak ellenére sem, hogy a képzési területek módosultak az elmúlt években. Erősödött a városban a közgazdasági, az informatikai, a művészeti és a nyelvi képzés. A helyi gazdaság igényeinek kielégítése érdekében Térségi Integrált Szakképzési Központ jött létre, amely a már meglévő széles oktatási kínálat mellett, új szakmacsoportokban (Építészet, Közlekedés, Elektrotechnika-elektronika, Könnyűipar, Faipar, Kereskedelem-marketing, Üzleti adminisztráció, Környezetvédelem-vízgazdálkodás, Mezőgazdaság, Szakmai idegen nyelv) indított be képzéseket.

Az átképzés és továbbképzés rendszerének is alkalmazkodnia kell a folyamatosan változó igényekhez, mint ahogyan a lakosságnak is. A javuló iskolázottsági mutatók ellenére megállapítható, hogy a 7 éves és idősebb lakónépesség körében 11% kevesebb, mint 8 általánossal, további 22,7% maximum 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

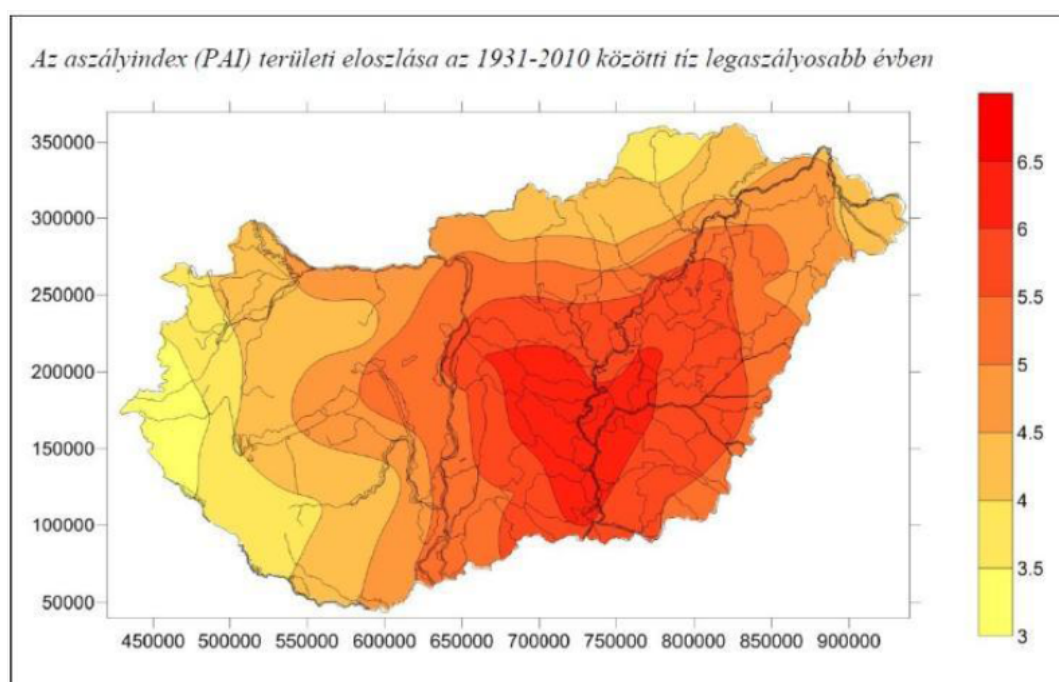
Kedvezőtlen tendencia továbbá, hogy 2001-hez képest az érettségi nélkül, szakmai oklevéllel rendelkezők aránya 21,6%-ról 18,4%-ra csökkent napjainkra. **A város termelőszférájából hiányoznak a jól képzett szakmunkások és mérnökök**, s miután a megfelelő végzettséggel rendelkező szakembereket nem lehet megtalálni a város szűkebb környezetében, ezért sok esetben már több száz kilométerről kell a munkavállalókat toborozni.

Ez a tény már középtávon is veszélyeztetheti a város további gazdasági fejlődését, ezért a városnak **kiemelt prioritásként kell kezelnie az oktatással, képzéssel, át- és továbbképzéssel kapcsolatos intézmények és szakmai programok fejlesztését.**

4.1.4. Környezeti adatok, információk

Az antropogén és természeti hatások kölcsönhatásai révén (melyben globális, regionális és lokális összetevők egyaránt szerepet játszanak) földrajzi tekintetben **a Duna-Tisza-köze hazánk egyik legérzékenyebb tájává vált**, így elmondható, hogy **Kecskemét ariditásra hajlamos tájegységen helyezkedik el** (41. ábra).

41. ábra: Az aszályindex területi eloszlása az 1931–2010 közötti tíz legaszályosabb évben

Forrás: Nemzeti Aszálystratégia

Az elmúlt évtizedek folyamatai alapján megállapítható, hogy **a térség hidrológiai viszonyai egyre kedvezőtlenebbé váltak**, a talajvízszint süllyedése kihat a vegetáció változására és a biomassza produkció alakulására, a gazdasági és társadalmi életre egyaránt. A főbb időjárási elemek (pl. hőmérséklet és a csapadék) az utóbbi évtizedekben tapasztalt

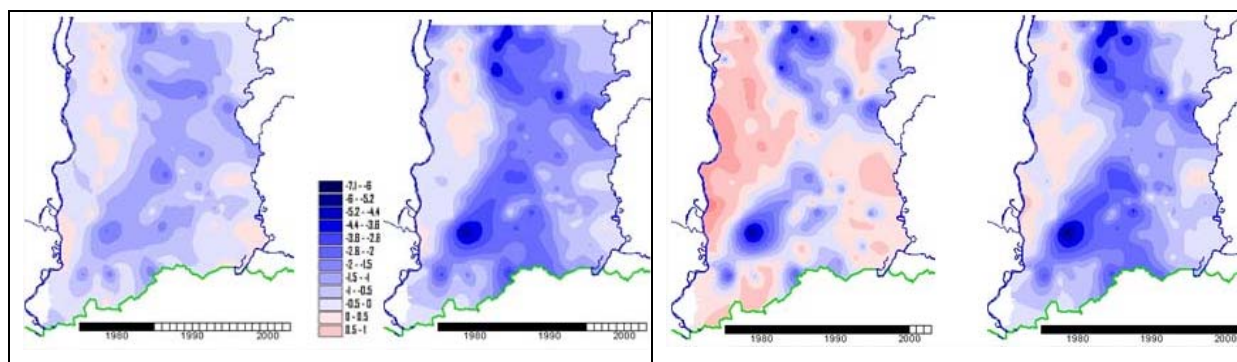

változásai jelentős átalakulást indítottak el a környék tájain, ami fokozatosan megváltoztatta a talajok tulajdonságait és a növényzeti borítást egyaránt.

A klimatikus változásokra visszavevethető csapadékhiány, illetve a csapadék szélsőséges megjelenése és a részben ezzel – részben az illegális vízkivétellel – összefüggésbe hozható **talajvízszint süllyedés a Homokhátságon trendszerűvé vált.**

A várostesthez közeli, hátsági jellegű területeken, átlagosan 2-3 m, a magasabb kitettségű helyeken pedig ennél is nagyobb talajvízszint-csökkenés lépett fel az elmúlt 20 évben (42. ábra).

42. ábra: A talajvízszint alakulása a Duna-Tisza-közén az 1971-1975 évek átlagához igazítva 1985-ben, 1995-ben, 2000-ben és 2003-ban

Forrás: Rakonczai János: Környezeti változások komplex értékelése, OTKA 2009.

A néhány csapadékosabb esztendő és magasabb talajvízállású időszak időlegesen ugyan képes kompenzálni a vízhiányt, de az ezeket követő száraz, aszályos időszakok hossza egyre nő. A térségben lévő, zömében mesterséges vízfolyások, csatornák, csapadék és talajvíz utánpótlása egyre bizonytalanabbá válik. Az időszakos vízfolyások vízhozamában nagymértékű ingadozás jelentkezik, a nyár derekára a vízpótlás hiányában erőteljes hidrológiai egyensúlyvesztés állhat be.

A talajvízszint süllyedése mellett, megfigyelhető **az átlagos évi középhőmérséklet emelkedése** is. A folyamat együtt járt az időjárási szélsőségek gyakoribbá válásával (pl. hosszú száraz időszakok, növekvő számú hőségnapok, hirtelen lezúduló nagy csapadékmennyiség, rövid időszakon belüli nagy hőingások). Éppen ezért, elsősorban a mezőgazdaságnak, mint a környezeti hatásoknak legjobban kitett gazdasági ágazatnak, de az energetikának és a városüzemeltetésnek is fel kell készülnie a jelentkező új – éghajlati, időjárási, környezeti és azzal összefüggő tájgazdálkodási – folyamatokra.

A biomassza produkció meglehetősen nagy ingadozásokat mutat már 10 éves időtartamon belül is, amelyhez hozzátartozik, hogy a magas csapadékként intenzitású időszakok

sem növelik feltétlenül a biomassza-produktumot. Ez az eredmény rámutat arra, hogy a klímaváltozás hatásai nem hozhatók összefüggésbe kizárólag az egyes tájalkotó elemek átalakulásával, főleg, ha a tájváltozás antropogén vonatkozásait is figyelembe vesszük. Nem állapítható meg egyértelmű trend azzal kapcsolatban sem, hogy a feltételezett csapadékcsökkenés, illetve hőmérséklet-emelkedés milyen irányban befolyásolja a természetközeli tájak arculatát, vagy a biomassza produkciót. Vagyis a térség klimatikus és hidrológiai, valamint ezzel összefüggésben álló tájökológiai folyamatai, konfliktusai nehezen prognosztizálhatók, amely a társadalom számára – az idő előre haladtával – egyre nehezebbé teszi a válaszadási lehetőségek megfelelő szintű és minőségű kidolgozását.

A városban élők számára is kihívást jelentenek ezek a problémák, hiszen a szélsőséges időjárási jelenségek kedvezőtlen hatással vannak a munkavégzésre, a gazdasági aktivitásra, a városüzemeltetésre, a városon belüli közlekedésre és a lakosság egészségi állapotára is. A vízzel való takarékoság, a helyi vízbázisok és mezőgazdasági területek védelme, a lakosság környezettudatosságának erősítése érdekében tett intézkedések, a térség természeti-környezeti egyensúlyának kialakításában és megőrzésében kulcsfontosságú feltételek lesznek a jövőben.

4.1.4.1. Talajok

A közigazgatási területen jellemző közepes, illetve alacsony szerves anyag tartalmú löszös talajok, futóhomokok, illetve csernozjom jellegű homoktalajok káros környezeti hatásokkal szembeni puffer kapacitásuk kedvezőtlen, környezetföldtani szempontból egyöntetűen felszíni szennyeződésre erősen érzékenyek. A közigazgatási terület É-i, ÉK-i, valamint D-i, DNY-i része foltokban szélerózióknak (deflációnak) kitett terület, ez a kifúvás okozza döntően a levegő szilárd anyag (üledő por) szennyezettségét. Emellett a Kecskemét térségi talajok vízgazdálkodási tulajdonságai (nagy víznyelésű, közepes vízraktározó és gyenge víztartó és rossz kapilláris vízemelő képességű talajok) a térség szárazodási problémái szempontjából kedvezőtlenek, melyeket a szélsőséges, illetve áteresztő talaj vízháztartás típusok is alátámasztanak. A város átlagosnál jobb minőségű termőterületei a belterületől D-re, DK-re, É-ra, ÉNy-ra, valamint a közigazgatási terület K-i részén találhatóak, melyek döntően szántó művelési ágú területek. A D-i, DK-i területek esetében konfliktusforrás az utóbbi időszakban tapasztalt jelentős gazdasági területi terjeszkedés. Megjegyzendő továbbá hogy az É-ÉNy-i átlagosnál jobb minőségű termőterületek a város ÉNy-i zöldfolyosójának belterülethez közeli részén találhatóak, így védelmük indokolt lenne.

A klímaváltozás kedvezőtlen hatásai leginkább a mező- és erdőgazdaságot, illetve a természetvédelmet sújtják, azonban nem elhanyagolható a kedvezőtlen hatása a településüzemeltetésre, valamint az emberek egészségi állapotára, közérzetére, azon keresztül pedig a gazdasági tevékenységekre, stb.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- Az átlagosnál jobb minőségű termőterületek védelme, a művelési águknak megfelelő hasznosítással;
- A szárazodás elleni küzdelem, megfelelő öntözési kultúra kialakításával, a szükséges feltételek biztosításával;
- A szélrózió csökkentése érdekében a megfelelő művelési mód megválasztása, valamint a deflációra érzékeny területek védelme védőfásításokkal, mezővédő erdősávokkal.

A szélrózióra érzékeny (döntően homokos talajú, erdőfoltokkal, fasorokkal nem védett egybefüggően nagy) területek uralkodó széliránya(i) alapján szükséges meghatározni az érintett területek védelmét elősegítő gyepesítés, védőfásítások, illetve mezővédő erdősávok kialakításának módját és mértékét, a zöldfelület-gazdálkodási, mező- és erdőgazdálkodási szempontokkal összhangban. Ennek érdekében javasolt egy komplex zöldfelület-gazdálkodási terv készítése, melynek megállapításait és szabályozási igényei a TRT felülvizsgálatába épüljenek be.

A szélrózió csökkentését célzó intézkedések a város levegőminőségének javításában, valamint egyes környezet-egészségügyi területeken kiemelkedő fontossággal fognak bírni a jövőben.

4.1.4.2. Felszíni és felszín alatti vizek

A város és környéke **felszíni vizek**ben kifejezetten szegény. A belvízlevezetést 3 ÉNy – DK – i folyási irányú belvízcsatorna (melyek mindegyike időszakos vízfolyás, gyakran évekig természetes vízszállítás nélkül) biztosítja (Alpár-Nyárlőrinci csatorna, Félegyházi vízfolyás, Csukáséri-főcsatorna). A város területén található legjelentősebb állóvíz a Csukáséri-főcsatornán található ún. Felső záportározó tó együttese (~50 ha) a Szabadidő Központ területén.

A Csukáséri-főcsatorna, mint a települési tisztított szennyvíz és a levezetett csapadékvizek fő befogadjának vize, az elmúlt 8 évben (az ATIKTVF mérési adatai alapján) az oxigénháztartás és tápanyagháztartás alapján erősen szennyezett (5), a szerves és szervetlen

mikroszennyezők és egyéb paramétereket tekintve szennyezett (4) volt. A jelzett időszakban sem javulási, sem pedig minőség romlási tendencia nem volt kimutatható. A Felső záportározó tó szabad strandja jelenleg engedélyezett természetes fürdőhelyként és fürdésre alkalmas természetes vízként van nyilvántartva. A fürdővíz osztályozása az Országos Környezet-egészségügyi Intézet vizsgálatai alapján „jó” minősítési kategóriába került, ami a szabadidőpark tervezett fejlesztései szempontjából meghatározó tényező.

A Vízyűjtő-gazdálkodási Terv 2-20 számú Alsó-Tisza tervezési alegységére vonatkozó adatok szerint a Kecskemétet érintő Félegyházi vízfolyás, Csukáséri-főcsatorna és Alpár-Nyárlőrinci csatorna vízfolyás víztest mindegyik erősen módosított kategóriába sorolt, ökológiai állapotuk az első két esetben gyenge, míg az Alpár-Nyárlőrinci csatornára nincs adat, kémiai állapotuk pedig adathiány miatt nem minősített. A város területén a Vízyűjtő-gazdálkodási Terv állóvíz víztestet nem nevesít, így a Felső záportározó tó nem kijelölt víztest.

A *felszíni víztestek* minősítése és állapota alapján meghatározott környezeti célkitűzés mindhárom érintett vízfolyás víztest esetében, hogy a Víz-keretirányelvben meghatározott jó potenciál elérhető. A Csukáséri-főcsatorna és a Félegyházi vízfolyás esetében a célkitűzés elérése 2027 utáni, míg az Alpár-Nyárlőrinci csatorna esetében 2027.

A térségben halastavak, horgásztavak kialakítása jelentős korlátozás alá esik, ezen létesítmények vízigényének biztosítására felszín alatti vízkészletek igénybevétele nem megengedett a vonatkozó jogszabályok előírásai szerint.

A *felszín alatti vizek* szennyeződéserzékenysége szempontjából a város területe érzékeny terület, ezen belül a város területének jelentős része nitrát-érzékeny besorolásba került. A felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi szempontból is veszélyeztetettek. A térségben az utóbbi évtizedekben jelentős talajvízszint süllyedések következtek be. Emellett a talajvíz a település területén sehol sem alkalmas közvetlen ivóvízként való felhasználásra a természetes és az emberi eredetű szennyezők jelenléte miatt.

A Vízyűjtő-gazdálkodási Terv 2-20 számú Alsó-Tisza tervezési alegységére vonatkozó adatok szerint a Kecskemétet érintő Duna-Tisza közti hátság – Tisza-vízyűjtő É – i rész sekély porózus, illetve porózus, valamint a Nyugat-Alföld porózus termál felszín alatti víztest kémiai állapota jó, mennyiségi állapota nem jó, illetve a porózus víztest esetében a jó és a nem jó határán van.

A *felszín alatti víztestek* minősítése és állapota alapján meghatározott környezeti célkitűzés mindhárom érintett víztest esetében, hogy a Víz-keretirányelvben meghatározott jó állapot

elérhető. A sekély porózus víztest esetében a célkitűzés elérése 2027 utáni, míg a porózus és a porózus termál víztest esetében 2021.

Jelentősebb – felszín alatti vízbázisra települt – öntözőtelepek, öntözött területek a város közigazgatási területén nem találhatóak. 1988-tól 1995-ig a Kecskeméti Főiskola Kertészeti Főiskolai Kara Tangazdaságának a területén Kisfáiban 110 ha-s öntözőtelep üzemelt 520.000 m³/év lekötött vízkontingenssel, majd 1995 után a lekötött vízkontingens 38.000 m³/év-re csökkent.

A felszín alatti vízbázisra épülő jelentősebb öntözőtelepek további kialakítása is korlátozás alá esik a fentiekben részletezettek miatt.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- A felszíni és a felszín alatti víztestek esetében, a környezeti célkitűzések eléréséhez az alábbi intézkedések megvalósítása szükséges.

A felszíni víztestek környezeti célkitűzéseinek eléréséhez szükséges intézkedések:

Területi agrárintézkedési csomag:

- Vízvisszatartás belvíz-érzékeny területeken a belvízelvezető-rendszer használata nélkül, művelési mód és művelési ág váltással. (A belvíz-veszélyes területek elhelyezkedését lásd a Megalapozó Vizsgálatban).
- A belvíz-rendszer módosítása a víz-visszatartás szempontjait figyelembe véve (csatornarendszer, ill. a vízkormányzást biztosító műtárgyak építésének és üzemeltetésének módosítása, megcsapolás csökkentése, belvíztározók létesítése) (Erre vonatkozó konkrét javaslatokat lásd a 4.2. fejezetben).
- Víztakarékos növénytermesztési módok alkalmazása.
- Állattartó telepek korszerűsítése, a trágyaelhelyezés és hasznosítás megoldása, ennek ellenőrzése.
- A talajvíz minőségének védelme, a „nitrát direktíva” szigorú betartatása és ellenőrzése, a növényvédő szerek precíziós kihelyezésének támogatása, ellenőrzése.

Kommunális és szennyvízkezelésre vonatkozó intézkedési csomag, felszíni vizeket érintő intézkedések:

- Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
- Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Programban előírtakon felül
- Tisztított szennyvizek tározása és felhasználása (öntözésre, úttisztításra, úthűtésre)

Károsodott, védett élőhelyekkel és más védett területekkel kapcsolatos egyedi intézkedések:

- Élőhelyek állapotának felmérése, a károsodás okainak feltárása, jelentősen károsodott víztől függő élőhelyeknél kezelési, fenntartási terv kiegészítése, készítése, javaslatok további intézkedésekre (együttműködve a vízügyi és természetvédelmi államigazgatási szervekkel).
- Károsodott, víztől függő védett élőhelyek védelme, rehabilitációja érdekében a felszíni vízhasználatokat érintő beavatkozások (együttműködve a vízügyi és természetvédelmi államigazgatási szervekkel).

A település területének egyes részein várhatóan – ha csökkenő mértékben is, de – *örökölt talaj- és talajvízszennyezéssel* kell számolni. Ezek a volt szovjet katonai objektumok területei, egyes régen üzemelő ipari üzemi területek, illetve régi üzemanyag-töltő állomások területei, valamint egyes állattartó telepek területei, ahol a szennyezés mértékétől függően monitorozások, illetve kármentesítések eddig is történtek, folytatásuk azonban indokolt.

A felszín alatti víztestek környezeti célkitűzéseinek eléréséhez szükséges intézkedések:

- Vízhasználatok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételi korlátokkal (együttműködve a vízügyi és természetvédelmi államigazgatási szervekkel).
- Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása (eredményes szabályozó, ellenőrző, szankcionáló rendszer kidolgozásával).
- Víztakarékos növénytermesztési módok (optimális növényfajták, víztakarékos öntözési technológiák).
- Víztakarékossgot (lakossági, ipari) elősegítő intézkedések (szabályozással, tájékoztatókkal: pl.: csapadékvíz gyűjtése, majd locsolóvízként, szürkevízként történő felhasználása, stb.).
- Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén).
- Élőhelyek feltárása, kezelési tervek készítése.
- Felszín alatti víztől függő ökoszisztémák lokális rehabilitációja (vízkivétel korlátozása, vízpótlás).

Szükséges továbbá monitoring rendszer kiépítése és működtetése – az Önkormányzat tulajdonában lévő erre a célra felhasználható talajvíz kutak figyelembevételével – a közigazgatási terület talajvíze minőségének és mennyiségének figyelemmel kísérésére, mellyel a nem pontszerű (diffúz) szennyező forrásokból származó szennyezés hatására kialakult állapot kísérhető figyelemmel.

4.1.4.3. Levegőtisztaság és védelme

A **levegőminőséget** a város területén 3 mérőhelyen mérik szakaszos mintavételen alapuló módszerrel (RIV) (mely csak a levegőminőség tendenciájának követésére, átlag értékek rögzítésére alkalmas és nem ad információt a tényleges pillanatnyi értékekről), (az utóbbi 5 évben már csak NO₂ mérés történik), illetve 1 automata mérőállomáson történik folyamatos mérés NO₂, NO_x, O₃ komponensekre, valamint itt időszakonként végeznek PM₁₀ (szálló por), valamint ahhoz kapcsolódó nehézfém és poliaromás szénhidrogén mérést is. A mérési eredmények alapján a város Légszennyezettségi index minősítése az utóbbi években az NO₂ komponens esetében jó, illetve kiváló, az NO_x esetében kiváló, a PM₁₀ (szálló por) esetében a 2009-2010-s év kivételével szennyezett, a PM₁₀-hez kötődő nehézfémek esetében kiváló, a PM₁₀-hez kötődő poliaromás szénhidrogének esetében szennyezett, míg az ózon esetében jó minőségű volt. A város összesített index minősítése 2010-2012-ben egyaránt jó volt.

A mérési eredményeket jól tükrözi a város légszennyezettségi területi besorolása is, mely szerint a levegőterheltség a szilárd légszennyező anyagok (PM₁₀) esetében a légszennyezettségi határértéket és a tűréshatárt is meghaladja.

Jelentős problémát okoz a *PM₁₀ (szálló por)* magas koncentrációja – különösen a fűtési szezonban – melyet az ipari kibocsátások mellett döntően az évről évre egyre növekvő arányú szilárd tüzelőanyag használat, illetve a dízel üzemű közlekedési eszköz használat okoz. A szálló por szennyezettség vélhetően hosszabb távon csökkenő tendenciát mutat. A *PM₁₀-hez kötődő poliaromás szénhidrogén* szennyezettség okozója döntően a növekvő gépjárműforgalom.

A város az *ülepődő porral* legjelentősebben terhelt települések között szerepel az országos levegőminőségi értékelésekben. A por döntően talajfelszín eredetű, koncentrációja jelentős mértékben függ a térség talajainak minőségétől (deflációra való érzékenységtől), az időjárástól (csapadék, szél) a burkolatlan közlekedési felületek arányától, a közúti forgalomtól, a burkolt felületek és a zöldfelületek karbantartásától, a külterületi mezőgazdasági területek művelésétől, a parlagon hagyott területek arányától, stb.

Az éves levegőminőségi értékelés alapján (a határértéket meghaladó PM₁₀ komponens miatt) 2013 év végén – jogszabályi előírások szerint – elkészült a város **Levegőminőségi terve**.

(A Levegőminőségi terv célja a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló 2008/50/EK számú az Európai Parlament és a Tanács irányelve 1. cikk 5. pontjának megfelelően a meglévő jó állapot fenntartása, illetve tovább

javítása. A terhelt terület nagyságának és a szennyezésnek kitett lakosság számának becslését a terv készítői nem tartották indokoltnak.)

A vonatkozó EU előírások szerint meg kell előzni a légszennyezettség kialakulását, szükséges a szennyezettség csökkentése, illetve a jó minőség megőrzése, valamint a 2,5 mikrométernél kisebb átmérőjű szálló por részecskék ($PM_{2,5}$) 20 %-os csökkentése 2010 és 2020 között.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- a levegőminőség-mérő monitoring rendszer fejlesztése,
- füstköd-riadó terv kidolgozása, rendszeres felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása, valamint szmogriadó esetén a szükséges intézkedések megtétele,
- a folyamatos mintavevő rendszerek és számítógépes kiértékelésből következő közönségtájékoztató rendszer kiépítése,
- a Levegőminőségi tervben foglalt intézkedési programok ütemezett végrehajtása a levegőterhelés csökkentése és a légszennyezettségi határértékek betartása érdekében.

A levegőminőség-mérő monitoring rendszer fejlesztése keretében, szükséges a meglévő folyamatosan működő mérőállomáson a mérőműszerek cseréje, valamint a jelenlegi komponensek mellett a PM_{10} , illetve a $PM_{2,5}$ mérése is. Javasolt továbbá egy második folyamatosan működő mérőállomás elhelyezése ugyanezen komponensek mérésére, a déli iparterület monitorozására, ugyanis az önkormányzat levegőtisztaság-védelmi feladatkörébe tartozó füstköd-riadó tervben foglaltak, csak folyamatosan működő 2 mérőállomás által alkotott monitoring rendszer üzemeltetése esetén hajthatók végre.

A Levegőminőségi tervben foglaltak szerint a szennyezést okozó kibocsátó források és tevékenységek: a közlekedés, természetes források (földrajzi adottságok), mezőgazdaság, ipar, lakosság.

A Levegőminőségi tervben foglalt, a légszennyezettség csökkentése érdekében, az elkövetkező időszakban megvalósítani szükséges intézkedések és programok:

- Panelprogram folytatása (iparosított technológiával épült lakóépületek felújítása az energiahatékonyság növelése érdekében).
- Energiahatékonysági beruházások (intézmények nyílászáró cseréje, szigetelése, épületenergetikai fejlesztése, geotermális hőtermelő rendszer kiépítése).
- A megújuló energiahordozók előnyben részesítése, támogatása a CO_2 kibocsátás és szilárd tüzelőanyag felhasználás visszaszorítása érdekében.
- Az elővárosi közlekedési rendszerek fejlesztése.

- A város közösségi közlekedésének fejlesztése, átalakítása, „0” emissziós zóna megteremtése és fenntartása, soros hibridhajtású alacsonypadlós autóbuszok üzemeltetése.
- Intermodális pályaudvar és közösségi közlekedés fejlesztése beleértve a P+R, illetve a B+R parkolók kialakítását és továbbfejlesztését is.
- Parkolási rendszer módosítása, parkolási rendszer differenciálása (a városközpont felé haladva növekvő parkolási díj, hibrid, illetve elektromos járművek díjmentessége).
- Nehézgépjárművek forgalomkorlátozása.
- A rendezési tervben a kertvárosi övezetekben ipari jellegű kisvállalkozások telepítésének és a működők bővítésének korlátozása.
- Fásítás, parkosítás, meglévő zöldfelületek minőségének a javítása.
- Területileg differenciált módon földutak burkolása, útfelújítások.
- A TRT-ben kijelölt, erdősítésre szánt mezőgazdasági területek fásításának elindítása.
- Kerékpárút hálózat fejlesztése, kerékpártárolók létesítése.
- Északi elkerülő út megvalósítása.
- A korszerűtlen forgalmi csomópontok átépítése.
- Utak rendszeres takarítása.
- Közterületek száraz időszakban történő locsolása, az ezt szolgáló járműpark állományának bővítése, korszerűsítése.
- Magas légszennyezettség esetén forgalomkorlátozó intézkedések bevezetése.
- Zöld zóna: az autóforgalomtól elzárt belvárosi közterületek növelése.
- A tömegközlekedés színvonalának növelése, intelligens utas tájékoztató rendszer kiépítése.
- Nem-motorizált közlekedési módok népszerűsítése (pl. Autómentes nap).
- Forgalm szervezési intézkedések a dugók csökkentésére, összehangolt megfelelő logisztika, szervezett útfelújítások, építések.
- A házi komposztálás támogatása.
- Ipari légszennyezőanyag-kibocsátók felügyelete, a kibocsátások lehetőség szerinti csökkentése (elavult berendezések korszerűsítése, cseréje, diffúz kiporzás lehető legkisebb mértékűre történő visszaszorítása).
- Avarégetés betiltása.

További a légszennyezettség csökkentése érdekében megfogalmazott javaslat(ok):

A **lakossági szilárd tüzelőberendezések használatának a szabályozása**, szükség szerinti korlátozása a központi belterületen a légszennyezettség függvényében. Differenciálni szükséges a tüzelőberendezéseket a légszennyezőanyag-kibocsátásuk mértéke és szabályozhatósága függvényében.

A mérőhálózatok adatai alapján megállapítható, hogy Kecskemét **pollenterhelése** néhány éve folyamatosan csökken, ennek ellenére a város pollenszennyezettség tekintetében az ország egyéb területeihez képest továbbra is az élmezőnyben található.

A pollenkoncentráció leginkább az időjárás (csapadék, szél, stb.) függvénye, melynek csökkentése mindenképp a parlagfű visszaszorításával (hatékony irtásával) érhető el, amely csak összehangolt tervek alapján, kitartó munkával, megfelelő hatósági intézkedésekkel hozhat eredményeket.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- a tüzelőberendezések minősítése és ellenőrzése, korszerű eszközök beszerzésének támogatása,
- a városban a parlagfű elterjedtségének visszaszorítása, a megbetegedési mutatók javítása érdekében.

4.1.4.4. Zaj- és rezgésterhelés

Kecskemét a város méreteihez és a forgalmi zajhoz képest **üzemektől származó zaj** szempontjából nem jelentősen terhelt. A korábban jelentős zajt kibocsátó üzemek megszűntek, vagy termelésük csökkent, illetve a zajvédelem két évtizede alatt zajcsökkentésük sikeres volt. Az új telephelyek engedélyezése zajvédelmi szempontból jól ellenőrzött, illetve lakossági panasz esetén megfelelően kezelt. Az iparterületek, ipari parkok a lakóterületektől általában megfelelő távolságra találhatóak, illetve ipari üzemek a lakóterületektől távol létesültek, létesülnek (pl.: Mercedes autógyár, Knorr-Bremse Kft. új gyára, stb.). Problémát általában az a tény jelenti, hogy az iparterületekre rátelepültek több helyen a lakóterületek, továbbá az iparterületek növekedésének köszönhetően különösen a Déli Iparterületen „zárványként” találhatóak nem elhanyagolható kiterjedésű lakóterületek, melyek zajvédelmét – a gazdasági tevékenység függvényében – biztosítani szükséges.

Az elmúlt években **a szabadidős (kulturális, szórakoztató, vendéglátó és sport) zajforrásoktól** származó probléma, időszakonként (hétvégenként az éjjeli időszakban, s

nagyobb rendezvények esetén) a szórakozóhelyek működése jelentett a belváros lakóépületekkel sűrűn beépített részein. Ezen problémák kezelésére született meg 2013 nyarán a zajvédelem helyi szabályozásáról szóló 17/2013. (V. 30.) önkormányzati rendelet, melynek eddigi alkalmazási tapasztalatai kedvezőek.

A környezeti zajforrások közül a **közúti közlekedés** az, amely a legnagyobb mértékben és a legnagyobb területet terheli zajjal. Ez elsősorban a tranzit utak melletti területekre vonatkozik, de hasonló zajterhelés tapasztalható a sűrű beépítésű, nagy forgalmú belvárosi területeken is, mely időszakonként (döntően éjszaka) határérték-túllépéseket okoz. Az érintett közutak mentén, a jelenleg is zajló, illetve tervezett közútfejlesztési beruházások, továbbá a város közlekedésfejlesztési koncepciójában foglalt intézkedési javaslatok megvalósulása, valamint a településrendezési terv egyes beépítési előírásai együttesen jelentős zajterhelés csökkenést eredményezhetnek.

A települést érintő 4 normál nyomtávú és egy keskeny nyomtávú **vasút**vonal általában a védendő lakóépületektől távol halad a település belterületén és a forgalmuk sem számottevő, illetve egyre csökkenő mértékű. A nagy forgalmú Cegléd-Szeged vonal pedig korszerűsített és villamosított, így ebből adódóan kisebb kritikus szakaszok kivételével jelentős zajterhelés nem keletkezik az érintett területeken.

A Kecskeméti katonai repülőtér (MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis) használatához kapcsolódó **légi közlekedéstől származó zajterhelés** igen jelentős a reptér és a fel- és leszállási repülési irány környezetében, míg a Matkópusztai IV. osztályú repülőtér használatához kapcsolódó zajterhelés a repülőtér, illetve a fel- és leszállási irányok közvetlen környezetében számottevő. A katonai repülőtér zajgátló védőövezete még mindig nem került kijelölésre, míg a matkópusztai repülőtér zajgátló védőövezetének kijelölési eljárása jelenleg folyamatban van.

Kecskemét Város Stratégiai Zajtérképe és Zajcsökkentési Intézkedési Terve 2012-ben elkészült, melyben a közutak, a vasutak, valamint a Kecskemét-Matkópusztai repülőtér és az IPPC üzemi létesítmények üzemeléséből származó zajterhelések kerültek figyelembevételre. Ez alapján megállapítható, hogy Kecskeméten a közúti és vasúti közlekedés okoz beavatkozást igénylő zajterhelést. Ennek megfelelően az *intézkedési terv* elsősorban ezen zajok csökkentésére irányul, összhangban a város fejlesztési – főként közlekedésfejlesztési – projektjeivel. Problémát jelent, hogy – jogszabályi előírások miatt – a stratégiai zajtérkép nem foglalkozik – a 7 db IPPC üzem kivételével – az egyéb üzemek zajkibocsátásával, az országos közúthálózathoz tartozó 6 millió jármű/év-nél nagyobb forgalmat lebonyolító (ebből

következően jelentős zajkibocsátású) nagy forgalmú közútszakaszokkal (5., 52., 441. sz. főút várost érintő szakaszai), továbbá az egyik legnagyobb problémát okozó katonai repülőtér (amely vegyes használatú besorolást kapott 2014. január 1-től) zajkibocsátásával.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- az elkészült stratégiai zajtérkép és intézkedési tervben foglaltak végrehajtása, a dokumentum folyamatos karbantartása, valamint szükség szerinti, de legalább ötévenkénti felülvizsgálata,
- az intézkedési tervben foglalt önkormányzat hatáskörébe tartozó feladatok ütemezett megvalósítása, elsősorban azokon a sűrűn lakott területeken, ahol a zajterhelés 75 dB-nél magasabb,
- a zajgátló védőövezet kijelölése a katonai repülőtér és a matkópusztai repülőtér körül,
- a zajgátló védőövezetek kijelölésével a határérték felett terhelt zónákban élő lakosság zajvédelmét biztosító intézkedések (pl. zajvédő falak építése, védőfásítások, közutak felújítása, Részletes Rendezési Tervek készítése az ipari és a lakó funkciók határozott szétválasztása érdekében), valamint a további beépítéseket befolyásoló korlátozások meghatározása,
- a helyi zajvédelemre vonatkozó szabályozás (17/2013. (V. 30.) Önkormányzati rendelet) rendszeres felülvizsgálata és az új előírásoknak megfelelő módosítása, valamint az intézkedési terv – ezen a szinten szabályozható – vonatkozó megállapításainak beépítése a helyi rendeletbe.

A katonai repülőtér vegyes használatúra történő átminősítése kapcsán a stratégiai zajtérkép és intézkedési terv dokumentációt szükséges felülvizsgálni a repülőtér zajterhelő hatását is figyelembe véve. Javasolt továbbá az üzemek zajkibocsátásának, valamint a forgalmasabb utak zajszintjeinek mérése, s ezek eredményeit összefoglaló jelentés elkészítése, kiegészítendő a stratégiai zajtérkép dokumentációját.

(Ellentmondás, hogy a stratégiai zajtérképek készítése során mind az előírások, mind pedig a készítő szoftverek az EU-ban használatos egész napra vonatkozó L_{den} zajterhelési értéket számítják, ezzel szemben a vonatkozó hazai rendeletek a nappali (6-22 h) és éjszakai (22-6 h) bontást használják.)

A zajtérképek alapján megállapítható volt, hogy Kecskeméten a közúti, valamint egyes szakaszokon a vasúti közlekedés okoz beavatkozást igénylő zajterhelést, ezért az intézkedési terv elsősorban ezen zajok csökkentésére irányul, összhangban a városfejlesztési – főként közlekedésfejlesztési – projektjeivel.

Az intézkedéseket a terv két fázisba csoportosítja, az első fázisban lévöket 5 éven belül, a második fázisban lévöket pedig 5-10 éven belül kell megvalósítani:

- **Az első fázisba** a közúthálózat fejlesztése kapcsán bekerült az északi elkerülő út (445. számú főút) megvalósítása, az északi elkerülő út M5 autópálya-5218. j. közút közötti szakasz megépítése, az 54. sz. főút kapacitásbővítése az M5 autópálya és az 5. sz. főút közötti szakaszokon, valamint az Izsáki út négysávosítása, a Nagykörút ütemezett fejlesztése (kapcsolódva az egyéb térséget érintő projektekhez), az 541. sz. főút Izsáki út és Halasi út közötti körútszakaszának megépítése, valamint a 441. sz. főút fejlesztése (Ceglédi úti műtárggyal).
- Szintén **az első fázis** részét képezi a közösségi közlekedés fejlesztése, a tömegközlekedés előnyben részesítése, a korszerű autóbuszok beszerzése, P+R hálózat kiépítése, a közösségi közlekedési vonalak felülvizsgálata, új autóbusz-hálózati struktúra kialakítása, „0” emissziós zóna kialakítása. Szükséges továbbá a város egyes zónáiban a terület jellegéhez illeszkedő parkolási rendszer – és a férőhelyhiányos területeken parkolás – szabályozás bevezetése, az egyéni és közösségi közlekedés, illetve a távolsági, városkörnyéki és városi közlekedési eszközök közötti hatékony eszközváltási rendszer kialakítása, valamint az útfelületeken a kopóréteg cseréje.
- **A második fázisban** szükségesek a további hálózatfejlesztések (mindenekelőtt a „királyok körútjának” teljes kiépítése, a további hálózati szakadások felszámolása, valamint a forgalmi csomópontok korszerű kialakítása), a nehézjárművek közlekedésének központi belterületen történő további korlátozása, és a kijelölt utcák esetében további sebességcsökkentés. A belváros környezetminőségi szempontból kiemelten védett lehet. A zajtérkép alapján a közlekedési rendszerhez igazított településtervezést lehet végrehajtani, megállapíthatók a főutaktól szükséges védőtávolságok. A magas zajkibocsátású főutak mellé intézmény, kereskedelmi, szolgáltató létesítmények építése javasolt. A vasúti zaj csökkentése érdekében a MÁV feladata lesz zajárnyékoló fal létesítése a legnagyobb zajjal terhelt területeken.

Az intézkedési tervekben foglalt zajcsökkentési, vagy más, a zaj elleni védelmet célzó műszaki, szervezési, településrendezési megoldásokkal és egyéb intézkedésekkel (például hatósági eljárás kezdeményezése) megakadályozható a zaj növekedése a zajtól védendő, vagy védelemre szánt területeken.

4.1.4.5. Hulladékgazdálkodás

Kecskemét városa az önállóan kezelt környezeti hatótényezőkön belül kiemelt figyelmet fordít a hulladékgazdálkodási kérdések kezelésére. A város elkészítette a 2012-2017 évekre szóló *Helyi Hulladékgazdálkodási Tervét*, amely részletesen foglalkozik a település területén keletkező kommunális, veszélyes és szelektíven gyűjtött hulladékok gyűjtésével, szállításával, tárolásával, kezelésével, illetve a kezelés és hasznosítás lehetőségeivel, valamint a fejlesztés szükségleteivel.

A *rendszeres hulladékszállításba* bevont lakások aránya az utóbbi 3 évben 89-92 % közé emelkedett. A városon belül a hulladékszállítási ellátottság azonban nagy területi különbségeket mutat. Míg a központi belterület belső városrészeiben 100 %-os lefedettséggel találkozunk, addig Szent István városban és Máriahegyen kb. 60%-os, Felsőszéktón és Úrihegyben kb. 70 %-os ez az arány, amely azonban folyamatosan növekszik.

Tendenciáját tekintve a 2000-es évek elején a városban elszállított hulladékok mennyisége még folyamatosan növekedett, míg el nem érte a 25-28.000 t/év mennyiséget. A Kecskeméten elszállításra kerülő hulladék mennyisége a szakemberek véleménye szerint az elkövetkezendő években sem fog 30.000 t/év fölé emelkedni.

A *hulladékgazdálkodási közszolgáltatást* jelenleg 3 cég végzi: A **Kecskeméti Regionális Hulladéklerakó Közszolgáltató Kft.** üzemelteti a regionális szilárdhulladék-lerakót, a **Kecskeméti Városgazdasági Kft.** végzi a szilárd kommunális hulladék szállítást, a közterületi szilárd hulladék gyűjtést, -szállítást, illetve a kerti biohulladék gyűjtést, a **Hírös Hulladékgazdálkodási Kft.** üzemelteti a hulladékválogató-művet, a hulladékudvarokat és a hulladékgyűjtő szigeteket.

A *szelektív hulladékgyűjtés* a város területén 2004. év folyamán indult meg, a kihelyezett szelektív gyűjtő edényzetekben papír, műanyag és az üveg szelektív gyűjtésével. Bevezetése óta folyamatosan növekszik az ily módon gyűjtött hulladékok mennyisége, amely jól tükrözi a lakossági gondolkodás változását, a tudatosság erősödését és a szelektív gyűjtés iránti igények növekedését. A rendszer hatékonyságának növelése érdekében 2011 júniusától elindult Kecskeméten is a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés. A hulladékudvarokban begyűjtött csomagolási- és veszélyes hulladékok mennyisége a teljes lakosság számára vetítve csekély – annak ellenére, hogy évről-évre növekszik ezen hulladékok nagysága –, melyből levonható az a megállapítás, hogy a hulladékudvaroknak, a helyi hulladékgazdálkodásban betöltött szerepe nem túlságosan jelentős.

A Duna–Tisza közti Nagytárségi Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer részeként a város hulladékkezelő, -ártalmatlanító létesítményei (regionális hulladéklerakó telep, építési-bontási törmelékkezelő- és hasznosító telep, hulladékválogató Kisfáiban, 2 hulladékudvar, továbbá 61 szelektív hulladékgyűjtő sziget, valamint a térségi feladatokat ellátó Nagykőrösi Komposztáló Telep) megfelelően kialakítottak. A folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően a hulladéklerakó befogadó kapacitása további mintegy 15-20 évig elegendő. A hulladékgyűjtő szigetek kulturált kialakítása azonban megoldatlan, az edényzetük –mennyiségi és minőségi értelemben is – folyamatos felülvizsgálatra szorul.

A fenti hulladékgazdálkodási létesítmények (rendszer elemek) szolgálják a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 92. §-ban foglaltak elérését:

- 2020. december 31-ig a háztartási, valamint a háztartáshoz hasonló hulladék részét képező *papír-, fém-, műanyag- és üveghulladék újrahasználatra előkészítésének és újrafeldolgozásának együttes mértékét* a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében legalább *50%-ra kell növelni*.
- A települési hulladék részeként *lerakásra kerülő biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiséget* az 1995-ben országos szinten képződött, a települési hulladék részét képező biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiséghez képest 2016. július 1-jéig *35%-ra kell csökkenteni*.
- 2020. december 31-ig a nem veszélyes *építési-bontási hulladék* – a föld és a kő kivételével – *újrahasználatra előkészítésének, újrafeldolgozásának és egyéb, anyagában történő hasznosításának* – ideértve a feltöltési műveleteknél más anyagok helyettesítésére használt hulladékot – *együttes mértékét* a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében legalább *70%-ra kell növelni*.

A Kecskeméti Városgazdasági Kft. Közszolgáltatói Hulladékgazdálkodási tervében foglalt adatok szerint az építési-bontási hulladékok 81%-os hasznosítási értéke már most eleget tesz ezen hulladékáramra megállapított 2020-ra teljesítendő 70%-os hasznosítási értéknek.

A biológiailag lebomló szerves anyag mennyiség lerakási aránya nem értelmezhető, ugyanis a településen csak zöldhulladék gyűjtés történik, a másik fő komponenst adó lakossági ételmaradékok gyűjtésével egyelőre nem foglalkoznak.

A csomagolási, a biológiailag lebomló és a nem-veszélyes építési-bontási hulladékok hasznosítási, újrafeldolgozási (lerakótól történő eltérítése) mértéke megfelelőségének vizsgálata és az ennek eléréséhez szükséges feladatok meghatározása az elfogadott Országos Hulladékgazdálkodási Tervben (2014-2020) és az Országos Megelőzési Programban, illetve a

Területi hulladékgazdálkodási tervekben és megelőzési programokban, valamint a közszolgáltatói hulladékgazdálkodási tervben meghatározott szervezetek feladata. (A hulladékgazdálkodási rendszer szabályozása jelentős átalakuláson megy keresztül a 2013. január 1. óta hatályos új hulladékgazdálkodási jogszabályoknak köszönhetően, éppen ezért fontos, hogy a kecskeméti hulladékgazdálkodó rendszer felkészüljön a végrehajtási jogszabályokból adódó feladatok ellátására.)

Az állati tetemetek a Menhely az Állatokért Környezetvédelmi és Állatvédelmi Kiemelkedően Közhasznú Alapítvány Kisfáiban található telepén gyűjtik, melyeket időszakosan az ATEV Rt. Solti üzeme szállít el.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- a hulladékgyűjtésbe bevont lakások számának növelése, az ellátottsági különbségek csökkentésével, a 95%-os lefedettség elérése érdekében,
- a hulladékkezeléssel összefüggő szállítási és feldolgozási kapacitások, valamint technológiák folyamatos fejlesztése, a hasznosítási arányok növelése,
- a települési hulladék keletkezését, csökkentését célzó intézkedések beindítása, a vásárlási és fogyasztói szokások megváltoztatására, befolyásolására irányuló tudatformáló és felvilágosító kampányok beindítása, a különböző szintű Hulladékgazdálkodási Tervekhez kapcsolódó Megelőzési Programok segítségével.
- növelni kell a szelektíven gyűjtött papír-, üveg-, műanyag- és fémhulladékok mennyiségét az újrahasználatra előkészítés és az újrafeldolgozás meghatározott mértékének (a képződött ilyen típusú hulladék mennyiségének 50%-a) eléréséhez,
- ki kell terjeszteni a szelektív hulladékgyűjtést a lakossági ételmaradékokra is, ennek érdekében a kezeléshez szükséges eszköz és más rendszerelem fejlesztéseket el kell végezni, hogy a lerakásra kerülő biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiség meghatározott mértékre csökkenjen,
- felkészülés a jövőben a szelektív hulladékgyűjtés jogszabályi változásából adódó feladatokra (pl. elkülönített gyűjtés fejlesztése, újrahasznosítás arányának növelése),
- a lerakott hulladék mennyiségének jelentős csökkentése, valamint a hulladék energetikai hasznosításának érdekében valamely térségi hulladék-feldolgozó erőműhöz történő csatlakozás előkészítése.

Az illegális hulladéklerakások visszaszorítása, illetve megszüntetése az Önkormányzat és a Kecskeméti Városgazdasági Kft. együttműködésével a bejelentések, illetve a felderítések üteméhez igazodóan ugyan folyamatosan történik, ennek hatékonyságát azonban növelni szükséges.

4.1.4.6. Klímastratégia

A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak települési szinten történő megelőzésére, illetve az alkalmazkodás lehetőségeire vonatkozó programok kidolgozása a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiával, illetve egyéb nemzetközi, hazai és városi programokkal, koncepciókkal, tervekkel összhangban kell hogy történjen.

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, a klímaváltozás káros hatásainak mérséklése, illetve a megváltozott körülmények hatásaihoz való alkalmazkodás érdekében megfogalmazott feladatok összhangban vannak az egyéb – korábbi fejezetekben részletezett – környezeti elemek, rendszerek programpontjaiban megfogalmazottakkal.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

I. Megelőzés

Közlekedés:

A környezet levegőminőségének, valamint a lakosság egészségi állapotának a javítását célzó feladatok ütemezett végrehajtása:

- Autómentes, csökkentett forgalmú zónák növelése;
- Összefüggő, biztonságos, vonzó kerékpárforgalmi-hálózat és kerékpár tárolási rendszer kiépítése;
- Közösségi közlekedés népszerűsítése, vonzóvá tétele;
- Környezetkímélő tömegközlekedési járművek alkalmazása (pl. hibrid és elektromos buszok beszerzése);
- Telekocsi rendszer kiépítése;
- „0” emissziós zóna kialakítása, a rendszer következetes kiépítése a szükséges rendszerelemekkel (pl. parkolóházak, P+R parkolók, kerékpáros útvonalak, belvárosi parkolási rendszer átalakítása);
- Üzemanyag-takarékos vezetés, valamint műszaki megoldások (égéskatalizátor) népszerűsítése, stb.

Energia-felhasználás:

Az energiatakarékossági és energiahatékonysági, valamint a megújuló energia felhasználás részarányának a növelését szorgalmazó intézkedések ütemezett végrehajtása:

- Lakossági energia-megtakarítást eredményező beruházások önkormányzati támogatása (panelprogram, egyéni fűtésszabályozás, fűtéskorszerűsítés, szigetelési programok);

- Közvilágítás energiafelhasználásának racionalizálása, a régi, hagyományos közvilágítási lámpatestek cseréjének folytatása;
- Önkormányzati épületek energiafelhasználásának csökkentése, racionalizálása;
- A távhőrendszer folyamatos fejlesztése, a szolgáltatási díjak csökkentése, valamint a távhőhálózatra történő rácsatlakozások számának növelése érdekében;
- A megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése, részarányának növelése a város energiafelhasználásában.

Hulladékgyűjtés:

Élhető, tiszta, anyag- és erőforrás-hatékony város kialakítását célzó feladatok ütemezett végrehajtása:

- A szelektív hulladékgyűjtés támogatása: a szelektív hulladékgyűjtési akciók bővítése, lakosság körében történő népszerűsítése;
- Helyi komposztálás népszerűsítése;
- Biogáz hasznosítási program folytatása, szükség szerint fejlesztése a regionális hulladéklerakó telepen, (oktatási célú bemutatással egybekötve);
- Felvilágosító programok indítása az illegális hulladéklerakás megelőzése érdekében;
- Tudatos vásárló és fogyasztó program népszerűsítése.

A gazdaság térbeli szerkezete:

- Helyben előállított termékek népszerűsítése a tudatos vásárló program segítségével;
- Lokális anyag- és erőforrás-igényű, helyi fogyasztásra termelő – elsősorban mezőgazdasági – vállalkozások támogatása, ezt a célt valló befektetők Kecskemétre vonzása;
- Adókedvezmények biztosítása a helyi termelők részére;
- A szolgáltatások helyi igénybevételének ösztönzése, magas szintű szolgáltatások Kecskemétre vonzása;
- Iparüzési adó differenciált megállapítása a városba települő vállalkozások ökológiai lábnyoma szerint.

Üvegházgázok elnyelése:

- Zöldfelületek fenntartása, mennyiségi és minőségi fejlesztése, bővítése, az ezt szolgáló ösztönzési rendszer kidolgozása;
- A városi zöldfelületek védelmének erősítése;
- Az arborétum területének növelése;

- A városon belüli közlekedési utak mentén, fasorok telepítésének támogatása, az ipari területeken védőfásítások területeinek kijelölése;
- A város észak-nyugati sávjában elhelyezkedő „Zöld folyosó” ökológiai szerepének erősítése;
- Újabb nyílt vízfelületek létesítése a város területén;
- Zöldtetők létesítésének vizsgálata, a megfelelő ösztönzők kidolgozása.

Monitorozás:

- Környezeti kockázatkezelő, döntéstámogató és monitoring rendszer városi létrehozása;
- A bázisadatok alapján célértékek meghatározása, például a zöldfelületek kiterjedésének növelésére, a CO₂ kibocsátás értékének csökkentésére, a légszennyező anyagok csökkentésének mértékére, a megújuló energia arányának növelésére, vagy a mezőgazdasági termőterületek nagyságára.

II. Alkalmazkodás

Hőhullámok:

- Hőségriadó-terv megalkotása és elfogadása;
- Alternatív épülethűtési rendszerek (pl. árnyékolás, zöldtetők) támogatása, megismertetése, pilot projekt létrehozása;
- „Hősziget-hatás” mérséklése reflektív burkolatokkal, a belvárosi zöldterületek arányának növelésével;
- Ugyanezen célból nyílt terek, átjárók kialakításának elősegítése az átszellőzés érdekében;
- Nyílt vízfelületek létrehozása, a csapadékvíz-visszatartás komplex városi rendszerének kidolgozása, új belvárosi szökőkutak kialakítása a nagyobb párologtatás érdekében.

Tarló- és erdőtüzek:

- Tűzoltósági oltókapacitás fenntartása, szükség esetén javítása;
- Megelőzés tájékoztató kampányokkal, tudatformálással, a jelenleginél hatékonyabb ellenőrzéssel.

Extrém csapadékesemények:

- Belvízvédekezés, vízkárelhárítás rendszerének fejlesztése;

- A belterületi vízrendezési létesítmények (csapadékvíz-elvezető hálózatok) bővítése, fenntartása, rekonstrukciója, a vizekkel való gazdálkodást biztosító rendszerek rehabilitációja;
- Az önkormányzati tulajdonban lévő külterületi belvízvédelmi művek fenntartása, rekonstrukciója, az ehhez szükséges felújítási és karbantartási ütemterv kidolgozásával és végrehajtásával.

Szárazságok, aszály:

- Takarékos ivóvíz-használati eszközök, technológiák alkalmazásának a támogatása szemléletformálással, népszerűsítéssel, az önkormányzati intézmények esetében pedig erre vonatkozó programokkal, ösztönzéssel;
- Homokhátsági, nagyterségi vízpótlási és öntözési rendszer kialakítása;
- Vízvisszatartáson alapuló (a szürkevíz hasznosítást is magában foglaló) belvízgazdálkodás.

III. A társadalmi részvétel erősítése és a cselekvési lehetőségek megismertetése

- Tematikus, tudatformáló tájékoztató kiadványok készítése, előadások szervezése a lakosság, illetve a vállalkozások számára (kerékpározás, tudatos vásárlás, építészet, környezetvédelem, vízgazdálkodás, klímavédelem, stb. témákban)
- A város honlapján éghajlatváltozási, energiahatékonysági tartalom létrehozása, fenntartása;
- Óvodák, iskolák megismertetése és bevonása a környezet- és klímavédelmi, valamint megújuló energiával foglalkozó programokba;
- A lakossági klímaérzékenységet növelő civil kezdeményezések támogatása;
- Klímabarát ház cím, klíma- és energiatudatos vállalkozás díj alapítása, évenkénti kiosztása;
- Klímavédelmi és energiahatékonysági fokozat létrehozása, működtetése, népszerűsítése, stb.

4.1.4.7. Vizuális környezetterhelés

A vizuális környezetterhelési problémák egy részét a különböző méretű, elhelyezkedésű és tartalmú reklámtáblák, másik részét a leromlott állapotú, illetve a félbehagyott épületek, építmények, továbbá a városképbe nem illeszkedő szín- és formavilágú homlokzatok,

valamint **épületszerkezet látványa jelenti**. A vizuális környezetterhelési problémák harmadik csoportját, a főként szegregált területeken, illetve a vasútvonalak melletti területeken időszakonként megjelenő falfirkák, graffitik, továbbá – a szervezett hulladékszállítás ellenére időszakonként egyes területeken megjelenő – **illegálisan lerakott hulladékhalmok** alkotják.

Az önkormányzat által elvárt városképi elemekre – a város Helyi Építési Szabályzata (HÉSZ) és Szabályozási Terve (melyet a 19/2005. (VI.1.) önkormányzati rendelet hagyott jóvá), az épített környezet helyi örökségvédelmének helyi szabályozásáról szóló (67/2009. (XII.17.) önkormányzati rendelet) és a városkép alakításáról és védelméről, valamint a helyi építészeti-műszaki tervtanácsról szóló (6/2013. (II.14.) önkormányzati rendelet) – a fentebb felsorolt önkormányzati rendeletek adják meg a szabályozási kereteket, melyek érvényre juttatását a városi főépítész és az általa vezetett Helyi Építészeti- Műszaki Tervtanács működése, valamint az építéshatóság biztosítja.

Az elmúlt években az önkormányzat – a közút kezelőkkel együttműködve – a rendelkezésére álló szabályozási eszközeivel számos erőfeszítést tett annak érdekében, hogy a közterületeken és a közterületről látható magánterületeken – szinte korlátlan mennyiségben és különböző minőségben – megjelenő reklámozási tevékenységet elviselhető mértékűre csökkentse, így ennek a munkának a folytatására továbbra is szükség van.

A helyi védettség megőrzésében az önkormányzat évek óta anyagi támogatással igyekszik részt venni, illetve terhet átvállalni a védett épülettel rendelkező tulajdonosok felújítási feladatában, ez az ún. Városi Támogatási Program keretében történik. Bár évről évre több védett érték megőrzésében történik előre lépés, még mindig számos épület állaga igényelné a felújítást mind a védett, mind pedig a védelem alatt nem álló épületek tekintetében. Ennek jelentős javulása a tulajdonosok teherbíró képességének társadalmi szintű növekedésével együtt várható.

A közterületek használatában jellemzően a városközpontban és a főbb közlekedési utak mentén a vendéglátói kitelepülések jelentenek új, megjelenésükben is meghatározó vizuális képet. A közterület-használati engedélyezéseknél a városi főépítész szakmai iránymutatásával kerül minden esetben meghatározásra a kitelepülés aránya, módja és megjelenése. Ez a gyakorlat megfelelő, így változtatása nem indokolt.

A környezet védelmét szolgáló fentebb részletezett javaslatok, intézkedések az élhetőbb város és lakókörnyezet megteremtését, valamint a környezeti konfliktusok csökkentését is szolgálják, a már megkezdett munkát a jövőben is javasolt folytatni.

4.1.5. A táj- és külterületi területhasználat

A várost körülölelő tájak a lakosság mindennapi életének színterei, helyet adnak az egyes gazdasági tevékenységek számára, valamint fontos természeti, történelmi-kulturális, esztétikai és érzelmi értékeket is magukban hordoznak. **A kecskeméti természeti- és kultúrtáj, a településkörnyezeti rendszer szerves része, a helyi társadalom gazdálkodási lehetőségeit és életminőségét meghatározó, pótolhatatlan helyi erőforrás.**

Korábban a mezővárosok körüli tájak elsősorban mezőgazdasági termelőhelyekként voltak definiálva, azonban ma már ugyanúgy a városi lakótér, a biológiai sokszínűség, a turizmus, az ipar és a közlekedés aspektusaiból is meghatározók. **A mező- és erdőgazdasági célú gazdálkodás** (a zöldség- és gyümölcsstermesztés, illetve állattenyésztés), illetve **a természetvédelem ma is a városkörnyéki területhasználat alapvetően meghatározó része**, mellette azonban egyre hangsúlyosabban jelenik meg **a lakófunkció, az ipari, logisztikai és közlekedési célú beépítés, valamint a rekreációs tevékenység**. Kecskemét esetében a természeti-táji környezet, valamint a hozzá kapcsolódó területhasználat tehát meglehetősen összetett képet mutat, ebből fakadóan a határrészeknek különböző intenzitású és eltérő használatából különböző problémák (pl. természetvédelem-agrártermelés, ökológiai gazdálkodás-vegyes intenzív gazdálkodás, extenzív-intenzív területhasználat, lakófunkció-gazdálkodás) adódnak. **A térségben található zónák ma több, különböző genetikájú, eltérő tulajdonsággal rendelkező egységre bonthatók.**

Nagytablás szántók jelennek meg Talfája, Borbás, Városföld, Törökfői területén. Nagyobb kiterjedésű **gyepterületek, mélyfekvésű rétek, legelők, s nádasok** Belsőnyír, Úrrét, Kisfái és Matkó térségében, míg a **zöldség, szőlő és gyümölcs kultúrák** Úrihegy, Máriahegy, Kőrösihegy, Kisfái, Alsószéktó, Ballószög és Szarkás környékén összpontosulnak. Megtalálhatók továbbá a város területén az **összefüggő erdőtömbök** is, mint amilyenek a Nagynyíri-erdő, Matkói-erdő, Méntelek környéki erdők.

Miután **a városi külterületek komplex vidéki léttérként értelmezhetők, e kultúrtájban zajló konfliktusok igen bonyolultak** és együttesen kezelendők (e kérdés itt sokkal összetettebb, mint a kompaktabb, kisebb városok esetében). **Igen szembevető és komplex konfliktusokat ölelnek fel a külterületek differenciálódásából és intenzív benépesüléséből fakadó környezeti, társadalmi változások.** A területi fejlődés nyomán az egyes határrészek – a földrajzi elhelyezkedéstől, a kialakulás és fejlődés módjától függően – egyre inkább eltérnek egymástól. **A külterületek sokak (sőt egyre többek) számára lakó- és életteret**

biztosítanak, viszont meglehetősen eltérő formában, igen eltérő területhasználati és életszínvonalbeli különbségekkel.

Kecskemét tekintetében a zártkerti és külterületi területhasználati változásokat bonyolította, hogy az utóbbi két évtizedben **jelentősen megváltoztak az ingatlanpiaci körülmények**, melynek következtében mára egyre kevesebb a városi belterületeken található – megfizethető áru – új építési telek.

Az önkormányzat a kilencvenes években, döntően a korábról örökölt beépítésre előkészített területek révén oldotta meg a telekigények kielégítését. Újabb területek kialakítására (a kisajátítás és a közművesítés magas költségei, illetve a megtérülés bizonytalansága miatt) sem az önkormányzat, sem beruházók részéről nem történt komolyabb kezdeményezés. A belterületi telekhiány, illetve az ebből következő magas telekárak az építkezni szándékozókat mind nagyobb arányban alternatív megoldások keresésére ösztönözték. Ennek következtében Kecskemét határában **megnőtt az igény mind a városperemi önerős telekalakítások, mind a tanyás külterületi ingatlanok** – mint kizárólag lakás célját szolgáló építmények – **iránt**. A külterületen épült családi házak jelentős része közvetlenül az utak mellé települt, vagy a főutakba torkolló dűlők elején csoportosul. Ez a folyamat az elmúlt évtizedek során jelentősen átalakította mind a táj arculatát, mind pedig a jellemző területhasználatot.

A város belterülete és annak peremén sokasodó – még külterületi besorolású – lakóövek speciális átmeneti zónája sajátos helyzetet teremt. Az elmúlt évtizedekben az épített lakások közel 20%-a a központi belterületen kívül, illetve a nem központi belterületeken (szatellit települések), s annak határaiban létesültek. A szórvány-építkezések, illetve a benépesülő „hobbik” együttes hatására a legtöbb kertéségi határrészben jelentős, 10-15%-os népességnövekedés következett be, egyes körzetekben az állandó lakosság megduplázódott. Az 1990-es évektől hatályos szabályozások általában megengedők voltak a külterületi építkezésekkel szemben, ami a mai napig érezteti kedvezőtlen hatását, s nehézségeket okoz nemcsak a szabályozás, de a városüzemeltetés területén is.

A városkörnyéki tájak egy részét az újonnan kiköltözők „felélték”, a legtöbb övezetben nem alakult ki a klasszikus értelemben vett „ember-környezet” összhang és harmónia. Az aktuális folyamatok, tendenciák érvényesülése mellett, számos társadalmi probléma és feszültségforrás jelentkezik. Az újonnan kiköltözők alapvetően kétféle társadalmi rétegből származnak: 1. középosztály és elit kb. 40%; 2. a kényszerűségből kitelepülő, hátrányos helyzetű társadalmi rétegek kb. 60%. Ez utóbbiak által generált **problémák rendkívül**

összetettek és természetesen befolyásolhatják a középtávon tervezett területhasználatot, ezen keresztül a táj fenntarthatóságát is. A szegregációval és rossz műszaki állapottal jellemezhető belterületi városrészek megújulásának, valamint a munka reményében érkező, többszörösen hátrányos helyzetben lévő emberek városban történő megjelenésének a külterületeken is érezhető következményei vannak, ugyanis a társadalmi-szociális problémák egy része ebbe a térségbe „exportálódik”. A külterületi zónákban, sokszor igen alacsony életszínvonalon, halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő családok tucatjai találhatóak. A bűnözés mindennapos, a közbiztonsági kérdések élesen jelentkeznek. Ugyanakkor a társadalmi egyenlőtlenségek is „látványosan” megjelennek, hiszen a kisebb fajta „paloták” és a roskadozó tanyaépületek sokszor egymástól néhány száz méteres távolságra figyelhetők meg.

A sűrűsödő beépítés, illetve a növekvő népesség, s ezzel összefüggésben az infrastruktúrával és lakókörnyezettel szembeni egyre magasabb társadalmi igények, mind gyakrabban vetik fel **a lakóterületi átsorolás, illetve belterületbe vonás** kérdését. A külterületi lakosság lényegében ugyanazt a magasabb színvonalú közszolgáltatást várja el, mint akik a belsőbb városrészekben élnek. A magasabb státuszú kiköltözők igényei a lakókörnyezettel szemben (pl. csend, tiszta levegő, biztonságos környezet) sokkal nagyobbak, mint a régi, eredeti tanyai lakosságé, hiszen városi életmódhoz szokott rétegekről beszélünk. Az elvárások sokszor túlzóak. A felvetett problémák és fejlesztési igények (pl. utcák kiszabályozása, közművekkel történő ellátás, közszolgáltatások megszervezése, rendezett és szabályozott területhasználat) kezelése évtizedek óta nem megoldott, így a konfliktusok az elmúlt években csak mélyültek.

A trendek azt mutatják, hogy **a kizárólag lakófunkciójú külterületi otthonok térhódításával a természetközeli, „falusias” miliók egyre inkább átalakulnak és leépülnek.** Vannak még ugyan hagyományosabb berendezkedésű (a központi belterületről távol eső) közösségek, akik egyelőre több-kevesebb sikerrel próbálják megőrizni gyökereiket (Matkó, Méntelek, Kadafalva), de valódi tanyai közösségek lényegében már nincsenek. Ez a társadalmi kohéziót jelentősen gyengíti, amivel párhuzamban **a lakosság tájfenntartó aktivitása és szerepe is háttérbe szorul.** Vagyis a túlzott külterületi benépesülés a kultúrtájak fenntarthatóságát gyengíti.

A külterületen történő építkezések általánossá válása miatt mára egyre gyakoribb, hogy a külterület frekventáltabb részein lakóházépítésre alkalmas földterülettel bírók egy része az ingatlanra nem, mint mezőgazdasági területre, hanem mint befektetésre tekint. A zártkerti és külterületi településrészekben megjelenő kiköltözők tehát **számos esetben nem a táji és vidéki**

értékeket keresik a város környékén. A lakosság saját érdekeinek megfelelően leginkább lakóhelyét kívánja megteremteni. A vidéki térben megjelenő lakófunkciók rendszerint átformálják és megváltoztatják a hagyományos tájak korábbi jellemzőit is. A külterületek átalakulását jelzi, hogy egyre kevesebb az olyan „kertség”, ahol növénytermesztés vagy állattartás lenne általános. A gazdálkodók száma alacsony, az okszerű tájhasználat háttérbe szorult. Kecskemét közigazgatási területén az elmúlt évtizedben tovább csökkent mind a klasszikus tanyák, mind pedig a környezetükre is figyelő gazdák száma.

A külterületi táj- és területhasználat kapcsán tehető ajánlások:

- Az optimális tájhasználat, vagyis a természeti értékek, az ökológiai hálózatok, a mezőgazdálkodás és a mesterséges, épített környezeti elemek térigényeinek, ezek egymáshoz való térbeli elhelyezkedésének megfelelő kialakítása;
- Az egyes külterületi határrészek benépesülésének, a lakosság térbeli elhelyezkedésének szabályozása, az eltérő hasznosítású területek megfelelő szeparációja, ezen keresztül a város külső zónáiban élő társadalmi csoportok igényeinek kielégítése;
- A kertségek területén az okszerű tájhasználat elősegítése, a kertgazdálkodás, gyümölcsstermesztés és állattenyésztés elősegítése, szabályozási eszközökkel való támogatása;
- A külterületi lakosság közlekedési lehetőségeit, illetve a külterületek ellátását alapvetően befolyásolja a földutak állapota, ahol jelentős előrelépést csak a földúthálózat stabilizálása hozhat;
- Az Északi külterületek (Ménteleki tanyák, Talfája) tájrehabilitációjának elhúzódása nemcsak esztétikai, de területhasználati problémákat is felvet. A fennmaradt természeti területek (gyepek) megőrzése érdekében, azok körül, illetve között extenzív gazdálkodással hasznosított pufferterek kialakítására lenne szükség.
- A tájértékek megőrzése, a jellegzetes tanyai tájhasználat tájképi elemeinek (fasorok, facsoportok, gyümölcsfás szőlők stb.) védelmének elősegítése;
- A „tájban élő” közösségek fejlesztése, szociális körülmények javítása, a szociális és/vagy etnikai szegregátumok kialakulásának megelőzése, a külterületek közbiztonságának fokozása kiemelt feladatként jelentkezik a külterületek hosszútávú élhetőségének biztosítása érdekében.

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Kecskemét településfejlesztési koncepciójának elfogadását követően a településfejlesztési célok megvalósítása, a jövőképpen megfogalmazott elvárások elérése érdekében, a műszaki infrastruktúra fejlesztése, valamint a területfelhasználás rendjének meghatározása során az alábbiakat kell figyelembe venni a településszerkezeti tervet készítő szakembereknek.

A településrendezési eszközöket a 314/2012. (XI.8.) korm. rendelet szerinti tartalmi és metodikai követelmények szerint kell elkészíteni. A Településszerkezeti Tervet a hivatkozott kormányrendelet 4. számú mellékletében rögzített tervlapi tartalommal és szerkezeti terv leírással kell elkészíteni.

A településszerkezeti tervben kell megállapítani a táj, az épített és a természeti környezet alakításának és védelmének területfelhasználással összefüggő módját, valamint ki kell jelölni a település fejlesztésének területi irányait. A településszerkezeti tervben kell továbbá meghatározni a település egyes területrészeinek területfelhasználását, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeknek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

A szükséges műszaki infrastruktúra elemek listája:

- Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz-hasznosítás)
- Szennyvízelvezetés
- Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés
- Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)
- Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)
- Közlekedési hálózatok

A Településszerkezeti tervnek összehangolt fejlesztési javaslatot kell tartalmaznia az említett infrastruktúrák fejlesztésére, valamint a tervezésbe újonnan bevont és beépítésre igénybe venni kívánt területek beépítésére. A városi szövet hosszú távú továbbfejlesztésének fizikai terveit megfogalmazó említett munkarészek kidolgozásával párhuzamosan, kiemelt figyelmet kell fordítani a műemlékvédelemre, melynek fontos dokumentuma az önkormányzat **örökségvédelmi hatástanulmánya**. A városi szövet fizikai átalakításának szabályait a TSZT-ben az építészeti örökség integrált védelmére irányuló közérdeknek megfelelően, az örökségvédelmi hatástanulmányban foglaltakkal összehangolva kell megalkotni.

4.2.1. Infrastrukturális elemek fejlesztése (közműellátás, közművesítés)

A fejlesztési beruházásoknak köszönhetően, a közművesítés infrastrukturális ellátottsági mutatói, a 2010-es évekre jelentősen javultak Kecskeméten, melynek eredményeként a város a leszakadó megyei jogú városok csoportjából a felzárkózók körébe került.

4.2.1.1. Vízellátás

Az elmúlt évtizedekben elvégzett hálózatfejlesztéseknek köszönhetően, 2007. év óta, a város lakásállományának közel 100%-ban biztosított a vezetékes ivóvízellátás. A városi vízbázis kútjaiból származó, általában határérték feletti arzén-, ammóniumion-, vas- és mangán tartalmú nyersvizeket a két vízmű telepen üzemelő vízkezelő technológia megfelelően kezeli, így az ivóvíz minősége a jelenleg hatályos jogszabály előírásainak minden tekintetben (kémiai és bakteriológiai szempontból) megfelel. A folyamatos hálózatfejlesztések és korszerűsítések növelték a vízellátás biztonságát mind vízminőségi, mind pedig vízmennyiségi szempontból. Az 1 főre jutó ivóvízfelhasználás vélhetően 2010-ben elérte a mélypontját, a jövőben némi növekedés prognosztizálható, melyet – egyéb, ma még nem látható fogyasztásnövekedést jelentő beruházás esetén is – a víztermelő, vízkezelő, vízelosztó rendszerek, hálózatok létesítményei biztonsággal ki tudnak elégíteni, a jelentős (kb. 50%-os) kapacitástartalékuk okán.

A vízbázis fejlesztésére elsősorban vízbiztonsági-vízminőségi téren szükséges, ezért a Dél-Alföldi Regionális Ivóvízminőség-javító Program „Kék-víz” Észak-Bács-Kiskun Megyei Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás keretében készül Kecskemét vízminőség javítására vonatkozó tervdokumentációja, melyben csőhálózat, illetve szerelvényrekonstrukciók, körvezetékesítések, stb. szerepelnek. Ezek alapján a beruházások 2015-ben készülnek el.

Kecskemét ivóvízellátását biztosító vízmű kutak vízbázisának felszíni védőterülete nincs, így különösebb biztonságba helyezési intézkedésekre nincs szükség, ezért csak rétegbeli védőidom (a felszín alatti térben lehatárolható térrész) kijelölése szükséges. A hidrogeológiai „A” és „B” védőidom legmagasabb pontjai a felszín alatt 96 m, illetve 133 m-re találhatóak az érintett kutak esetében, amely ezen szintet elérő térszín alatti létesítmények és tevékenységek korlátozását jelentheti. Az ivóvíztermelő kutak közegészségügyi védőterülete minden esetben kialakított (20 x 20 m-s terület körbekerített).

A vezetékes vízzel el nem látott külterületi ingatlanok vízellátása esetén jelentős probléma a kifogásolható vízminőség. Emellett ugyancsak jelentős probléma a nem jó mennyiségi

állapotú talajvízkészletekből történő fel nem mérhető (véltően jelentős) öntözési célú vízkivétel.

A város termálkútjaiból döntően fürdési, illetve gyógyászati célú termásvíz-hasznosítás történik.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- az ivóvízminőség-javítás mellett, a közműves vízellátás területén (még külterületeken tapasztalható) fennálló ellátási hiányok mérséklése, az ivóvíz-szolgáltatás biztonságának növelése (Kecskemét vízminőség javítására vonatkozó tervdokumentációban foglalt fejlesztések végrehajtása),
- a hálózati felújítások, ütemezett karbantartások elvégzése (gördülő fejlesztési terv kidolgozása és végrehajtása),
- a takarékos ivóvíz-használati eszközök, technológiák alkalmazásának a támogatása szemléletformálással, népszerűsítéssel, az önkormányzati intézmények esetében pedig erre vonatkozó programokkal, ösztönzéssel,
- az ivóvízellátást biztosító külterületi egyedi kutak vízminőségére vonatkozó állapotértékelő dokumentáció elkészítése, majd ennek eredményei alapján a külterületi lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátására vonatkozó környezetvédelmi-környezetegészségügyi koncepció elkészítése,
- a termásvíz-hasznosítás esetében vizsgálni szükséges az energetikai célú hasznosítási lehetőségeket.

A vízmű kutak hidrogeológiai „A” és „B” védőidomai felszíni metszeteinek területein belül a rétegbeli védőidomokat elérő létesítményeket, tevékenységeket (kútfúrás, talajszondák létesítése, stb.) korlátozni szükséges, illetve meg kell tiltani a vízbázis védelme és biztonságban tartása érdekében.

4.2.1.2. Szennyvízelvezetés és -tisztítás

A 2000-es évek nagyarányú szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztéseinek köszönhetően a 2002. év végihez képest a szennyvízcsatorna-hálózat hossza közel 2,5-szeresére növekedett, melynek keretében a város addig el nem látott belső részein (Mária krt., Kossuth krt., Bethlen krt.) kívül, a külső területeken (Matkó, Méntelek, Kossuth-lakótelep, Borbás) is épültek szennyvízcsatorna-hálózatok. Emellett a szennyvízcsatorna-hálózatra történő lakossági rákötések aránya napjainkra ~70,0%-ra bővült, míg a csatornával ellátott területeken a rákötések aránya ~95%. Az 1 km közüzemi vízhálózatra jutó közüzemi szennyvízcsatorna-

hálózat hossza 610 m fölé emelkedett. A szolgáltatott vízmennyiséghez hasonlóan az elvezett szennyvíz mennyisége sem változott számottevően (3 millió m³ körül alakul) az utóbbi években. A csatornázottság növekedésének köszönhetően folyamatosan csökken az utóbbi években a tisztítatlanul elvezetett szennyvíz mennyisége (2000-ben 555 ezer m³, 2011-ben 24 ezer m³), amely kedvező a talaj és a felszín alatti vizek terhelésének szempontjából, valamint ugyancsak csökken a szennyvíztisztító telepre beszállított nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz mennyisége (2007-ben 49,4 ezer m³, 2012-ben 9,9 ezer m³) is.

A szennyvízelvezetési és tisztítási agglomeráció kialakítására vonatkozó jogszabályi követelmények gyakorlatilag teljesültek azzal, hogy az agglomerációhoz tartozó Városföld szennyvízcsatorna-hálózatának kiépítése jelenleg folyamatban van.

A szennyvíztisztító telep kialakítása és üzemeltetési paraméterei a vonatkozó előírásoknak megfelelőek. A telep jelenlegi átlagos hidraulikai kihasználtsága 50% alatti a csatornán és a tengelyen érkező szennyvizek esetében egyaránt, azonban szennyezőanyagok tekintetében közel 100%-os az érkező „tömény” szennyvíz miatt. Az elvezetett tisztított szennyvíz megfelel a befogadóba bocsáthatósági kritériumoknak.

A szennyvíziszap kezelése során keletkező biogázt gázmotorokban hasznosítják, melyek által termelt hőenergiát a telephelyen belül fűtésre hasznosítják, míg az elektromos energiával a telep saját energiaszükségletének egy részét biztosítják a kapcsolt energiatermelés révén.

A stabilizált, víztelenített szennyvíziszap komposztálásra kerül, melyet mezőgazdasági területeken hasznosítanak, illetve termékként értékesítenek.

A Kecskeméti Konzerv Kft. Szolnoki úti üzeméből származó magas szerves anyag tartalmú technológiai mosóvizet (borsó és kukorica mosó- és szállító víz), immár 10 éve, az 54. sz. főúttól D-re lévő öntöző (hasznosító) telep területén hasznosítják mezőgazdasági haszonnövények öntözésére, felhasználva az 1970-es évek közepén kialakított szennyvízelvezető és hasznosító rendszer egyes még meglévő elemeit.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a közműves szennyvízelvezetés területén fennálló ellátási hiányok felszámolására történő törekvés, ennek keretében a lakossági rákötések arányát 80% körüli szinten javasolt meghatározni,
- a lakások csatornabekötéseinek ösztönzését (gazdasági szankciókkal, ösztönzőkkel) folytatni szükséges,

- a hálózati felújítások, ütemezett karbantartások elvégzése (gördülő fejlesztési terv kidolgozása és végrehajtása),
- az egyedi szennyvízkezelő-elhelyező létesítmények/berendezések, valamint a természetközeli kezelési megoldások elterjedésének ösztönzése, a szakszerű kialakítás, üzemeltetés tájékoztatókkal való segítése azokon a településrészeken, ahol a csatornahálózat kiépítése nem gazdaságos,
- a megfelelő csatornahálózattal rendelkező területeken (pl. az 54. sz. főúttól D-re eső átlagosnál jobb minőségű szántóterületek) fenntartandó a jelenlegi szürkevízes öntözési technológia, sőt ennek kiterjesztése, s az ehhez szükséges infrastruktúra és háttérfeltételek kialakítása támogatandó.

A szennyvíz nem szikkasztható:

- azokon a területeken, ahol a teleknagyság nem éri el a 600 m²-t,
- ahol a talajvíz évi maximális szintje a terepszinthez 1,5 m-nél közelebb van, vagy az elszivárogtatásra igénybeveendő talaj elszivárogtatásra alkalmatlan (mely talajmechanikai szakvéleménnyel bizonyítható).

A közigazgatási terület más, korlátozások által nem érintett – mélyebb talajvíz szintű, megfelelő talajszerkezettel és telekmérettel rendelkező – területein szakszerű egyedi szennyvízkezelő berendezésekkel (egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények, illetve egyedi szennyvíztisztító kisberendezések) kell a szennyvizek egyedi gyűjtéséről, tisztításáról és ártalommentes elhelyezéséről gondoskodni, a vonatkozó jogszabályok előírásai szerint. a közműves szennyvízelvezetés által nem érintett területeken javasolható a megfelelő ellenőrző rendszer kialakítása is.

Az egyedi szennyvízkezelő berendezések lehetnek:

- egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények, melyek elemei a hagyományos mechanikai előtisztító (ülepítő) berendezések (oldómedencék, oldóaknák), valamint a kavics/homokszűrők (szikkasztó akna, szikkasztó alagsó hálózat, stb.), mint szennyvíz elhelyező létesítmények (ahol a szennyezőanyag-lebontás energiabevitel nélkül történik),
- egyedi szennyvíztisztító kisberendezések (gyökérszívás, stb. természetközeli technológiák, vagy eleveniszapos, stb. hagyományos technológiák), melyek egyenértékű környezetvédelmi megoldást biztosítanak a közműves szennyvízelvezetéssel és -tisztítással (a szennyezőanyag lebontás általában energia bevitel segítségével történik)

Új beépítésre szánt terület kijelölésénél, a közüzemi hálózati rendszerhez való csatlakozás feltételeit is vizsgálva, javasolt annak prioritását meghatározni.

4.2.1.3. Csapadékvíz elvezetés és elhelyezés

A város belterületi csapadékvíz elvezetése – az elmúlt időszakban át-, illetve kiépült főgyűjtő szakaszok ellenére – csak részben megoldott. A többszintes (nagyvárosias) lakóövezetekben és a sűrű beépítésű belvárosi és egyéb területeken a zárt csapadékvíz-csatorna hálózat kiépült, míg a családi házas (kertvárosias, kisvárosias lakóterületi) övezetekben általában nincs kiépített zárt csapadékvíz-csatorna, legfeljebb helyenként szikkasztó árkok kerültek kialakításra. Az elmúlt évtizedek intenzív beépítése és a burkolt felületek nagyarányú növekedése miatt megnövekedett lefolyó csapadékvíz-mennyiséget a meglévő csapadékvíz-csatornák nem tudják azonnal elvezetni korlátozott kapacitásuk (helyenként szűk keresztmetszetük), illetve csak részbeni kiépítésük miatt. Ebből adódóan a mélyebb fekvésű területeken időszakos elöntések, illetve az egyre növekvő intenzitású csapadékhullásnak köszönhetően, a csatornázatlan, mély fekvésű területeken belvízkárok keletkeznek.

A város belterülete mintegy 95%-ának csapadékvíz befogadója a Csukáséri-főcsatorna. A területre lehulló csapadékvíz mennyisége lényegesen nagyobb, mint amit a Csukáséri-főcsatorna ATIKÖVIZIG kezelésében lévő szakasza le tud vezetni, ezért a BÁCSVÍZ Zrt. kezelésében lévő városi szakaszra záportározókat kellett építeni. A felső záportározó a 20 vízgyűjtő területből csak 4-nek, míg az alsó záportározó mindegyik vízgyűjtő területnek a befogadója. A felső záportározó kapacitása megfelelő, azonban az alsó záportározó az elmúlt évtizedek alatt feliszapolódott, így tározó térfogata a levezetett egyre növekvő csapadékvizet már nem tudja megfelelően tározni.

A Csalánosi csatorna a belterület DNy-i szélén lévő Alsószéktó (Homokbányai volt laktanya térség) és Kadafalva K-i (iparterületi) rész felszíni vizeinek befogadója. Vízszállító képessége – a Félegyházi vízfolyás (mint befogadója) vízszállító képességéhez hasonlóan – igen csekély, többlet csapadékvizet – késleltetés, illetve intenzitás csökkentés nélkül – gyakorlatilag nem tud befogadni.

A külsőbb városrészek esetében a beépült területek közterületein, a közterületek felszíni vízelvezetésének műszaki kialakítása nem minden esetben megoldott (ennek egyik oka a közterületek „elhasználata”), de a telkek vízelvezetésében, a helyben történő elszikkasztásban

is vannak gondok, itt sok esetben azt tapasztalható, hogy az ingatlantulajdonosok a közterületre vezetik ki a csapadékvizeiket.

Miután a csapadékvíz-elvezető csatornák befogadó kapacitása korlátozott, s a város területén hosszú távon a „szárazodási” tendenciák erősödésére számíthatunk, ezért indokolt lenne a koncepcióváltás, melynek lényege a csapadékvíz minél nagyobb arányú visszatartása, illetve késleltetett levezetése.

A város rendelkezik belvízvédekezési (vízkárelhárítási) tervvel. Belvíz esetén a szükséges kárelhárítási, védekezési feladatokat az abban foglaltak szerint kell végrehajtani.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a csapadékvíz-elvezető hálózat ütemezett továbbépítése, fenntartása, rekonstrukciója, a belvíz-elvezetési problémák további csökkentése érdekében, nagyon fontos az így összegyűjtött vizek – lehetőség szerint minél nagyobb arányú – záportározókban történő helyben tartása, ehhez folytatni kell az alsó záportározó tározókapacitásának növelését,
- szükséges a vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás műtárgyainak, létesítményeinek, illetve megfogalmazott szabályozó-ösztönző előírásainak pontosítása, illetve az előírások betar(ta)tása (a csatornába bevezethető csapadékvíz mennyiségének és intenzitásának a korlátozása, lefolyási tényezők csökkentése, törekvés az ingatlanokon belüli minél nagyobb arányú csapadékvíz felhasználásra, hasznosításra, stb.),
- a hálózati felújítások, ütemezett karbantartások elvégzése (a vizekkel való gazdálkodást biztosító rendszerek üzemeltetési koncepciójának és felújítási ütemtervének kidolgozása és végrehajtása),
- a belvízvédekezési (vízkárelhárítási) terv időszakos felülvizsgálata, karbantartása,
- az önkormányzati tulajdonban lévő külterületi belvízvédelmi művek fenntartása, rekonstrukciója az ehhez szükséges felújítási és karbantartási ütemterv kidolgozásával és végrehajtásával,
- a Duna-Tisza közti Homokhátság vízpótlásával, vízvisszatartásával kapcsolatos program részeként az alsó záportározó mintaprojektként történő fejlesztése, valamint ehhez kapcsolódóan a környező területek öntözése a klímaváltozásból eredő hatások enyhítése és az alkalmazkodás lépéseinek megalapozása céljából,
- a Csalánosi csatorna igen csekély vízszállító képessége miatt, vizsgálandó a Homokbánya alatti mezőgazdasági területeken átvezető szakaszon záportározó kialakíthatóságának vizsgálata, valamint a Nyíri csatorna (esetleg a Ménteleki

csatorna) mentén, a Cszakáséri-főcsatorna belterületen átvezető szakaszának tehermentesítése érdekében záportározó kialakíthatóságának vizsgálata.

Kecskemét város belterületi csapadékvíz elvezetésének tanulmánytervében foglaltak alapján, szükséges a következő fejlesztések ütemezett végrehajtása (fontossági sorrendben):

- Az alsó záportározó teljes rekonstrukciójának (felújításának és bővítésének) elvégzése a csatornahálózatok építésével összhangban.
- Cszakáséri-főcsatorna burkolt nyílt meder szakaszán a lefolyást akadályozó keresztező közművek kiváltása.
- Cszakáséri-főcsatorna nyílt szakasz átépítése a Halasi úti kisvasút – Fülöpszállási vasút között.
- CS 2-2-0 főgyűjtő csatorna átépítése.
- CS 1-0-0 jelű főgyűjtő csatorna továbbépítése.
- CS 1-2-0 jelű csatorna építése, Hunyadváros átkötése (Szent István krt. – Kandó K. u. között).
- CS 2-0-0 jelű főgyűjtő Bem u.-tól É – ra eső szakaszának átépítése.
- CS 5-0-0 jelű csatorna továbbépítés, máriavárosi szakasz kiépítése.
- CS 16-0-0 jelű főgyűjtő kiépítése (52. sz. főút mentén).
- CS 18-0-0 jelű csatorna Sutusfalu mély fekvésű területről vízelvezetés kiépítése.
- CS 20-0-0 jelű csatorna továbbépítése Máriahegy – Vacsai közti térség irányába.
- CS 11-0-0 jelű csatorna (Matkói út) tulajdoni jog rendezés, csatorna korszerűsítés.
- CS 4-0-0; 6-0-0; 9-0-0; 13-0-0; 14-0-0 jelű főgyűjtők építése.
- CS 2-1-0 (Fazekas köz – Sarkantyú u.-László K. u.-Csányi J. krt.-Szabadság tér- Luther udvar-Gyenes tér) régi csatorna átépítése.

A vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás keretében:

- Szükséges a csatornába bevezethető csapadékvíz mennyiségének és intenzitásának a korlátozása: A gazdasági és a kereskedelmi, szolgáltató létesítmények ingatlanaira vonatkozó – a csapadékvizek visszatartásához, késleltetett (kisebb intenzitással történő) levezetéséhez kapcsolódó – előírások betar(ta)tása ellenőrzésekkel, szankciókkal.
- Törekedni kell a város belterületén a lefolyási tényezők csökkentésére (zöldfelületek növelésével, a burkolt felületek növelésének korlátozásával, illetve a Belvárosban a burkolt felületek arányának csökkentésével).

- Törekedni kell az ingatlanokon belül történő csapadékvíz elhelyezésre (talajban történő elszikkasztásra), vagy tározást követően egyéb nem ivóvíz minőséget igénylő célra (pl.: öntözés, szürkevíz hasznosítás) történő felhasználásra, hasznosításra.
- Szükséges a fentieket szolgáló létesítmények/berendezések/technológiák elterjedésének ösztönzése, a szakszerű kialakítás, üzemeltetés tájékoztatókkal való segítése, a vízvisszatartás szükségszerűségének propagálása, mintaprojektek indítása.

A Homokhátság vízpótlásával, vízvisszatartásával kapcsolatos program keretében megvalósuló alsó záportározó fejlesztés célja – a környezetvédelmi és természetvédelmi célok (vízpótlás és vízvisszatartás) megvalósítása mellett – a városüzemeltetés és a mezőgazdaság öntözési célú igényeinek minél nagyobb arányú biztosítása, mely csapadékvízből, illetve tisztított települési szennyvízből történhet.

A tározóban visszatartott – párolgási veszteséggel csökkentett mennyiségű – vizek a helyi beszivárgáson túli öntözési céllal történő felhasználása a záportározó környezetében lévő a 44. sz. főúttól D-re, valamint a záportározótól Ny-ra eső átlagosnál jobb minőségű szántóterületeken történhet.

A Csalánosi csatorna csekély vízszállító képessége miatt már jelenleg sem tudja megfelelően biztosítani a Homokbánya, valamint az ÉNy-ra meglévő és tervezett kereskedelmi létesítmények térségének, továbbá a Kadafalva K-i iparterület felszíni vizeinek az elvezetését. A térség várható fejlesztésével járó számottevő beépítések miatt megnövekvő lefolyó csapadékvizek megfelelő befogadása érdekében vizsgálandó a csatorna alsóbb szakasza mentén záportározó kialakíthatóságának kérdése, amely a terület megfelelő vízvezetése mellett biztosítaná a térségben a szükséges vízvisszatartást.

A belterületől ÉNy-ra lévő *Nyíri csatorna (esetleg a Ménteleki csatorna) mentén az ÉNy-i „Zöld folyosó” területén* ugyancsak vizsgálandó a csatorna mentén *záportározó kialakíthatóságának feltétele*, melynek célja a vízvisszatartással a Cukáséri-főcsatorna belterületen átvezető szakaszának tehermentesítésével együtt a „Zöld folyosó” térsége „elépülésének” megakadályozása és szükséges vízpótlásának a biztosítása.

4.2.1.4. Villamosenergia-ellátás

A város villamosenergia-ellátását a 120 kV-os alaphálózat biztosítja a közép feszültségű, illetve kisméretű hálózatokon keresztül. A Városföld 120/20 kV-os kapcsoló állomástól kiinduló két 120 kV-os nagyfeszültségű villamos főelosztó hálózat (Kecskemét-Szultán u. I-

II., továbbá a Kecskemét-Kecskemét Észak II., ez utóbbi kétrendszerű) táplálja a város két alállomását (Kecskemét Észak: 10576/118 hrsz., Kecskemét Szultán u.-i: 2141 hrsz.). A belterületi városrészek villamosenergia-ellátását íves-gyűrűs kialakítású 10 kV-os kábelhálózat biztosítja az alállomásokból. A külterület villamosenergia-ellátása, valamint az ipari fogyasztók energiaellátása 20 kV-os légvezeték hálózaton keresztül történik. A közép feszültségű hálózatokról leágazva épültek az általában épített házas, egyes helyeken pedig oszloptranzformátorok, ahonnan 0,4 kV-s kisméretű hálózatok létesültek.

Az utóbbi évek fogyasztásnövekedését elsősorban a gazdasági fejlesztések, ezen belül is elsősorban a Mercedes-gyár és kapcsolódó létesítményei eredményezték.

A közvilágításhoz kapcsolódóan fogyasztáscsökkenés várható a közvilágítási lámpatestek energiatakarékos korszerűsítése miatt. A korszerű LED-es fényforrások csökkentik a környezetet érintő fényszennyezést is.

A Kecskemét-Kecskemét Észak II. 120 kV-s légvezeték hálózat jelentősen érinti a város belterületeit (beépítésre szánt területeit). Ezen területek a Déli iparterület döntően beépítetlen területei, a Szeleifalu, Alsószéktó, Petőfiváros, Elizka ökolakópark, Belső-Máriahegy lakóterületei, illetve az Északi gazdasági terület döntően beépítetlen területei, valamint a Kecskemét Észak II. alállomáshoz vezető nyomvonal esetén a Budaihegy Budai út ÉK-i oldala melletti gazdasági területek.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a villamosenergia-ellátás területén fennálló ellátási hiányok felszámolása, az ellátásbiztonság növelése, az intelligens hálózatok irányába történő fejlesztések vizsgálata, kísérleti programok indítása,
- a jövőbeni növekvő villamos energia felhasználási igény kiszolgálása érdekében, fenn kell tartani a 0890/40 hrsz.-ú ingatlant a tervezett Kecskemét Nyugat alállomás részére,
- vizsgálni szükséges a város belterületeit (és beépítésre szánt területeit) érintő 120 kV-os légvezeték hálózati szakaszok áthelyezésének kérdését, vagy földkábelre történő kiváltásának lehetőségét.

Az érintett Kecskemét-Kecskemét Észak II. 120 kV-os légvezeték hálózat elhelyezkedése a lakóterületeken és gazdasági területeken településképi szempontból zavaró, emellett ezen vezetékek szélső áramvezetőktől mért 13-13 m-es biztonsági övezete jelentős, amely ezen

értékes területsáv beépítését és az adott övezetnek megfelelő hasznosítását korlátozza. A 120 kV-os földkábel biztonsági övezete a vezeték széleitől 1,5 - 1,5 m.

Javasolható a településképi, valamint a beépítést és a területhasználatot korlátozó szempontok miatt a szabályozás újragondolása, hogy a nagy védőtávolsággal rendelkező vonalas közműlétesítmények a beépítésre szánt területeken elsősorban föld alatt, illetve ezen területek elkerülésével legyenek létesíthetőek. Ez az előírás a meglévő létesítmények felújítása, korszerűsítése esetén is irányadó lehet.

4.2.1.5. Földgázellátás

A város földgázellátása csaknem teljes, melyet a 2 db 20.000 m³/nap kapacitású gázátadó állomásról (Békéscsabai és a Halasi út mellett) biztosított. A gázátadóktól kiépített 6 bar nagyközépnomású gázvezeték hálózat fűzi fel a város nagyközép/középnomású (6/3 bar) szabályzóit. A hálózat a lakótelepeken és a műemléki városrészekben kisnyomáson (0,03 bar) üzemel. Az egyéb területeken 3 bar (esetleg 1 bar) középnomású gázvezeték hálózat került kialakításra. A megépített nagyközép-, közép- és kisnyomású hálózat ágvezetékes rendszerű.

A számottevően nem változó fogyasztószám mellett, a lakossági gázfogyasztás 10 éve folyamatosan csökken, az utóbbi években jelentősebb mértékben, mellyel párhuzamosan növekszik a lakosság körében a hagyományos szilárd (döntően fa) tüzelőanyag-használat, amely a város fűtési félévi levegőminőségében (döntően a szálló por komponens tekintetében) jelent egyre nagyobb problémát.

Az utóbbi néhány év gázfelhasználás-növekedése döntően a Mercedes autógyár termelés indulásának köszönhető, amely várhatóan tovább növekszik az autógyár termelési volumenének bővülésével, valamint a város általános gazdasági teljesítményének javulása következtében.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a gázellátás területén fennálló ellátási hiányok felszámolása, az ellátásbiztonság növelése,
- a meglévő rendszerlemek kapacitásánál nagyobb igényeket a nyomásszabályozók kapacitásának növelésével, új nyomásszabályozók létesítésével, illetve a hálózat bővítésével lehet biztosítani.

4.2.1.6. Távhőellátás

A távhő energia előállítására 2 db fűtőműben (Akadémia krt.-i, Szultán u.-i) 100%-ban földgáz üzemű kazánokkal és gázmotorokkal történik. A 2000-2004 között telepített gázmotorokkal az előállított hőmennyiség mellett, kapcsolatosan villamos energiát is termelnek. A kiserőmű 2004-től a város villamosenergia-igényének közel 20%-át biztosítja. A kapcsolt erőműként működő távhőszolgáltató rendszer energiahatékonysági és környezetszennyezési mutatói lényegesen jobbak más fűtési módoknál, így előnye környezetvédelmi szempontból vitathatatlan.

A távfűtés előnye az egyedi fűtésekkel szemben, hogy:

- elmarad a kazánok folyamatos ellenőrzése, karbantartása, a kémények bélelése, ellenőrzése,
- nincs füstgázmérgezés, kazánrobbanás, gázszivárgás,
- a nagy forgalom miatt túlterhelt területeken egyedi fűtés esetén a levegő szennyezettségét tovább növelik a füstgázok, míg távhő esetén a kibocsátás koncentráltan, ellenőrzött módon, a lakóépületektől távolabb keletkezik,
- a távhőrendszerek korszerűsítésével lehet a leginkább költséghatékony módon primerenergia-megtakarítást elérni, a korábban ismertetett célokat (energiafüggetlenség és ellátásbiztonság növelése, energiaszegénység csökkentése, üvegházhatású gázkibocsátás csökkentés) teljesíteni.

A kecskeméti távhőszolgáltató nagy hangsúlyt helyez arra, hogy csökkenjen a már korábban említett egységnyi energiafelhasználásra jutó szennyezőanyag-kibocsátás, amellyel hozzájárul Kecskemét levegőminőségének javulásához is. Az üzembiztonság növelése, a környezetvédelem szerepe kiemelt. A hőtermelő- és hőszállító vezetéki rendszerek fejlesztése, meglévő berendezéseik felülvizsgálata, illetve korszerűsítése is ezen törekvéseiket szolgálják.

A távfűtésbe és használati melegvíz szolgáltatásba a Széchenyiváros és az Árpádvaros jelentős része, valamint a belváros egyes területei vannak bekapcsolva, amely a város lakásállományának közel negyedét és további közel 700 db egyéb fogyasztót jelent. A rendszernek van tartaléka, a fűtőművek kapacitását figyelembe véve, újabb fogyasztók kiszolgálását is biztosítani tudják.

A szolgáltatói hőközpontok szétválasztása és a felhasználói hőközpontok kialakítása lehetővé teszi a távhő energia szolgáltatás hatékonyabb felhasználását. Ezzel biztosítottá vált a fogyasztók hőigényének jobb, takarékosabb kielégítése és az épületenkénti fűtés indítás, illetve leállítás.

Az Akadémia körüti és a Szultán utcai távhőközvetek hőszigetelt kétvezetékes primer rendszerrel való összekötése optimalizálta a hőtermelést és elosztást, valamint növelte az ellátásbiztonságot.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- magas energiahatékonyságú kapcsolt energiatermelés alkalmazása (röviden: kogeneráció),
- a távhő-rendszerre kapcsolt fogyasztók számának növelése az új összekötő távvezeték körzetében, valamint a meglévő vezetékek térségében (intézmények, korszerűtlen egyedi fűtésű épületek, városközpont), ezzel javítva a távhőrendszer energiahatékonyságát, gazdaságosságát és a környezetvédelemben betöltött szerepét,
- a távhő energia előállításában megújuló energiaforrások (elsősorban biomassza és geotermikus energia) minél nagyobb arányban történő felhasználása, valamint egyéb hatékonyságot növelő beavatkozások vizsgálata és megvalósítása,
- a távhőellátásba korszerűtlen szolgáltatói hőközponttal kapcsolt épületek önálló, korszerű telemechanikai rendszerbe kapcsolt, változó tömegáramú fogyasztói hőközpontokat kapjanak, a hozzájuk tartozó korszerű, energiahatékony közvetlen földre fektetett primer távvezeték létesítésével,

A tervezett beruházások további légszennyezőanyag-kibocsátás csökkenést és energiahatékonyság növelést eredményeznek, így fejlesztésük kiemelten támogatandó.

4.2.1.7. Elektronikus hírközlés

Mind a vezetékes, mind pedig a vezeték nélküli elektronikus hírközlési hálózatok, rendszerek megfelelően kiépültek a város területén, az ellátottság gyakorlatilag teljes, melyet a területen jelen lévő szolgáltatók biztosítanak.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- Az elektronikus hírközlés területén az ellátásbiztonság növelése, az intelligens hálózatok irányába történő fejlesztések;
- A nagyrészt fölöslegessé vált Búzás M. utcai telefonközpont épületének más irányú hasznosítása, építészeti átfogalmazása;
- A vízműdombi sugárzó állomás antennarendszerének tájba illesztése.

Az energiaellátó, illetve az elektronikus hírközlési hálózatok vonatkozásában egyaránt vizsgálendő városi üzemeltetésű hálózatok kialakításának, illetve üzemeltetésének a lehetősége, módja.

Mindegyik közműre vonatkozóan megállapítható, hogy az ellátási hiányok felszámolása és az ellátásbiztonság növelése az egyes közműszolgáltatók ágazati előírásai alapján a településfejlesztéssel, településrendezéssel, valamint az egyéb közműfejlesztésekkel összhangban kell, hogy történjen.

4.2.2. Megújuló energiaforrások, energiatakarékosság és energiahatékonyság

A *megújuló energiaforrások* alkalmazása területén a Nemzeti Energiastratégia 2030 című dokumentumban megfogalmazott cél, hogy a mai ~9%-ról, 2030-ig 20% közelébe emelkedjen a megújuló energia aránya a primerenergia-felhasználásban. Ezen belül Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve 2010-2020 dokumentumban foglaltak szerint, a megújuló energia részarányára vonatkozó 2020. évre szóló nemzeti célkitűzés 14,65% a bruttó összenergia végfelhasználásban.

Jelentősebb megújuló energia részarány a fűtési és hűtési energia, míg csekélyebb a villamosenergia-előállítás vonatkozásában várható. A megújuló energiaforrások közül térségünkben potenciálisan a geotermikus és a napenergia, valamint a biomassza energetikai célú felhasználásának van jelentősebb realitása.

A *vízenergia* alkalmazásának lehetőségei nem mérvadóak. A *szélenergia* hasznosító technológiák terjedését mindenekelőtt a térségre jellemző mérsékelt szélesebességek, valamint a város területének döntő részét érintő honvédelmi, természetvédelmi, valamint műszaki biztonsági szempontú korlátozások akadályozzák.

A hosszú megtérülési idő ellenére a jelentős elvi potenciál miatt, mind a *termikus, mind pedig a fotovoltaikus napenergia* hasznosítási rendszerek terjednek családi házak, illetve gazdasági és intézmény épületek energiaellátásának kiegészítéseként (melegvízellátás, fűtés rásegítés, villamos energia saját hasznosítás, illetve hálózatba történő zöldenergia visszatáplálás).

A jelentős potenciállal rendelkező *geotermikus energia* elsősorban hőellátási (fűtési-hűtési) célú hasznosítására ugyancsak kedvező példák vannak mind a lakóépületek, társasházak, mind pedig a közintézmények vonatkozásában. Elindultak továbbá a városban a geotermia nagyobb arányú hasznosításához szükséges vizsgálatok, melynek célja a város geotermikus hőtermelési rendszerének évtized végére történő kialakítása.

A város és térségének kiváló agroökológiai adottságai miatt jelentős a **szilárd biomassza** (az ételmezési- és takarmány szükségletet meghaladó mennyiségű) előállítás, ezzel együtt pedig a **biogáz** előállítási potenciál, amely az energetikai szempontokon túl hozzájárul a környezetvédelmi célok teljesítéséhez, a metángáz kibocsátás csökkentésével fontos klímavédelmi eszköz. Kedvező példák a **szennyvíziszap**, illetve a zöldhulladék (biomassza) komposztálással történő hasznosítása, valamint a szennyvíztisztító és hulladéklerakó telepen keletkező biogáz gázmotorokban történő hasznosítása.

Az elmúlt években több megújuló energiahasznosítási projektekhez kapcsolódó pályázaton vett részt az Önkormányzat. Emellett a Homokbánya területén „zöldváros” mintaprojekt kialakítása tervezett.

A megújuló energiaforrások építményeinek elhelyezésére vonatkozó szabályozási előírások beépítésre kerültek 2013 tavaszán a Helyi Építési Szabályzatba döntően a korlátozó előírások meghatározásával.

Az EU 2020 növekedési stratégiában foglaltak szerint, az EU 20%-kal kívánja növelni az *energiatermelésségességet*, a magyar vállalatok mindössze 2,96%-os, melynek eléréséhez a fentiek szerint szükséges a megújuló energiaforrások használatának arányát növelni, illetve az 1990-es célhoz képest legalább 20%-kal szükséges csökkenteni a CO₂ kibocsátást, Magyarország felelekkora vállalatot tett, 10%-os csökkentéssel.

Az elmúlt években a lakóépületek, valamint az önkormányzati intézmények energiatakarékosságának, energiatermelésségességének növelése érdekében több beruházás indult, illetve fejeződött be, melyek eredményeként általában 2 számjegyű, esetenként pedig közel 50%-os energia megtakarítást sikerült elérni.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a jelentős elvi potenciállal rendelkező megújuló energiaforrások (napenergia, geotermikus energia és a szilárd biomassza) használatának, alkalmazásának növelése, egyedi energetikai rendszerek kialakításával,
- a megújuló energiaforrások építményeinek az elhelyezésére vonatkozó előírások pontosítása,
- a megújuló energiák alkalmazásával összefüggő ösztönzőrendszerek vizsgálata, javaslatok megfogalmazása a kormányzati szint felé,
- a lakó- és intézményi épületek energiatakarékosságának, energiatermelésségességének növelése, összhangban a megújuló energiák részarányának a növelésével, figyelembe véve a prioritást élvező decentralizált energiatermelési lehetőségeket.

Kecskemét megújuló-energia stratégiájának megalkotása:

A város megújuló-energia politikájának egyes elemei (hosszú távú céljai, fejlesztési elképzelései, stb.) megfogalmazásra kerültek egyéb tervekben, koncepciókban, programokban, azonban a téma speciális volta, összetettsége és kiemelkedő fontossága miatt elengedhetetlenül szükséges egy részletes városi megújuló-energia stratégia kidolgozása – összhangban az ehhez kapcsolódó egyéb fejlesztési programokkal, tervekkel, koncepciókkal – mely tartalmazza részletesen a megújuló energia potenciál feltérképezését, a megújuló energiaforrásokból származó energiafelhasználási adottságok, lehetőségek felmérését, a koncepcionális szempontokat, a célok és prioritások pontos meghatározását, majd ezek alapján egy részletes stratégiát, cselekvési-intézkedési tervet.

A megújuló-energia stratégiának tartalmaznia kell:

- Az Önkormányzat által üzemeltetett épületek megújuló energiával történő fűtési-hűtési lehetőségeinek felmérését, részletes stratégiát, cselekvési-intézkedési tervet.
- A lakóépületek, illetve az ipari-kereskedelmi létesítmények megújuló energia felhasználási lehetőségeit, feltételeit, valamint a felhasználást szorgalmazó programokat (pl.: megújuló energiával üzemelő épületek, lehetséges gazdasági ösztönzők: helyi iparüzési adó súlyozás, stb.).
- A megújuló energiák technológiáinak, rendszereinek, felhasználási lehetőségeinek a bemutatására, propagálására irányuló programok kidolgozása (pilot projekt, tanácsadási rendszer, stb.).

Kiemelten vizsgálendő a városi szennyvíztisztító telepen keletkező stabilizált szennyvíziszappal javított talajon történő, vagy az alsó záportározó környezetében tisztított szennyvízzel, illetve a csapadékvízzel öntözött energianövény-termesztés lehetősége (a 44. sz. főúttól D-re és az alsó záportározótól Ny-ra eső területeken), valamint ennek komposztálással, takarmányozási céllal, vagy biomassza tüzelőanyagként történő hasznosítása. A biomassza tüzelőanyagként hasznosulhat a távfűtőművekbe telepítendő biomassza kazánokban, biogáz üzemekben (mely biogázból a távfűtőművek gázmotorjai a hőenergia mellett elektromos energiát is elő tudnak állítani), valamint értékesítve pelletként.

Vizsgálendő a kapcsolt energiatermelés fejlesztési lehetősége a távfűtőművekben (az előzőek szerint: gázkazánok részleges kiváltása biomassza hasznosító kazánokra, gázmotorok átállítása biogázra), illetve a geotermikus energia felhasználása távfűtési célra.

Vizsgálандók továbbá a 0,5-1,5 MW teljesítményű decentralizált erőművek létrehozásának lehetőségei, feltételei, melyek elsősorban helyben keletkező konzervgyári melléktermékek, mezőgazdasági és egyéb növényi alapanyagok, állati trágya feldolgozására szolgálhatnak.

Kiemelten kezelendő a fentiekén túlmenően a szél- és napenergia, geotermikus energia, hőszivattyúk, biomassza- és biogáz potenciál felmérése, a felhasználási lehetőségek feltérképezése (pl. nagy alapterületű intézmények, parkolóházak, üzemek, sportlétesítmények esetében) és a célok, részletes stratégiák, cselekvési-intézkedési tervek meghatározása.

„Zöld város” mintaprojekt:

Az Önkormányzat a Homokbánya területén zöld város mintaprojekt kialakítását tervezi, melynek fő eleme a különböző megújuló energiaforrások alkalmazási lehetőségeinek felmérése, valamint a gazdaságosan alkalmazható, ezekre épülő technológiák pályázati támogatással történő megvalósítása, környezetbarát anyagok alkalmazása, melyek illeszkednek a fenntartható fejlődés kritériumrendszerébe.

A mintaprojekt környezetvédelmi és gazdasági előnyei mellett oktatási, kutatási és bemutatási célra is szolgálhat. A mintaprojekt megvalósításának tapasztalatai tovább hasznosíthatók egyéb beruházások esetében.

Geotermális Hőtermelő Projekt:

Elindult a város és a Kecskeméti Termostar Kft. közös geotermális hőtermelő projektje, melynek eredményeként 2020. év végéig megtörténik a jelenlegi gázalapú távfűtési rendszer (megújuló energiára épülő) részben geotermikus alapúvá való átalakítása a tiszta, széndioxid-mentes alapfűtés céljának elérése érdekében (4 MW geotermikus energia hasznosításával).

A megújuló energiaforrások építményeinek az elhelyezésére vonatkozó előírások felülvizsgálata:

- A jövőben szükséges a szabályozási előírásokba beépíteni a megújuló energiaforrások alkalmazását ösztönző szempontokat is.
- A nagy területigényű létesítmények elhelyezése esetén kiemelt szempont, hogy jó minőségű termőterületek ne kerüljenek igénybevételre, illetve ezen területek hasznosítását ne befolyásolják ezen létesítmények.

A településrendezési tervben figyelembe veendő szempontok:

- A biomasszára alapuló decentralizált erőműveknek, biogáz üzemeknek kiemelt szerepe lehet a birtokközpontokban, állattartással és növénytermesztéssel foglalkozó majorok területén.
- Az egyéb decentralizált, egyedi energetikai rendszerek és a hozzájuk kapcsolódó helyi hálózatok elsősorban a város iparterületein (Keleti, Déli, Nyugati iparterület, Kadafalva-Heliport) jelenthetnek megfelelő alternatívát.
- A tárolást igénylő megújuló energia hasznosító rendszerek (napenergia, szélenergia) esetében szükséges az intelligens hálózatok irányába történő fejlesztések előtérbe helyezése, támogatása.

Az épületek energiatakarékosságának, energiahatékonyságának növelése:

Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés):

- Fel kell mérni az Önkormányzat által üzemeltetett épületek energiahatékonyságát és ki kell dolgozni az energiahatékonyság növelését és az energiatakarékosságot szolgáló intézkedéseket tartalmazó programot és a hozzá kapcsolódó cselekvési-intézkedési tervet, ezt rögzíteni szükséges a város Energetikai Konceptiójában (az energia mellett a környezettudatos anyagfelhasználásokat is beleértve).

A lakóépületek, illetve az ipari-kereskedelmi létesítmények energiatakarékos működtetését, energiahatékonyságának javítását szolgáló javaslatok:

- A városban folytatni kell a fűtéskorszerűsítési, panel-felújítási programokat.
- Alternatív fűtési és hűtési módszerek bemutatását, propagálását célzó programok kidolgozása (pilot projekt, tanácsadási rendszer, stb.).
- Nagyon fontos az élet minden területén és a fogyasztási szokások formálása során a környezet- és energiatudatos gondolkodás (kialakítása), népszerűsítése.
- Ki kell dolgozni a lakóépületek, kecskeméti kis- és középvállalatok energiatakarékos, energiahatékony üzemeltetését ösztönző, elősegítő programokat (pl.: klíma- és energiatudatos épület cím, gazdasági ösztönzők: helyi iparüzési adó súlyozás, stb.).
- A helyhez kötött energiatermelésen túl szükséges a gazdálkodó szervezetek esetén a szállítási energiaigény és veszteség csökkentési lehetőségeinek vizsgálata is, míg a lakosságnál az energiahatékonyság javításának a fentiekén túl egyéb eszközei, lehetőségei is vannak („okos mérés” kialakítása, bevezetése, különböző zónaidők között eltérő tarifa szerkezet, fűtési, hűtési és világítási megoldások modernizálása és okszerű használata).

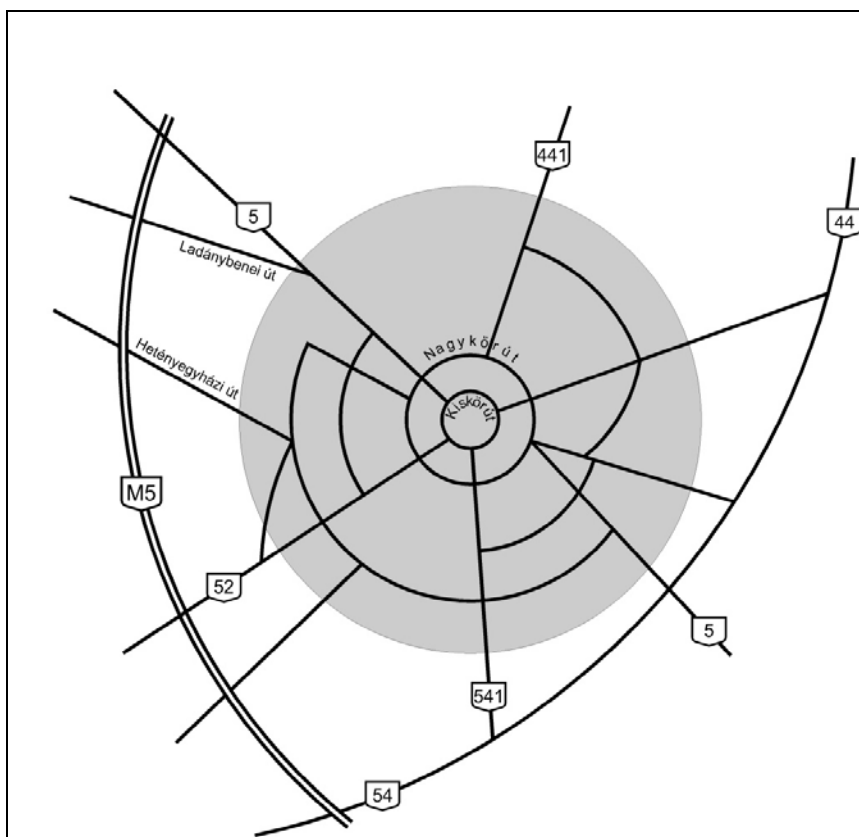

4.2.3. Közlekedés

Kecskemét közlekedésföldrajzi helyzete kedvező, hiszen a Budapest-Belgrád-Athén fejlesztési tengely mentén fekszik, melyen áthalad az Észak- és Dél-Európát összekötő IV-es számú Helsinki folyosó, valamint a tervezett kelet-nyugati irányú (M8-M4) – korábbi TINA hálózathoz tartozó – transzverzális közlekedési tengely. A közúti és vasúti megközelíthetősége is megfelelő a városnak. A térség kisebb településeinek elérésében, ellátásában, valamint a településközi kapcsolatok erősítésében meghatározó szerepet játszanak főútvonalai (5, 441, 44, 54, 52), valamint vasúti kapcsolatai (140-es Cegléd-Szeged, 145-ös Kecskemét-Szolnok, 142-es Kecskemét-Lajosmizse-Dabas-Budapest).

A város közlekedési hálózatának alaphelyzete, hogy a minden irányból érkező **országos közúthálózati kapcsolatai** (43. ábra) a város sűrűn beépített területeit is érintik, egészen a Nagykörútig szinte akadálytalanul behúzva az átmenő, tranzit forgalmat és annak kedvezőtlen környezeti hatásait. Ezen országos utak (52. sz., 5. sz., 441. sz., 44. sz., 541. sz., 54. sz. főút) jellemzően hálózati szakaszhiány nélkül (az 541. sz. főút új szakaszának kivételével), de jellemzően útminőségi, keresztmetszeti és csomóponti nehézségekkel küszködnek.

43. ábra: Kecskemét úthálózatának sematikus ábrája

Forrás: Kecskemét MJV. Közlekedési Konceptiójának aktualizálása 2011.

A város fő közlekedési irányultsága a nyugat-keleti irányból – az elmúlt években lezajlott fejlesztések eredményeképpen – **egyre inkább észak-dél irányba mozdult el**, követve az országos úthálózati rendszer által kirajzolt fő közlekedési tengelyt.

Az országos úthálózati érintettségéből adódóan – már a Közlekedési Konceptióban is prioritásként rögzített – elsődleges feladat, hogy a városi épített környezetet kikerülve, attól elhúzva **épüljön meg a** (már meglévő déli elkerülő út után) **város északi részében is az elkerülő út**. Ennek megépítésével bezárul a Kecskemétet körülölelő (M5-54-44, déli elkerülő, valamint M5-5-441-44, északi elkerülő) tranzit gyűrű. A 445. j. északi elkerülő út megvalósítása 2013 őszén, az I. szakasz (5-ös és a 441-es főút, valamint a 441-es és a 44-es főút közötti összekötő szakasz) kivitelezési munkáinak megkezdésével elindult, így 2015 késő nyaratól a régi 5. sz. főút és a 441. sz. főút felől érkező tranzitforgalom sem terheli tovább a város belsőbb területeit.

Az elkerülő északi tranzitút mellett, a város környékéről és a városon belül egyre erősödő forgalmi terhelés miatt, **szükség mutatkozik a sugárirányú országos útszakaszok kapacitás- és csomóponti fejlesztéseire** is. Az 54-es az 52-es, az 5-ös és a 441-es főutak a városba érkező teherforgalom kiszolgálásán túl, az agglomerációs övezetek és a város közötti, valamint a belsőbb városrészek kapcsolatainak erősítése szempontjából is fontosak. A stratégiai partnerség erősítése, az eddig árnyékhelyzetben lévő települések jobb feltárása és a Közép-alföldi gazdaságfejlesztési övezet kialakítása szempontjából is fontos a Kecskemét és Szolnok közötti közúti kapcsolatok (44.sz. főút, 4622 j. út, 4623 j. út, 4625 j. út, az érintett csomópontok vizsgálata, önálló kerékpárutak kialakításának lehetőségei) minőségi fejlesztése. A legszükségesebb közúti és közlekedésbiztonsági fejlesztéseket az 2. táblázat foglalja össze.

Kecskemét és környezete közlekedési igényeinek megfelelő színvonalú kiszolgálása, a fenntartható közlekedésszervezés, koncepcionális célkitűzése a városnak, ennek eléréséhez a fentiekben leírt fejlesztések megvalósulása alapfeltétel.

A város az országos utak fejlesztése kapcsán megfogalmazott feladatokban, elsősorban előkészítő és koordinációs szerepet tud vállalni, míg a **városi közúthálózat** fejlesztése önkormányzati feladat.

2. táblázat: Kecskemét elkövetkező évekre vonatkozó közúthálózat-fejlesztési feladatai

Feladat	Felelős	Megvalósulás kívánt ideje	Előkészítettség
M8 autópálya (Dunavecse-Kecskemét-Szolnok)	országos közút kezelő/NIF	6-8 év	OTRT-ben szerepel, tervezése-engedélyeztetése folyamatban
M44 gyorsforgalmi út (Kecskemét-Békéscsaba-Országhatár)	országos közút kezelő/NIF	6-8 év	OTRT-ben szerepel, a tervezés várat magára, hiszen a Kecskemét-Tiszakürt közötti nyomvonala nem tekinthető véglegesnek a Tisza-híd helyének bizonytalansága miatt
445. j. („Északi elkerülő”) út megépítése M5 autópálya és a 44.sz út között 2*1 sávós útépités, csomópontokkal	országos közút kezelő/NIF	1-2 év	több szakaszban készül, I. szakasz kivitelezése 2013-ban elkezdődött, további szakaszok tervezése-engedélyeztetése folyamatban
445. j. út hetényegyházi szakasza 2*1 sávós útépités, csomópontokkal	országos közút kezelő/NIF	1-2 év	kiemelt közlekedésfejlesztési projekt része, engedélyezési szakaszban
441. j. út (Ceglédi út: Nagykörút-445.j. út között) 2*2 sávra fejlesztés, csomópontokkal	országos közút kezelő/NIF	1-2 év	kiemelt közlekedésfejlesztési projekt része, engedélyezési szakaszban (tartalmazza: Nagy L. kir. krt.- Mátyás kir. krt. csomópont – átkötését aluljáróval)
441. j. út (445. j- M8 között) 2*2 sávra fejlesztése csomópontokkal	országos közút kezelő/NIF	4-6 év	tervezése várhatóan 2014-ben elindul
54. sz (M5.-5.sz. út között) 2*2 sávra fejlesztés, csomópontokkal	országos közút kezelő/NIF	1-2 év	kiemelt közlekedésfejlesztési projekt része, engedélyezési szakaszban
52. sz. út (M5.- Olimpia u. csomópont): 2*2 sávra fejlesztés, csomópontokkal	országos közút kezelő/NIF	1-2 év	kiemelt közlekedésfejlesztési projekt része, engedélyezési szakaszban
52. sz. út (M5.- Solt elkerülő)	országos közút kezelő/NIF	2-4 év	közlekedésfejlesztési projekt részeként döntés-előkészítő tanulmány készült
Kecskemét-Szolnok közötti kapcsolatának fejlesztése	önkormányzat /országos közút	2-4 év	települések közötti együttműködés keretében pályázat készítése folyamatban Részletes Megvalósíthatósági Tanulmány készítésére (KÖZOP)
5218. j. út (hetényegyházi szakasz-Vízmű út) felújítása	országos közút kezelő	1-2 év	nem ismert
Nyíri út felújítása (Nagykörút- 445j. út között), fejlesztése és csomóponti fejlesztések	önkormányzat	1-2 év	nem ismert (kivéve: a Nyíri út 445.j. úti csomópontját a 445. j. út megépítésének tervei tartalmazzák)

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

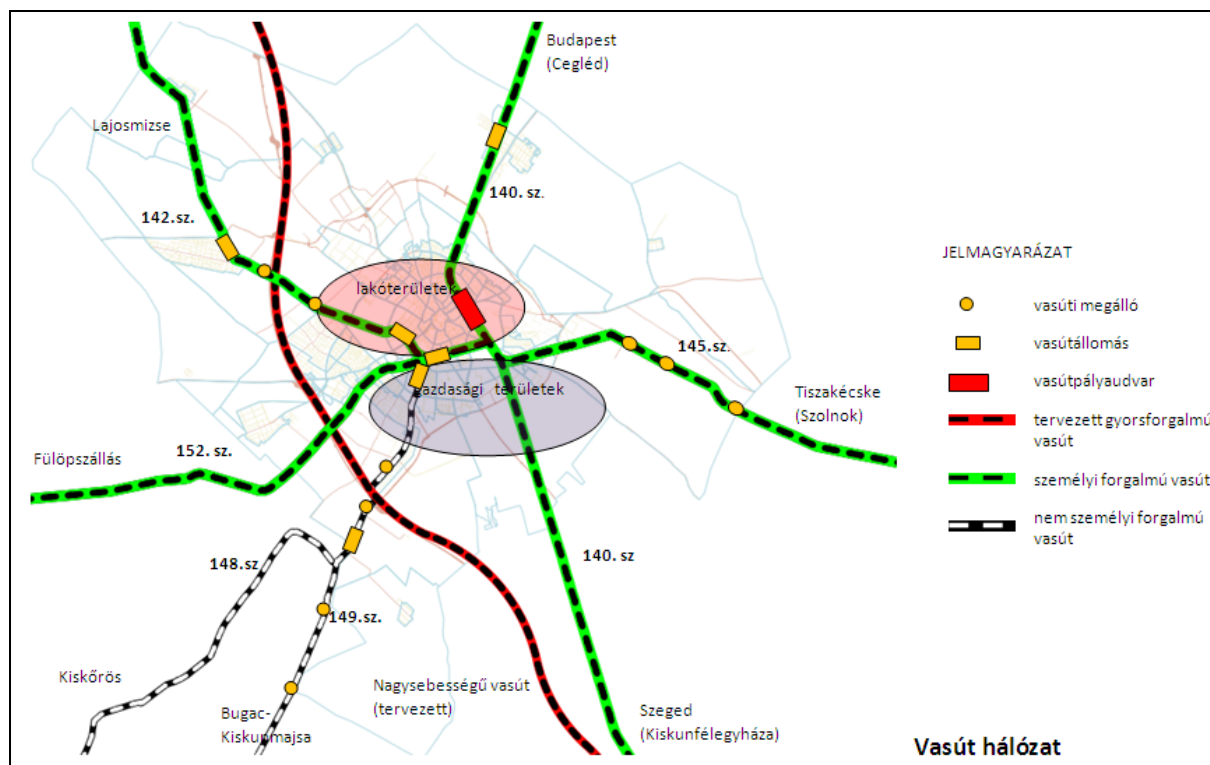
Nagykörút hiányzó 2*2 sávok szakaszainak fejlesztése és csomóponti fejlesztések	országos közút kezelő/NIF /önkormányzat	1-2 év	az országos szakaszok (Bethlen krt., Budai kapu, Kuruc téri csomópont) a kiemelt közlekedésfejlesztési projekt része, engedélyezési szakaszban vannak az 5. sz. út csomóponti fejlesztései (Rávágy tér, Dózsa Gy. út- új kanyarodó sávok) tervezése előkészített önkormányzati fejlesztés: Kuruc krt. 2*2 sávokra bővítésére építési engedélyezett terv rendelkezésre áll, Bem utcai csomópont tervezése folyamatban
Noszlopy G. park, Vasútállomás mögött és az APEH mögötti gazdasági területek feltárása – új út építése	önkormányzat	4-6 év	kiemelt közlekedésfejlesztési projekt részeként megvalósíthatósági tanulmány terv
Akadémia krt.- Mikszáth K. krt. átkötése	önkormányzat	4-6 év	nem ismert
Nagy L. kir. krt. szakasz kiépítése az 5. sz. útig	önkormányzat	2-6 év	nem ismert
Károly R. krt. szakasz kiépítése (5. sz. – Csabay G. krt. között)	önkormányzat	2-6 év	nem ismert
541. sz. út új szakaszának megépítése (Izsáki út- Halasi út között)	országos közút kezelő/NIF	1-2 év	kiemelt közlekedésfejlesztési projekt része, engedélyezési tervekészítési szakaszban
Könyves K. krt., Sz. László krt. -5. sz. útig útfelújítás, fejlesztés és csomóponti fejlesztések	önkormányzat /országos közút	1-2 év	nem ismert (kivéve: Kiskőrösi úti csomópontra terv készült)
Alsószéktői új út építése (Izsáki út- Helvéciai út között)	önkormányzat	4-6 év	TRT-ben rögzített, tervezés még nem indult
Március 15. utca- Irinyi utca csomóponti fejlesztése	önkormányzat	1-2 év	nem ismert
Klebelsberg u.- Mártírok útja csomópont fejlesztése	önkormányzat	1-2 év	nem ismert
5. sz. – Mindszenti krt. csomópont fejlesztése	önkormányzat /országos közút	1-2 év	nem ismert
Kandó K. utca- Szolnoki út – Béke fasor csomópont fejlesztése	önkormányzat	1-2 év	nem ismert
Nagykörúton belüli forgalomcsillapítás - különös tekintettel a Kiskörúti szakaszra és csomópontjaira, parkolási módokra	önkormányzat	1-2 év	kiemelt közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggésben vizsgált, tovább tervezése szükséges

A hálózati hiányokkal és a szűkös közúti keresztmetszeti kapacitásokkal szinte egyenrangú problémája a városnak a **csomóponti fejlesztések** elhúzódnása, amely a legfontosabb kereszteződések esetében (pl. Bethlen krt. – Ceglédi út, Szolnoki út – Kuruc krt., Vízmű út – Izsáki út, Mátyás király krt. – Ceglédi út, Csabay Géza krt. – Izsáki út, Március 15. utca – Budai út, Irinyi utca – Március 15. utca, Március 15. utca – Nyíri út, Nyíri út – III. Béla krt., Erzsébet krt. – Szegedi út) lehetővé tenné a folyamatos gépjárműáramlást, s jelentősen csökkentené a balesetek számát. Ugyanezt a célt segítenék elő a forgalomtechnikai korszerűsítések is, melyek évek óta visszatérő igényként jelennek meg.

A közúti érintettséghez hasonlóan a várostestet országos jelentőségű **vasúthálózat** is érinti. Legerősebb forgalommal a 140.sz. Budapest-Szeged vonal érintett, amely egyben erős elvágó hatást fejt ki – közúti, kerékpáros és a gyalogos közlekedés tekintetében egyaránt – a város keleti és nyugati lakóterületei, illetve a keleti lakóterületek és városközpont között (44. ábra).

44. ábra: A város vasúthálózata

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013.

Megoldást jelenthet a 441. sz. országos közút fejlesztése (előkészítés alatt), melynek keretében két aluljáró megépítése tervezett a vasútvonal alatt (ún. Barneváli csomópontban és a Nagy Lajos király krt.-Mátyás király krt. összekötésénél). A vasúti pályaudvar városközponti közelsége a személyforgalom kiszolgálásában ugyanakkor jelentős előnyt képvisel a tömegközlekedési csomópont jövőbeni kialakításában (Intermodális csomópont).

A vasútvonalak kialakult szövetének adottságában rejlő lehetőségeket a jövőben szem előtt kell tartani: a térségi kapcsolatok megerősítésében, a város déli gazdasági területeinek kiszolgálásában, a városi tömegközlekedésben, a térségi logisztikai szerepkör megerősítésében. Természetesen ebbe beleértendőek azok a vasútvonalak is, melyek jelenleg nem üzemelnek (Kecskemét-Bugac kisvasút, személyszállításból kizárt fülöpszállási vasútvonal). Ezekkel szemben azonban elvárás, hogy megfelelő hasznosítási (pl. komplex személyszállítási, idegenforgalmi és teherszállítási) és üzleti modell alakuljon ki, széleskörű összefogás mellett (Kormányzat, MÁV, érintett önkormányzatok, az idegenforgalomban és a szállítási tevékenységben érdekelt vállalkozások).

A nagysebességű vasútvonal (Budapest-Belgrád) pontos helye, hatásai még nem ismertek, az országos szintű tervek a nyomvonalat tartalmazzák. A tervek pontosításában szükséges a város bevonása, különös tekintettel arra a tényre, hogy az autópálya keleti oldalán húzódna a tervezett nyomvonal, jelentős, Kecskemét számára fontos lakóterületi és gazdasági területek mellett.

A 2012-ben elkészült Stratégiai Zajtérkép vizsgálati megállapítása szerint is a közúti és a vasúti közlekedésből származó zajterhelések jelentenek elsődlegesen beavatkozási feladatokat az érintett kezelőknek, melyre az intézkedési tervben tett javaslatokat is szükséges figyelembe venni.

A települést érintő és a településen belüli **kerékpárhálózatot** több városi dokumentum is összefüggéseiben vizsgálja, előirányozza koncepcionálisan, így a településrendezési tervben minden országos és városi gyűjtő funkciójú út mellett, a kerékpáros közlekedés hangsúlyos fejlesztése is elvárás (45. ábra). A térképen kék színnel jelölt nyomvonalakon megoldott a kerékpáros közlekedés, míg a zölddel jelzett utak mentén a város déli és keleti felén még nem, vagy jelentős hálózati hiányokkal állnak rendelkezésre. Ez a hiány az egyes városrészek, valamint a lakóhelyek és a forgalomvonzó létesítmények (pl. munkahelyek, iskolák, kereskedelmi központok, szabadidős létesítmények) közötti kapcsolatok kiépítésében jelent nagy feladatot a jövőben.

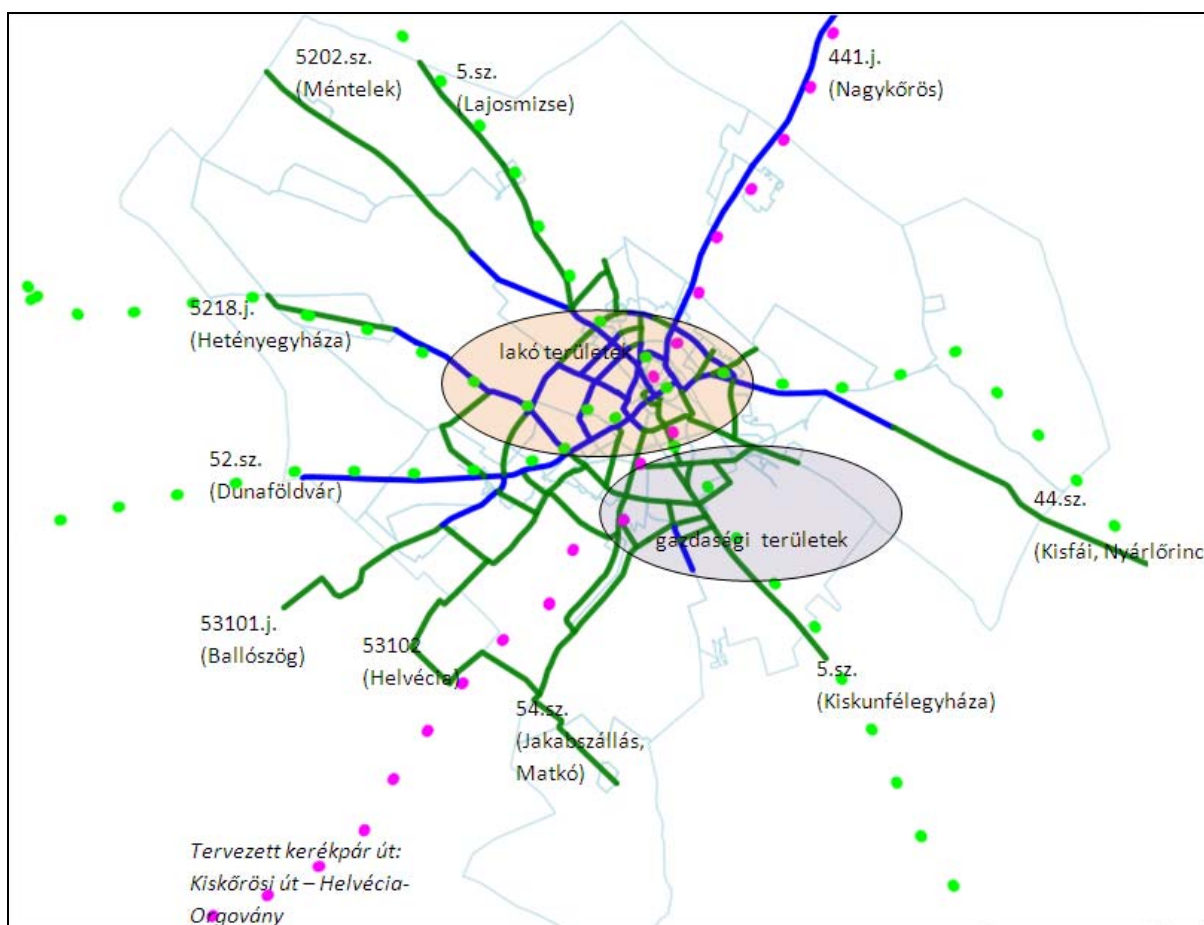
Az egyre növekvő kerékpárforgalom hatására, valamint az erősödő társadalmi igényeknek köszönhetően az önkormányzat a közigazgatási határon belül megvizsgálta **az egyirányú utcákban az út forgalmi irányával szemben az úttesten kijelölt kerékpársávon történő közlekedés lehetőségeit**, s kijelölte azokat az utcákat, melyek mind a jogszabályi követelményeknek, mind pedig a közlekedési feltételeknek megfelelnek. Ugyancsak

megtörtént a Nagykörúton belül azoknak az utcáknak a meghatározása, melyek alkalmasak lehetnek **kerékpársáv, nyitott kerékpársáv és kerékpáros nyom** kijelölésére, segítve ezzel is a hálózati hiányok oldását.

A kerékpáros forgalom döntő hányada a külső lakóterületek (Hunyadiváros, Petőfiváros, Alsószéktó, stb.), valamint a lakótelepek (Széchenyiváros, Műkertváros) és a belváros között bonyolódik, tehát a sugár irányú közlekedés jelentős, a forgalom mértéke a centrumba vezető utakon a legszámottevőbb, melyet figyelembe kell venni a fejlesztések prioritizálása során.

45. ábra: A város kerékpárút-hálózata és tervezett fejlesztései

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013.

A városon kívüli kerékpáros kapcsolatokat az országos és megyei területrendezési terv irányozza elő. A 43. ábrán zöld pontokkal jelölt nyomvonalak a térségi kerékpárút-hálózat, a rózsaszín pontokkal jelölt nyomvonalak pedig az országos kerékpárút-hálózat részei. Ez utóbbi nyomvonal a korábbi országos tervben még nyugat-kelet irányban (Dunaföldvári út-Békéscsabai út) határozta meg a város hálózati kapcsolatát az országos kerékpárút-hálózatban,

amely kerékpárút szakasz rendelkezésre is állt. A mostani hatályos észak-déli irányban tervezett kerékpárút déli szakasza megvalósítandó feladatot jelent a jövőben.

A térségi hálózathoz Lajosmizse és Városföld irányába hiányoznak a kerékpárutak. Az elővárosi közlekedést vizsgáló közlekedési projekt egyik eleme a Lajosmizse irányába az 5-ös út mentén haladó kerékpárút, míg a Városföld irányába tartó kerékpárút építése – egy önálló KÖZOP projekt keretében – a kivitelezés fázisában van. A projektek megvalósításával a nagyobb hálózati kapcsolati hiányok megszüntetésre kerülnek.

A hálózati kapcsolatok jövőbeni tervezése, megvalósítása mellett, fontos a **meglévő kerékpáros létesítmények fenntartása, felújítása, korszerűsítése**, illetve azon törekvés, hogy a város kerékpáros közlekedési igényeit minél magasabb szinten szolgálja ki az önkormányzat. Ennek érdekében különböző közút- és közlekedésfejlesztési elképzelésekhez kapcsolódóan megindult a kerékpárutak tervezetése is mind a belterületet érintően, mind pedig a térségi viszonylatok vonatkozásában.

Kecskemét belterületének tervezett kerékpárút fejlesztései

- Mercedes-gyár megközelítése alternatív útvonalon
- 54. sz. főúttal párhuzamos nyomvonalú kerékpárút kiépítése
- Izsáki út (52. sz. főút bevezető szakasza) fejlesztéséhez kapcsolódó kerékpárút fejlesztés
- Nagykörút ütemezett fejlesztése kerékpárút építéssel
- 541. sz. út (52. sz. főút – Halasi út között) kiépítésével párhuzamosan épülő kerékpárút
- 44-es sz. főút mellett a Szentkirályi elágazástól a közig. határig
- 5-ös számú főút TESCO körforgalomtól a Kossuth-Törekvés lakótelepig
- 441. sz. főút fejlesztése (+Ceglédi úti műtárgy), a hozzá tartozó kerékpárúttal
- Petőfi Sándor utca, Kiskörút kerékpárút fejlesztései

Tervezett kerékpárút építések Kecskemét környezetében

- Kecskemét-Nyárlőrinc kerékpárút
- Kecskemét-Lajosmizse kerékpárút
- Kecskemét-Solt kerékpárút
- Kecskemét-Kiskunfélegyháza kerékpárút

A most felsorolt tervezés alatt lévő szakaszokon kívül is számos belterületi és térségi kerékpárút-hálózati szakasz megvalósíthatósága áll vizsgálat alatt, ezekről az ITS mellékleteként készülő **Kerékpárforgalmi Hálózati Terv** számol be.

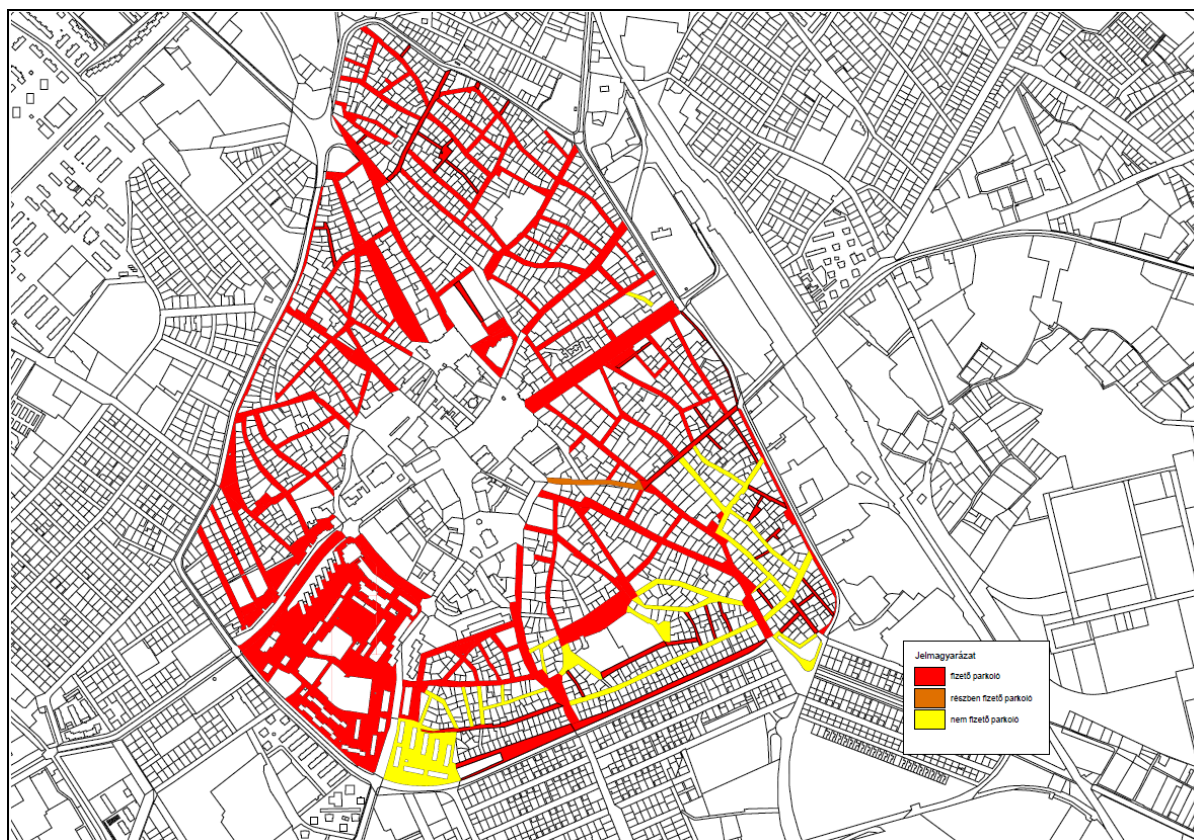
Az elmúlt években készült több, közlekedésfejlesztési projekt kapcsán a vizsgálatok alapján megállapították, hogy Kecskeméten igen nagy a rendszeresen kerékpáros közlekedési módot igénybevevők aránya (8%). Ez olyan adottság, melyet tovább kell erősíteni az olyan hosszú távú kiemelt célok érdekében is, mint az élhetőbb környezet kialakítása és egészséges életmód népszerűsítésére, erősítésére való törekvés. A részletes célok és feladatok az ITS mellékleteként készülő Kerékpárforgalmi Hálózati Tervben fogalmazódnak meg.

2010-2011-ben „Kecskemét város intermodális pályaudvar és kapcsolódó közösségi közlekedési fejlesztések” című projekt keretében a szakemberek komplexen megvizsgálták a **város tömegközlekedésének állapotát** és javaslatokat tettek annak fejlesztésére (útvonal-hálózat, közlekedési eszközök, módváltás, utastájékoztató, stb.). Ezeket a javaslatokat és a készülő tervekben foglalt műszaki megoldásokat figyelembe kell venni a város rendezési és szabályozási tervének készítése során.

A közlekedésből fakadó **parkolással összefüggő városi feladatok** az intenzívebben beépített területeken, ezek közül is elsősorban a belvárosban és a lakótelepeken jelentkeznek. A belvárosi telekszerkezetből, valamint a közterület kialakult használatából adódóan a város lakossága által megszokott és elvárt felszíni parkolás bővítésének és fejlesztésének szűkös lehetőségei mutatkoznak (46. ábra), melyet a vizsgálat során érdemes parkolási módonként külön is megvizsgálni.

Az elmúlt évtizedekben lezajlott belvárosi átépítések, a lakosság egy részének a város külsőbb (kedvezőbb környezeti adottságú) területeire történő kitelepüléssel, valamint – részben ennek is köszönhetően – megnövekedett motorizációval (melynek egyik érdekes jelensége, hogy családonként több személyautó is megjelent), a parkolási lehetőségek nem tudtak (s a belváros esetében talán nem is akartak) lépést tartani a közterületek vonatkozásában. Ehhez társul a belváros funkcionális (igazgatási, kereskedelmi, intézményi, szolgáltatási, stb.) egyközpontúsága is, így az állóparkolás jelentős aránya további nehézséget jelent a mozgó parkolási igény kielégítésében.

46. ábra: A belvárosi parkolóhelyek területi képe a díjfizetés alapján

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlésének 28/2010. (VI. 24.) Önk-i rendelete

Nem megoldott a forgalomvonzó kulturális, turisztikai célú intézmények előtti autóbusz parkoltatás sem, különösen igaz ez a belváros övezetében.

A megnövekedett kerékpáros közlekedéssel ugyancsak erős igény mutatkozik a kerékpárok biztonságos tárolására, mely részben érintheti a közterületeken parkolási célra kijelölt területeket. Érdekes tervezési és szabályozási, helybiztosítási kérdéseket vethet fel a Kerékpáros Közösségi Közlekedési Rendszerek (KKKR), vagy köznyelven közbringarendszer kecskeméti meghonosítása is, melyre ugyancsak figyelmet kellene fordítani.

A változó jogszabályi keretek 2014. évtől nagyobb lehetőséget adnak arra, hogy az építéshez kötődő parkolók biztosításának szabályait az önkormányzat az adottságokhoz igazítva szabályozza, az ebben rejlő lehetőségeket a jövőbeni parkolási rendeletének felülvizsgálatban szükséges lesz feltárni. A felülvizsgálatban komplexen kell az eszköztárat vizsgálni és javasolt azokat integráltan beépíteni a kapcsolódó fejlesztésekbe: parkolási díjak-, díjzónák-, parkolási idő korlátozása, a gépjármű forgalom kitiltása egyes területekről. Ezen kívül fontos elemét képezik a komplex rendszernek a parkolóházak, mélyparkolók létesítése, az építési

intenzitás és a parkolás összefüggésének vizsgálata (telken belüli parkolás biztosítása szükségessége, módja, száma, kialakítása, működése), P+R és B+R rendszerek kialakítása, a kerékpártárolás (módja, típusa, funkciókhoz kötése), kerékpárbérlés lehetőségei, környezeti terhelés csökkentését biztosító intézkedések, a tömegközlekedés előnyben részesítése, stb.

A városban két repülőtér található. A város déli részén, Matkópusztán a polgári célú nem nyilvános repülőtéren elsősorban sporttevékenység, ejtőernyőzés, vitorlázó- és motoros repülés, műrepülés és másodsorban idegenforgalmi, üzleti- és sétarepülés folyik. Ezen funkciók megtartása a város számára támogatandó.

A keleti lakóterület és gazdasági terület mellett helyezkedik el a város meghatározó közlekedési létesítménye, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis. Közelsége meghatározó több szempontból: a **repülőtér** és kapcsolódó létesítményei bizonyos korlátozó erővel bírnak a területfejlesztésben, továbbá működéséből adódóan a környezetre gyakorolt hatásai is erősek (zaj és rezgés). Ebben fontos feladata van honvédelmi hatóságnak, hogy mielőbb kerüljenek meghatározásra a repülőtér működéséből eredő hatások és azok kárenyhítési feladatai. Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 2014. január 1-vel hatályba lépett módosításával a **kecskeméti repülőbázist közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtérnek sorolta be**, ezzel a döntéssel a Kormány lehetőséget teremtett Kecskemét számára, hogy olyan fejlesztési irányt fogalmazzon meg, amely tovább növelheti a város regionális szerepkörét.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- A gyorsforgalmi elérhetőségek különösen a K-Ny irányú viszonylatok fejlesztése, biztosítása. Ezen belül az M8 autópályát/autópálya Dunavecse és Nagykőrös közötti szakasza megvalósíthatóságát akadályozó körülmények vizsgálata, a megvalósítás érdekében szükséges intézkedések meghozatala, illetve ennek érdekében a kormányzattal történő szoros együttműködés;
- A város körüli főúti elkerülő úthálózat még hiányzó szakaszának (M5 autópálya és 5. sz. főút közötti szakasz) kiépítése, ennek minden körülmények közötti önkormányzati szorgalmazása;
- A városon belüli körútrendszerek hálózati hiányainak megszüntetése, ezzel párhuzamosan a keresztmetszeti és csomóponti kapacitásbővítések elindítása (2.

táblázatban rögzítettek szerint), a szükséges, s még hiányzó tervek elkészítése, a szükséges rendezési terv módosítások előkészítése;

- A közvetlen városmag átmenő forgalmának öt éves időtávon belüli korlátozása, majd a ciklus végére (2030. év) történő megszüntetése, ezzel párhuzamosan már rövidtávon, a gyalogos- és kerékpáros közlekedés preferálása a belvárosban;
- A kerékpárút-hálózat hiányzó elemeinek megépítése, a meglévő hálózati elemek felújításának ütemezett elvégzése a Kerékpárforgalmi Hálózati Tervben foglaltak szerint;
- A városi fejlesztési területek megközelíthetőségének javítása (tömegközlekedés biztosítása, kerékpárutak kiépítése), az odavezető úthálózat kapacitásának biztosítása, csomópontjainak biztonságossá tétele;
- Kecskemét parkolási rendszerének újragondolása, különösen a Nagykörúton belüli területeken (parkolóházak területi elhelyezése, mélyparkolók helyének kijelölése, turistabuszok parkolásának kérdése, P+R és B+R rendszer kialakítása, a belvárosi felszíni parkolás visszaszorítása, ezzel párhuzamosan a díjfizetési zónák átalakítása, stb.);
- Az önkormányzat parkolási rendeletének felülvizsgálata (a parkolással összefüggő eszköztár komplex figyelembevételével);
- A kecskeméti közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőbázis komplex hasznosításának előkészítése (vállalati és szolgáltatási igényfelmérés, az egyeztetések megindítása a kormányzat, a Honvédelmi Minisztérium és a város között, rendezési feladatok áttekintése, megvalósíthatósági tanulmány készítése, stratégiai együttműködések előkészítése a vállalkozások és az önkormányzat között, üzleti terv készítése, cargo-bázis tervezetése, majd megépítése a repülőtér szomszédságában, stb.)

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti a táji és építészeti értékeinek integrált védelmét. Kecskemét építészeti – városépítészeti arculata méltán ismert és elismert. **Az örökölt városszerkezet és városszövet, valamint az értékes épületegyüttes sajátos, egyedi értéket képvisel.** A város épített örökségének jelentősebb részét az állami műemlékvédelem évtizedek óta védelemben részesíti. A **helyi egyedi védelemre érdemes értékek** nagyobb részt a történeti városmagban, így a Belvárosban, a Villanegyedben és a Máriavárosban találhatók.

Az önkormányzat annak érdekében, hogy a városban található kulturális örökségi elemeket részletesen feltárja, számba vegye és állapotukat ismertesse, valamint a rendezési tervhez kötődő változtatási szándékok műemlékvédelmi hatásait elemezni tudja, továbbá értékvédelmi javaslatokat tudjon megfogalmazni – a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezése alapján – a város teljes közigazgatási területére kiterjedő **örökségvédelmi hatástanulmányt készítettett.** A 2004-ben elfogadott **hatástanulmány célja az volt, hogy a település időbeli, térbeli változásainak hatását a város kulturális örökségének megőrzése, fenntarthatósága érdekében felmérje.** Biztosítsa továbbá, hogy a rendezési tervben tervezett változtatások vegyék figyelembe, s számoljanak a kulturális örökségben rejlő fejlesztőerőkkel. Határozzanak meg prioritásokat a kulturális örökség megővéséhez, s a hatástanulmány keretében fogalmazzák meg azokat a feladatokat, melyek megakadályozhatják, de legalább csökkenthetik a kulturális örökség értékeinek károsodását, pusztulását.

A hatástanulmány javasolta:

- az országos és helyi értékvédelem alatt álló épületeken olyan jelzés elhelyezését, amely az épület értékét, történetét megjelöli;
- „Örökségvédelmi Alap” létrehozását, amely lehetővé tenné a sürgős beavatkozást igénylő értékek, utcaképi együttesek helyreállításának és környezetalakításának anyagi támogatását;
- a lebontásra kerülő épületek felmérési dokumentációjának elkészítését és annak a városi levéltárban történő megőrzését.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.) 57.§ (3) bekezdésben

foglalt felhatalmazás alapján a helyi építészeti örökség értékeinek feltárása, számbevétele, védetté nyilvánítása, fenntartása, fejlesztése, őrzése és védelmének biztosítása érdekében megalkotta a **67/2009. (XII. 17.) önkormányzati rendeletét az épített környezet helyi örökségvédelmének helyi szabályozásáról.**

A rendelet célja az Önkormányzat a város és a táj kapcsolatát, a város sajátos arculatát, karaktert teremtő értékeinek megóvását, régészeti, történeti, kultúrtörténeti, városépítészeti és építészeti értékeit, valamint helyi értékvédelmét biztosítsa, valamint az általános környezetkultúra, építészeti kultúra szemléletformáló terjesztése, és az erre való nevelés támogatása.

4.3.1. A keckeméti műemlékvédelem

Az 1981 óta érvényesülő védelem számos építészeti irányzat kiemelkedő építményére terjed ki Kecskeméten. A városban a gótika stílusjegyeit magán hordozó épület képviselője a Ferences templom. A barokk, copf, klasszicista és romantikus épületek képezik a műemlékek mintegy felét. Az eklektika, szecesszió stílusjegyeit viseli a műemlékek egyharmada. A népi műemléképületek a műemlékek körülbelül egytizedét teszik ki. A helyreállított, illetve részben helyreállított műemlékek legnagyobb része a városközpont sajátos arculatának meghatározó elemei. A belvároson kívüli műemlékek állapota mostohább (pl. Rudolf- és az Erzsébet-laktanya, műkerti Művésztelep, Nemzetközi Kerámia Stúdió Kápolna utcai épülete), ezek felújítása is időszerű lenne.

Kecskemét nem tartozik hazánk műemlékekben gazdag városai közé, ennek ellenére számos, országosan is egyedülálló építészeti értéket tud felmutatni. Közöttük vannak a XIX. és XX. század fordulóját jellemző szecessziós (századfordulós) építészet remekei.

A város műemlékeinek harmada egyházi épület (templom, kápolna, kolostor, rendház, egyházi iskola stb.). **Hasonló arányban találni országosan védett lakóépületeket**, többségük jellegzetes mezővárosi polgárház. **Az egyházi épületek és lakóházak mellett a város patinás középületei alkotják a műemlékek harmadik nagyobb csoportját** (Városháza, Cifrapalota, Városi Kaszinó, Iparos Otthon, Katona József Színház, Törvényház stb.).

Az egyedi műemlékek mellett **több épületet magában foglaló műemlék-együttessel is találkozhatunk a városban.** Az 1880-as években emelt, 12 hektáros Rudolf-laktanya a számos tiszti és legénységi épület mellett öt istállónak és két lovardának is helyet adott. Az

1910-es években létesített műkerti Művésztelepet egy impozáns háromszintes műteremház és 6 műteremvilla alkotja. A műemlékek műszaki állapota változó. A legnagyobb veszélyben az évek-évtizedek óta üresen álló épületek vannak.

A Rudolf- és az Erzsébet-laktanya lassan negyedszázada vár méltó hasznosításra, a Városi Mozi több mint 15 éve áll üresen, így állaga jelentősen romlott, a Nemzetközi Kerámia Stúdió Kápolna utcai épülete szintén rendkívül elhanyagolt (a jelzett épületegyüttesek majd mindegyikére készült, vagy a közeljövőben készülni fog fejlesztési, hasznosítási javaslat, melyek változtathatnak a jelenlegi helyzeten).

A látványos állagromlás miatt, egyre kevésbé lehet halogatni a Városháza, a Luther palota, a Katolikus Nagytemplom a Görögkeleti templom, a Technika háza és az egykori Városi Kaszinó felújítását. Öröndetes tény ugyanakkor, hogy az utóbbi években sor került például a Törvénypalota homlokzati felújítására és a Jókai u. 9. szám alatti lakóház teljes rekonstrukciójára. Rövidesen pedig megkezdődhet a volt Városi Mozi épületének teljes körű felújítása.

Műemlékként nyilvántartott épületek és építmények:

- Bánó-ház (Naiv Művészek Múzeuma) – Gáspár András krt. 11.
- Cifrapalota (Kecskeméti Képtár) – Rákóczi út 1.
- Erzsébet-laktanya – Izsáki út 4.
- Evangélikus templom – Arany János u.
- Ferences kolostor (Kodály Zoltán Intézet) – Kéttemplom köz 1.
- Ferences templom – Kossuth tér
- Gazdaház (Orvos- és Gyógyszertörténeti Kiállítás) – Kölcsey Ferenc u. 3.
- Görögkeleti templom – Széchenyi tér
- Iparos Otthon – Széchenyi tér 7.
- Katona József Színház – Katona József tér 5.
- Képfestő műhely – Dömötör u. 4.
- Klapka-ház (Bozsó Gyűjtemény) – Klapka u. 34.
- Lakóház – Batthyány u. 6.
- Lakóház – Jókai u. 9.
- Lakóház – Kápolna u. 15.
- Lakóház – Kápolna u. 6.
- Lakóház – Kecskeméti Végh Mihály tér 1.
- Lakóház – Kölcsey Ferenc u. 7.
- Lakóház – Lechner Ödön u. 1.
- Lakóház – Munkácsy u. 29.
- Lakóház – Nagykőrösi u. 27.

- Lakóház – Széchenyi tér 9.
- Lakóház (Nemzetközi Kerámia Stúdió) – Munkácsy u. 14.
- Lakóházak (Nemzetközi Kerámia Stúdió) – Kápolna u. 11.
- Lovarda – Czollner tér 3.
- Luther-palota – Szabadság tér 3.
- Művésztelep – Művésztelep u. 2-8.
- Nagytemplom – Kossuth tér
- Ortodox zsinagóga (Magyar Fotográfiai Múzeum) – Katona József tér 12.
- Piarista rendház és kollégium (Piaristák tere 6., Jókai u. 1.)
- Piarista templom – Piaristák tere
- Református Ókollégium – Kálvin tér 1.
- Református templom – Kossuth tér
- Református Újkollégium – Szabadság tér 7.
- Régi és új zsinagóga – Szabadság tér
- Római katolikus plébániaház – Kossuth tér 2.
- Római katolikus templom – Czollner tér
- Rudolf-laktanya – Izsáki út 3.
- Sárló Boldogasszony-kápolna – Belsőnyír 147.
- Serház (Népi Iparművészeti Múzeum) – Serfőző u. 19.
- Szarvas-ház – Batthyány u 4.
- Szentháromság-kápolna – Árpád körút
- Szentháromság-oszlop – Katona József tér
- Thomka-ház – Lestár tér 1.
- Törvénypalota (megyei bíróság és börtön) – Rákóczi út 7.
- Városháza – Kossuth tér 1.
- Városi Kaszinó – Rákóczi út 3.
- Városi Mozi – Rákóczi út 15.

Az országos területi értékvédelem 1991 óta műemléki jelentőségű területként őrzi a városközpont országos hírű szecessziós építészeti együttesét. A műemléki jelentőségű terület magában foglalja a város főterét (Kossuth tér és Szabadság tér), valamint a csatlakozó tereket és utcákat. Az itt álló történelmi épületek nemcsak önmagukban képeznek értéket, hanem együttesen a város építészeti karakterét is meghatározzák.

Az itt álló történelmi épületek jelentőségét nemcsak építészeti kvalitásuk adja, hanem a közöttük fennálló gazdag (térbeli, formai, stílusbeli) viszonyrendszer, amely az emblemikus városképi karakter alapja.

Régészeti értékek

A **régészeti értékvédelem** a 2004. februárban elkészült „Régészeti adatok kulturális örökségvédelmi hatástanulmány” alapján érvényesül a településrendezési tervben. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek országos jelentőségű védelmét a törvény biztosítja. A régészeti lelőhelyek és adataik dokumentált jegyzéke a város számára lehetőséget ad, hogy időben intézkedni tudjon a régészeti értékek megmentéséről.

Régészetileg védett terület Kecskemét közigazgatási területén nincs. Egyedileg védett régészeti lelőhelyek száma 156. Ezek többsége külterületen található. A mintegy másféltucat belterületi lelőhely szinte kizárólag a történelmi belvárosra korlátozódik, de ide tartozik a 82303 számon nyilvántartásba vett *Kecskemét-Középkori településmag* nevű lelőhely is.

Nyilvántartott belterületi lelőhelyek:

- Kada Elek u. 1. (hrsz: 4330, 4331, 4084, 4551, 4332)
- Országos Tanítói Árvaház (hrsz: 3694/3)
- Sallai u. 1. (hrsz: 7095)
- Széchenyi körút (hrsz: 3459/1, 2, 4,)
- Széchenyi tér (hrsz: 3896, 3895/1, /2, 3427, 3428/1, /2, 3431, 3893, 3894, 3458, 3915)
- Piarista Gimnázium (hrsz: 4010, 4008, 4011)
- Mária u. (hrsz: 3404, 3405, 3406, 3407, 3408, 3290, 3291, 3284, 3283, 3414, 3415, 3356/1, 3256/2, 3289)
- Városháza (hrsz: 1)
- Arany János u. (hrsz: 4014, 4020/2, 4020/4, 4020/5)
- Kossuth tér (hrsz: 1126)
- Kossuth tér, Ferences templom (hrsz: 480/1, 2, 478/1, 2, 479)
- Bajcsy-Zsilinszky Endre krt. (hrsz: 466, 463/1, 4, 3, 493, 494, 495, 495/1, 498/1, 2, 499, 503, 504/2)
- Bocskai u. (hrsz: 4137, 4138, 4140, 4141, 4142, 4146, 4147, 4111, 4110, 4112/4)
- Rákóczi út (hrsz: 4103, 4112/5, 6, 8, 9, 10, 12, 4109, 4114, 4115, 4108, 4119, 4120)
- Kistemplom utca (hrsz: 548, 602, 603, 604, 605)
- Cédulaházi domb (hrsz: 2340/1-2, 3044, 2367/1-3)

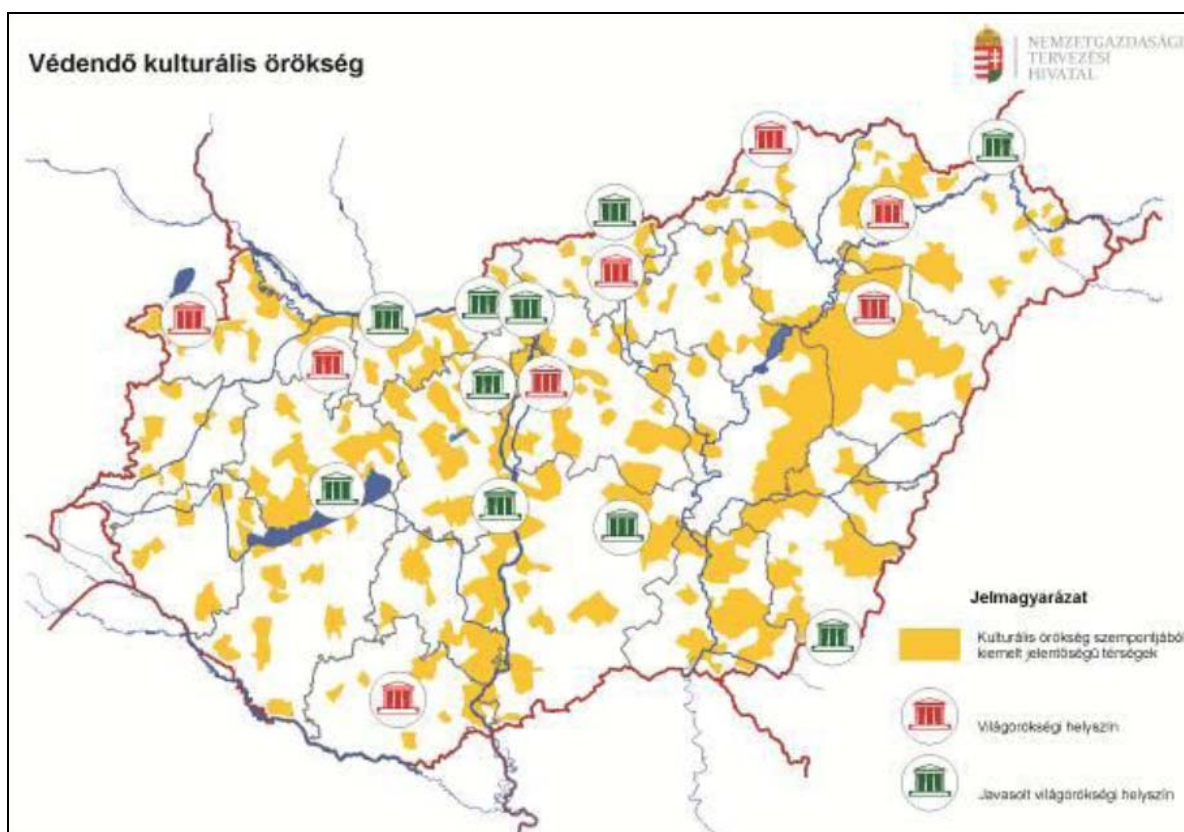
Világörökségi várományos terület

UNESCO világörökségi helyszín nincs a városban, viszont a Kecskeméti Városháza esélyes arra, hogy Lechner Ödön építészeti életművének részeként kulturális világörökségi helyszínné

váljon (47. ábra). A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága 2008-ban vette fel a világörökségi cím Magyar Várományosi Listájára „Lechner Ödön független, premodern építészet” megnevezéssel a stílusteremtő építész örökségét, melyet öt kiemelkedő épület – többi között a Kecskeméti Városháza – reprezentál.

47. ábra: Világörökség és Világörökség-várományos területek által érintett települések

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció 2013.

4.3.2. Helyi védelem

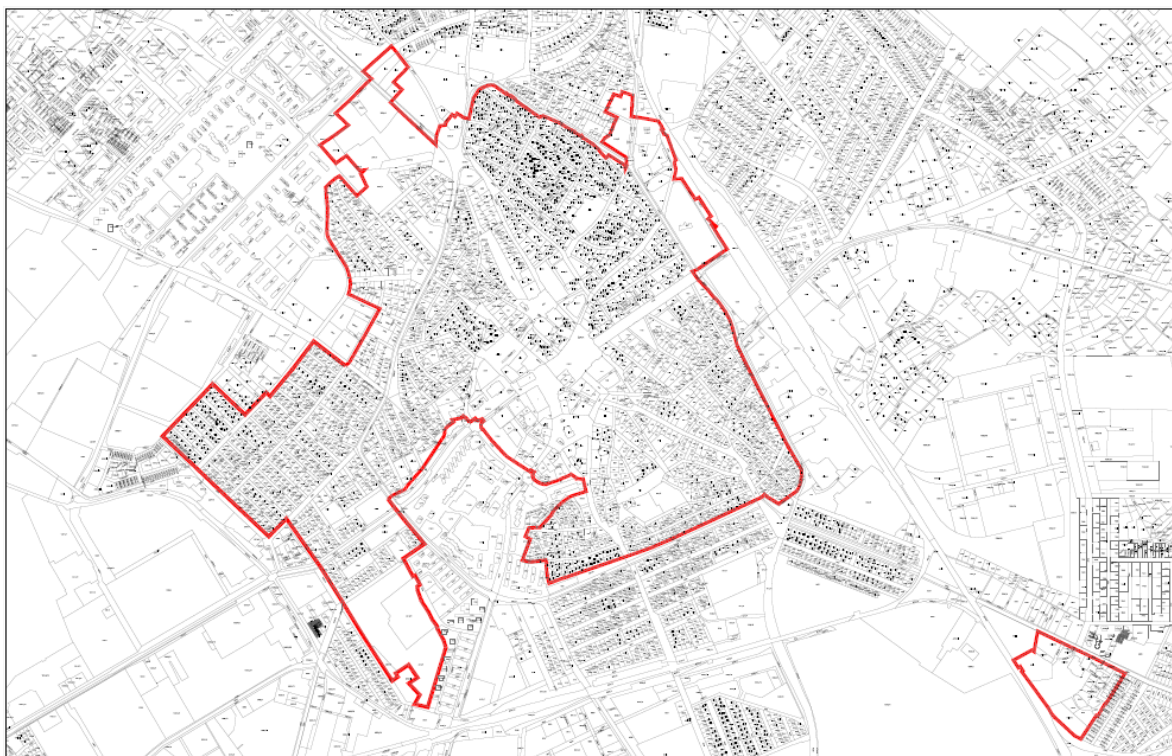
Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata – építési és városrendezési szabályzata, valamint egyéb eszközei révén – óvja és őrzi az ún. helyi értékeket, ösztönzi azok megújulását. **Az egyedi épületekre, objektumokra irányuló védelem mellett fontos szerepe van a területi védelemnek is.** A helyi védelem célja az értékes építészeti, táji, valamint az épített környezettel összefüggő természeti jellegzetességek minél hitelesebb és teljesebb megőrzése. A fennmaradt és védelemre méltó épületek, épületegyüttesek mind történeti, mind pedig művészettörténeti szempontból jelentős értéket képviselnek, ugyanakkor az adott közösség identitásának is fontos pillérei. Fenntartásuk és méltó hasznosításuk kulturális és gazdasági érdek is.

A helyi védelem a „település és környezetének egészére vagy összefüggő részére (helyi területi védelem), valamint egyes építményeire, ezek részleteire (helyi egyedi védelem) terjedhet ki”. Ennek megfelelően kerültek kialakításra Kecskeméten a helyi jelentőségű értékvédelmi területek, a várostörténeti teresedések, a településkép-védelmi terület, a történelmi temetők, vagy éppen a helyi jelentőségű egyedi értékek.

A belváros helyi védelme napjainkban a XIX. század első felében kialakult „mezőváros” területére terjed ki (48. ábra).

48. ábra: Helyi jelentőségű értékvédelmi területek

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009.

Helyi jelentőségű értékvédelmi területek

- Történelmi belváros (Nagykörút által határolt terület, kivéve az Árpádvárosi lakótelepet)
- Villanegyed,
- Művésztelep és környezete,
- Máriaváros és az egykori vásártér (1905).

A védett terület ma is őrzi a mezőváros úthálózatát, telekrendszerét, beépítési módját, épületeit. A fásoros utcák, a belső udvarok növényzete, az utcák tengelyében megjelenő tornyok sziluettje, a szabályozási vonalat követő telekhatáron álló épületek és zárt, magas kerítések a város sajátos városképi adottságai.

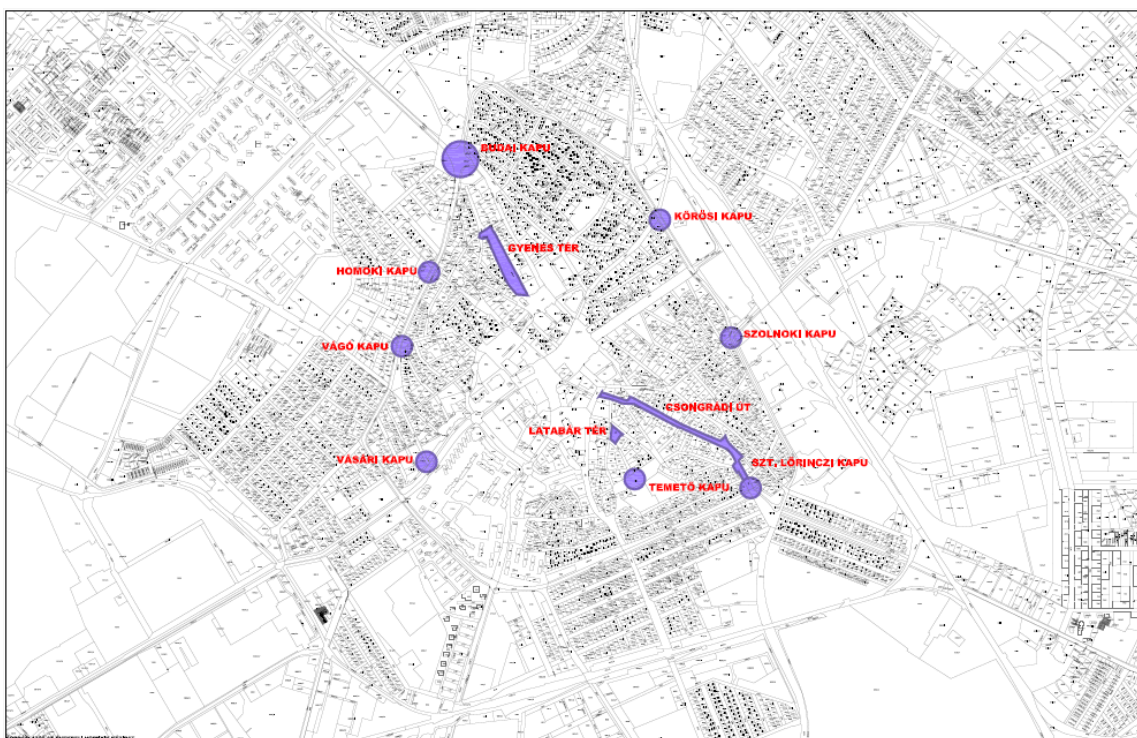

Helyi jelentőségű várostörténeti teresedések

A helyi jelentőségű értékvédelmi területeken belül, a várostörténeti szempontból nyilvántartott közterületi teresedések (49. ábra) az alábbiakban foglalhatók össze:

- a szárazmalmok még felismerhető teresedései (Katona József u. - Erkel Ferenc u. sarok, Gyenes tér - Tompa Mihály u. sarok, Csongrádi u. - Török u. sarok),
- a város történeti védelmi (árok) rendszerének helye (Budai kapu),
- a történeti városkapuk teresedései (Budai kapu, Körösi kapu, Szolnoki kapu, Szt. Lőrinczi kapu, Temetői kiskapu, Vásári kapu, Vágókői kiskapu, Homok közti kiskapu).

49. ábra: Helyi jelentőségű várostörténeti teresedések

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009.

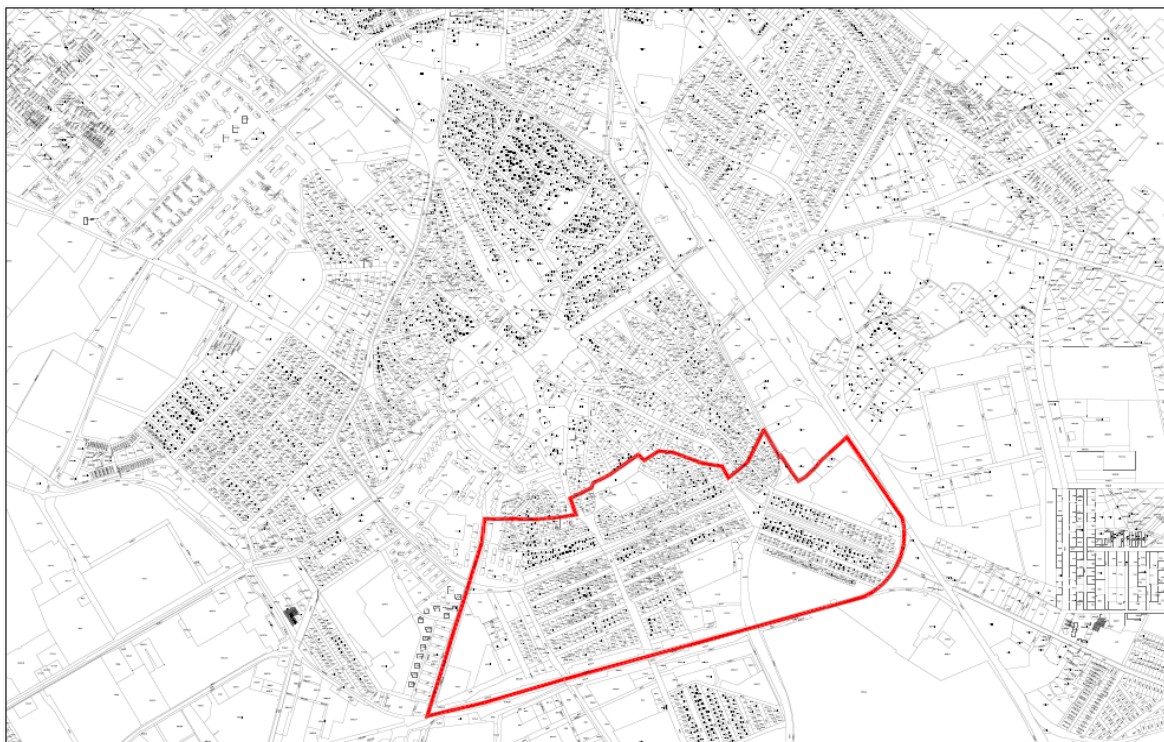
Helyi jelentőségű településképvédelmi terület

A történeti belváros Szegedi úti felüljáró felől érvényesülő város-szilüettjének védelme érdekében a Czollner tér, Forrás utca, Batthyány utca, Szegedi út, Lajosmizsei vasút, Bika utca, Búzaszentelő utca, Sarkantyú utca közötti területen, valamint a Halasi úti felüljáró felől érvényesülő településképvédelmi területén a Halasi út, Kossuth krt., Szegedi út, Lajosmizsei vasút közötti területen a 7,5 m építménymagasságnál nagyobb építmény építéséhez településképvédelmi hatástanulmány készítené. Mind a két felsorolt területen készítené hatástanulmányokat az Önkormányzati Tervtanács véleményezi.

A Szegedi úti és a Halasi úti felüljáróról még megfigyelhető a jellegzetes alföldi, tornyos város-sziluett. Ennek megőrzését hivatott biztosítani a területen előírt szigorúbb építési szabályozás (50. ábra).

50. ábra: Helyi jelentőségű településképvédelmi terület

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009.

A helyi jelentőségű történeti temetők

A helyi területi értékvédelem része a **történeti temetők** helyzetének rendezése. A történeti belváros szélén fekvő, a XVIII-XIX. században megnyitott temetők értékeinek megőrzése az értékvédelem feladata. A temetők szerkezetének, növényzetének, sírjeleinek értékfelmérése a temetők kertrendezési terveiben megtörtént.

A temetők értékeit az úthálózat, illetve sírkiosztás rendszere, a növényzet, a kripták és sírok faragott kő sírjelei képezik az alábbi temetők esetében:

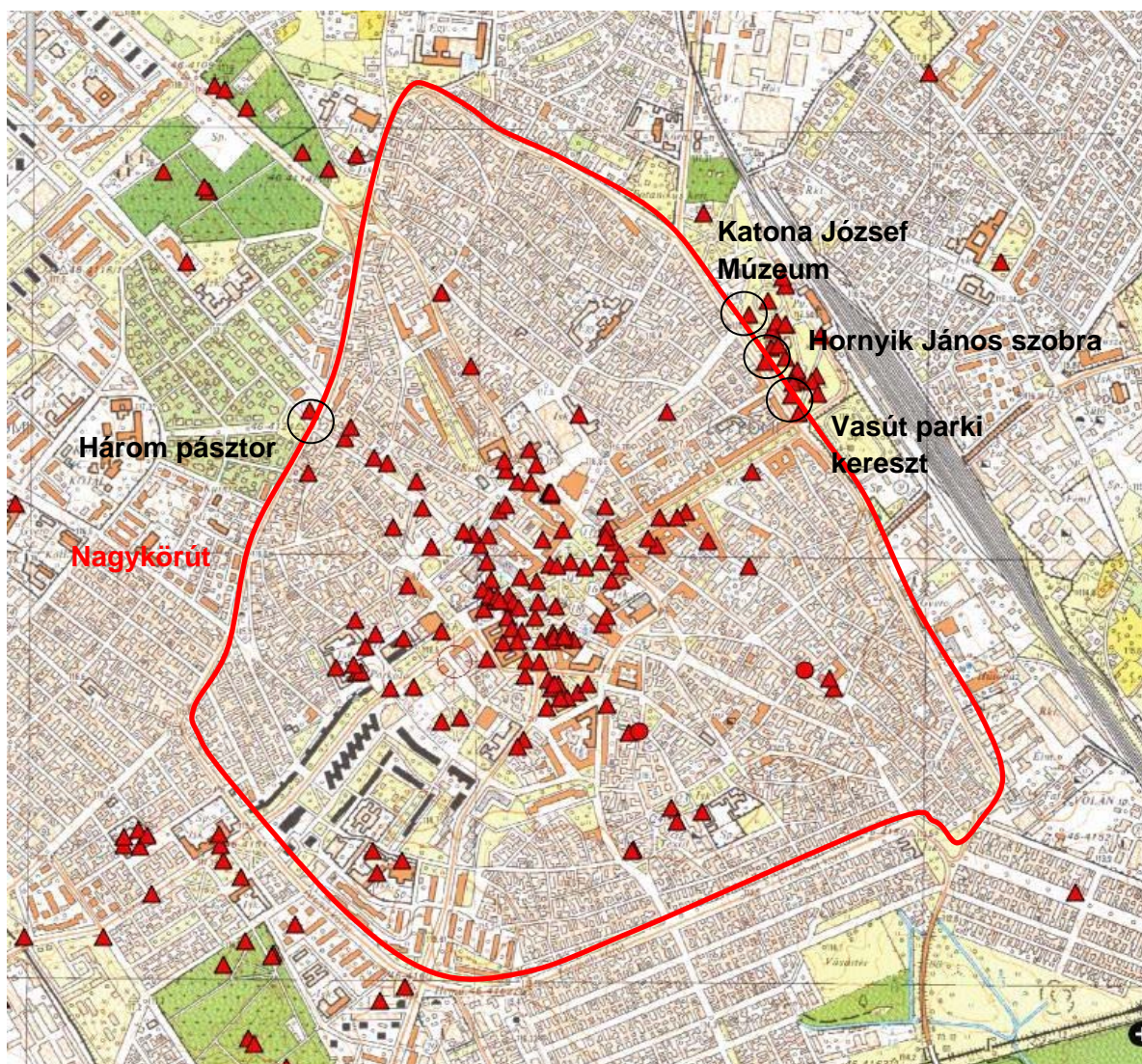
- Szentháromság temető (védett síremlékek);
- Budai úti református temető;
- Budai úti izraelita temető (zsidó mártírok emlécsarnokával);
- Budai úti szovjet-orosz katonai temető;
- Ceglédi úti evangélikus temető.

Helyi jelentőségű egyedi érték

A Belvárosban, a Villanegyedben és a Máriavárosban összesen 316 épület áll helyi védelem alatt. Az épületek legnagyobb része eklektikus és szecessziós építészeti jegyeket magán viselő, földszintes parasztpolgári lakóház. A védett épületek nagy száma azt bizonyítja, hogy a mezővárosi örökség nemcsak az utcahálózatban és a telekstruktúrában érhető tetten, hanem az utcaképben is lépten-nyomon megnyilvánul. A történelmi várostest 22 utcája rendelkezik legalább öt helyi védettként nyilvántartott épülettel. Legtöbb (22 db) a Csongrádi utcában található. Az épületeken kívül az egyedi értékek sorába tartoznak a jellegzetes növények, szobrok, képzőművészeti alkotások, egyedi tájértékek is (51. ábra), melyek védelme ugyancsak fontos.

51. ábra: Egyedi tájértékek a Belváros és tágabb környezetében a Tájérték Kataszter szerint

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009.

A 100-150 éves, történeti stílusú épületek mellett, néhány újabb kori épületet is méltónak ítélt a város a védelemre. Ilyen a régi SZTK épülete, a Honvédkórház, az Aranyhomok Szálloda, az Izsáki úti Sportuszoda, a Kiskunsági Nemzeti Park székháza, vagy a Kodály Zoltán Ének-Zenei Iskola.

4.3.3. Javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A helyi jelentőségű értékvédelmi területen belül (Nagykörúton belüli terület, az Árpádvaros kivételével, Villanegyed, Máriaváros és az egykori vásártér) található Kecskemét védett épületeinek és városképi-városszerkezeti jelentőségű területeinek nagy része. Ezen az összefüggő területen a tervezett **városfejlesztési elképzeléseknek fokozott érzékenységgel és szakszerűséggel** kell megvalósulniuk. Minden fejlesztés kizárólag a városépítészeti együttesben megtestesülő védett értékek figyelembe vétele, s az örökségvédelmi igények érvényesülése mellett engedélyezhető. A védett terület ma is őrzi a mezőváros úthálózatát, telekrendszerét, beépítési módját, s számos épületét.

Ezeket a területeket belül megőrzendő elemek a következők:

- az úthálózat vonalvezetése, szélessége, a beépítés vonalai,
- a jelenlegi beépítési mód és szintszám, különösen a Máriaváros és Villanegyed területén (jellemzően 1-2 szint),
- az arra érdemes – egyedileg is védett – épületek, utcaképek,
- a jellegzetes épületrészletek (kerítések, kapuk, stb.),

Az értékvédelmi területen található, helyi védelem alatt álló lakóházak állapota rendszerint sok kívánnivalót hagy maga után. Az épületek szerkezeti elemei előregedtek, cserére vagy átfogó felújításra szorulnak. A vakolatdíszes homlokzatok állandó törődés hiányában gyorsan az elhanyagoltság képét mutatják. Szinte mindenhol probléma a talajnedvesség elleni szigetelés hiánya.

Komoly ellentmondást jelent, hogy amíg a védett épületek városképi szempontból fontos szerepet játszanak a városlakók identitásának, vagy éppen a városi élet kontinuitásának hordozásában, addig funkcionálisan (pl. alaprajzi beosztás, komfort) és fenntarthatóság szempontjából nehezen feleltethetők meg a mai kívánalmaknak. **Fontos lenne tehát, hogy egy műemlékvédelmi felújítási alap létrehozása mellett, a város kiemelt figyelmet fordítson az épületek megfelelő funkcióinak meghatározására, illetve a működtetésük biztosítására.**

A kialakult helyzet azonban kezelhető, hiszen az utóbbi években számos előremutató példa született arra nézve, hogy patinás polgárházakban is meg lehet teremteni a XXI. századi életkörülményeket, azonban ez az épületek teljes körű rekonstrukcióját követeli meg (jó példaként szolgálnak: Kölcsey utca 9. és 22., Bánk bán utca 5.).

Kiemelten védendő Kecskemét különleges főtéri építészeti együttese, ahol a középkori és a barokk építészeti emlékek kiemelkedő színvonalon ötvöződnek a századfordulós-szecessziós épületekkel. Ez a különböző irányzatokat képviselő városépítészeti együttes egyedülálló nemcsak az alföldi mezővárosok között, hanem Magyarországon is, mivel legközelebbi rokonai (Szabadka, Marosvásárhely, Nagyvárad) ma már határainkon túl találhatók.

A Főtér és környékének legfontosabb környezetalakítási problémái, megoldandó feladatai a következőkben foglalhatóak össze:

- a központ forgalommentesítésének folytatása, a gyalogos és kerékpáros felületek növelése, valamint a vegyes forgalmú, illetve használatú területek bővítése,
- a kiskörút jelenlegi forgalmi szerepe, nem teszi lehetővé a Főtér és a Katona József tér, valamint Lestár tér szerves egységként történő kezelését, törekedni kell továbbá arra, hogy a Főtér számos – eltérő elvek szerint kialakított – térdarabja a jövőben tervezendő rehabilitációk során egységes elvek alapján újuljon meg,
- funkcionális, használhatósági problémákat vet fel, hogy a Főtér körüli terek nem kellően „zártak”, nem működnek közösségi térként, pusztán közlekedési csomópontok (pl. Széchenyi tér, Piaristák tere, Katona József tér, Lestár tér, Kálvin tér), a helyzet kezelése komplex vizsgálatokat igényel,
- a Rákóczi út nem tudja betölteni „Korzó” jellegét (a jelenlegi gépjármű-forgalmi terhelés mellett), további problémaként jelentkezik, hogy a reprezentatív főútnak hiányzik a városképi lezárása (Intermodális központ, s kereskedelmi negyed), ami azonban a jövőben tervezett beruházásoknak köszönhetően megoldódhat,
- aránytalanul nagy területet foglalnak el a belvárosban a burkolt (útként vagy parkolóként használt) területek, valamint a felszínen parkoló autók, ezzel is csökkentve zöldfelületek megfelelő léptékű kialakulását,
- sajnos csak a belvárosi utcák csak egy részét jellemzi rendezett utcakép, éppen ezért egyre nagyobb igény mutatkozik az egységes elvek szerinti közterület-alakításra (faltól-falig történő rendezés),

- városképileg megoldatlan a helyzetük egyes frekventált városszerkezeti helyzetű területeknek (pl. Nagyposta előtti tömb, Kéttemplom köz kiskörút felőli oldala), vizsgálatuk ezért indokolt,
- a városközpont nagyvárosias beépítése és a belváros mezővárosi múltú utcái között nem igazán jellemző az építészeti átmenet, illetve városképi kapcsolat, itt a morfológiai és városképi csatlakozásának további finomítása, humanizálása kívánatos lenne,
- megoldandó feladatként jelentkezik az Arany János utcához és a Luther közhöz tartozó tömbök, illetve tömbbelső egységes elvek szerinti, átfogó rehabilitációja,
- a Gáspár András krt., Korona és Kölcsey utcák térségében keletkezett városépítészeti sebhelyek „gyógyítása”, a megváltozott utcaszerkezet és térarányok következményeinek konzekvens végiggondolása és városépítészeti eszközökkel történő orvoslása,
- a központ-közeli értékes lakótömbök rehabilitációja, elsősorban a Belső-Bethlenváros területén (pl: a Nagykőrösi utca és a Rákóczi út közti tömb),
- a Jókai Mór utca építészeti-városépítészeti karakterének átértékelése, a hajdani főutca időtálló, igényes folytatása, illetve a hagyományokat is felmutató, korszerű szemléletű megújítása.

A Főtéren kívül fontos a városközpont-hoz északnyugatról csatlakozó ún. **Homoki-domb területének értékvédelme is**. A történeti adatok alapján valószínűsíthető, hogy ez a városrész Kecskemét legősibb – feltehetően XII. századi – lakott „szigete”. Megőrzendő és védendő települési értékeit egyrészt a nőtt jellegű településszövet és domborzat, másrészt a XVII-XIX. század népi-polgári építészeti emlékei és az általuk létrejött utcakép jelenti. A városrész a XX. század második felében szerencsésen elkerülte a durva városszerkezeti, illetve városképi beavatkozásokat, így a jellegzetes, nyugodt ritmusú utcaképei ma is őrzik a XIX. és XX. század fordulójára jellemző mezővárosi környezetet.

Számolni kell azzal, hogy a városrész iránti befektetői érdeklődés továbbra is fennmarad, ennek következtében a terület átépülése folytatódik. Az új településrendezési és szabályozási terv készítésekor továbbra is **kiemelt figyelmet kell fordítani azokra az egyértelmű és részletes előírásokra, amelyekkel biztosítható, hogy a környezet jelenlegi hangulata, harmóniája megmaradjon, továbbá a terület léptéke és teherbíró képessége ne sérüljön.**

A helyi értékek megőrzésével kapcsolatos egyéb teendők

Kecskemét teljes közigazgatási területére rendelkezik átfogó örökségvédelmi hatástanulmánnyal, melyet az önkormányzat 2004-ben készített. Ennek megállapításai a hatályos településfejlesztési koncepcióban és a településrendezési eszközökben is átvezetésre kerültek, így azokban szerepelnek. Azóta az új fejlesztési területek településrendezési eszközeinek kidolgozása során és jóváhagyási eljárásaiban az örökségvédelmi szempontok is vizsgálatra és érvényesítésre kerültek.

A helyi értékek megőrzése érdekében 2007-2008-ban az önkormányzat felmérést, vizsgálatot készített, melyben körültekintően feltárássra került a város helyi épített öröksége. Az önkormányzati tervtanáccsal és a szakmai szervezetek bevonásával, tételesen áttekintette és megvizsgálta a megőrzésre javasolt épületeket, építményeket, s meghatározta a legfontosabb teendőket, feladatokat.

Erre alapozva Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata önálló rendeletben (67/2009. (XII. 17.) önkormányzati rendelet az épített környezet helyi örökségvédelmének helyi szabályozásáról) rögzítette a helyi értékek védelmét és azok megőrzésére vonatkozó szabályozásokat.

A városi főépítész folyamatosan figyelemmel kíséri **az örökségi értékekben történt változásokat, melyek átvezetését, beépítését a nyilvántartásokba, rendeletekbe – mint ahogyan eddig is, úgy a jövőben is – érvényesíteni kell.**

A helyi örökségvédelmi adatokat, információkat a településrendezés eszközein kívül szükséges megjeleníteni a Kecskeméti értéktárban is, melyet Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 147/2013. (V.30.) határozatával hozott létre (ez az értéktár a Kecskemét területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény).

A fentiekben túl **az értékek műszaki megőrzésében szükséges az önkormányzatnak további anyagi támogatói szerepét fenntartani, lehetőségein belül erősíteni.**

4.4. Az egyes területfelhasználási egységek fejlesztési lehetőségei

A korábbi évtizedekben tapasztalt belterületi várostest növekedés mind arányaiban, mind ütemében tarthatatlan. A beépítésre igénybe vehető területek nagysága véges, hiszen a város nem élheti fel – az egyre inkább stratégiai fontosságú – élelmiszer-alapanyag előállítására alkalmas mezőgazdasági, az ökológiai célokat szolgáló természeti, vagy éppen a víz- és zöldfelületek kialakítására szolgáló tartalékterületeit. Éppen ezért általános fejlesztési elvként rögzíthető, hogy az extenzív növekedés helyett az intenzív, belső tartalékokra alapozó fejlesztéseket kell előnyben részesíteni, kivéve ez alól a nemzetgazdasági szempontból meghatározó (jelentős területi igénnyel járó) nagyberuházásokat.

Lakásellátás

A lakásellátással összefüggő problémákat a helyi önkormányzat egyedül és teljes körűen nem képes megoldani, ez nem is lehet koncepcionális cél. A mennyiségi hiányok enyhítésére, az egyes városrészek között meglévő potenciális fejlesztési lehetőségek közelítésére, továbbá a lakásmobilitás fokozására a következő eszközök állhatnak rendelkezésre:

- megoldó jellegű, életszerűen rugalmas építési-városrendezési szabályozás,
- a társadalmi és gazdasági folyamatokat naprakészen követő, évről-évre megújuló önkormányzati lakás- és vagyongazdálkodási koncepció,
- az igényeket figyelembe vevő, s a lakosság szám növekedésével arányos önkormányzati bérlakásépítés,
- az önkormányzati bérlakások ütemezett felújítása, korszerűsítése, majd rendszerszerűen működtetett bérbeadása, illetve az igények figyelembe vételével, s a város anyagi lehetőségeinek függvényében a bérlakásállomány növelése, új építéssel és/vagy vásárlással,
- a belvárosi, elavult, műszakilag leromlott lakótömbök szervezett rehabilitációja, a településképp romlásának, a szlömösödés elkerülésének érdekében,
- a munkaerő mobilitását elősegítő „munkásszállók” és „fecskeházak” építése, a város növekvő foglalkoztatási igénye, s a megfelelő források rendelkezésre állása esetén,
- paneles lakótelepek, városrészek energiahatékonysági és értéknövelő felújítása,
- a kijelölt lakóterületi és az egyéb belterületi (szatellit) városrészek irányított fejlesztése, új építési területek előkészítése, önkormányzati közreműködéssel.

Fontos lakásgazdálkodási szempont, hogy az önkormányzatnak elegendő számú cserelakás-készlete legyen. Ennek révén folyamatossá és ütemezetté tehető **a belváros elavult bérlakás célú lakóépületeinek, lakótömbjeinek tervszerű átépítése, komplex megújítása**. A városközpontban az arra érdemes épületek esetében számolni kell akár más funkciójú (iroda, intézmény, stb.) hasznosítással is. Az új rendeltetés, illetve az esetleg szükséges átalakítás engedélyezésénél figyelembe kell venni az örökségvédelmi előírásokat, az építészeti értékek megőrzését és a településképp védelmét.

A paneles városrészek (Árpád- és Széchenyiváros) felújításának elsődleges célja a lakóhely presztízsének megerősítése, az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, élhető, tiszta és biztonságos lakókörnyezet kialakítása. Mindezt olyan eszközökkel és revitalizációs (pl. szociális, innovatív, energiakorszerűsítési alapú városrehabilitáció) módszerekkel, amelyek értéknövelő hatásúak, komplexek és a lakások belső tereire éppúgy kiterjednek, mint a lakóházak környezetére és azok közösségi tereire. Az átfogó megújítási program egyik legfontosabb előfeltétele a szükséges fejlesztési programok és tervek megléte, s uniós pályázati finanszírozhatósága. A komfortosság és a biztonság erősítése, valamint a lakókörnyezet javítása, humanizálása és a zöldfelületek védelme, növelése érdekében új parkok, játszó- és pihenőhelyek kialakítására van szükség. A gépjármű-elhelyezés gondjainak megoldására szorgalmazni és támogatni kell a parkolóházak építését, amely lehetőséget teremthet – a felszíni parkolás egy részének kiváltásával – a zöldfelületek, új közösségi terek helybiztosítására.

Kiemelten kell figyelni a **szegregált** (Ürgés, Erzsébetváros, Rávagy tér), vagy **alulhasznosított területek** (pl. Homokbánya) **lakáshelyzetének fejlesztésére** is. A beavatkozás célja kettős, hiszen a tervezett felújításokkal nemcsak a terület leértékelődését lehet megállítani, de a terület lakásállományának tömeges felújításával, (a Homokbánya esetében) új bérlakások kialakításával, s lakóterületek kijelölésével új impulzus adható a városrész megújításához, minőségi városi terek létrehozásához.

Új lakóterületek kijelölése, biztosítása

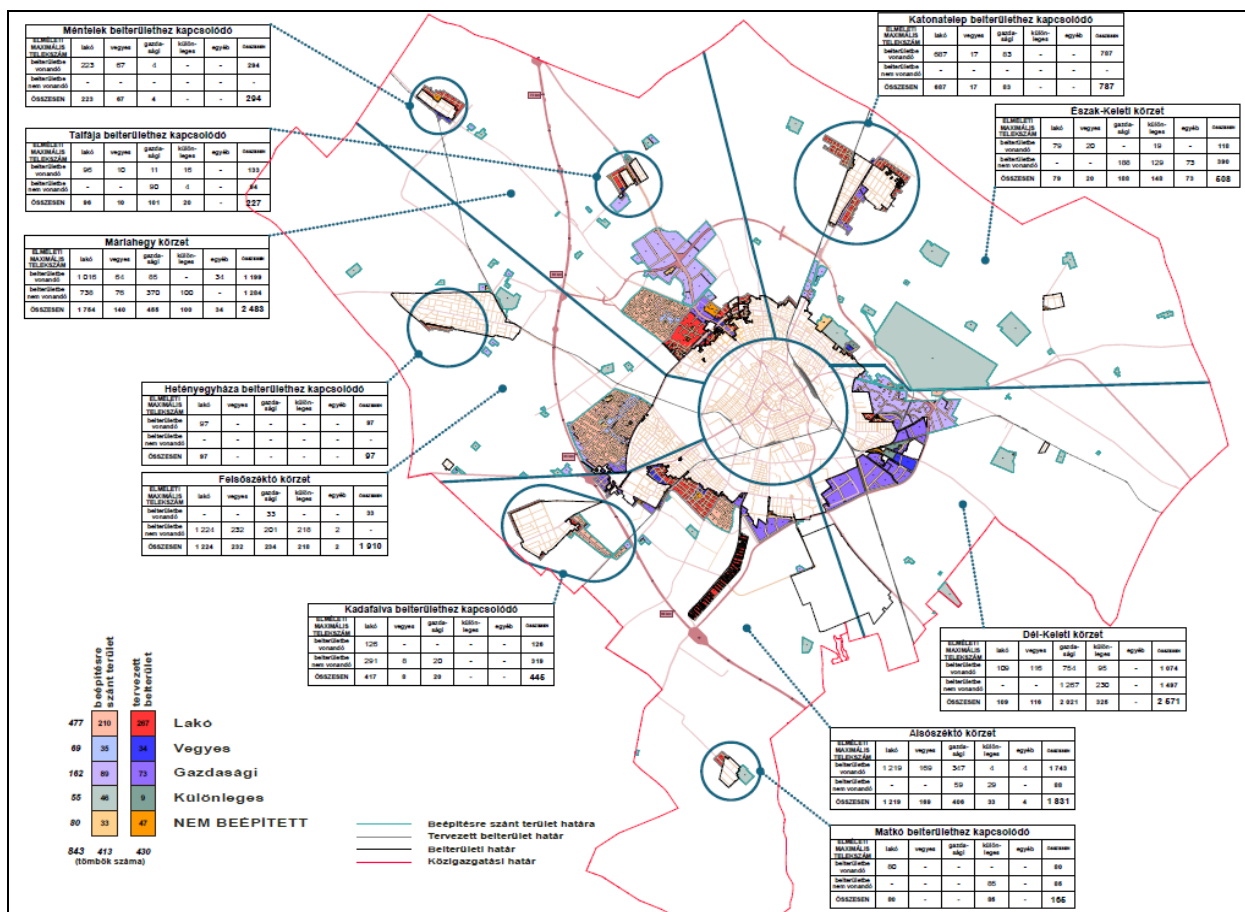
Az elmúlt években megjelent tanulmányok lakosságszám-előrebecsléssel foglalkozó fejezetei mintegy 120-125 ezer fő lakónépességgel számolnak 2030-ban. Ezeket a számokat elfogadva, s feltételezve, hogy Kecskemét következő bő másfél évtizedében, a városnak sem gazdasági válsággal, sem jelentős környezeti – vagy más jellegű, előre nem látható – kihívással nem kell számolnia, a 2013. január 1-jén nyilvántartott 111.863 főhöz képest – figyelembe véve a

különböző bizonytalansági tényezőket – a városnak a jelzett időpontig mintegy 9.000-12.000 fővel nagyobb lakónépesség lakhatási lehetőségeit kell biztosítani a közigazgatási határán belül. Az empirikus adatok alapján, egy 250 fő/100 lakás mutatót alapul véve a tervezőknek 3600-4800 új lakás elhelyezési lehetőségével kell számolniuk. Hasonló számot kapunk, ha az elmúlt tíz év alapján megvizsgáljuk az építéshatóság által Kecskemétre kiadott használatbavételi engedélyek számát – amely éves átlagban mintegy 280 db-ot tett ki – és ezt vetítjük ki az elkövetkező bő 15 évre. Ez alapján is mintegy 4200 darab új lakás kialakításával lehet kalkulálni.

Figyelembe véve a beépítésre szánt területeken – Településrendezési Terv alapján – az elméletileg kialakítható, lakócélra rendelkezésre álló építési telkek számát (5.985 db), megállapíthatjuk, hogy a központi belterületeken kívüli területek (kijelölt, beépítésre szánt területek) önmagukban is alkalmasak a jelzett igények kielégítésére (52. ábra).

52. ábra: Potenciálisan rendelkezésre álló építési telkek száma Kecskeméten

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2012.

Rögzíthető továbbá, hogy a kizárólag lakásépítési céllal becsülhető tartalékon túl, az alapintézmények területigénye is biztosítható (vegyes célra használható telkek száma: 779 db) ezeken a területeken.

Fel kell azonban hívni a figyelmet arra, hogy a központi belterületen is jelentős építési tartalékok állnak rendelkezésre. Figyelembe véve a kompakt város kialakításának igényét, törekedni kell a lakásigények legalább 60%-ának ezen a területen történő kielégítésére. Erre alkalmas területnek mutatkozik a Homokbánya, a Széchenyiváros, az Alsószéktó, a Felsőszéktó, valamint a Budaihegy és Vacsihegy beépítésre szánt térsége, ahol a jelzett mintegy 2500 lakás megfelelően kialakítható. Ezt a belterületi lakásépítési folyamatot segítheti elő a meglévő lakóterületek egy részének teljes körű beépülése, vagy átépítése és besűrűsödése, melyben – az erre a részre jelzett lakásigény – 20-25%-ig terjedő lehetőség (kb. 500 lakás) áll potenciálisan rendelkezésre, nagyobb részt társasházi formában. Ez az építési mód lenne jellemző a Homokbánya át-, illetve kiépítése során is. Itt valósulhatna meg a város legnagyobb arányú bérházépítési programja is. Az egyéb lakóterületi bővítésre alkalmas területeken legalább 100 ha-nyi terület áll rendelkezésre családiházak, kistársasházak fejlesztésekre.

A lakóterületi bővítéseket a TRT által kijelölt területeken javasolt előirányozni:

- Alsószéktó irányában, Szeleifalutól délnyugatra,
- Felsőszéktó irányában, Petőfivároستól nyugatra,
- Máriahegy felé, Széchenyivároستól északnyugatra,
- Budaihegy felé, Bethlenvároستól északnyugatra, valamint
- Vacsihegy felé, Dárdaiteleptől északra.

Vegyes területek (a városközpont, valamint a lakóközvetek központi részei)

A városközpontot kiemelten kell kezelni, az adottságok szabta határokat tiszteletben tartva, ugyanakkor a gazdasági, esztétikai és egyéb érdekekre is tekintettel kell szabályozni. Figyelembe kell venni a térszerkezet sajátosságait, az épített környezet történeti értékeit (pl. szecesszió), a kulturális és művészeti adottságokat, melyeket védeni kell. A fejlesztéseknek a kulturális és turisztikai szerepkör erősödését, kiteljesedését kell szolgálniuk.

Erőteljes fejlődési tengely, változatos funkcionális és intézményi zóna kezd el formálódni a városközponttól dél-nyugatra (Petőfi S. u. – Dózsa Gy. út – Izsáki út), amely megfelelő szabályozással, s tudatos fejlesztéssel városkapu szerepet („Nyugati Városkapu”) tölthet be.

A külsőbb városrészek lakóterületi fejlesztései során kiemelt figyelmet kell fordítani a szükséges intézményellátás arányos biztosítására, illetve a jelenlegi alközpontok kiteljesítésének lehetőségére. (Műkertváros, Hunyadváros, Vacsiköz, Széchenyiváros, Petőfiváros, Homokbánya, Alsószéktó, stb.)

Gazdasági területek, gazdasági zónák

A város nyugati, déli és keleti ipartelepein – létrejöttük sajátos körülményei miatt – extenzív területhasználat jellemző, ahol hézagos, mozaikos, területpazarló beépítés tapasztalható. Ennek tudható be, hogy a város méretéhez képest már jelenleg is aránytalanul nagy kiterjedésű a gazdasági (ipari, kereskedelmi, szolgáltatási, raktározási) funkciókat tömörítő övezet. **Ezért a jövőben egyrészt törekedni kell az elavult, kihasználatlan épületállománnyal rendelkező, városszerkezeti előnytelen helyeken lévő, felhagyott ipartelepek funkcióváltó hasznosítására,** másrészt a városszerkezeti megfelelő elhelyezkedésű, de leromlott, vagy alulhasznosított iparterületek reorganizációjára, és új vállalatokkal történő betelepítésére.

A várostestbe ékelődő, máig fennmaradt ipari üzemek sorsa a tervezés során egyenként mérlegelendő. Helyben maradásukat szigorú környezetvédelmi paraméterekhez és városképi illeszkedési feltételekhez kell kötni (pl. ipari védőfásítás). **A lakóterületek közé beékelődött, de időközben felhagyott gazdasági területek esetében javasolható a szolgáltatási jelleg felé történő elmozdulás, vagy a teljes funkcióváltás.**

Miután a város jelentős kiterjedésű, de még nem beépült gazdasági tartalékterületekkel rendelkezik, ezeken a területeken ajánlható az ipari-, technológiai- vagy logisztikai park jelleg, vagy státusz erősítése. Az új termelő üzemek letelepedését egyrészt ezekre a területekre javasolt irányítani, másrészt elő kell segíteni a korábbi ipari, vagy ipari jellegű barnamezős telephelyek rehabilitációs jellegű megújítását, s ösztönözni kell új vállalkozásokkal történő betelepedésüket.

TRT módosítást igénylő zöldmezős ipari területek kialakítását csak különlegesen indokolt esetben (pl. nemzetgazdasági érdek), alapos vizsgálatokat követően – máshol esetleg visszalépve a kijelölt, de hosszú évek óta nem megvalósult gazdasági területhasználatról – **javasolt engedélyezni.**

Az északi elkerülő út és az 5. sz. főút tervezett csomópontjának környezetében, illetve a reptér közelében kialakított gazdasági területeket elsősorban logisztikai, kereskedelmi és szolgáltatási célú hasznosításra javasoljuk.

Üdülőtérület

A város klasszikus értelemben vett „saját” üdülőtérülettel nem rendelkezik. A szabadidős és rekreációs igények kielégítése a város több pontján történik. Ezek formáját, jellegét és méreteit a város és tágabb környezetének sajátos lehetőségei, adottságai, valamint a társadalmi igények alakították az elmúlt évtizedekben. **Jelentős turisztikai tartalékok rejlnek a széktői Benkó Zoltán Szabadidő Központ, a Széktői sportközpont, valamint a „Nyugati Városkapu” (Rudolf-laktanya, a KÉSZ Kft. funkcióváltás előtt álló ipari telephelye) területén,** ahol a sportoláshoz, rekreációhoz, egészségmegőrzéshez, kultúrához, vendéglátáshoz köthető tevékenységek széles skálája fejleszthető. **Az aktív turizmus lehetőségeit segítik elő azok a fejlesztés és bővítés előtt álló városi zöldfelületek (Arborétum, Nagynyíri-erdő, Csalánosi-erdő), valamint városkörnyéki tanyák, melyek az aktív-, az öko- és a lovasturizmus legfőbb színterei lehetnek a jövőben.** Jelenleg azonban mind a Nagynyíri- (~1200 ha), mind a Csalánosi- (~200 ha) erdő nagyobb része gazdasági hasznosítású (állami tulajdonban), melynek több része is lezárt a lakosság előtt. Mindkét terület fejlesztése és bővítése, az erdők városi életbe történő nagyobb arányú bevonása, a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásban betöltött szerepe, az egészségügyi-szociális, turisztikai, valamint oktatási-kutatási szempontú hasznosítás erősítése kiemelt célként fogalmazható meg.

A kertségek övezetének jellegét (hobbyi telkek, kertkultúra, szőlő- és gyümölcsstermesztés) javasolt megőrizni, illetve erősíteni. Ezek a területek lehetőségeket teremthetnek öko-farmok, bemutató gazdaságok létrejöttéhez is.

A tervben Kecskemét igazgatási területén új üdülőtérületet nem indokolt kijelölni. Ugyanakkor a készülő szabályozással lehetővé kell tenni mind a meglévő szabadidős, rekreációs kapacitások bővítését, mind az új idegenforgalmi befektetések térbeli orientálását – pl.: az északnyugati „Zöld folyosó”, a Csalánosi-erdő, illetve a Széktői Akcióterület térségéhez kapcsolódóan – és attraktív megvalósulását. Mindezt a természeti, táji, valamint épített környezet tiszteletben tartásával, az egyes területek teherbíró képességének határán belül. El kell érni, hogy Kecskemét és környéke az igényes, maradandó élményekre vágyó vendégforgalom egyik kedvelt úti céljává váljon.

Különleges területek

Kecskemét különleges – azaz helyhez kötött, a környezetre jelentős hatást gyakorló, vagy a külső hatásoktól védendő – **területein található létesítményeinek köre** (pl.: nagy

bevásárlóközpontok, kiállítások, oktatási és egészségügyi központok, a kutatás-fejlesztés és a megújuló energiaforrások területei, állat- és növénykertek, temetők, honvédelmi területek, bányák, hulladékkezelők, stb.) **jelenleg is gazdag és változatos, földrajzi elhelyezkedésüket a területi széttagoltság, illetve a szórtság jellemzi.** Az egyes területek és funkciók szinte kivétel nélkül rendelkeznek markáns, a tervezést meghatározó sajátosságokkal, kötöttségekkel. A különleges területeken található funkciók más-más feladatot jelentenek és a teendők is szerteágazóak. A nagy alapterületű bevásárlóközpontok, vagy kiállítási területek (expo) helyének kijelölése széleskörű vizsgálatot (közlekedési, lakókörnyezeti, funkcionális, városképi, stb.) körültekintést és egyedi szabályozást igényel. Más funkciók esetében (pl. temetők, növény- és állatkert) elsődleges feladat az értékőrzés és védelem. Sajátos csoportot képeznek azok a területek (pl. megújuló energiaforrások területei, honvédelmi területek, bányák, hulladékkezelők), ahol a környezeti biztonság fenntartása, a védőtávolságok kijelölése jelenti a legfőbb feladatot. Megint más esetekben (pl. oktatási, kutatás-fejlesztési és egészségügyi központok) a fejleszthetőség, a funkcionális és térbeli kapcsolódási lehetőségek biztosítása képezi a legfőbb szabályozási, tervezési teendőket.

Bevásárlóközpontok

A helyi szabályozásban már kidolgozásra kerültek a nagy forgalmat vonzó, s jelentős városképi, környezeti és piaci változásokat okozó bevásárlóközpontok építési, illetve környezetalakítás és az adott városrészbe történő beillesztés feltételei, melyek továbbra is fenntartandóak. Elvárásként továbbra is fenn kell tartani a városrészi, területi adottságok tiszteletét, az építészeti és közterület-rendezési igényességet.

Vásárok, kiállító területek

A meglévő vásártér és nagybani piac megtartása, illetve bővíthetőségének biztosítása mellett, a Tervben regionális, esetenként országos jelentőségű kiállítások lebonyolítására alkalmas terület jelölendő ki, távlati bővítési lehetőséggel. Követelmény a jó forgalmi és tömegközlekedési kapcsolat, a teljes körű közművesítettség – vagy annak lehetősége – valamint a vonzó, vagy vonzóvá tehető természeti környezet. Előnyös, ha meglévő épületek is hasznosíthatók. Érdemes vizsgálni ilyen szempontból a városban több helyen megjelenő, alulhasznosított barnamezős, funkcióváltásra váró területeket.

Felsőfokú oktatási és kutatási intézmények területei

A Kecskeméti Főiskola az elkövetkező évtizedben jelentős fejlődés előtt állhat, hiszen a meglévő karok olyan területeket fednek le (járműipar, gépipar, műanyagipar, informatika, agrárgazdaság, környezetvédelem, pedagógia, gyermeknevelés), melyek stratégiai szerepet tölthetnek be a város következő évtizedeiben. A várhatóan megjelenő új akkreditált szakok, a kutatás-fejlesztési tevékenység erősödése, továbbá a remélhetőleg növekvő hallgatói létszám az oktatás, a kutatás és az innováció részéről új területi igényeket generálhat.

Több alternatív helyszín is rendelkezésre állhat a növekvő területi igények kielégítésére. Ezek közül az egyiket, a Bács-Kiskun Megyei Kórház Izsáki úti telephelye jelentheti, ahonnan a még meglévő egészségügyi ellátási feladatokat fokozatosan áttelepítik a nyíri úti központi telephelyre. A felszabaduló ingatlanállomány az oktatási tevékenység kiváló bázisává válhat a jövőben. Hasonlóan nagy lehetőséget rejt a város tulajdonában lévő egykori Rudolf-laktanya épületegyüttese, illetve területe, amely nemcsak oktatási, de kutatás-fejlesztési és sport célokra is hasznosítható. Ehhez a készülő építészeti és városrendezési tervek jó alapot szolgálnak. A harmadik fejlesztési terület a Homokbányán található, ahol egy komplex városfejlesztési beavatkozás keretében – a terület környezeti felmérését és tehermentesítését követően – a tervek szerint lakó és intézményi funkciók mellett, kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitások épülhetnek ki. A tervek szerint egy kreatív innovációs központ és technológiai park is helyet kaphat a városrészben. Ennek a szerveződésnek az elvi modelljét koncentrikus körökként lehetne elképzelni, ahol a legbelső kör maga a kreatív tudásközpont, a második kör már részben profitorientált, de a tudásközponthoz még több szálon kötődő innovációs szervezeteket foglalná magába, végül a harmadik kör egy olyan technológiai parkot jelenítene meg, ahol termelő egységek is megjelenhetnek, akár az Auchan területfejlesztési területeit is magába foglalva. A Homokbánya területének egy része a város gazdasági életében fontos szerepet játszó intézményi, technológiai és innovációs park funkciót kapna.

A beépítési terv elkészítése előtt, részletes terület- és objektumalkalmassági vizsgálat, illetve elemzés készítendő. A Homokbánya területének rendezését és revitalizációjának előkészítését kiemelt eszközrendszerrel célszerű elősegíteni.

Kutatóintézetek, kísérleti telepek

A város elkötelezett a K+F intézményeinek erősítésében, új kutatás-fejlesztési tevékenységek Kecskemétre történő letelepítésében. Éppen ezért a városban működő tudományos kutató

intézetek (NAIK Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet Kecskeméti Kutató Állomás, ZKI, stb.) és kísérleti telepek területbővítési igényeit fel kell mérni, illetve a jelentkező új igények számára alkalmas területeket javasolt fenntartani. A megújuló energiaforrások hasznosításához szükséges referencia-bázis/ok városba telepítéséhez szükséges területeket a jelenlegi szabályozás által rögzített övezetekben biztosítani kell. Egy új integrált vidékfejlesztési centrum funkcionális felépítését, s ennek figyelembe vételével az optimális területek kijelölését el kell végezni.

Egészségügyi területek

A megyei kórház további fejlesztéséhez (Pólus II. program) szükséges tartalék területek rendelkezésre állnak az egészségügyi létesítmény Nyíri úti telephelyén. A megyei kórház Izsáki úti telephelye azonban megszűnik és funkcióváltáson megy keresztül. A kecskeméti Honvédkórház (Repülőkórház) területén újabb fejlesztési igény nem jelentkezik. Az idősellátás területén ugyanakkor folyamatos bővítéssel kell számolni. A jelentkező új igényekhez szükséges területek azonban biztosíthatók a meglévő idősellátó telephelyeken, illetve az intézményfejlesztésekre kiválóan alkalmas Homokbánya területén. Rendezési feladat egyelőre nem jelentkezik ezen a területen.

Sportolási célú területek

A Széktői Benkó Zoltán Szabadidő Központ, valamint a Lajosmizsei vasútvonal – Izsáki út – Vízmű út által határolt területen további sport célú fejlesztések lehetségesek és indokoltak. A szabadidő központ területén szállás, sport és rekreációs létesítmények (szálloda, kemping, étterem, vízisport-telep csónakház, strand, stb.) bővítésére, kiegészítésére, átalakítására elegendő terület áll rendelkezésre. Ugyancsak alkalmas minőségi sportcélú fejlesztésekre a széktői sportcentrum, a Rudolf-laktanya, a volt sportuszoda és a műkertvárosi sportcentrum területe.

A Csalánosi Parkerdő területén turisztikai, szabadidős tematikus központ létesítésével kell számolni. A város gyorsan fejlődő nyugati részén, a Homokbánya és Alsószéktó lakossági és főiskolai igényeinek kielégítése céljából indokoltnak látszik a már meglévő sportterület bővítése.

Temetők

A felekezeti temetők (Református temető, és a katolikus Szentháromság temető) tekintetében fennmaradásával kell számolni, ugyanakkor a város testén belül történő elhelyezkedésük nem

teszi lehetővé bővítésüket. Éppen ezért hosszú távon a városi köztemető bővítése szükséges, az ezzel kapcsolatos feladatokat a város rendezési tervében szem előtt kell tartani. A működő temetőknél a területükön belüli értékörzés, a minőségi zöldfelület megtartás, illetve a fejlesztés a legfőbb feladat. A már nem működő temetők esetében az értékmegőrzéssel történő kiváltás, illetve a területek részleges beépítése, közparkká történő alakításuk támogatható körültekintő szabályozás mellett.

Honvédelmi és egyéb különleges területek

A jelentős kiterjedésű katonai repülőtér megközelíti a belterületi határt és a lakóterületek egy részét. Ez a körülmény fokozott környezeti veszélyeztetést – elsősorban zajártalmat – jelent. A zajgátló védőövezetek kijelölése évek óta húzódik. Véglegesítésük után az övezeti határok és korlátozások – az érvényes előírások szerinti horizontális és vertikális biztonsági sávokkal, illetve a hozzájuk tartozó korlátozásokkal együtt – a tervbe, valamint a helyi építési szabályzatba beépítendőek. A repülőtér léte alapvetően meghatározza a településszerkezet és a várostest térbeli fejleszthetőségének irányát, mértékét és tartalmát. A tervezést úgy kell végezni, hogy a legkisebb területfelhasználási és funkcionális korlátozást okozza (ez feltétele lehet a cargo-központ és körülötte elhelyezkedő területek jövőbeli fejlődésének is). Elsősorban a határos, valamint a csatlakozó területek – Szolnokihegy, Kőrösihegy és Vacsihegy – építési övezeteinek meghatározása igényel különös óvatosságot.

Beépítésre nem szánt területek

Az összefüggő zöldfelületi rendszer jelentősége

A városban és közvetlen környezetében vizsgálni, majd az eredmények függvényében **ki kell teljesíteni a makro- és mikrokörnyezet kedvező alakításához nélkülözhetetlen összefüggő zöldfelületi, ökológiai hálózatot**. Ennek érdekében a következőket kell biztosítani:

- Minden olyan terület, amelynek állapota, vagy felhasználása jelenleg nem megfelelő (pl. roncsolt, gondozatlan parlagterületek), **törekedni kell rekultivációval történő zöldfelületi hasznosításra** (leginkább az alulhasznosított, vagy barnamezős, de fejlesztésre szánt területek esetében nyílhat erre lehetőség).
- **Kerüljön sor komplex zöldövezeti terv kialakítására.** Készüljön olyan talajtani-környezetföldtani tanulmány, amely alapján eldönthető, hogy mely területek kivételével (vizes élőhelyek és szikes területek, védett természeti értékek, élőhely-együttesek) kell az egyes földrészeket parkosítani, fásítani. A fásítás esetében

kizárólag a tájba illő, a városi mikroklímát és talajadottságokat jól tűrő, a környezet adottságait (mikroklíma, talajvízviszonyok, homoktalajok, por- és pollenártalom, stb.) figyelembe vevő fafajok telepítésével végezhető. Az ettől eltérő meglévő erdőrészek és facsoportok (pl.: nőivarú nyárfák) tervszerű, ütemezett (fokozatos) cseréje javasolható.

- **Kecskemét gyűrűs, sugaras úthálózata kedvező lehetőséget nyújt út menti fásítások, zöldsávok lineáris kialakítására, illetve a meglévő rendszerelemek továbbfejlesztésére.** A tervezés egyik fő feladata, hogy a városra jellemző, nagyszámú, térben széttagolt kisebb-nagyobb parkokat, közkerteket és a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményeket kapcsolja össze zöld folyosókkal, majd képezzen rendszert (ökológiai folyosót) a külterületi-városkörnyéki erdőkkel.

A városban és környékén törekedni kell a védettséget élvező zöldfelületek – közparkok – és természeti területek kiterjedésének szinten tartására, lehetőség szerinti növelésére. A központi belterületen található erdőket fokozatosan egészségügyi- és parkerdővé kell alakítani. A központi belterületen kívüli erdők esetében a legfontosabb feladat a területük védelme, esetleges növelése (a gazdasági jelleg legfeljebb szinten tartásával) a növényállomány egészségének megóvása, javítása, az élőhelyek fejlesztése.

Folytatni kell a belterület nyugati határán megkezdett zöld- és vízfelület fejlesztési programot. **A Széktói liget, a Szabadidőpark és az Arborétum eddig megvalósult részei rendkívüli értéket képviselnek. A városszerkezeti értékű együttes további – nyugati, északnyugati irányú – bővítése változatlanul kiemelt cél.** A mikroklimatikus, egészségügyi, szociális, városképi, valamint funkcionális szempontból is hasznos fejlesztés – a hatályos TRT területfelhasználási tervét követő módon, azt továbbfejlesztve – terjedjen ki Belsőnyír és Külsőnyír területére, kösse össze a meglévő kisebb-nagyobb erdőket (Ménteleki-erdő, Nagynyíri-erdő, stb.) és alkosson összefüggő településvédelmi zöldfelület-fejlesztési zónát, vagy „tengelyt” Máriavárostól egészen az igazgatási határig.

Erdőterületek

A terv távlatában (2030-ig) az erdősültség növekedésével kell számolni. A város alapvető célja, hogy erdősültség tekintetében közelítsen a jelenlegi megyei lefedettségi átlaghoz (18,56%). Az **erdőfejlesztés** legfontosabb szakmai és településrendezési kritériumai:

- a külterület meglévő főbb zöldfelületi elemei (erdők, fasorok, vizes élőhelyek, hagyományos kertkultúrák, stb.) a tervezett erdőkkel egységes, **összefüggő**

rendszerbe szervezendők és összekapcsolandók a belterület megfelelő ökológiai folyosóival, valamint foltjaival,

- **a zöldfelületi rendszer legfontosabb eleme az ÉNy-DK irányú, az Arborétumot a Nagynyíri-erdővel összekötő, erdősítendő területsáv legyen,**
- törekedni kell az egészségügyi-szociális és turisztikai erdők arányának növelésére, megfelelő városi területgazdálkodással, illetve az erdőtulajdonosok ösztönzésével,
- az erdők kedvező hatását fasorokkal, erdősávokkal, út menti fatelepítésekkel kell kiegészíteni,
- az M5-ös autópálya mindkét oldalán ki kell egészíteni és legalább 100-100 m szélességűvé indokolt szélesíteni a fásítást,
- fejleszteni kell a védőerdő állományt is, főként a gazdasági övezetek térségében, különösen az ipari parkokban és azok határán, a zöldfelület-fejlesztés az építéshez kötődő zöldfelületi elvárások megfelelő szabályozásával, s annak szigorú ellenőrzésével érhető el,
- általában is ki kell használni a „**beültetési kötelezettség**” előírásának lehetőségét, amit minden indokolt helyen alkalmazni kell.

Mezőgazdasági területek

A mezőgazdasági területekbe ágyazódva, a központi belterülettől különböző távolságra és irányokban elhelyezkedve 1.200 hektárt is meghaladó nagyságú, **volt zártkert** található. **Az eredetileg kisüzemi kertművelésre szánt parcellák egy része fokozatosan funkciót váltott, átalakult.** Használati módjukban a termelés mellett – s gyakran a helyett – egyre inkább dominánssá vált a pihenés-kikapcsolódás, sőt a kizárólagos lakhatási funkció. Mindezzel párhuzamosan több területen az alapközművek egy része is kiépült, ami önmagában gerjesztette az átalakulási folyamatot. Különösen a városközeli, viszonylag kedvező közlekedési kapcsolatokkal, ezáltal elfogadható alapellátási lehetőséggel is bíró kertrészekben jelent meg a határozott – de tömegesnek még nem nevezhető – lakásépítési szándék, amely azonban számos konfliktust eredményezett (gazdálkodás-lakhatás, eltérő érdekek a közterület-alakítással kapcsolatban, mezőgazdasági nehézgépjármű használat a földes úton, stb.).

A felülvizsgálandó tervben életszerű, a város, valamint a tulajdonosok érdekeit is szem előtt tartó, **differenciált szabályozást** kell kidolgozni, az alábbiak figyelembe vételével:

- a belterülethez közvetlenül csatlakozó, ahhoz **organikusan és gazdaságosan már a terv távlatában csatolható „beépítésre szánt” besorolással rendelkező területeket segíteni, ösztönözni szükséges** az egységes településkép kialakítása érdekében,
- amennyiben a vizsgált terület beépítése csak a terv távlatán túl – nagy távlatban – reális, úgy **a terület hasznosításának szabályait kell kidolgozni,**
- azokat a területrészeket, amelyeket nagy távlatban sem gazdaságos, illetve indokolt „beépítésre szánt” területté minősíteni, **továbbra is kertségnek kell tekinteni, ahol a meghatározandó általános szabályok szerint lehet tanyát, illetve egyéb (pl.: gazdasági) létesítményt építeni, mezőgazdasági termelést folytatni.**

A mezőgazdasági területek szabályozásánál a következők szerint kell eljárni:

- a **mezőgazdasági üzemközpontok, majorok, állattartó telepek és farmok, mint gazdasági területek hatékony működését lehetővé kell tenni,** ugyanakkor ez nem jelentheti üzemméretük ezen a területen történő, a környezetet már zavaró, vagy károsító növekedését,
- vizsgálni szükséges továbbá a birtokközpontok, majorok napjainkban történő gazdálkodási, területhasználati gyakorlatát, hogy ez jelent-e bármilyen szabályozási (területi, útkapcsolati, stb.) igényt,
- a **tanyák fennmaradási és építési feltételei feleljenek meg az alapvető építészeti, táji és földhasználati, környezetvédelmi és közművesítési előírásoknak,** valamint a helyben kialakult és folytatható hagyományoknak,
- a szabályozásban kapjon teret és rugalmas fejlesztési lehetőséget az idegenforgalmi célú, a Kecskemétre jellemző, egyedi értékű tanyai turizmust szolgáló beruházások megvalósítása,
- a természetvédelmi oltalom alatt álló területeken kívül, a „Zöld folyosó” területén, a beépítésre nem szánt kertségeknél, valamint az egyéb külterületi tanyás térségnél kapjon elsőbbséget a **természeti környezet és a tájkarakter védelme, megőrzése,**
- **gátolni kell a külterületi főútvonalak menti sűrű, a belterületi utcát idéző lakhatást szolgáló épületek megépülését,** illetve a meglévők további folytatását, egyértelmű területhasználati rend és szabályozás megteremtésével,

Közlekedési és közműterületek

A város az infrastruktúra területén felzárkóztató fejlesztéseket hajtott végre az elmúlt évtized folyamán, annak érdekében, hogy a város infrastrukturális lemaradását (különösen a csatornázottság, a vezetékes vízellátás és a közúthálózat területén) mérsékelje a települési versenytársaihoz képest. A gazdasági versenyképesség megőrzése, a lakossági igények kielégítése, valamint a környezetvédelmi előírásoknak történő megfelelés érdekében a közműfejlesztések folytatódnak az elkövetkező évtized folyamán is, amely rendezési és szabályozási oldalról is folyamatos kontrollt igényel.

A településrendezési terv időtávjának megoldásra váró a szabályozási kérdéseket is érintő közlekedési és közművesítési feladatai:

A város hatályos településrendezési eszközeiben kijelölt fő közlekedési hálózati rendszer kompakt városi szerkezetet vetít előre, mely az ismert fejlesztési irányokat hosszabb távon kiszolgálja.

- A város közlekedési rendszerében jelentősebb, új elemet az M5 autópálya keleti oldala mentén tervezett nagysebességű vasút jelenti, melyet az OTTrT már 2008 óta szerepeltet a hálózati tervében. A jövőben szükséges a vasút települési szintű szerepkörét, a területi igényét és a környezetére gyakorolt hatását tisztázni.
- A tervezett új illetve fejlesztendő főbb közlekedési területek műszaki kialakításai során rendező elvként kell fenntartani azt, hogy a tervezések és a megvalósítások mindig a környezetet figyelembe véve, azt kiszolgálva és komplex módon történjenek (az egyes közterületi beavatkozások a teljes keresztmetszélyt vizsgálva kerüljenek tervezésre). Ezen szempontokat szükséges erősíteni a szabályozási eszközökben.
- A beépítésre nem szánt egyéb területhasználatokhoz (erdő-, mezőgazdasági-, zöldfelületi) kapcsolódó jövőbeni feladatok ismeretében javasolt felülvizsgálni az ún. mezőgazdasági úthálózatban jelentkező megoldandó feladatokat. A területet kiszolgáló építési beavatkozások a területhasználatához illeszkedve történjenek.
- Fontos feladatként jelentkezik az alulhasznosított vasúti területek jövőbeni szerepkörének megfogalmazása, szabályozása.

A közművek jelenlétét a város területén szabályozottan, a közterületek által biztosított területekre kell terelni. Törekedni szükséges a korszerű, környezetet és a tulajdont kevésbé korlátozó műszaki kialakításokra.

Ugyancsak törekedni szükséges a lakó- és gazdasági területeket jelentősen korlátozó meglévő hálózati közmű vezetékek áthelyezésére vagy korszerű kiváltására.

5. ÖSSZEFOGLALÁS, AJÁNLÁSOK

Kecskemét Megyei Jogú Város jövőbeli fejlődését alapvetően befolyásolhatja, hogy **mi módon sikerül azonosítania a külső környezet kihívásait, valamint a városban tapasztalható** (pl. gazdasági, társadalmi, területi, környezeti) **problémákat, illetve** – ami még ennél is fontosabb – **milyen válaszokat fogalmaz meg ezekre.**

Kiemelt jelentősége van annak, hogy a város stratégiaalkotási és fejlesztési tevékenysége során, a **Kecskemétért tenni akaró közösség** (pl. gazdasági szereplők, intézményi szféra, társadalmi és civil szervezetek, magánemberek) **és a döntéshozók képesek legyenek kompromisszumkereső szakmai viták után egyetértésre jutni a stratégiai jelentőségű fejlesztési célok, prioritások és irányok tekintetében.** Törekedni kell arra, hogy a közösen meghatározott feladatokat az érintettek következetesen végrehajtsák, a kiérlelt javaslatok pedig minél nagyobb számban megvalósuljanak.

A szűkülő természeti erőforrások, a klímaváltozás következtében előttünk álló változások és a mind korlátozottabban rendelkezésünkre álló szabad fejlesztési területek felhívják a figyelmünket arra, hogy **meglévő lehetőségeinkkel felelősen, előrelátóan, s jó gazda módján éljünk.** A jövőben az egyre dráguló nyersanyagok és energiahordozók, továbbá az egyre karakteresebben megfogalmazódó lakossági igények felértékelik a városüzemeltetéssel kapcsolatos feladatokat, melynek optimalizációja nagyban függ a városi területhasználat átgondoltságától, következetes szabályozásától és az üzemeltetés szervezeti kérdéseitől.

Látható, hogy a fejlesztési források megszerzésének is fontos előfeltételét képezik a megfelelően kiérlelt és előkészített tervek. Éppen ezért javasoljuk, hogy **erősödjön meg a rendszerelvű településműködtető és -fejlesztő gondolkodás. Élénk információáramlás és szakmai párbeszéd jellemezze a jövőben a város tervezési és fejlesztési folyamatát,** különös tekintettel a városrészek eltérő fejlettségére és igényeire, illetve az egész várost érintő, nagy horderejű programok közös megvalósítására. Fontos, hogy a **koncepció és a város egyéb stratégiai dokumentumai kapjanak széles városi nyilvánosságot.**

Jól szolgálhatná Kecskemét érdekeit, ha a **városvezetők integrált városfejlesztési törekvéseit köztervező intézmény támogatná, amely egyben segítené, s koordinálná a meglévő városi fejlesztő-tervező szervezetek összehangolt munkáját,** szakmai tevékenységük kiszélesítését. Ez a szervezet képes lenne a városi folyamatok nyomon követésére (monitoring rendszer működtetése), a koncepcióban javasolt tervek, megalapozó

dokumentumok és programok elkészítésére, illetve végrehajtására. Ezzel lehetővé válna a **komplexebb szemléletű városfejlesztés megvalósítása.**

Ajánlható, hogy az integrált tervezési szemlélet kialakításával a városvezetés erősítse azt az összhangot, amely biztosíthatja az egyensúlyt **a városüzemeltetés, -fenntartás, a városban szükséges szintre hozó fejlesztések, valamint a távlatos, nagy jelentőségű programok, beruházások megvalósítása között.** Hasonlóan fontos a város működését és fejlődését meghatározó szférák (társadalmi, gazdasági, infrastrukturális, természeti-környezeti) kiegyensúlyozott fejlesztése is, az egészséges egyensúly megtalálása a város szerves fejlődésének elengedhetetlen feltétele.

Ajánlható, hogy **a város életét befolyásoló nagyobb beruházások esetében a Koncepcióban megfogalmazott célokat, prioritásokat, területhasználati elveket** (pl. harmonikus, környezetbarát, értékközpontú fejlesztés, tértakarékos (kompakt) városszerkezet, termőföld védelem) **„szembesítsék” a fejlesztési beavatkozással,** s mérlegezzék a várható hatásokat.

Ajánlható, hogy **a város kreatív szellemiségét, innovatív fejlesztési energiáit a város jobban használja ki a koncepcióban jelzett célok megvalósítása érdekében,** építsen az itt lakók kötődésére, identitására, nyitottságára, tenni akarására.

Ajánlható a kialakulóban lévő **városi és térségi partnerség szélesítése, erősítése és hosszú távú fenntartása az együttműködő tervezés megerősítése érdekében,** hogy a város és térségében rejlő fejlesztési potenciálok egymásra épülhessenek, egymást erősítsék, s a kölcsönös előnyök a lehető legjobban hasznosulhassanak (pl. termelési-értékesítési láncok, turisztikai programcsomagok, közös környezetvédelmi beruházások, ágazati és funkcionális munkamegosztás).

Ajánlható, hogy **Kecskemét térségi szerepkörének erősítése érdekében széleskörű kapcsolatrendszert építsen ki környezetével és stratégiai partnereivel,** itthon és külföldön egyaránt. Ennek érdekében **erősíteni szükséges a város marketing-tevékenységét,** melynek célcsoportjai között megtalálhatók a város hagyományos külső partnerei, a reménybeli külső befektetők, a kecskeméti vállalkozások, a kormányzat, a kül- és belföldi turisták, a város civil szervezetei és a lakosság.

Jogsabályi előírást követve elvárás, hogy a Közgyűlés által elfogadott koncepcióban (és annak forrásszerző dokumentumát képező Integrált Településfejlesztési Stratégiában) foglaltak teljesülése **négyévente kerüljön áttekintésre, mérlegre, felülvizsgálatra.**